

Školní vzdělávací program

*Základní škola Solnice, okres Rychnov nad Kněžnou
Dobrušská 81, Solnice
IČO 70979685*

M O J E   Š K O L A

Obsah

1. Identifikační údaje
2. Charakteristika školy
3. Charakteristika ŠVP
  - 3.1. Východiska
  - 3.2. Filosofie školy
  - 3.3. Zaměření školy
  - 3.4. Výchovné a vzdělávací strategie
  - 3.5. Utváření klíčových kompetencí
  - 3.6. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
  - 3.7. Začlenění průřezových témat
4. Učební plán
5. Učební osnovy
6. Hodnocení žáků

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání	
Název programu:	„ MOJE ŠKOLA“
Číslo jednací:	ZSSol 104/16
Předkladatel:	Základní škola Solnice, okres Rychnov nad Kněžnou
Název školy:	
Adresa školy:	Dobrušská 81, 517 01 Solnice
Ředitel:	Mgr. Luboš Klapal
Telefon:	494596740
E-mail:	reditelna@zssolnice.cz
WWW	www.zssolnice.cz
Zařazení do školského rejstříku:	
REDIZO	1. 9. 2007
IČO	600097633
	70979685
Zřizovatel:	
	Město Solnice
	Masarykovo náměstí 1, 517 01 Solnice
Telefon:	494596151
E-mail:	mu@solnice.cz
Platnost dokumentu od:	
	1. 9. 2017
	(úprava 1. 9. 2021)
Podpis ředitele školy:	
Razítko školy:	

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

2.1. Škola sdružuje

	IZO	kapacita
Základní škola	102 406 073	380
Školní družina	117 600 431	80
Školní jídelna	168 100 622	450

2.2. Historie školy

Základní škola Solnice je tradiční obecní škola s bohatou historií. Současný školní areál vznikl postupně v několika etapách. Nejstarší část – architektonicky zajímavá historická budova byla dokončena v roce 1923. Ta poté prošla několika významnými stavebními i společenskými proměnami. Před koncem 2. světové války byla načas uzavřena a stala se sídlem gestapa. V 70. letech 20. století byly přistaveny odborné učebny přírodopisu, chemie a fyziky, několik učeben pro 1. stupeň a školní družina. V té době škola stále neměla vlastní tělocvičnu, i když ji navštěvovalo historicky nejvíce žáků – 520.

Nejrozsáhlejší přístavba proběhla v letech 2000-2002. Škola získala novou školní kuchyni a jídelnu, vlastní tělocvičnu, školní družinu, školní dílny a žákovskou kuchyňku. Mezi budovami byl vybudován odpočinkový dvůr. V roce 2006 prošla historická budova rozsáhlou rekonstrukcí, dostala novou střechu a fasádu. Svou architekturou i polohou škola tvoří skutečnou nepřehlédnutelnou dominantu města.

2.3. Úplnost a velikost školy, umístění školy

Základní škola Solnice je úplná škola s 9 postupnými ročníky, která poskytuje základní vzdělání v jedné až dvou paralelních třídách v ročníku. Kapacita školy je 380 žáků.

Součástí školy je školní družina a vlastní školní kuchyně a jídelna.

Škola slouží jednak místním žákům, jednak je spádovou školou pro okolní neúplné školy. Autobusové zastávky jsou umístěny blízko školy. Nevýhodou je poloha školy u hlavní silnice. Pro zajištění bezpečnosti žáků byly k přechodu před školou nainstalovány semaforey.

2.4. Vybavení školy

2.4.1. Prostorové

Areál školy tvoří historická budova s kmenovými učebnami a s přístavbou odborných učeben, dále nová budova, kde je umístěna tělocvična, školní kuchyně a jídelna, školní družina, žákovská kuchyňka, školní dílna a keramická dílna a učebna šití. Obě budovy jsou vzájemně propojeny spojovacím průchodem a je zajištěn bezbariérový přístup do celého areálu. Historická budova má tři podlaží, v suterénu jsou umístěny šatny žáků se samostatným vchodem, v přízemí jsou kmenové učebny 1. stupně a hudební výchovy, jazyková učebna a PC učebna, která je propojena s knihovnou a slouží jako informační centrum školy. V prvním poschodí jsou kmenové učebny 2. stupně a odborné učebny přírodopisu a chemie, matematiky a fyziky, zeměpisu a dějepisu a výtvarné výchovy, kabinet výchovné poradkyně, ředitelna a sborovna. Pro relaxaci žáků slouží kromě tělocvičny a školní družiny i prostorné chodby a odpočinkový dvůr. Při hezkém počasí lze dvůr využívat i pro výuku. Pro výuku slouží i sad s ovocnými stromy a školní pozemek.

V areálu školy je i víceúčelové hřiště s umělým povrchem využívané zejména na míčové hry. V letním období využíváme pro výuku tělesné výchovy i hřiště ve sportovním areálu vzdáleném od školy asi 500 m.

Stravování žáků i zaměstnanců zajišťuje nová školní kuchyně a prostorná a moderně vybavená jídelna. Žákům poskytuje obědy i pitný režim o velké přestávce. Škola je vytápěna plynem.

2.4.2. Materiální a technické

Vybavení školy moderními informačními a komunikačními technologiemi považujeme za jednu z našich priorit a snažíme se v rámci našich finančních možností o stálou modernizaci. Všechny učebny jsou vybaveny dataprojektorem nebo interaktivní tabulí, vše s připojením na internet. Konektivita po celé škole je zajištěna nejen LAN připojením, ale ve všech učebnách je funkční i WiFi připojení. Na obou stupních jsou učitelům k dispozici velkokapacitní multifunkční kopírky s možností síťového tisku. Každý učitel má k dispozici notebook s podporou Office 365 pro školy pro možnost domácí přípravy. Poměrně dobře je škola vybavena výukovým SW, který je nainstalován na všech počítačích v učebně výpočetní techniky. Zastaralé a opotřebované pomůcky postupně modernizujeme, vybavení pomůckami pro výuku je na standardní úrovni. Naší prioritou je doplňování pomůcek na technické vzdělávání. Využíváme různé granty vyhlašované regionálními podniky.

2.4.3. Hygienické

Učebny odpovídají platným normám (odpovídající světlo, teplo, bezhlučnost, větrání), všechny jsou vybaveny novým nábytkem. Žáci od 5. ročníku mají k dispozici skříňku na uložení osobních pomůcek.

Pro odpočinek žáků je k dispozici školní odpočinkový dvůr s lavičkami a terasami, prostorné chodby, školní družina, tělocvična a odborné učebny využívané pro činnost kroužků. Pitný režim je pro všechny žáky zajištěn ve školní jídelně. Sociální zařízení je moderní a kapacitně dostačující.

Ve škole není umístěn žádný potravinový ani nápojový automat.

2.5. Charakteristika pedagogického sboru a charakteristika žáků

Pedagogický sbor je smíšený s převahou žen, věkově pestrý – tvoří jej mladí učitelé, učitelé ve středním věku i učitelé s dlouholetou praxí. Všichni pedagogičtí pracovníci mají odpovídající kvalifikaci. Výchovná poradkyně má odpovídající kvalifikaci. Odpovídající kvalifikaci má i koordinátor ICT a koordinátor environmentální výchovy, koordinátor ŠVP. Velká péče je věnována dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků (celého sboru) zejména v oblasti pedagogiky a psychologie a didaktiky předmětů. Dlouhodobé vzdělávání absolvují vyučující cizích jazyků. Všem učitelům je umožněno i vzdělávání v rámci svého předmětu.

Do školy docházejí od 1. ročníku žáci ze Solnice, Ještětic a Byzhradce a do 6. ročníku přicházejí žáci ze tří málotřídních škol – Černíkovice, Bílého Újezda a Kvasin. Počet žáků ve třídě se pohybuje v rozmezí od 18 žáků do 29 žáků. Průměr na třídu činí 22 žáků.

Ve škole pracuje žakovská rada. Je složena vždy ze dvou zástupců každé třídy od pátého do devátého ročníku.

2.6. Dlouhodobé projekty, tradice školy, mezinárodní spolupráce

Vzdělávací projekty doplňují vzdělávání jednotlivých ročníků, prvního či druhého stupně nebo celé školy. Projekty slouží také k rozvoji komunikace a spolupráce mezi žáky a učiteli.

Pro každý školní rok volíme „**téma roku**“, které prolíná školním životem. Objeví se ve školních projektech, váží se k němu výtvarné práce žáků.

Žáci 2. a 3. ročníku absolvují plavecký výcvik, pro žáky 6. ročníku organizujeme adaptační kurz, zpravidla žáci 7. ročníku absolvují lyžařský kurz.

2.6.1. Školní ekologické projekty

Den zvířat – sbírka krmiva pro opuštěné kočky a psa – celoškolní projekt

Den Země – meziročníkový projekt 5. - 9. ročníku

Orlické hory – 9. ročník

2.6.2. Mezinárodní ekologický projekt Globe

V projektu, který v ČR zajišťuje Sdružení Tereza Praha, je škola zapojena od roku 1996. Jedná se o mezinárodní ekologický projekt v oblasti meteorologie, hydrologie, fenologie a pedologie. Od školního roku 2008-2009 jsou jednotlivé části projektu zařazeny do učebních osnov zeměpisu, přírodopisu, environmentální výchovy a chemie.

2.6.3. Za tajemstvím dřeva

Projekt Za tajemstvím dřeva vznikl ve Sdružení Tereza Praha. Od školního roku 2008-2009 je zařazen do výuky ve vzdělávací oblasti Svět práce.

2.6.4. Erasmus +

Každoročně usilujeme v rámci programu Erasmus + o zvýšení kvalifikace učitelů cizích jazyků. Učitelé se během letních prázdnin účastní jazykových kurzů v zahraničí.

2.6.5. Další školní projekty

Ve výuce dále využíváme vlastní projekty. Stanovují se na začátku každého školního roku a jsou uvedeny v Plánu práce pro daný školní rok.

2.6.6. Tradice školy

Vítání prvňáčků 1.9. v budově školy za přítomnosti všech žáků.

Den zvířat – sbírka krmiva pro psí a kočičí útulek

Vánoční koncert – spolupráce s pěveckým sborem Carmina

Školní ples

Den Země

Devátáci učí

Obhajoby závěrečných prací

Slavnostní vyřazování žáků 9. ročníku za účasti rodičů žáků

2.7. Spolupráce se zákonnými zástupci a jinými subjekty

Zákonní zástupci dostávají informace o výsledcích vzdělávání prostřednictvím žákovských knížek, na třídních schůzkách a konzultacích, individuálně kdykoliv po telefonické domluvě. Zákonným zástupcům jsou určeny i informační letáky vydávané školou. Dokumenty o činnosti školy i aktuální oznámení jsou na www stránkách školy. Organizujeme i Dny otevřených dveří. Vždy před zápisem školu navštěvují předškolní žáci z místní mateřské školy. Při škole pracuje i zapsaný spolek SRPŠ. Podílí se na financování některých pomůcek i na financování drobných školních akcí.

Na základě zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním a vyšším odborném vzdělávání (školský zákon) byla při škole zřízena Školská rada. Je tříčlenná a školu zastupuje jeden člen zvolený pedagogickými pracovníky, jednoho člena si zvolili zákonní zástupci žáků, jeden člen zastupuje zřizovatele.

V oblasti vzdělávání a výchovy spolupracují výchovná poradkyně a metodička prevence s PPP v Rychnově n.Kn., s Policí ČR a s oddělením sociálně-právní ochrany Městského úřadu Rychnov n.Kn.

V oblasti environmentální výchovy spolupracujeme se Sdružením Tereza Praha na dlouhodobém projektu Globe, dále se sdružením SEVER Hradec Králové, škola je členem sdružení M.R.K.E.V. Dále spolupracujeme se Sběrným dvorem Solnice, a firmou Lesy Janeček.

V oblasti kultury a sportu spolupracujeme se Sportovním klubem Solnice. Ve škole probíhají jednou týdně zkoušky přípravy Rychnovského pěveckého sboru. V rámci výchovy k volbě povolání spolupracujeme s regionálními podniky. Při organizování plesu školu podporují i rodiče žáků a podnikatelé ze Solnice a okolí.

O dění ve škole podává škola informace na www stránkách školy, na nástěnce ve městě a v městském zpravodaji. O větších událostech informujeme i v regionálním tisku.

2.8. Školní družina a centrum volného času

2.8.1.Školní družina

Školní družina je zařízením, které zajišťuje výchovu žáků 1. stupně mimo vyučování v nových prostorách vybudovaných v letech 2000-2002. Zabezpečuje odpočinek žáků, umožňuje rozvoj rozmanitých zájmů žáků po vyučování. Mimo výchovně vzdělávací funkce zajišťuje i dohled nad žáky před nebo po skončení vyučování. Provoz je zajištěn denně od 6.15 hodin do 16.00 hodin. Dětem, které docházejí do ŠD, je umožněno navštěvovat kroužky organizované centrem volného času. Ve školní družině je umožněn i pobyt starším žákům, kteří přijíždějí do Solnice brzy před začátkem vyučování.

2.8.2.Centrum volného času Nelin (nebud' líný)

CVČ Nelin zřizuje škola v rámci doplňkové činnosti školy. Nabízí žákům zapojení do kroužků za úplatu. V čele je vedoucí CVČ, vedoucími kroužků jsou většinou pedagogové školy.

V rámci CVČ pracují kroužky sportovní, umělecké, jazykové i naučné. Vyberou si žáci každého věku, nabídka se aktualizuje vždy na začátku školního roku.

3. CHARAKTERISTIKA ŠVP

3.1. Východiska

Při tvorbě školního vzdělávacího programu jsme vycházeli z těchto dokumentů a skutečností:

- RVP pro ZV
- koncepční záměry školy
- tradice školy
- specifika regionu, požadavky rodičů

3.2. Filosofie školy

ŠVP má název „**Moje škola**“.

Ten vyjadřuje, kam bychom chtěli směřovat výchovnou a vzdělávací činnost školy:

- Chceme se zaměřit na **osobnostní výchovu** a spolupráci mezi lidmi, **komunikaci**, výchovu k toleranci a odpovědnosti.
- Chceme zajistit **kvalitní základní vzdělání** pro studium i pro život.
- Chceme vytvořit příjemné a **bezpečné místo** pro všechny, kdo do školy patří.
- Budeme podporovat **hrdost na svou školu**, podporovat **tradice školy**.
- Chceme zvyšovat **aktivní podíl žáků na chodu školy**.

3.3. Zaměření školy

- Chceme organizovat poznávací **exkurze** jako nedílnou součást vyučování – spojení školy se životem.
- Zaměříme se na **environmentální výchovu** a na **výtvarnou výchovu**.
- Chceme prohloubit prolínání **etické výchovy** do jednotlivých předmětů.
- **Architektonicky unikátní budovu školy** chceme více využívat pro **estetickou výchovu**.
- Nabízíme širokou škálu **volnočasových aktivit** pro žáky v době mimo vyučování v rámci Centra volného času Nelin.
- Nabízíme zvýšenou hodinovou dotaci **M a ČJ a jazykové kroužky od 1. ročníku**.

3.4. Výchovné a vzdělávací strategie

3.4.1. Klima školy

- Chceme stále **zlepšovat klima školy** jako předpoklad pro zefektivnění výuky a výchovné činnosti.
- Žáci a učitelé jsou si partnery, každý se může cítit bezpečně.
- Chceme dále rozvíjet činnost **školního parlamentu** (principy demokracie, ohleduplnost).

3.4.2. Činnostní, skupinové a projektové vyučování

- Chceme se více zaměřit na činnostní učení a skupinové vyučování i na druhém stupni.
- Do výuky budeme zařazovat projektové bloky nebo projektové dny.
- Do výuky budeme zařazovat prvky badatelského vyučování

3.4.3. Vedení žáků k zodpovědnosti

- Povedeme žáky k **zodpovědnosti** za sebe a **za své zdraví** (udržování čistoty prostředí, stravování, pitný režim, pohybové aktivity, prevence kouření a užívání drog, prevence šikany).

3.4.4. Spolupráce

- Chceme **spolupracovat** s okolními **málotřídními školami** na organizaci společných sportovních a kulturních akcí.
- Nadále budeme pokračovat ve spolupráci s firmami, organizacemi ve městě i mimo město a využívat jejich prostory k různým aktivitám školy.

3.4.5. Metody a formy práce

K dosažení všech výchovných a vzdělávacích cílů ŠVP využíváme pestré škály metod. Podle charakteru získávaných vědomostí, dovedností je kladen důraz za efektivitu - jsou využívány metody aktivního učení, badatelského vyučování, samostatné i skupinové práce, činnostního i frontálního vyučování.

Metody a formy práce jsou zařazovány a používány podle náplně učiva, aktuální situace ve třídě, vyučovací skupině, ve škole. Vedle široké škály metod a forem práce v učebnách, a tělocvičně je součástí naší školní praxe i řada aktivit mimo školní budovu: vycházky, poznávání a praktické činnosti v terénu, exkurze v závodech, návštěvy kulturních institucí: muzeí, galerií, divadel, historických objektů, botanických a zoologických zahrad, ...

Používanými metodami a formami jsou:

- pozorování v přírodě a pozorování přírodnin
- práce s lupou a mikroskopem
- srovnávání přírodnin
- využívání modelů přírodnin
- práce s výukovými programy
- práce s atlasy živočichů a rostlin a klíči k určování živočichů a rostlin
- práce s učebnicí, tabulkami
- práce s mapou
- studium odborné literatury
- pokusy, založení pokusu
- kreslení schémat
- tvorba výukových panelů
- práce na pozemku
- řešení problémových úkolů
- prezentace, rozhovor
- besedy, exkurze
- referáty, projekty, závěrečná práce
- laboratorní práce, práce ve skupinách, párová práce, samostatná práce

3.4.6. Kurzy a exkurze

- kurz plavání
- adaptační kurz
- lyžařský kurz
- tematické exkurze a výlety

3.4.7. Pomůcky

- učebnice, odborná literatura, klíče k určování přírodnin
- slovníky, pravidla pravopisu
- krásná literatura
- propagační materiály, denní tisk a periodika
- mapy, nástěnné tabule – nakupované i vyráběné pedagogy i žáky
- modely přírodnin
- interaktivní tabule, ICT technika
- počítače a počítačové výukové programy, kapesní kalkulátory
- internet
- hudební nástroje
- běžné měřicí a rýsovací pomůcky, laboratorní náčiní a technika
- keramická pec
- dílenské nářadí a nářadí pro práci na pozemku
- vybavená žákovská kuchyňka a šicí dílna
- tělocvičné vybavení
- široká škála výtvarných potřeb

3.5. Utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků

3.5.1. Kompetence k učení

- Při výuce klademe důraz na čtení s porozuměním, práci s textem a vyhledávání informací. Při tom využíváme informační centrum školy.
- Soustavně podporujeme rozvoj paměti jako nositele základních informací, které žáci dále „zpracovávají“.
- Vedeme žáky k vyhledávání souvislostí, zákonitostí, pravidel.
- Vedeme žáky k vytváření návyku upevňovat si osvojené, aplikovat pochopené.
- Žáky vedeme k sebehodnocení.
- Individuálním přístupem k žákům maximalizujeme jejich šanci prožít úspěch.
- Na konci 9. ročníku žáci zpracují závěrečnou oborovou práci, kterou prezentují.
- Žáci se zúčastňují různých soutěží a olympiád.
- Žáky vedeme k samostatnému organizování akcí doplňujících výuku a využití volného času. Učíme je organizovat a plánovat svou práci, řídit své učení.
- Žákům zadáváme domácí úkoly.

3.5.2. Kompetence k řešení problémů

- Výuku vedeme tak, aby žáci hledali různá řešení problému a svoje řešení si dokázali obhájit.
- Ve vhodných oblastech vzdělávání používáme netradiční úlohy.
- Při výuce motivujeme žáky v co největší míře problémovými úlohami z praktického života.
- Žáci si postupně zdokonalují kompetenci práce s informacemi ze všech možných zdrojů – ústních, tištěných mediálních a počítačových, včetně internetu, aby je uměli vyhledávat, třídit a vhodným způsobem využívat.
- Pro rozvoj logického myšlení používáme i monoprojekty.
- Své názory, myšlenky, nápady i některé výsledky své práce žáci prezentují ve školním časopise.
- Podle svých možností se žáci zapojují do soutěží.
- Děti vedeme k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě a realizaci i hodnocení.

3.5.3. Kompetence komunikativní

- Vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu.
- Učíme žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj názor a zároveň poslouchat názor jiných.
- Ke komunikaci a informovanosti ve škole učíme žáky využívat webové stránky školy, nástěnky, městský zpravodaj, ...
- Žáci se podílejí na zpracování dokumentace ze školního života na webových stránkách školy (Školní kukátko) a Facebooku.
- Podporujeme přátelské vztahy ve třídách a mezi třídami.
- Podporujeme komunikaci s okolními školami (Solnický pětiboj a jiné sportovní akce, společné exkurze, ...)
- Do výuky začleňujeme metody kooperativního učení a jejich prostřednictvím vedeme děti ke spolupráci.
- Učíme žáky, aby se nebáli mluvit před skupinou.
- Učíme žáky přesně formulovat své myšlenky.

3.5.4. Kompetence sociální a personální

- Během vyučování mimo jiné používáme skupinovou práci žáků a vzájemnou pomoc při učení.
- Sociální kompetence vyvozujeme na praktických činnostech, cvičeních a úkolech (tělesná a zdravotní výchova, terénní cvičení v přírodě, spaní ve škole, společné akce žáků více ročníků,...)
- Usilujeme o to, aby žáci prokázali schopnost střídát role ve skupině.
- Žáky vedeme k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se sami podílejí.
- Formujeme schopnost žáků objektivně hodnotit sebe i druhé.
- Vedeme žáky k sebeúctě, zdravému sebevědomí.
- Učíme žáky odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky.
- Při oborových dnech žáci prezentují řešený projekt, svou dovednost.
- Na různých projektech a sportovních akcích chceme žáky naučit základům kooperace a týmové práce.
- Vedeme žáky k toleranci a respektování jinakostí žáků integrovaných se zdravotními i výukovými potížemi.

3.5.5. Kompetence občanské

- Ve třídních kolektivech žáci společně stanovují pravidla chování v souladu se školním řádem.
- Ve školní práci klademe důraz na environmentální výchovu jako předpoklad zachování zdravého životního prostředí pro příští generace.
- Vedeme žáky k třídění odpadů ve spolupráci se Sběrným dvorem Solnice.
- Vedeme žáky k zodpovědnosti za zdraví své i ostatních, ke zdravému životnímu stylu.
- Vedeme žáky k toleranci a respektování individuálních, národních a kulturních rozdílů.
- Vedeme žáky k národní hrdosti.
- Vedeme žáky jako zodpovědné osobnosti uplatňující svá práva a plnící své povinnosti.
- Vedeme žáky k vzájemné úctě mezi lidmi a úctě k výsledkům jejich práce.

3.5.6. Kompetence pracovní

- Při pracovních činnostech vedeme žáky k vytváření pracovních návyků, manuální zručnosti a zodpovědnosti za svou práci.
- Vedeme žáky k dodržování pravidel bezpečnosti práce.

- Při různých školních aktivitách vytváříme situace, ve kterých se žáci učí adaptovat na změněné pracovní podmínky.
- Vedeme žáky k vyhledávání a aplikaci různých postupů a vyhodnocení jejich efektivity.
- Žáky vedeme k objektivnímu sebehodnocení a posouzení s reálnými možnostmi při profesní orientaci.
- Výuku doplňujeme minimálně 2x ročně o exkurze ve výrobních závodech.
- Na škole je vypracován celoškolní plán k volbě povolání.

3.6. Zabezpečení výuky žáků se specifickými vzdělávacími potřebami

- Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření.
- Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami uskutečňujeme formou individuální integrace do běžných tříd.
- Při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje škola, žák, zákonní zástupci žáka a školské poradenské zařízení.
- V případě doporučení školského poradenského zařízení poskytujeme žákům s přiznanými podpůrnými opatřeními předměty speciálně pedagogické péče.

3.6.1. Postup při poskytování podpůrných opatření prvního stupně

- Při zjištění obtíží u žáka informuje vyučující třídního učitele a výchovného poradce.
- Třídní učitel vytvoří s metodickou podporou výchovné poradkyně Plán pedagogické podpory žáka (PLPP). Na tvorbě PLPP spolupracují i ostatní vyučující žáka.
- S PLPP třídní učitel prokazatelně (potvrzeno podpisem) informuje žáka, zákonného zástupce žáka, všechny vyučující.
- Poskytování podpůrných opatření prvního stupně třídní učitel s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby třídní učitel za metodické podpory výchovné poradkyně PLPP upraví podle potřeb žáka.
- Nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření na základě PLPP výchovná poradkyně vyhodnotí, jestli podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů.
- Pokud se podpůrná opatření budou jevit jako nedostatečná, doporučí výchovná poradkyně zákonnému zástupci žáka poradenskou pomoc školského poradenského zařízení.
- Pokud budou daná podpůrná opatření dostatečná, budou pedagogičtí pracovníci pokračovat v jejich realizaci.

3.6.2. Postup při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu

- V případě, že opatření vyplývající z PLPP nebudou dostačující, doporučí výchovná poradkyně zákonnému zástupci žáka šetření ve školském poradenském zařízení.
- Výchovná poradkyně zajistí bezodkladné předání Plánu pedagogické podpory školskému poradenskému zařízení.
- Pokud školské poradenské zařízení doporučí vzdělávání žáka dle individuálního vzdělávacího plánu (IVP), podá zákonný zástupce žádost o vzdělávání podle IVP.
- Ředitelka školy žádost posoudí. V případě vyhovění žádosti bude zpracován IVP.
- IVP zpravidla vytváří třídní učitel ve spolupráci s vyučujícími ostatních dotčených předmětů.
- Za konečné vytvoření IVP, spolupráci se školským poradenským zařízením a spolupráci se zákonnými zástupci je odpovědná výchovná poradkyně.
- IVP s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně podpory obsahuje úpravu očekávaných výstupů v souladu s IVP.

- IVP je nutné vytvořit bez zbytečného odkladu, nejpozději do 1 měsíce od obdržení doporučení.
- Výchovná poradkyně zajistí seznámení všech vyučujících, žáka a zákonných zástupců s vytvořeným IVP. Zákonný zástupce, třídní učitel a dotčení vyučující IVP podepíší.
- Poskytování podpůrných opatření třídní učitel ve spolupráci s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby učitel daného předmětu za metodické podpory výchovné poradkyně IVP průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb žáka.
- Pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žáka.

3.6.3. Zásady práce se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

- seznámení všech pedagogů
- respektování zvláštností a možností žáka
- úprava způsobů hodnocení žáka
- možnost kompenzace jinými činnostmi
- kladení reálných cílů, zvyšování nároků postupně
- ocenění snahy, pochvala i při malém zlepšení výkonu
- nutnost spolupráce s rodiči
- vyhledávání činností, ve kterých může být žák úspěšný
- dodržování častých přestávek
- střídání pracovního tempa

3.6.4. Zabezpečení výuky žáků nadaných a mimořádně nadaných

- Nadaným žákem se rozumí jedinec, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.
- Za mimořádně nadaného žáka se považuje žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností.
- Zjišťování mimořádného nadání žáka provádí školské poradenské zařízení na návrh učitele nebo rodičů.
- Mimořádně nadaní žáci mají upraven způsob výuky tak, aby byli motivováni k rozšiřování učiva.

3.6.5. Pravidla a průběh tvorby Plánu pedagogické podpory nadaného a mimořádně nadaného žáka

- Při zjištění nadání a mimořádného nadání informuje vyučující daného předmětu třídního učitele a výchovného poradce.
- Učitel daného předmětu vytvoří s metodickou podporou výchovné poradkyně Plán pedagogické podpory (PLPP). Na tvorbě PLPP se podílejí i vyučující dalších předmětů, kde se projevuje nadání žáka.
- S PLPP seznámí prokazatelně (potvrzeno podpisem) třídní učitel žáka, zákonné zástupce žáka a příslušné vyučující.
- Poskytování podpory učitel daného předmětu s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby učitel za metodické podpory výchovné poradkyně PLPP upraví podle potřeb žáka.
- Nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpory na základě PLPP výchovná poradkyně vyhodnotí, jestli podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů.

- Pokud se podpůrná opatření budou jevit jako nedostatečná, doporučí výchovná poradkyně zákonnému zástupci žáka poradenskou pomoc školského poradenského zařízení.
- Pokud budou daná podpůrná opatření dostatečná, budou pedagogičtí pracovníci pokračovat v jejich realizaci.

3.6.6. Postup při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu mimořádně nadaného žáka

- V případě, že opatření vyplývající z PLPP nebudou dostačující, doporučí výchovná poradkyně zákonnému zástupci žáka návštěvu ve školském poradenském zařízení.
- Výchovná poradkyně zajistí bezodkladné předání Plánu pedagogické podpory školskému poradenskému zařízení.
- Pokud školské poradenské zařízení doporučí vzdělávání žáka dle individuálního vzdělávacího plánu (IVP), podá zákonný zástupce žádost o vzdělávání podle IVP.
- Ředitelka školy žádost posoudí. V případě vyhovění žádosti bude zpracován IVP.
- IVP zpravidla vytváří učitel daného předmětu ve spolupráci s vyučujícími ostatních dotčených předmětů.
- Za konečné vytvoření IVP, spolupráci se školským poradenským zařízením a spolupráci se zákonnými zástupci je odpovědná výchovná poradkyně.
- IVP s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně podpory obsahuje úpravu očekávaných výstupů v souladu s IVP.
- IVP je nutné vytvořit bez zbytečného odkladu, nejpozději do 1 měsíce od obdržení doporučení.
- Výchovná poradkyně zajistí seznámení všech vyučujících, žáka a zákonných zástupců s vytvořeným IVP. Zákonný zástupce stvrdí seznámení s IVP podpisem informovaného souhlasu. Ostatní zúčastnění IVP podepíší.
- Poskytování podpůrných opatření třídní učitel ve spolupráci s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby učitel daného předmětu za metodické podpory výchovné poradkyně IVP průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb žáka.
- Pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žáka.

3.6.7. Možné úpravy způsobů výuky nadaného žáka

- doplnění a rozšíření vzdělávacího obsahu
- zadávání specifických úkolů na složitější úrovni
- zadávání samostatných prací a projektů
- respektování pracovního tempa žáka
- přerazení mimořádně nadaného žáka do vyššího ročníku na základě zkoušky
- předčasný nástup ke školní docházce

3.7. Začlenění průřezových témat

Průřezová témata ve ŠVP reprezentují okruhy aktuálních problémů současného světa. Jsou důležitým formativním prvkem základního vzdělávání, vytvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků i pro jejich vzájemnou spolupráci a pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot.

V ŠVP jsou jednotlivé tematické okruhy zařazeny do vyučovacích předmětů. Jejich obsah se však prolíná celým působením školy – její vzdělávací i výchovnou činností. Jednotlivé okruhy jako samostatná témata vyučovacích předmětů jsou zařazena na základě úzké propojenosti s jejich vzdělávacím obsahem.

PT 1 OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Průřezové téma **Osobnostní a sociální výchova** v základním vzdělávání akcentuje formativní prvky, orientuje se na subjekt i objekt, je praktické a má každodenní využití v běžném životě.

Reflektuje osobnost žáka, jeho individuální potřeby i zvláštnosti. Jeho smyslem je pomáhat každému žákovi utvářet praktické životní dovednosti.

Specifikou Osobnostní a sociální výchovy je, že se učivem stává sám žák, stává se jím konkrétní žakovská skupina a stávají se jím více či méně běžné situace každodenního života. Jejím smyslem je pomáhat každému žákovi hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i k dalším lidem a světu.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- vede k porozumění sobě samému a druhým
- napomáhá k zvládnutí vlastního chování
- přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni
- rozvíjí základní dovednosti dobré komunikace a k tomu příslušné vědomosti
- utváří a rozvíjí základní dovednosti pro spolupráci
- umožňuje získat základní sociální dovednosti pro řešení složitých situací (např. konfliktů)
- formuje studijní dovednosti
- podporuje dovednosti a přináší vědomosti týkající se duševní hygieny

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- pomáhá k utváření pozitivního (nezraňujícího) postoje k sobě samému a k druhým
- vede k uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci
- vede k uvědomování si hodnoty různosti lidí, názorů, přístupů k řešení problémů
- přispívá k uvědomování mravních rozměrů různých způsobů lidského chování
- napomáhá primární prevenci sociálně patologických jevů a škodlivých způsobů chování

Tematické okruhy a jejich zařazení ve ŠVP

a) OSOBNOSTNÍ ROZVOJ

okruh:	zařazení na 1. stupni	zařazení na 2. stupni
1. <i>rozvoj schopností poznávání</i>	Prv 1	Zv 6
2. <i>sebepoznání a sebepojetí</i>	Prv 2	Sp 8
3. <i>seberegulace a sebepojetí</i>	Tv 1	Zv9
4. <i>psychohygiena</i>	Př 5	Zv 9
5. <i>kreativita</i>	Vv 3	Vv 8

b) SOCIÁLNÍ ROZVOJ

okruh:	zařazení na 1. stupni	zařazení na 2. stupni
1. <i>poznávání lidí</i>	Prv 3	A 6
2. <i>mezilidské vztahy</i>	Př 5	Vo 7
3. <i>komunikace</i>	Č 4	A 7
4. <i>kooperace a kompetice</i>	Sp 3	Zv 7

c) **MORÁLNÍ ROZVOJ**

okruh:	zařazení na 1. stupni	zařazení na 2. stupni
1. <i>řešení problémů a rozhodovací dovednosti</i>	Př 5	Zv 9
2. <i>hodnoty postoje, praktická etika</i>	Př 5	Vo 6

PT 2 VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Průřezové téma **Výchova demokratického občana** má mezioborový a multikulturní charakter. V obecné rovině představuje syntézu hodnot, a to spravedlnosti, tolerance a odpovědnosti, v konkrétní rovině pak především rozvoj kritického myšlení, vědomí svých práv a povinností a porozumění demokratickému uspořádání společnosti a demokratickým způsobům řešení konfliktů a problémů.

Výchova demokratického občana má vybavit žáka základní úrovni občanské gramotnosti. Ta vyjadřuje způsobilost orientovat se ve složitostech, problémech a konfliktech otevřené, demokratické a pluralitní společnosti. Její získání má umožnit žákovi konstruktivně řešit problémy se zachováním své lidské důstojnosti, respektem k druhým, ohledem na zájem celku, s vědomím svých práv a povinností, svobod a odpovědností, s uplatňováním zásad slušné komunikace a demokratických způsobů řešení.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- vede k aktivnímu postoji v obhajování a dodržování lidských práv a svobod
- vede k pochopení významu řádu, pravidel a zákonů pro fungování společnosti
- umožňuje participovat na rozhodnutích celku s vědomím vlastní odpovědnosti za tato rozhodnutí a s vědomím jejich důsledků
- rozvíjí a podporuje komunikativní, formulační, argumentační, dialogické a prezentační schopnosti a dovednosti
- prohlubuje empatii, schopnost aktivního naslouchání a spravedlivého posuzování
- vede k uvažování o problémech v širších souvislostech a ke kritickému myšlení

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- vede k otevřenému, aktivnímu, zainteresovanému postoji v životě
- vychovává k úctě k zákonu
- rozvíjí disciplinovanost a sebekritiku
- učí sebeúctě a sebedůvěře, samostatnosti a angažovanosti
- přispívá k utváření hodnot jako je spravedlnost, svoboda, solidarita, tolerance a odpovědnost
- rozvíjí a podporuje schopnost zaujetí vlastního stanoviska v pluralitě názorů
- motivuje k ohleduplnosti a ochotě pomáhat zejména slabším
- umožňuje posuzovat a hodnotit společenské jevy, procesy, události a problémy z různých úhlů pohledu (lokální, národní, evropská, globální dimenze)
- vede k respektování kulturních, etnických a jiných odlišností
- vede k asertivnímu jednání a ke schopnosti kompromisu

okruh:	zařazení na 1. stupni	zařazení na 2. stupni
<i>a) občanská společnost a škola</i>	Prv 3	Vo 6
<i>b) občan, občanská společnost a stát</i>	VI 4	Vo 9
<i>c) formy participace občanů v politickém životě</i>	VI 4	Vo 9
<i>d) principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</i>	VI 4	Vo 9

PT 3 VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Průřezové téma **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech** akcentuje ve vzdělávání evropskou dimenzi, která podporuje globální myšlení a mezinárodní porozumění a jako princip prostupuje celým základním vzděláváním. Podstatnou součástí evropské dimenze je výchova budoucích evropských občanů jako zodpovědných a tvořivých osobností, v dospělosti schopných mobility a flexibility v občanské a pracovní sféře i v osobním životě. Rozvíjí vědomí evropské identity při respektování identity národní. Otevírá žákům širší horizonty poznání a perspektivy života v evropském a mezinárodním prostoru a seznamuje je s možnostmi, které jim tento prostor poskytuje.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech prolíná všemi vzdělávacími oblastmi, integruje a prohlubuje poznatky a umožňuje uplatnit dovednosti, které si žáci osvojili v jednotlivých vzdělávacích oborech. Podporuje ve vědomí a jednání žáků tradiční evropské hodnoty, k nimž patří humanismus, svobodná lidská vůle, morálka, uplatňování práva a osobní zodpovědnost spolu s racionálním uvažováním, kritickým myšlením a tvořivostí.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- rozvíjí a integruje základní vědomosti potřebné pro porozumění sociálním a kulturním odlišnostem mezi národy
- prohlubuje porozumění vlivu kulturních, ideologických a sociopolitických rozdílů na vznik a řešení globálních problémů v jejich vzájemných souvislostech
- prohlubuje základní vědomosti nezbytné pro pochopení struktury a funkcí mezinárodních a nevládních organizací, jejich vlivu na řešení globálních i lokálních problémů v oblasti humanitární, politické, sociální, ekonomické, kulturní a dodržování lidských práv
- rozvíjí schopnost srovnávat projevy kultury v evropském a globálním kontextu, nacházet společné znaky a odlišnosti a hodnotit je v širších souvislostech
- rozšiřuje a prohlubuje dovednosti potřebné pro orientaci v evropském prostředí, seberealizaci a řešení reálných situací v otevřeném evropském prostoru
- prohlubuje vědomosti potřebné k pochopení souvislostí evropských kořenů a kontinuity evropského vývoje a podstaty evropského integračního procesu
- vede k pochopení významu společných politik a institucí Evropské unie; seznamuje s dopadem jejich činnosti na osobní i občanský život jednotlivce i s možnostmi jejich zpětného ovlivňování a využívání
- vede k poznání a pochopení života a díla významných Evropanů a iniciuje zájem žáků o osobnostní vzory

- rozvíjí schopnost racionálně uvažovat, projevovat a korigovat emocionální zaujetí v situacích motivujících k setkávání, srovnávání a hledání společných evropských perspektiv

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- pomáhá překonávat stereotypy a předsudky
- obohacuje pohledy žáka na sebe sama z hlediska otevřených životních perspektiv rozšířených o možnosti volby v evropské a mezinárodní dimenzi
- kultivuje postoje k Evropě jako širší vlasti a ke světu jako globálnímu prostředí života
- utváří pozitivní postoje k jinakosti a kulturní rozmanitosti
- podporuje pozitivní postoje k tradičním evropským hodnotám
- upevňuje osvojování vzorců chování evropského občana a smysl pro zodpovědnost

Tematické okruhy a jejich zařazení ve ŠVP

okruh:	zařazení na 1. stupni	zařazení na 2. stupni
a) <i>Evropa a svět nás zajímá</i>	VI 5	Z 8
b) <i>Objevujeme Evropu a svět</i>	A 4	A 7
c) <i>Jsme Evropané</i>	VI 5	D 7

PT 4 MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Průřezové téma **Multikulturní výchova** v základním vzdělávání umožňuje žákům seznamovat se s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi a hodnotami. Na pozadí této rozmanitosti si pak žáci mohou lépe uvědomovat i svoji vlastní kulturní identitu, tradice a hodnoty.

Multikulturní výchova zprostředkovává poznání vlastního kulturního zakotvení a porozumění odlišným kulturám. Rozvíjí smysl pro spravedlnost, solidaritu a toleranci, vede k chápání a respektování neustále se zvyšující sociokulturní rozmanitosti. Multikulturní výchova se hluboce dotýká i mezilidských vztahů ve škole, vztahů mezi učiteli a žáky, mezi žáky navzájem, mezi školou a rodinou, mezi školou a místní komunitou. Škola jako prostředí, v němž se setkávají žáci z nejrozličnějšího sociálního a kulturního zázemí, by měla zabezpečit takové klima, kde se budou všichni cítit rovnoprávně, kde budou v majoritní kultuře úspěšní i žáci minorit a žáci majority budou poznávat kulturu svých spolužáků – příslušníků minorit. Tím přispívá k vzájemnému poznávání obou skupin, ke vzájemné toleranci, k odstraňování nepřátelství a předsudků vůči „nepoznanému“.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- poskytuje žákům základní znalosti o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti
- rozvíjí dovednost orientovat se v pluralitní společnosti a využívat interkulturních kontaktů k obohacení sebe i druhých
- učí žáky komunikovat a žít ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, uplatňovat svá práva a respektovat práva druhých, chápat a tolerovat odlišné zájmy, názory i schopnosti druhých
- učí přijmout druhého jako jedince se stejnými právy, uvědomovat si, že všechny etnické skupiny a všechny kultury jsou rovnocenné a žádná není nadřazena jiné

- rozvíjí schopnost poznávat a tolerovat odlišnosti jiných národnostních, etnických, náboženských, sociálních skupin a spolupracovat s příslušníky odlišných sociokulturních skupin
- rozvíjí dovednost rozpoznat projevy rasové nesnášenlivosti a napomáhá prevenci vzniku xenofobie
- učí žáky uvědomovat si možné dopady svých verbálních i neverbálních projevů a připravenosti nést odpovědnost za své jednání,
- poskytuje znalost některých základních pojmů multikulturní terminologie: kultura, etnikum, identita, diskriminace, xenofobie, rasismus, národnost, netolerance aj.

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- pomáhá žákům prostřednictvím informací vytvářet postoje tolerance a respektu k odlišným sociokulturním skupinám, reflektovat zázemí příslušníků ostatních sociokulturních skupin a uznávat je
- napomáhá žákům uvědomit si vlastní identitu, být sám sebou, reflektovat vlastní sociokulturní zázemí
- stimuluje, ovlivňuje a koriguje jednání a hodnotový systém žáků, učí je vnímat odlišnost jako příležitost k obohacení, nikoli jako zdroj konfliktu
- pomáhá uvědomovat si neslučitelnost rasové (náboženské či jiné) intolerance s principy života v demokratické společnosti
- vede k angažovanosti při potírání projevů intolerance, xenofobie, diskriminace a rasismu
- učí vnímat sebe sama jako občana, který se aktivně spolupodílí na utváření vztahu společnosti k minoritním skupinám

Tematické okruhy a jejich zařazení ve ŠVP

okruh:	zařazení na 1. stupni	zařazení na 2. stupni
a) kulturní rozdíly	VI 4	Hv 7
b) lidské vztahy	Č 3	Vo 6
c) etnický původ	VI 5	Z 8
d) multikulturalita	A 5	Vo 8
e) princip sociálního smíru a solidarity	VI 5	Vo 9

PT 5 ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Environmentální výchova vede k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí, tj. k pochopení nezbytnosti postupného přechodu k udržitelnému rozvoji společnosti a k poznání významu odpovědnosti za jednání společnosti i každého jedince. Umožňuje sledovat a uvědomovat si dynamicky se vyvíjející vztahy mezi člověkem a prostředím při přímém poznávání aktuálních hledisek ekologických, ekonomických, vědeckotechnických, politických a občanských, hledisek časových (vztahů k budoucnosti) i prostorových (souvislostí mezi lokálními, regionálními a globálními problémy), i možnosti různých variant řešení environmentálních problémů. Vede k aktivní účasti na ochraně a utváření prostředí a ovlivňuje v zájmu udržitelnosti rozvoje lidské civilizace životní styl a hodnotovou orientaci žáků.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- rozvíjí porozumění souvislostem v biosféře, vztahům člověka a prostředí a důsledkům lidských činností na prostředí

- vede k uvědomování si podmínek života a možností jejich ohrožování
- přispívá k poznávání a chápání souvislostí mezi vývojem lidské populace a vztahy k prostředí v různých oblastech světa
- umožňuje pochopení souvislostí mezi lokálními a globálními problémy a vlastní odpovědností ve vztazích k prostředí
- poskytuje znalosti, dovednosti a pěstuje návyky nezbytné pro každodenní žádoucí jednání občana vůči prostředí
- ukazuje modelové příklady jednání z hledisek životního prostředí a udržitelného rozvoje žádoucích i nežádoucích
- napomáhá rozvíjení spolupráce v péči o životní prostředí na místní, regionální, evropské i mezinárodní úrovni
- seznamuje s principy udržitelnosti rozvoje společnosti.
- učí hodnotit objektivnost a závažnost informací týkajících se ekologických problémů
- učí komunikovat o problémech životního prostředí, vyjadřovat, racionálně obhajovat a zdůvodňovat své názory a stanoviska

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- přispívá k vnímání života jako nejvyšší hodnoty
- vede k odpovědnosti ve vztahu k biosféře, k ochraně přírody a přírodních zdrojů
- vede k pochopení významu a nezbytnosti udržitelného rozvoje jako pozitivní perspektivy dalšího vývoje lidské společnosti
- podněcuje aktivitu, tvořivost, toleranci, vstřícnost a ohleduplnost ve vztahu k prostředí
- přispívá k utváření zdravého životního stylu a k vnímání estetických hodnot prostředí
- vede k angažovanosti v řešení problémů spojených s ochranou životního prostředí
- vede k vnímavému a citlivému přístupu k přírodě a přírodnímu a kulturnímu dědictví

a) Tematické okruhy a jejich zařazení ve ŠVP

okruh:	zařazení na 1. stupni	zařazení na 2. stupni
<i>a) ekosystémy</i>	Př 4	Env 9
<i>b) základní podmínky života</i>	Př 4	Env 9
<i>c) lidské aktivity a problém životního prostředí</i>	Prv 3	Env 9
<i>d) vztah člověka a prostředí</i>	VI 4	Env 9

PT 6 MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Mediální výchova má vybavit žáka základní úrovni mediální gramotnosti. Ta zahrnuje jednak osvojení si některých základních poznatků o fungování a společenské roli současných médií (o jejich historii, struktuře fungování), jednak získání dovedností podporujících poučené, aktivní a nezávislé zapojení jednotlivce do mediální komunikace. Především se jedná o schopnost analyzovat nabízená sdělení, posoudit jejich věrohodnost a vyhodnotit jejich komunikační záměr, popřípadě je asociovat s jinými sděleními. Dále pak orientaci v mediovaných obsazích a schopnost volby odpovídajícího média jako prostředku pro naplnění nejruznějších potřeb – od získávání informací přes vzdělávání až po naplnění volného času.

Mediální výchova je zaměřena na systematické vytváření kritického odstupu od mediovaných sdělení a na schopnost interpretovat mediální sdělení z hlediska jeho informační kvality (zpravodajství z hlediska významu a věrohodnosti zprávy a události, reklamu z hlediska účelnosti nabízených informací apod.).

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- přispívá ke schopnosti úspěšně a samostatně se zapojit do mediální komunikace
- umožňuje rozvíjet schopnost analytického přístupu k mediálním obsahům a kritického odstupu od nich
- učí využívat potenciál médií jako zdroje informací, kvalitní zábavy i naplnění volného času
- umožňuje pochopení cílů a strategií vybraných mediálních obsahů
- vede k osvojení si základních principů vzniku významných mediálních obsahů (zvl. zpravodajských)
- umožňuje získat představy o roli médií v klíčových společenských situacích a v demokratické společnosti vůbec (včetně právního kontextu)
- vytváří představu o roli médií v každodenním životě v regionu (v lokalitě)
- vede k rozeznávání platnosti a významu argumentů ve veřejné komunikaci
- rozvíjí komunikační schopnost, zvláště při veřejném vystupování a stylizaci psaného a mluveného textu
- přispívá k využívání vlastních schopností v týmové práci i v redakčním kolektivu
- přispívá ke schopnosti přizpůsobit vlastní činnost potřebám a cílům týmu

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- rozvíjí citlivost vůči stereotypům v obsahu médií i způsobu zpracování mediálních sdělení
- vede k uvědomování si hodnoty vlastního života (zvláště volného času) a odpovědnosti za jeho naplnění
- rozvíjí citlivost vůči predsudkům a zjednodušujícím soudům o společnosti (zejména o menšinách) i jednotlivci
- napomáhá k uvědomění si možnosti svobodného vyjádření vlastních postojů a odpovědnosti za způsob jeho formulování a prezentace

Tematické okruhy a jejich zařazení ve ŠVP

okruh:	zařazení na 1. stupni	zařazení na 2. stupni
<i>a) kritické čtení a vnímání mediálního sdělení</i>	Č 5	Č 9
<i>b) interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</i>	Č 5	Č 9
<i>c) stavba mediálních sdělení</i>	Č 5	Č 9
<i>d) vnímání autora mediálních sdělení</i>	Č 5	Č 9
<i>e) fungování a vliv médií ve společnosti</i>	Č 5	Č 9
<i>f) tvorba mediálního sdělení</i>	Č 5	Č 9
<i>g) práce v realizačním týmu</i>	Č 5	Č 9

4. UČEBNÍ PLÁN

Vzdělávací oblasti	Min. dotace	Předměty		1. roč	2. roč	3. roč	4. roč	5. roč	Celkem
Jazyk a jazyková komunikace	33	Český jazyk a literatura	Č	9	7	7	6	6	33+2
	9	Anglický jazyk	A		1	3	3	3	9 + 1
Matematika a její aplikace	20	Matematika	M	4	5	5	5	5	20+4
Informační a kom. technologie	1	Informatika	Inf				1	1	1+1
Člověk a jeho svět	12	Prvouka	Prv	2	3	3			12+4
		Přírodověda	Př				2,5	2,5	
		Vlastivěda	VI				1,5	1,5	
Umění a kultura	12	Hudební výchova	Hv	1	1	1	1	1	12
		Výtvarná výchova	Vv	1	1	1	2	2	
Člověk a zdraví	10	Tělesná výchova	Tv	2	2	2	2	2	10
Člověk a svět práce	5	Svět práce	Sp	1	1	1	1	1	5
Volitelné předměty		Volitelný předmět			1	1	1	1	0+4
Disponibilní dotace Povinná dotace	16 118			20	22	24	26	26	118

Vzdělávací oblasti	Min. dotace	Předměty		6. roč	7. roč	8. roč	9. roč	Celkem
Jazyk a jazyková komunikace	15	Český jazyk a literatura	Č	4	5	4	5	18
	12	Anglický jazyk	A	3	3	3	3	12
	6	Druhý cizí jazyk	R/N		2	2	2	6
Matematika a její aplikace	15	Matematika	M	5	4	5	5	15+4
Informační a kom. technologie	1	Informatika	Inf		1			1
Člověk a společnost	11	Dějepis	Drv	2	2	2	2	11+0,5
		Výchova k občanství	Vo	1	0,5	1	1	
Člověk a příroda	21	Fyzika	F	1	2	2	1	21+4
		Chemie	Ch			2	2	
		Přírodopis	Př	2	2	2	1	
		Environmentální výchova	Ev				0,5	
		Zeměpis	Z	2	1,5	2	2	
Umění a kultura	10	Hudební výchova	Hv	1	1	1		10
		Výtvarná výchova	Vv	2	1	2		
		Umělecká výchova	Uv				2	
Člověk a zdraví	10	Tělesná výchova	Tv	2	2	2	2	10+1
		Zdravotní výchova	Zv	1	1		1	
Člověk a svět práce	3	Svět práce	Sp	1	1	1	1	3+1
Volitelné předměty		Volitelný předmět		1	1	1	1,5	0+4,5
Disponibilní dotace Povinná dotace	18 122			28	30	32	32	122

Obsah volitelných předmětů bude rozšířením a doplněním obsahu jednotlivých vzdělávacích oblastí, případně se bude jednat o předměty speciální pedagogické péče a pedagogické intervence.

Žáci absolvují kurzy plavání ve dvou ročnících na 1. stupni (2. a 3. ročník).

Žáci absolvují lyžařský kurz na 2. stupni.

Žáci 6. ročníku absolvují v září adaptační kurz.

5. UČEBNÍ OSNOVY

JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Jazyk a jazyková komunikace** zaujímá stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Dobrá úroveň jazykové kultury patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa základního vzdělávání. Jazyková výuka, jejímž cílem je zejména podpora rozvoje komunikačních kompetencí, vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání.

Obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace se realizuje ve vzdělávacích oborech **Český jazyk a literatura, Anglický jazyk, Ruský jazyk a Německý jazyk.**

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa, a důležitého sjednocujícího činitele národního společenství
- pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako potenciálního zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství
- rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama
- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založených na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

Dovednosti získané ve vzdělávacím oboru **Český jazyk a literatura** jsou potřebné nejen pro kvalitní jazykové vzdělání, ale jsou důležité i pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Užívání češtiny jako mateřského jazyka v jeho mluvené i písemné podobě umožňuje žákům poznat a pochopit společensko-kulturní vývoj lidské společnosti. Při realizaci daného vzdělávacího oboru se vytvářejí předpoklady k efektivní mezilidské komunikaci tím, že se žáci učí interpretovat své reakce a pocity tak, aby dovedli pochopit svoji roli v různých komunikačních situacích a aby se uměli orientovat při vnímání okolního světa i sebe sama.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Český jazyk a literatura** má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří složek: Komunikační a slohové výchovy, Jazykové výchovy a Literární výchovy. Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná.

V **Komunikační a slohové výchově** se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu vztahujícího se k nejrůznějším situacím, analyzovat jej a kriticky posoudit jeho obsah. Ve vyšších ročnících se učí posuzovat také formální stránku textu a jeho výstavbu.

V **Jazykové výchově** žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Při rozvoji potřebných znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují i jejich obecné intelektové dovednosti, např. dovednosti porovnávat různé jevy, jejich shody a odlišnosti, třídit je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.

V **Literární výchově** žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se také rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu. Žáci dospívají k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jejich duchovní život.

1. stupeň

1. období

a) KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

žák:

1. *plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti*
2. *porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti*
3. *respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru*
4. *pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost*
5. *v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči*
6. *volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích*
7. *na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev*
8. *zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním*
9. *píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev*
10. *píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení*
11. *seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh*

b) JAZYKOVÁ VÝCHOVA

žák:

1. *rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky*
2. *porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná*
3. *porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost*
4. *rozlišuje slovní druhy v základním tvaru*
5. *užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves*
6. *spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy*

7. rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky
8. odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě - mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování

c) LITERÁRNÍ VÝCHOVA

žák:

1. čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
2. vyjadřuje své pocity z přečteného textu
3. rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění
4. pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností

1. ročník

Komunikační a slohová výchova

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznává a čte velká a malá tiskací písmena abecedy • poznává a čte slabiky a věty • čte text odpovídající věku žáka • porozumí krátkému mluvenému pokynu přiměřené složitosti a vykoná jej • seznamuje se se základními komunikačními pravidly v rozhovoru • naslouchá ostatním • dokáže vyjádřit své přání, omluvit se, pozdravit, poprosit o pomoc, poděkovat • vyřídí jednoduchý vzkaz • snaží se pečlivě a správně vyslovovat všechny hlásky • naučí se správnému dýchání v krátkých mluvených projevech a volí vhodné tempo řeči • nacvičuje správné držení těla při psaní • nacvičuje správné držení psací potřeby • vhodnými cviky si uvolňuje ruku • nacvičuje uvolňovací cviky – čáry, oblouky, vlnovky, zátrhy, ovály,... • nacvičuje psaní správných tvarů písmen velké i malé abecedy • dokáže převádět tiskací písmo do psané podoby • spojuje písmena do slabik a slov • opisuje a přepisuje písmena, slabiky, slova a krátké věty • píše snadná a foneticky jasná slova podle diktátu • užívá psaní velkých počátečních písmen vlastních jmen osob a na začátku věty 	<p>Čtení Poznávání malých a velkých písmen abecedy</p> <p>Naslouchání</p> <p>Mluvený projev Rozhovor</p> <p>Krátký mluvený projev</p> <p>Výslovnost</p> <p>Písemný projev</p> <p>Hygienické návyky při psaní</p> <p>Přípravné cviky</p> <p>Psaní</p> <p>Opisy a přepisy slabik, slov a krátkých vět</p> <p>Diktáty slov</p> <p>Velká písmena</p>	<p>a.2</p> <p>a.3</p> <p>a.6</p> <p>a.4</p> <p>a.5</p> <p>a.8</p> <p>a.9</p>

<ul style="list-style-type: none"> • dbá na úhlednost a celkovou úpravu písemného projevu 	Úprava	
--	--------	--

Jazyková výchova

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozlišuje zrakem stejné a odlišné tvary • určuje pravou a levou stranu • orientuje se v pojmech nahoře-dole, vzadu-vpředu, před-za, nad-pod, řádek, sloupec • vyslovuje všechny hlásky • určuje hlásku na začátku a na konci slova • poznává jednotlivá písmena • přiřazuje písmena k obrázkům podle první hlásky nebo slabiky • provádí sluchovou analýzu a syntézu slabik a slov • pozná sluchem dlouhou samohlásku a dlouhou slabiku • doplní ve slově dlouhé a krátké samohlásky • přiřazuje obrázky ke slovům • rozlišuje písmo tiskací a psací • skládá a čte všechny slabiky - otevřené, zavřené • skládá a čte slova s otevřenými slabikami a následně i zavřenými slabikami • správně čte slova se slabikotvornými souhláskami • čte slova se skupinami hlásek dy-di, ty-ti, ny-ni • přečte slova se skupinami hlásek dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě • hlasitě čte jednoduché věty se správnou intonací • pečlivě vyslovuje • správně řadí slova ve větě • pozná začátek a konec věty • odpovídá na otázky dle přečteného textu • před psaním provádí uvolňování ruky pomocí cviků • sedí správně při psaní • nacvičuje správné držení psací potřeby, umístění sešitu a jeho sklon • rozlišuje psací a tiskací písmo • opisuje správné tvary písmen • píše slabiky, slova a jednoduché věty • přepisuje tiskací písmo do podoby psané 	<p>Zvuková a grafická podoba slova</p> <p>Přípravná cvičení ke čtení a psaní</p> <p>Vyvození hlásky</p> <p>Hlásky a písmeno</p> <p>Analýza a syntéza slabik a slov</p> <p>Slovo – slabika</p> <p>Rozvoj slovní zásoby</p> <p>Otevřené a zavřené slabiky</p> <p>Slabikotvorné souhlásky</p> <p>Slova s di,ti,ni,x dy,ty,ny</p> <p>Slova s dě,tě,ně,bě,pě,vě,mě</p> <p>Věta</p> <p>Výslovnost</p> <p>Uspořádání slov ve větě</p> <p>Psaní</p> <p>Příprava na psaní</p> <p>Psací a tiskací písmo</p> <p>Opisy a přepisy</p>	b.1

Literární výchova

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • naslouchá pohádkám a příběhům • hodnotí vlastnosti postav – kladné a záporné postavy • vypravuje podle obrázkové osnovy • dramatizuje jednoduchý text • reprodukuje přečtený text • recituje básničky • zná říkadla, rozpočítadla • rozlišuje pojmy básnička, pohádka, příběh, hádanka • seznamuje se se základy literatury – spisovatel, kniha, ilustrace • tvoří slova, která se rýmují • nakreslí ilustraci k příběhu 	<p>Pohádky, příběhy</p> <p>Obrázková osnova Dramatizace</p> <p>Básničky</p> <p>Literární texty</p> <p>Rýmy Ilustrace</p>	

2. ročník

Komunikační a slohová výchova

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postupně přechází od slabikování k plynulému čtení slov, jednoduchých vět a textů přiměřeného rozsahu a náročnosti • čte správně, pozorně a s porozuměním • dbá na správnou intonaci • pečlivě vyslovuje a snaží se odstraňovat nedostatky v nesprávné nebo nedbalé výslovnosti • porozumí mluvenému pokynu přiměřené složitosti a vykoná jej • respektuje základní komunikační pravidla – pozdrav, oslovení, omluva, prosba, poděkování • tvoří krátký mluvený projev na základě vlastních zážitků a snaží se dodržovat posloupnost děje • procvičuje otázky a odpovědi na základě četby • pracuje s obrázkovou osnovou – řadí obrázky a vypravuje podle obrázkové osnovy • popisuje obrázek, osobu, zvíře, jednoduché předměty a jednoduchý pracovní postup • dodržuje správné hygienické návyky při psaní • dodržuje požadavky na čitelnost a celkovou úpravu písemného projevu • procvičuje správné tvary písmen a číslic • správně napojuje písmena a slabiky • opisuje nebo přepisuje jednoduchý text 	<p>Čtení Plynulé čtení jednoduchých textů</p> <p>Výslovnost</p> <p>Mluvený projev</p> <p>Základní komunikační pravidla</p> <p>Vypravování</p> <p>Obrázková osnova</p> <p>Jednoduchý popis</p> <p>Psaní Hygiena psaní</p> <p>Technika psaní</p>	<p>a.1</p> <p>a.4</p> <p>a.2</p> <p>a.3</p> <p>a.7</p> <p>a.11</p> <p>a.8</p> <p>a.9</p>

<ul style="list-style-type: none"> rozlišuje obecná a vlastní jména zvládá pravopis vlastních jmen osob, zvířat, obcí, řek a místních pojmenování vhodně uspořádá věty podle děje 	Vlastní jména Pořádek vět v textu	b.8 b.7
--	---	-----------------------

Literární výchova

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO přesahy
žák: <ul style="list-style-type: none"> čte s porozuměním nahlas i potichu recituje z paměti texty přiměřené věku čte pohádky, povídky o dětech, o přírodě a vypráví o nich čte prózu a poezii rozpozná literární pojmy: pohádka, hádanka, říkanka, báseň, sloka, verš, rým rozlišuje pojmy: kniha, spisovatel, básník, ilustrátor, čtenář, knihkupectví zkouší dramatizovat pohádky nebo povídky vyhledává odpovědi na otázky 	Čtení s porozuměním Recitace Literární texty Literární pojmy Dramatizace Práce s textem	c.1 c.3 c.4

3. ročník

Komunikační a slohová výchova

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
žák: <ul style="list-style-type: none"> čte správně a plynule s porozuměním přiměřené texty čte potichu i předčítá nahlas komunikuje se spolužáky i s dospělými, respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti dokáže požádat o informaci a podat stručnou informaci telefonicky pečlivě vyslovuje a odstraňuje nedostatky ve výslovnosti volí vhodné tempo řeči a při mluveném projevu správně dýchá zná a používá pravidla slušného chování – omluví se, požádá o něco, poděkuje dovede ústně i písemně formulovat pozvánku, pozdrav, omluvu, přání, vzkaz obohacuje si slovní zásobu procvičuje správný slovosled vypravuje vlastní zážitky reprodukuje přečtený text upevňuje si správné tvary písmen a číslic 	Technika čtení Komunikace Výslovnost Formy společenského styku Vypravování	a.1 a.3 a.2 a.4 a.5 a.6 a.10 a.7

<ul style="list-style-type: none"> • upevňuje čtenářské dovednosti a návyky četbou literárních textů přiměřeného věku • reprodukuje přečtený text • vypravuje pohádky nebo povídky • domýšlí příběhy • vyjadřuje své postoje k přečtenému • využívá četbu jako zdroj informací • přednáší vhodné literární texty • vyhledává v textu odpovědi na otázky • vyhledává určenou část v textu • vytváří vlastní ilustrace k textům • orientuje se v literárních žánrech : poezie, próza, pověst, povídka, pohádka • poslouchá literární texty a volně je reprodukuje • seznamuje se se základy literatury – spisovatel a jeho tvorba, ilustrace, ilustrátor 	Práce s literárním textem	c.4
	Četba jako zdroj informací	c.2
	Literární žánry	c.3
	Besedy o knihách	
	Základy literatury	PT 4.b

2. období

a) KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA - OVO

žák:

1. čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas
2. rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává
3. posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení
4. reprodukuje obsah přiměřeně složitěho sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta
5. vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku
6. rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě
7. volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru
8. rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace
9. píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry
10. sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti

b) JAZYKOVÁ VÝCHOVA - OVO

žák:

1. porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová
2. rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku
3. určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu
4. rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary
5. vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty
6. odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změni větu jednoduchou v souvětí
7. užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje
8. píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách
9. zvládá základní příklady syntaktického pravopisu

c) LITERÁRNÍ VÝCHOVA - OVO

žák:

1. vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je
2. volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma

3. rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů
4. při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy

4. ročník

Komunikační a slohová výchova

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> využívá vhodných jazykových prostředků sestavuje osnovy, tvoří nadpis, člení texty na odstavce dodržuje následnost dějových složek, umí vypravovat s užitím plnovýznamových sloves a vhodných spojek, ale i souvětí procvičuje různé popisy činnosti, osoby, zvířete i věci porozumí vyplňování jednoduchých tiskopisů- přihláška, dotazník sepiše dopis včetně adresy a s vhodným oslovením sestaví omluvku, zprávu, oznámení, pozvánku, inzerát, SMS zprávu, vzkaz, blahopřání, pozdrav z prázdnin dokáže výstižně a stručně telefonovat 	<p>Stylizace a kompozice osnova, nadpis, členění projevu líčení zážitků Vypravování</p> <p>Popis pracovního postupu, zvířat, věcí Tiskopis</p> <p>Formy společenského styku žánry písemného projevu základní hygienické návyky techniky psaní</p> <p>Základy techniky mluveného projevu základní komunikační pravidla</p>	<p>a.1, 2, 8 a.10 a.4 a.3 a.6,7,9 a.5 PT 1.b3</p>

Jazyková výchova

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> užívá různé podoby slova, rozlišuje slova podle významů, rozpoznává slova spisovná a nespisovná, slova citově zabarvená – lichotivá a hanlivá, porovnává je se slovy spisovnými poznává kořen slov, rozlišuje část předponovou, rozlišuje část předponovou a příponovou, vnímá rozdíl mezi předponou a předložkou uvědoměle používá i/y po obojetných souhláskách uvnitř vyjmenovaných a příbuzných slov rozpoznává slovní druhy ohebné i neohebné skloňuje podstatná jména časuje slovesa v čase přítomném, budoucím a minulém vyhledává infinitiv v textu, určuje osobu, číslo a čas sloves rozlišuje větu jednoduchou a souvětí 	<p>Nauka o slově hlásková podoba slova, význam slova, slova jednoznačná, mnohoznačná, spisovná a nespisovná, slova citově zabarvená</p> <p>Stavba slov kořen, předpona, přípona, tvarově stejné předložky a předpony, předpony stýkající se s kořenem</p> <p>Vyjmenovaná slova</p> <p>Slovní druhy ohebné a neohebné Skloňování a vzory podstatných jmen Časování sloves neurčitek – infinitiv, určité slovesné tvary – jednoduché a složené, zvrtná slovesa</p>	<p>b.1, b.4 b.2. b.8 b.3 . .</p>

<ul style="list-style-type: none"> • spojuje věty jednoduché v souvětí spojovacími výrazy • určuje podmět a přísudek 	Stavba věty jednoduché	b.6, 7
<ul style="list-style-type: none"> • píše správně i/y v přičestí minulém • upevňuje si pravopis vlastních jmen 	Základní stavební dvojice podmět a přísudek Shoda přísudku s podmětem	b.5
<ul style="list-style-type: none"> • rozlišuje řeč přímou a věty uvozovací 	Vlastní jména: jednoslovné názvy států, ulic a zeměpisných názvů Přímá řeč, řeč mluvčího	b.9

Literární výchova

Konkretizované výstupy	Konkretizované učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zdokonaluje se ve čtení, pracuje s textem, čte správně, uvědoměle, plynule a dostatečně rychle, přirozeně intonuje, používá správný slovní a větný přízvuk, člení věty, frázuje, dbá na barvu a sílu hlasu • prokazuje, že textu porozuměl • využívá poznatků z četby v dalších školních činnostech • vyhledává informace v učebnicích a encyklopediích • vyjadřuje své pocity z četby, z poslechnů, z divadelních či televizních pořadů • hodnotí postavy literárního díla, určuje jejich vzájemný vztah • využívá nabídek k četbě ze školní knihovny • vede si čtenářský deník • doporučuje oblíbené knihy svým kamarádům k přečtení • dramatizuje, domýšlí literární texty • rozliší verš od prózy, recituje s přednesem • všímá si ilustrací • objasní zadané literární pojmy 	<p>Rozvoj techniky čtení</p> <p>Tiché čtení s porozuměním Práce s literárním textem Volná reprodukce přečteného či slyšeného textu</p> <p>Divadelní a televizní pořady</p> <p>Výběr četby dle vlastního zájmu</p> <p>Dramatizace Přednes literárních textů Rozhovory o knihách a ilustracích Základní literární pojmy rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, bajka, povídka, spisovatel, básník, kniha, čtenář, divadelní představení, herec, přirovnání, verš, rým</p>	<p>a.1, 2</p> <p>c.2</p> <p>c.3</p> <p>c.1</p> <p>c.4 PT 4.c</p>

5. ročník

Komunikační a slohová výchova

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jazyk užívá jako nástroj ústního a písemného dorozumívání ve škole a v běžném životě, rozšiřuje si slovní zásobu • ve slohovém výcviku využívá interpunkce 	Reprodukce jednoduchých textů	<p>a.1 a.2</p> <p>a.9 a.10 a.3</p>

<ul style="list-style-type: none"> • procvičuje vypravování a sestavuje osnovy textů • popisuje osobu, věc, děj, činnost • napíše dopis ve správném sledu jeho částí • poradí si v běžném společenském styku vyplňuje tiskopisy – průvodky, složenky, podací lístek	Vypravování Popis osoby, předmětu, děje Dopis Formy společenského styku Tiskopisy	a.4 a.9 a.5 a.6 a.7 a.8 PT 6.a-g
---	--	---

Jazyková výchova

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • používá český jazyk jako nástroj dorozumívání a vytváří si kladný vztah k jazyku • určuje kořen, předponu a příponu, vyznačuje slovotvorné základy a jak byla slova odvozena • doplňuje předpony a přípony podle smyslu • používá odůvodnění pravopisu s přihlédnutím ke tvoření slov, osvojuje si spisovnou výslovnost a pravopis souhláskových skupin • osvojuje si základní význam předpon • správně používá předložky s, z v praxi • zvládá rozlišování skupin bě-bje, vě-vje, pě-pje, mě - mně • ovládá dělení slov po slabikách • užívá běžně pravopis i / y v praktických cvičeních • rozlišuje a určuje slovní druhy • určuje rod, číslo, pád a vzor, skloňuje podstatná jména podle vzorů • rozpozná druhy přídavných jmen • rozezná mluvnické kategorie sloves • nahrazuje podstatná a přídavná jména zájmeny, vyhledává je v textu, seznamuje se s jejich druhy • rozlišuje číslovky v textu • určuje základní větné členy, vyhledává různé podměty, užívá podmětu několikanásobného ve větách • seznamuje se s rozvíjejícími větnými členy – přívlastek • osvojuje si shodu podmětu s přísudkem • určuje věty jednoduché, vhodně je dokáže změnit v souvětí, spojuje věty v souvětí, v souvětí poznává větu hlavní a věty vedlejší • rozlišuje řeč přímou a věty uvozovací, snaží se o dramatizaci textu 	<p>Mateřský jazyk nej důležitější prostředek dorozumívání</p> <p>Stavba slova slovotvorný základ, slova příbuzná společná část slov - kořen, odvozování slov předponami a příponami, souhláskové skupiny na styku předpony nebo přípony</p> <p>Předpony s, z, vz Předložky s, z Skupiny bě-bje, pě- pje, vě-vje, mě-mně</p> <p>Dělení slov Pravopis i / y po obojetných souhláskách Tvarosloví – slovní druhy mluvnické kategorie podstatných jmen přídavná jména a jejich skloňování</p> <p>mluvnické kategorie sloves zájmena</p> <p>číslovky Skladba základní větné členy, různé druhy podmětů rozvíjející větné členy</p> <p>shoda podmětu s přísudkem Věta jednoduchá a souvětí věta hlavní a vedlejší Přímá řeč řeč mluvčího</p>	<p>b.4, b.1</p> <p>b.2</p> <p>b.8</p> <p>b.3</p> <p>b.5</p> <p>b.9</p> <p>b.6, b.7</p>

Literární výchova

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> čte plynule s porozuměním, nahlas i potichu přiměřeně náročné texty vyjádří své pocity z přečteného textu a názory o něm čte procítěně s prvky uměleckého přednesu, recituje, vymýšlí rýmy reprodukuje přiměřeně složitý text, zapamatuje si jeho smysl, rozlišuje podstatné od méně podstatného dramatizuje povídky a pohádky vede si čtenářský deník, navštěvuje místní a školní knihovnu porovnává ilustrace různých výtvarníků orientuje se v nabídce dětské literatury, pozná záměr autora a hlavní myšlenku, zaujímá postoj k literárním postavám navštěvuje divadelní představení a beseduje o nich poznává základy literatury – poezie (lyrika, epika) a prózy vyhledává informace ve slovnících a jiných textech zajímá se o kulturní život v regionu 	<p>Čtení hlasité a tiché</p> <p>rozbor textu</p> <p>Recitace rým, verš, sloka Reprodukce přečteného textu</p> <p>Dramatizace Zápisy o knihách</p> <p>ilustrace besedy o knihách</p> <p>Divadelní představení, televizní tvorba</p> <p>Základní literární pojmy</p> <p>Zpracování informací</p>	<p>c.1, 3</p> <p>c.2</p> <p>c.4</p>

2. stupeň

a) KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA - OVO

<p>žák:</p> <ol style="list-style-type: none"> odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů
--

b) JAZYKOVÁ VÝCHOVA

žák:

1. spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova
2. rozlišuje a přiklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh
3. samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami
4. správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci
5. využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace
6. rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí
7. v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slootovorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí
8. rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití

c) LITERÁRNÍ VÝCHOVA

žák:

1. uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla
2. rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora
3. formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo
4. tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie
5. rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty
6. rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele
7. uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře
8. porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování
9. vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích

6. ročník

Komunikační a slohová výchova

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> osvojuje si základní normy korespondence, zvládá jednoduchou grafickou úpravu textu rozpozná manipulativní působení projevu pohotově komunikuje v běžných situacích, využívá vhodných jazykových prostředků (synonyma ke slovesům, podstat. jménům, přídavným jménům) dokáže použít přímou a nepřímou řeč v mluveném projevu připraveném i nepřipraveném užívá verbální, nonverbální i paralingvální prostředky řeči pracuje podle zvoleného pořádku (od celku k částem, od nenápadného k méně nápadnému, od blízkého ke vzdálenému) vybírání vhodná pojmenování a užívá rozmanitá 	<p>Jednoduché tiskopisy Jednoduché komunikační žánry (vzkaz, inzerát, reklama, objednávka, zpráva a oznámení) Dopis (osobní, úřední, oslovení) Vypravování (jednoduchý příběh, sestavení osnovy) Reprodukce- přečteného textu, zážitku</p> <p>Popis (postavy, ...)</p>	<p>PT 6</p> <p>a.2, a.3 a.9 a.10 a.2 a.5</p> <p>a.9, a.10</p>

slovesa <ul style="list-style-type: none"> • formuluje základní myšlenky textu • vytvoří výpisky, výtah • odliší fakta od názorů a hodnocení 	Výtah, výpisky	a.1, a8
---	-----------------------	---------

Jazyková výchova

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
žák: <ul style="list-style-type: none"> • samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu a dalšími jazykovými příručkami • užívá znalosti abecedy • rozpozná projev spisovný a nespisovný • dodržuje zásady spisovné výslovnosti u českých i cizích slov • zvládá pravopis lexikální a slovotvorný • zvládá pravopis morfologický • rozpozná ohebné slovní druhy, třídí je, tvoří spisovné tvary, vědomě je používá • uvědomuje si vztahy mezi základními větnými členy, rozliší větu a souvětí 	Obecné poučení o jazyce (práce s příručkami) Zvuková stránka jazyka (hlásky, přízvuk slovní, větný, intonace, členění souvislé řeči) Stavba slova (předpona , kořen, přípona, změny při odvozování, skupiny hlásek) Tvarosloví (slova ohebná) Skladba -základní větné členy - shoda přísudku s podmětem, i několikanásobným -rozvíjející větné členy (předmět, příslovečné určení, přívlastek) - věta jednoduchá a souvětí -přímá řeč, zápis (využití ve slohu)	b. 3 b. 8 b.1 b.7 b.4 b.6

Literární výchova

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
žák: <ul style="list-style-type: none"> • porozumí, jakou funkci má literatura • chápe rozdíl ve vyjadřování v próze a ve verších • přednáší z paměti literární texty přiměřené věku • vyjadřuje pocity z přečteného textu • je schopen dramatizovat jednoduchý text • podle svých schopností reprodukuje přečtený text • pokouší se tvořit vlastní text na zadané téma • seznamuje se s literárními druhy a žánry • zná nejvýznamnější autory pohádek a pověstí • učí se překonávat obtíže z příkladů v textech, zaujímá své stanovisko 	Charakteristika literatury literatura věcná a umělecká funkce literatury slovesnost - ústní, lidová (hádanky, říkadla, rozpočítadla, slovní hříčky) Výrazové formy (próza, poezie) Mýty, báje, pověsti, pohádky (příběhy indiánů, egyptské příběhy, řecké a římské eposy, báje, pověsti, biblické příběhy, pohádky různých národů, oslava rytířství) literární teorie (epos, báje, mýtus, pohádka, pověst) Příběhy odvahy a dobrodružství Na cestě (cestopisy)	c.5 c.9 →Hv c.1, c.3 c.4 c.6 c.1, c 8

7. ročník

Komunikační a slohová výchova

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikaci a situaci popisuje své pocity, city, nálady vyjadřuje vlastní postoje formuluje žádost napíše stručný životopis 	<p>Popis (předmětu, ...) Charakteristika Líčení</p> <p>Žádost Životopis Reprodukce s osnovou</p>	<p>a.5, a.9, a.10 a.6, a.2</p> <p>a.9 a.8 a.1, a.2 a.5</p>

Jazyková výchova

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> ovládá pravopis a morfologické jevy, třídí slovní druhy, vytváří spisovné tvary 	<p>Tvarosloví (ohebné slovní druhy, důraz na slovesa- slovesný rod), slova neohebná</p> <p>Pravopis velkých písmen - jména vlastní Průběžně pravopis i, í, y, ý</p>	<p>b.4</p>
<ul style="list-style-type: none"> chápe přenášení pojmenování samostatně používá slovníky při výkladu slov a určování jejich významu zvládá způsoby obohacování slovní zásoby určuje větné členy, ovládá základní syntaktické pravopisné jevy ve větě jednoduché rozlišuje vztahy gramatických jednotek ve větě a souvětí 	<p>Slovní zásoba, význam slov, tvoření slov</p> <p>Skladba druhy vět, základní větné členy, rozvíjející větné členy, přístavek, druhy vedlejších vět</p>	<p>b.3, b.7</p> <p>b.2, b.3</p> <p>b.6, b.7</p>

Literární výchova

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> výrazně čte i přednáší vhodný text výstižně charakterizuje literární žánry a druhy, porovnává jejich funkci a různé druhy zpracování námětu pracuje s textem, formuluje názory na přečtený text, dokáže ho reprodukovat je schopen dramatizovat orientuje se v literárních termínech uvádí české i světové představitele literatury 	<p>Literární teorie literární druhy (lyrika, epika, drama), literární žánry poezie (verš, rým, rytmus) české pověsti</p> <p>Literární historie vznik písma; literatura starověká, antická, středověká, renesanční, barokní</p>	<p>c.2 c.3, c.9</p> <p>c.6 c.1</p> <p>→D c.7, c.8 c.9</p>

8. ročník

Jazyková výchova

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> ovládá způsoby obohacování slovní zásoby a tvoření českých slov třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary, užívá je zvládá morfologický pravopis ovládá pravopisné jevy syntaktické ve větě jednoduché a v souvětí, rozlišuje významové vztahy 	<p>Slovní zásoba způsoby obohacování prohloubení učiva ze 7. ročníku slova přejatá</p> <p>Tvarosloví skloňování a užití přejatých jmen procvičování probraného učiva o slovech ohebných a neohebných slovesa – vid, třída, vzor</p> <p>Skladba větná stavba (procvičování probraného učiva) shrnutí učiva o větných členech interpunkce souvětí souřadné a podřadné, významový poměr v souvětí složitá souvětí graf. znázornění věty jednoduché, souvětí</p>	<p>b.1, b.2 b.3</p> <p>b.3, b.4</p> <p>b.6, b.7 b.5</p>

Komunikační a slohová výchova

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> používá jazykové prostředky pro daný slohový útvar dokáže výstižně vyjádřit charakteristické rysy popisované osoby rozlišuje pojmy, fakta, názory ovládá základy studijního čtení, formuluje hlavní myšlenku textu popisuje své pocity, nálady rozeznává jazykové a mimojazyk. prostředky zapojuje se do diskuse, řídí ji, využívá zásad komunikace a pravidel rozhovoru uvědomuje si potřebu spisovné výslovnosti ve veřejném projevu 	<p>Charakteristika literární postava (prohloubení učiva o popisu)</p> <p>Odborný text</p> <p>Líčení Úvaha</p> <p>Reprodukční cvičení (mluvní cvičení, referát)</p>	<p>a.6, a.10 a.4</p> <p>a.4 a.9</p> <p>a.2</p> <p>a.7, a.4</p> <p>a.8</p>

Literární výchova

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • přednáší prózu i poezii dle zadání i vlastního výběru • vlastními slovy interpretuje smysl díla • rozpozná základní rysy výrazného individuálního stylu autora • formuluje dojmy ze své četby • vytváří si vlastní názor na dílo • orientuje se v uměleckých směrech a slozích • uvádí české i světové představitele 	<p>Umělecký přednes Referát o uměleckém díle, o autorovi Literární teorie rozbor děl, básnické prostředky (figury a tropy)</p> <p>Literární historie literatura 17. - poč. 20. století (národní obrození, romantismus, májovci, ruchovci, lumírovci, realismus, buřiči)</p>	<p>c.1, c.2 c.3, c.4</p> <p>c.6, c.7 c.8, c.9 →D, Vv</p>

9.ročník

Komunikační a slohová výchova

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • orientuje se v funkčních stylech a slohových útvarech, vhodně je využívá • využívá studijního čtení, formuluje hlavní myšlenky, s oporou přednese odborný text • zapojuje se, řídí a využívá zásad diskuse a pravidel dialogu • využívá jazykové prostředky (souvětí, věta jednočlenná přímá řeč, vsuvka, samostatný větný člen) ke gramaticky správnému písemnému projevu i k vlastnímu tvořivému psaní • poznatky o jazyce a stylu využívá v mluveném projevu připraveném i nepřipraveném • rozpozná manipulační komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj 	<p>Funkční styly, slohové útvary</p> <p>Výklad</p> <p>Diskuse</p> <p>Proslov</p> <p>Publicistické útvary</p> <p>Prohloubení učiva (popis, vypravování, ...)</p>	<p>a.8, a.9</p> <p>a.2, a.4, a.7 a.6, a.4 a.5</p> <p>a.1, a.3 PT 6.b-g a.10</p>

Jazyková výchova

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • má přehled o slovanských i evropských jazycích • rozlišuje spisovný jazyk, nářečí, obecnou češtinu • využívá slovní zásoby a rozlišuje význam slov ke stylistickému hodnocení • třídí slovní druhy • pozná a určí přechodník přítomný a minulý • pozná přechodníkovou konstrukci • zvládá syntaktický pravopis 	<p>Obecné výklady o jazyce slovanské jazyky vývoj českého jazyka útvary českého jazyka – jazyková kultura</p> <p>Význam slov, slovní zásoba, tvoření slov</p> <p>Tvarosloví – shrnutí učiva slovní druhy – tvary jmen, jejich druhy, tvary sloves, přechodníky, pravopis</p> <p>Skladba</p>	<p>b.8</p> <p>b.3, b.2</p> <p>b.4</p>

<ul style="list-style-type: none"> rozlišuje gramatické jednotky ve větě a souvětí 	<p>věta jednoduchá a souvětí, větné členy interpunkce, nepravidelnosti větné stavby - oslovení, samostatný větný člen, vsuvka</p> <p>grafické znázornění složitěho souvětí shrnutí o interpunkci ve větě jednoduché a v souvětí</p> <p>mluvnický zápor</p>	<p>b.5, b.6 b.7</p>
---	--	---------------------------------------

Literární výchova

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> posuzuje hodnotu literárního díla rozlišuje literární hodnotu a konzumní své názory opírá o argumenty tvoří svůj text na základě znalostí literární teorie porovnává ztvárnění téhož námětu v podobě literární, dramatické, či filmové získává a vyhledává literární informace z různých zdrojů uvádí literární směry a jejich představitele v české a světové literatuře 	<p>Literární teorie shrnutí učiva, rozbor díla, přednes, referát</p> <p>Literární historie dějiny literatury od počátku 20. století po současnost</p>	<p>c.5 c.1 c.3 c.4 c.9</p> <p>c.2 c.8 c.7</p>

ANGLICKÝ JAZYK

1. stupeň

1. období

a) ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

<p>žák</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně verbálně i neverbálně 2. zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal 3. rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu 4. rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu 5. přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení 6. píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy
--

2. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák :</p> <ul style="list-style-type: none"> rozumí jednoduchým pokynům a dokáže je splnit pozdraví, rozloučí se, představí se pojmenuje barvy počítá do deseti 	<p>Greetings Colours Numbers till 10</p>	

2. období

a) POSLECH S POROZUMĚNÍM

žák :

1. rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností
2. rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
3. rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášěn pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu

b) MLUVENÍ

žák:

1. zapojí se do jednoduchých rozhovorů
2. sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
3. odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá

c) ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

žák :

1. vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům
2. rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu

d) PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

žák :

1. rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální podobu

e) PSANÍ

žák :

1. napíše krátký text s použitím jednoduchým vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života
2. vyplní osobní údaje do formuláře

4. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
žák: <ul style="list-style-type: none"> • pozdraví, osloví učitele, reaguje na pokyny učitele - vazba I can • umí vyjádřit své schopnosti a dovednosti - can, can't • popíše vybavení bytu pomocí vazby there is, there are • používá základní předložky on, in, under, behind • pojmenuje nemoci – vazba I have got ... • vyjadřuje nelibost – I like .., I don't like • užívá předložky next to, opposite	Introductions, Musical instruments Sports My house, My flat, Health My town	

<ul style="list-style-type: none"> • pojmenuje budovy ve městě – vazba I'm from • užívá přítomný čas průběhový • užívá aktivní slovesa v tématu dovolená 	On holiday	
<ul style="list-style-type: none"> • popíše aktuální počasí, určí datum, čas 	Weather	
<ul style="list-style-type: none"> • sestaví a popíše školní rozvrh hodin • určí čas s přesností na půlhodiny • užívá časové předložky on, + den, at + čas • určuje čas • orientuje se v časovém rozpisu programu • užívá číslice 0 - 100 	School	
	TV program	
<ul style="list-style-type: none"> • pojmenuje aktivity volného času • umí vést rozhovor o daném tématu • užívá přítomný čas prostý se slovesem být ve 3. osobě jednotného č. • pojmenuje exotická zvířata • ..... • zvládá základní slovní zásobu ve vybraných tématech 	Animals	
	Then and now	
	Celebration. Christmas. Easter.	
	Valentine's day	a.1, a..2, a.3, a.4, b.1, b.2, b.3 PT 3.b

5. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vyjmenuje anglickou abecedu, hláskuje • zapisuje slova dle diktátu • vyjmenuje čísla od 0 do 100 a dokáže je zapsat • zadává a vykonává instrukce • používá mn.číslo u podstatných jmen pravidelných a vyjmenuje některá nepravidelná podstatná jm. • používá vazbu There's, There're • vyjmenuje členy rodiny • jmenuje státy světa • vyjmenuje přivlastňovací zájmena všech osob • tvoří věty se slovesem být (oznamovací, tázací, záporné) • užívá tázací věty • tvoří věty se slovesem mít (oznamovací, tázací, záporné) • vyjmenuje dny v týdnu • vyjmenuje předměty ve škole • hovoří o svém rozvrhu • sdělí libovolný čas a zapíše ho po náslechu • užívá časové předložky on, at 	<p>Alphabet</p> <p>Numbers 0 - 100</p> <p>Instructions</p> <p>Plurals</p> <p>Friends. Family. Nationality. Countries</p> <p>Possesive adjectives</p> <p>Verb to be</p> <p>What questions</p> <p>Verb to have</p> <p>Timetable. Days of the week</p> <p>Tima. Freetime. Activities. Daily Routines</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • používá přítomný čas prostý v kontextu denního programu a pravidelných aktivit (oznamovací, tázací, záporné) • užívá předložky in, on, under, next to, in front of, behind, opposite, between • užívá sloveso can (kladný tvar, záporný, otázka) • vyjmenuje a popisuje místnosti v bytě • orientuje se ve schématické mapě města • vyjmenuje dopravní prostředky • používá přítomný čas průběhový při popisování právě probíhajícího děje (oznamovací, tázací, záporné) • rozlišuje použití přítomných časů • popisuje vzhled lidí, oblékání • rozlišuje a pojmenuje různé druhy povolání 	Present simple Prepositions of place There is, are Can / can't Our house. Town. Transport Present continuous + Present continuous versus present simple Describing people. Clothes. Profession	b.1, b.2, c.1 c.2, c.3 d.1, d.2 e.1, e.2 PT 4.d
---	---	---

2. stupeň

a) POSLECH S POROZUMĚNÍM - OVO

žák :

1. *rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně*
2. *rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat*

b) MLUVENÍ - OVO

žák :

1. *zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných každodenních formálních i neformálních situacích*
2. *mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech*
3. *vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života*

c) ČTENÍ S POROZUMĚNÍM - OVO

žák :

1. *vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech*
2. *rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace*

d) PSANÍ

žák:

1. *vyplní základní údaje o sobě ve formuláři*
2. *napiše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat*
3. *reaguje na jednoduché písemné sdělení*

6. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>Žák :</p> <ul style="list-style-type: none"> používá řadové číslovky 1-31 umí používat datumy, je schopen říci, kdy má kdo narozeniny, kdy jsou svátky popisuje pravidelně se opakující činnosti: denně, týdně, v průběhu roku; doma, ve volném čase, ve škole rozlišuje vhodné použití obou přítomných časů dle kontextu pojmenuje a popíše zvířata – všeobecné charakteristiky i podle obrázku rozlišuje tvary zájmen v pádech od zájmen v 1. pádě tvoří věty se slovesem být v minulém čase, s pravidelnými i nepravidelnými významovými slovesy (oznamovací, tázací, záporné) pohovoří o tom, co dělal o prázdninách, případných problémech a jak je řešil rozeznává počitatelná a nepočitatelná podstatná jména používá neurčitý člen, some/any ve správných typech vět, How much/many, a little/a few, určitý člen v souvislém textu pojmenovává druhy jídla, sestaví jednoduchý recept umí popsat co obvykle jí a pije zvládá jednoduchou komunikaci při nákupu jídla používá druhý a třetí stupeň krátkých a dlouhých přídavných jmen porovnává krajinu, zvířata, lidi a počasí charakterizuje jednotlivé části Spojeného království, zajímavá místa používá vazbu be going to ve vhodných situacích – popíše své plány na nejbližší dobu tvoří z přídavných jmen příslovce přidáním -ly mluví o svých povinnostech, co musí a nemusí pojmenuje různé druhy filmů a pořadů umí navrhnout různé aktivity, řešení problému a reagovat na ně 	<p>Ordinal numbers Dates, Birthday, Festivals</p> <p>My life Present simple</p> <p>Present continuous v present simple Animals, Pets Object pronouns</p> <p>Past simple</p> <p>Holiday Holiday problems</p> <p>Food and drink Articles Countable/uncountable nouns</p> <p>Comparatives/superlatives</p> <p>The United Kingdom</p> <p>be going to</p> <p>Adverbs (-ly, of frequency) Have to Film Suggestions</p>	<p>d.1</p> <p>a, b, c, d PT1.b1</p>

7. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozlišuje použití obou přítomných časů podle kontextu popíše zvyky a obvyklé činnosti popíše, co se děje v určitou chvíli používá věty v minulém čase se slovesem být s pravidelnými i nepravidelnými významovými slovesy (oznamovací, tázací, záporné) porovná svůj současný život s minulostí vytvoří svůj rodinný strom a hovoří o své rodině i o předcích umí pozvat kamaráda a reagovat na pozvání (přijmout x odmítnout) umí vyjádřit, co rád či nerad dělá ve volném čase umí popsat vesmír, planety, předměty ve vesmíru popíše své představy o životě v budoucnosti – společnosti i své vlastní používá „will“ a „won't“ v reakcích na konkrétní situace – umí nabídnout pomoc rozlišuje použití will a be going to podle kontextu tvoří věty v minulém čase průběhovém orientuje se v textech popisujících děj v minulosti umí popsat určitou situaci v minulosti a reakci na ni umí vyjádřit své hodnocení v reakci na sdělení rozpozná a pojmenuje hlavní památky v Londýně umí použít určitý člen v typových situacích- superlative, ordinals, s názvy míst rozlišuje použití určitého a neurčitého členu podle kontextu umí použít složené tvary s any-/some-/every-/no- orientuje se v mapě podle instrukcí a umí popsat cestu, trasu používá přítomný průběhový čas pro popis naplánovaných aktivit, umí si domluvit program tvoří věty v předpřítomném čase hovoří o svých dosavadních životních zkušenostech a zážitcích 	<p>Present simple v present continuous</p> <p>Past simple</p> <p>Invitations</p> <p>like +ing</p> <p>Will Future and Space My future</p> <p>Spontaneous decisions and offers will x be going to</p> <p>Past continuous</p> <p>Dangerous situations</p> <p>look + Adj, sounds + Adj</p> <p>London and sightseeing Definite and indefinite articles</p> <p>Giving directions</p> <p>Present continuous for future arrangements, Making arrangements</p> <p>Present perfect Ambitions Experiences Recent events</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • umí použít předpřítomný čas pro právě dokončené činnosti • umí pohovořit o problémech životního prostředí (odpadu, případně recyklaci) • umí pojmenovat různé zdravotní potíže a poradit, co by se mělo a nemělo dělat • rozezná základní značky a ikony používané pro příkazy a zákazy a umí vyjádřit jejich význam • umí promluvit o tom, co musí a nemusí dělat ve škole, doma • umí reagovat na návrh, odmítnout a uvést důvod 	<p>Environment</p> <p>Problems and giving advice – should/shouldn't</p> <p>Signs</p> <p>Rules – must/mustn't/don't/ have to</p> <p>Turning down a suggestion</p>	<p>1</p> <p>a, b, c, d</p> <p>PT 1.b3</p> <p>PT 3.b</p>
---	--	---

8. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • používá přítomné časy dle situace • vyjmenuje různá zaměstnání, z krátkých nahrávek pozná o jakou práci se jedná, napíše jednoduchou žádost o práci • vyjmenuje materiály a popíše, z jakého materiálu jsou určité předměty • orientuje se v textu popisujícím minulost • pracuje se slovníkem • porovná život svůj i společnosti v minulosti a nyní • vyjmenuje druhy oblečení • popíše problém s oblečením při nákupu za pomoci too/enough • orientuje se v textech popisujících módu • umí použít opis modálních sloves v min. čase • používá předpřítomný čas ve vhodných situacích • popíše své dosavadní životní zkušenosti a zážitky • orientuje se v použití obou časů jak v textu, tak při konverzaci • rozlišuje význam been/gone v předpřítomném čase • umí popsat nebezpečné akce ve filmu • umí tvořit přídavná jména odvozením od podstatných jmen • umí vytvořit a použít tázací dovětky pro ověření a potvrzení informace • pojmenuje části těla • rozlišuje a dokáže popsat zdravý a nezdravý životní styl 	<p>Present tenses</p> <p>Jobs and future career</p> <p>Past simple v past continuous</p> <p>Materils</p> <p>Living in the past</p> <p>Used to/didn't use to</p> <p>Style and fashion, Buying clothes</p> <p>too/not enough + Adj.</p> <p>Modal verbs – past</p> <p>had to/could</p> <p>Present perfect</p> <p>Present perfect x Past simple</p> <p>been/gone</p> <p>Fame and fortune, movies</p> <p>Nouns x Adjectives</p> <p>Question tags</p> <p>Health and safety</p> <p>Relative clausus</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • charakterizuje předměty a osoby pomocí vztažných vět • umí vyjádřit radu či varování a uvést důvod • pojmenuje běžné zdravotní problémy a umí poradit, jak je vyřešit • umí vyjádřit souhlasné stanovisko pomocí vazby So ... I/Neither ... I • používá správný tvar slovesa ve spojení s jiným slovesem • popisuje obrázek nebo situaci s použitím there's someone ... ing/I can see/hear someone ...ing • popisuje své pocity a jejich příčiny • požádá někoho o to, aby něco udělal pomocí Could you? • popisuje různé problémy týkající se životního prostředí • vyjádří, co může člověk sám pro zlepšení životního prostředí udělat • používá trpný rod ve větách v různých časech • odhadne slovo podle popisu nebo opíše slovo, které nezná • vytvoří a použije podmínková souvětí pro budoucnost – vyjádří co udělá, pokud nastane určitá situace • vyjádří pomocí vedlejších vět příslovečných času, kdy něco nastane • popisuje své vztahy s ostatními lidmi, v rodině, shody a neshody a jejich řešení • použije infinitiv ve větách vyjadřujících účel určité aktivity 	<p>Relative pronouns Warning and advice Problems and treatments Should/Might</p> <p>So do I/Neither do I</p> <p>Heroes Gerund or infinitive</p> <p>there's someone ...ing see/hear someone ...ing Adjectives –ed/-ing Feeling Asking people to do things</p> <p>Environment</p> <p>Passive voice</p> <p>Definitions</p> <p>First conditional</p> <p>Future time clauses</p> <p>Relationships Generation gap Infinitive of purpose</p>	a, b, c, d
---	---	------------

9. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vhodně reaguje v případě, že nerozumí • charakterizuje a popisuje osoby a předměty pomocí vztažných vět • rozlišuje použití časů pro vyjádření minulosti podle kontextu • hovoří na téma šikanování, umí popsat aktéry a jejich typické charakteristiky • popisuje vady na výrobcích a vykomunikuje jejich vrácení zpět do obchodu a domluví se na řešení reklamace • pojmenuje různá zaměstnání • hovoří o svých představách a plánech do budoucna, volbě povolání 	<p>Asking for clarification Relative clauses Sports – places and equipment</p> <p>Past Tenses Past simple vs. Past continuous Past simple vs. Present perfect Bullying Describing people - personality/appearance Problems and returning things to the shop</p> <p>The future Ambitions</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • používá správně různé časy vyjadřující budoucnost s různou mírou jistoty • umí si vyjednat změnu schůzky s uvedením důvodu, umí odmítnout či přijmout navrhnutou změnu času • používá Would a podmínkové věty 2. typu pro hypotetické situace • charakterizuje nebezpečné situace a přírodní pohromy a vyjádří, jak by reagoval • orientuje se v textu, umí najít požadované informace, čísla • rozlišuje mezi druhy zájmen: přivlastňovací, v pádech, zvrtná • přiřadí odpovídající text k výstražným tabulím • formuluje a zdůvodní radu, varování • rozlišuje různé způsoby tvoření otázek • popíše osobnost různých lidí a vlastnosti nutné pro určitá zaměstnání • rozlišuje významy frázových sloves a umí je správně použít s předmětem ve větě • napíše krátký formální e-mail • používá ve větách trpný rod v různých časech a ve spojení s modálními slovesy • koupí si lístek na vlak, orientuje se v jízdním řádu a časových údajích • pozná a pojmenuje nejdůležitější anglo-americké budovy a památky • odhadne význam neznámých slov v textu • orientuje se v základních rozdílech mezi britskou a americkou angličtinou • orientuje se v základních pojmech ohledně peněz • převádí přímou řeč na nepřímou, předá informaci o tom, co kdo řekl a na co se ptal • umí pracovat s neznámou slovní zásobou – používá slovník, odvodí význam neznámých slov z kontextu či vysvětlení • rozlišuje správně použití uvozovacího slovesa say/tell v souvětích • popíše základní politický systém Velké Británie a USA 	<p>Future tense – intentions, predictions, arrangements Time expressions First conditional Changing an appointment</p> <p>Risks / Disasters Second conditional</p> <p>Reflexive pronouns</p> <p>Warning and advice</p> <p>Personality Job requirements Phrasal verbs</p> <p>Writing a formal e-mail Passive voice</p> <p>Buying a ticket</p> <p>The English language</p> <p>Money</p> <p>Reported speech Indirect questions</p> <p>say/tell</p> <p>Politics / government</p>	<p>a, b, c, d</p>
--	--	--------------------------

Další cizí jazyk

a) POSLECH S POROZUMĚNÍM – OVO

žák:

1. rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně
2. rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
3. rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat

b) MLUVENÍ – OVO

žák:

1. se zapojí do jednoduchých rozhovorů
2. sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
3. odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá

c) ČTENÍ S POROZUMĚNÍM – OVO

žák:

1. rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům
2. rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům
3. rozumí krátkému jednoduchému textu, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci

d) PSANÍ – OVO

žák:

1. vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
2. napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
3. stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení

RUSKÝ JAZYK

7. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • správně vyslovuje a čte ruské hlásky, skupiny hlásek a slova, rozlišuje přízvučné a nepřízvučné slabiky • pracuje s jednoduchými texty • učí se psát a číst azbuku • prakticky používá známá slova při konverzaci • tvoří otázky	<p>Předazbukové období Nácvik výslovnosti hlásek a slabik odlišných od češtiny Pozdravy Slovní zásoba k tématu rodina Nácvik intonace otázky s tázacím zájmenem Slovní zásoba na téma domácí zvířata Nácvik intonace věty bez tázacího zájmena</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • ve velmi krátkých jednoduchých textech najde známá jména, slova a fráze. • uvede, o čem jsou krátké články, zvláště když jsou u nich obrázky. • představí se, poděkuje, sestaví věty s pozdravem a rozloučením, představí jinou osobu. • užívá jednoduché obraty k tomu, aby se zeptal, jak se někomu daří, co dělá a sestaví na podobné otázky odpověď. napíše jednoduchá sdělení a odpověď na sdělení za správného použití základních gramatických struktur a vět. • používá abecední slovník učebnice 	<p>Slovní zásoba na téma škola Opakování osvojeného učiva Slovní zásoba na téma jídlo Azbukové období 7. lekce Seznámení s azbukou Seznámení s přízvukem, rozlišování přízvučných a nepřízvučných slabik Nácvik písmen Dotazy a odpovědi: Kdo je to? Seznamování, představování Pozdravy, dotazy a odpovědi: odkud kdo je Nová písmena Moje rodina, představování, seznamování Číslovky 1 - 10 Kde kdo bydlí?, číslovky 11 – 20 Nácvik nových písmen Škola Tvary jednotného čísla sloves Nácvik nových písmen Téma narozeniny, na návštěvě Minulý čas u sloves Nácvik nových písmen</p>	<p>a. 1, 2, 3 b. 1, 2, 3 c. 1, 2, 3 d. 2, 3</p>
--	--	---

8. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • reaguje na jednoduché otázky, když je lidé říkají pomalu a zřetelně. • rozezná v jednoduchých větách, o čem se hovoří • napíše dopis z prázdnin a krátké blahopřání, např. k narozeninám • jednoduchými větami napíše, kde žije a kdo je • prakticky používá známá slova při konverzaci • používá dvojjazyčný slovník k vyhledávání cizích slov 	<p>Tématický okruh – Ruská federace Na návštěvě Vyjádření omluvy, poděkování, přání Minulý čas Kalendář Vyjadřování časových údajů, data Číslovky 20 – 100, 900, 1000 3. pád osobních zájmen 1., 2. a 3. pád podstatných jmen Tématický okruh – Co dělám rád Časování sloves Vyučování, rozvrh hodin Řadové číslovky Zvratná slovesa, vykání Portrét, dotazník Přídavná jména 2. pád osobních zájmen Orientace ve městě Časování sloves, minulý čas 4., 6. a 7. pád podstatných jmen Zájmena kdo, co Dopisování Celkové opakování</p>	<p>→Vo, Z, Př, Hv, Č</p> <p>a. 1, 2, 3 b. 1, 2, 3 c. 1, 2, 3 d. 1, 2, 3</p>

9. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> reaguje na otázky, když je lidé říkají pomalu a zřetelně. rozezná v jednoduchých větách, o čem se hovoří vyplní jednoduchý formulář napiše dopis z prázdnin a krátké blahopřání, např. k vánočním nebo velikonočním svátkům jednoduchými větami napíše, kde žije a kdo je. prakticky používá známá slova při konverzaci využije svých znalostí k poskytnutí potřebných informací sestaví popis své osoby, své rodiny a dalších lidí. použije vhodná slova k popisu různých míst a předmětů. sdělí informace o své škole a své práci ve škole. reprodukuje přiměřeně obtížný text odhadne význam krátkých textů a pak ověří správnost ve slovníku cizích slov používá dvojjazyčný slovník k vyhledávání neznámých slov. rozliší věty a souvětí, dodržuje základy pravopisu 	<p>Tematický okruh – všichni žijeme v Evropě Pravopis příslušníků národů Slovesné vazby, časování sloves Tematický okruh – pohádky Časování sloves psát, být Skloňování podst. jmen rodu mužského a ženského v jednot. čísle Budoucí čas sloves Kdo jde? Časování sloves moci a pomoci Skloňování podstatných jmen r. stř. Nesklonná podstatná jména Obchody, nákupy Číslovky 100 – 1000 1. pád podstatných jmen č. mn. Genitiv záporový Vyjádření potřeby, nutnosti něco dělat Zálaby, dopisování Slovesné vazby odlišné od češtiny Skloňování podstatných jmen v mn. č. a osobních zájmen Život v rodině Časování sloves Určování časového úseku, časové věty Vyjadřování českých modálních sloves</p>	<p>→Ov, Z, Čj, Př, Hv,</p> <p>a. 1, 2, 3 b. 1, 2, 3 c. 1, 2, 3 d. 1, 2, 3</p>

NĚMECKÝ JAZYK

7. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> umí přehláskovat abecedu hláskuje slova rozumí jednotlivým pozdravům a sám zdraví orientuje se v barvách, číslech a dnech v týdnu správně vyslovuje a čte jednoduchá slova představí sebe i jiné osoby 	<p>Úvodní fonetický kurz Abeceda Pozdravy, představení se.... Číslovky 0-10 Dny v týdnu Barvy</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, jsou-li přednášeny pomalu a zřetelně • rozpoznává základní německá jména • užívá ve větách přivlastňovací zájm. • užívá přídavná jména v přísudku • sám se postupně zapojuje do rozhovoru • napíše několik informací o sobě • užívá pravidla časování a vyčísuje sloveso sein a haben • u podstatných jmen určuje rod a používá správný člen • představí sebe i jiné osoby • popíše rodinnou fotografii • získá základní informace o rodinných příslušnících • rozumí jednoduchým základním sdělením o svém domově, na toto téma klade otázka a odpovídá na ně • vypráví krátký příběh podle obrázků • rozumí jednoduchým otázkám o své rodině • zapojí se do rozhovoru a krátce sdělí informace o rodině • rozumí jednoduchému textu rodině • vyplní jednoduchý formulář týkající se rodině • užívá ve větách přivl. zájmena • užívá přídavná jména v přísudku • správně používá vazbu von • zeptá se, kdy někdo přijde a jak dlouho zůstane • používá časové údaje • jednoduše popíše kamarády a další osoby • vyjádří, co kdo rád dělá • řekne, co má, či nemá rád • pozná rozdíl eine Stunde, es ist drei Uhr • um zwei - 1. st. rád - 3. st., • časuje gern • používá zápor nicht ve větě • umí použít zájm. její a jeho • pojmenuje předměty, školní potřeby • ptá se na předměty • zeptá se, jak se předměty nazývají německy • jednoduše popíše věci, osoby, zvířata • rozumí jednoduchému textu o škole • odpovídá na otázky a klade je • rozumí textu, pokud má k dispozici vizuální oporu • napíše jednoduchý text o sobě a o škole • posoudí správnost • přikáže někomu něco • používá ein, eine, ein a rozliší správně, špatně a nevím 	<p>Představení se..... Jména (dívčí, chlapecká) Domov Číslovky 10-20 Člen určitý (der,die,das) Člen neurčitý (ein,eine,ein) Časování pravidelných sloves sein a haben Slovosled ve větě tázací a oznamovací</p> <p>Moje rodina (popis členů...) Přivlastňovací zájmena mein, dein Přídavná jm. v přísudku Další číslovky Vazba von</p> <p>Moji přátelé Časové údaje die Stunde a die Uhr Předložky v čas. údajích Příslovce gern a am liebsten Sloveso spielen a machen Zápor nicht Přivl. zájm. ihr a sein</p> <p>Škola Popis věcí, osob a zvířat Neurčitý člen Posouzení – ja richtig, nein, falsch, ich weiss nicht Zápor kein</p>	
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • umí správně použít zápor kein ve větě • hovoří o svých koníčkách • popíše koníčky svých kamarádů • popíše své činnosti během týdne • domluví si telefonicky odpoč. program • napíše jednoduchou zprávu o sobě • časuje sloveso sein • používá předložku am • z poslechu rozumí, co můžeme dělat ve volném čase • popíše, co kdo dělá na počítači • v rozhovoru odpovídá na otázky a sám otázky klade • napíše dopis o sobě • správně časuje sloveso mít <p>ich habe einen Bruder - du hast keine Schwester</p> <ul style="list-style-type: none"> • napíše jednoduchou pozvánku • popíše, kde se nacházíš ty nebo tvoji přátelé • zeptá se na přesný čas a odpoví na takovou otázku • používá předložku in ve 3. pádě • počítá do 100 a základní matematické úkony • vyjmenuje roční období a měsíce • tvoří věty s přeložkami im a um in • tvoří jednotné a množné číslo • rozliší číslovky a správně je zařadí • umí krátce povyprávět o plánech na prázdniny • dokáže napsat krátký pozdrav či pohled z prázdnin • sestaví krátké vyprávění o sobě • časuje slovo fahren a vhodně jej ve větě použije • správně použije vazbu ich möchte ve větě • chápe rozdíl přeložky nach a in a jejich vazbu ve větě • je schopen jednoduché konverzace 	<p>Můj koníček Popis činností během dne a týdne Volný čas – krátké vyprávění Časování pravidelných sloves v čase přítomném Předložka am</p> <p>Mám počítač Dopis, e-mail Časování slovesa haben 4. pád podst. jmen s neurč. členem Užití kein ve větě Kde a kdy? Číslovky do 100</p> <p>Předložka in ve 3. pádě Množné č. podstatných jm. Předložka im a um Určování času, časové údaje a roční období Prázdniny Krátké vyprávění o prázdninách Pozdrav z dovolené Údaje o sobě – krátké vyprávění Časování slovesa fahren Vazba „ich möchte“ Předložky „nach“ a „in“</p>	<p>a. 1, 2, 3 b. 1, 2, 3 c. 1, 2, 3 d. 1, 2, 3</p>
---	---	--

8. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • napíše jednoduchou pozvánku • popíše, kde se nacházíš ty nebo tvoji přátelé • zeptá se na přesný čas a odpoví na takovou otázku • rozumí poslechu o našem městě 	<p>Kde a kdy?</p> <p>Číslovky Naše město</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • sdělí jednoduše informace o našem městě • klade otázky a odpovídá na ně • rozumí jednoduchým informačním nápisům • používá předložku in ve 3. pádě • počítá do 100 a základní matematické úkony • vyjmenuje roční období a měsíce • tvoří věty s přeložkami im a um • tvoří jednotné a množné číslo • rozliší číslovky a správně je zařadí • popíše cíl cesty • koupí jízdenku • zajistí si ubytování • napíše jednoduchý pozdrav z dovolené • sdělí údaje o sobě • osvojí si slovní zásobu týkající se oblékání • rozumí poslechu i čtenému textu • vyjádří, co má na sobě sám i jeho spolužák • rozliší způs. sloveso ich möchte • užívá předložku nach ve spojení se zeměpisnými údaji • rozlišuje 3. a 4. pád pro in - kam – 4. p • popíše svůj pokoj a dům, kde bydlí • vyjádří své přání • orientuje se v obchodě • rozumí poslechu i četbě na téma obchod • napíše si lístek, co všechno si musí nakoupit • pojmenuje potraviny a jídla • klade otázky a odpovídá na ně • převypráví krátké texty • užívá wir sind, wir haben mein Hund deine Katze ..... • správně užívá předložky v rozhovorech • časuje slovesa ich fahre. du fährst .... • užívá ich bekomme..... • časuje slovesa s neodlučitelnou předponou • užívá správně předložky se 3. a 4. pádem • zeptá se na směr cesty 	<p>Předložka in ve 3. pádě Mn.č. podst. jm. Předložka im a um Určování času</p> <p>O prázdninách Důležité zeměpisné údaje</p> <p>Oblékání</p> <p>Vazba ich mochte Předložka nach ve spojení se zeměpisnými názvy</p> <p>Předložka in ve spojení se 4. pádem</p> <p>U nás</p> <p>Nákupy a jídlo</p> <p>Opakování časování sloves a přív. zájmen</p> <p>Unser, euer, Ihr Předložky se 3. a 4. pádem Čas neprav. sloves se změnu kmenové samohlásky Čas. sloves s neodlučitelnou u předponou</p> <p>Jak se dostanu ...?</p>	
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • jednoduše popíše cestu • přijme a odmítne pozvání • rozumí jednoduchým textům psaným i mluveným o dopravních prostředcích • zeptá se, jak a čím se kam dostane • odpovídá na otázky • rozumí jednoduchým informačním nápisům • dá dohromady přímý i nepřímý pořádek ve větě a odůvodní, proč je tomu tak • vyčasuje slovesa fahren. laufen ale i einkaufen – ich kaufe ein! • popíše průběh svého dne • sestaví svůj jídelníček • charakterizuje své povinnosti • používá číslovky větší než 100 • pracuje s časovými údaji v průběhu dne • sdělí, jaké roční období právě probíhá • vyjmenuje důležité svátky a události v kalendářním roce • popíše svůj týdenní program • rozumí jednoduchému textu, pokud má k dispozici vizuální oporu a vyhledá v něm požadovanou informaci • sám vypráví o svátcích • vyhledá informace v dvojazyčném slovníku • časuje způs. slovesa, tvoří správný slovosled po způs. slovesu inf. na konec věty • podá informace o své škole • pracuje s rozvrhem hodin • domluví si schůzku • popíše, co se ve škole smí a co ne • časuje způs. slovesa • tvoří podmět man ve třetí osobě - man weiss nicht 	<p>Dopravní prostředky Slovosled ve větě Tvoření otázek, nepřímý pořádek ve větě</p> <p>Další nepravidelná slovesa s odlučitelnými předponami</p> <p>Můj den Kalendářní rok Způsobová slovesa Číslovky nad 100 Můj týden</p> <p>Způsobová slovesa</p> <p>Časové údaje</p> <p>Podmět man</p>	<p>a. 1, 2, 3 b. 1, 2, 3 c. 1, 2, 3 d. 1, 2, 3</p>
--	---	--

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • popíše svůj týdenní program • informuje o své škole • sestaví rozvrh hodin • domluví si schůzku • popíše, co se ve škole smí a co ne • rozumí poslechovému textu o německy mluvících zemích • popíše jejich realie a vypráví o nich (hl. města, řeky, hory, průmysl) • napíše jednoduchý článek o Německu, Rakousku nebo Švýcarsku • časuje způs. slovesa • užívá podmět man ve třetí osobě - man weiss nicht .... • popíše části lidského těla • domluví se u lékaře • dá někomu pokyn, příkaz • rozumí poslechu i čtenému textu k tématu lidské tělo, zdraví • sdělí, co ho bolí, a zeptá se, co bolí někoho jiného (spolužáka) • časuje sloveso a správně ho použije - vytvoří min. čas od slovesa haben – ich hatte, sein ich war • požádá o informaci • odpovídá na otázky týkající se budoucího povolání • vypráví o povolání svých rodičů • jednoduše ústně i písemně sdělí informace o svém vytouženém povolání • používá způsobová slovesa a spojku deshalb • mluví o počasí • popíše svoje oblečení • užívá perfektum pravidelných i nepravidelných sloves • tvoří věty v minulém čase • mluví o svých plánech na prázdniny a napíše krátký text • popíše události v minulém čase • vyjádří, co se mu líbí <p>vytvoří a používá perfektum</p>	<p>Můj týden Realie příslušných jazykových oblastí Způsobová slovesa Podmět man Časové údaje</p> <p>Co tě bolí? Zdraví Lidské tělo</p> <p>Povolání</p> <p>Opakování způs. sloves Spojka des halb Počasí</p> <p>Zase prázdniny</p> <p>Perfektum pravidelných i nepravidelných sloves Opakování způs. sloves Spojka des halb Počasí – Prázdniny</p>	<p>a. 1, 2, 3 b. 1, 2, 3 c. 1, 2, 3 d. 1, 2, 3</p>

MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace je v základním vzdělávání založena především na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití matematiky v reálných situacích. Poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě a umožňuje tak získávat matematickou gramotnost. Pro tuto svoji nezastupitelnou roli prolíná celým základním vzděláváním a vytváří předpoklady pro další úspěšné studium.

Vzdělávání klade důraz na důkladné porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Žáci si postupně osvojují některé pojmy, algoritmy, terminologii, symboliku a způsoby jejich užití.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Matematika a její aplikace** je rozdělen na čtyři tematické okruhy.

V tematickém okruhu **Čísla a početní operace** na prvním stupni, na který navazuje a dále ho prohlubuje na druhém stupni tematický okruh **Číslo a proměnná**, si žáci osvojují aritmetické operace v jejich třech složkách: dovednost provádět operaci, algoritmičké porozumění (proč je operace prováděna předloženým postupem) a významové porozumění (umět operaci propojit s reálnou situací). Učí se získávat číselné údaje měření, odhadováním, výpočtem a zaokrouhlováním. Seznamují se s pojmem proměnná a s její rolí při matematizaci reálných situací.

V dalším tematickém okruhu **Závislosti, vztahy a práce s daty** žáci rozpoznávají určité typy změn a závislostí, které jsou projevem běžných jevů reálného světa, a seznamují se s jejich reprezentacemi. Uvědomují si změny a závislosti známých jevů, docházejí k pochopení, že změnou může být růst i pokles a že změna může mít také nulovou hodnotu. Tyto změny a závislosti žáci analyzují z tabulek, diagramů a grafů, v jednoduchých případech je konstruuji a vyjadřují matematickým předpisem nebo je podle možností modelují s využitím vhodného počítačového software nebo grafických kalkulátorů. Zkoumání těchto závislostí směřuje k pochopení pojmu funkce.

V tematickém okruhu **Geometrie v rovině a v prostoru** žáci určují a znázorňují geometrické útvary a geometricky modelují reálné situace, hledají podobnosti a odlišnosti útvarů, které se vyskytují všude kolem nás, uvědomují si vzájemné polohy objektů v rovině (resp. v prostoru), učí se porovnávat, odhadovat, měřit délku, velikost úhlu, obvod a obsah (resp. povrch a objem), zdokonalovat svůj grafický projev. Zkoumání tvaru a prostoru vede žáky k řešení polohových a metrických úloh a problémů, které vycházejí z běžných životních situací.

Důležitou součástí matematického vzdělávání jsou **Nestandardní aplikační úlohy a problémy**, jejichž řešení může být do značné míry nezávislé na znalostech a dovednostech školské matematiky, ale při němž je nutné uplatnit logické myšlení. Tyto úlohy by měly prolínat všemi tematickými okruhy v průběhu celého základního vzdělávání. Žáci se učí řešit problémové situace a úlohy z běžného života, pochopit a analyzovat problém, utřídit údaje a podmínky, provádět situační náčrty, řešit optimalizační úlohy. Řešení logických úloh, jejichž obtížnost je závislá na míře rozumové vyspělosti žáků, posiluje vědomí žáka ve vlastní schopnosti logického uvažování a může podchytit i ty žáky, kteří jsou v matematice méně úspěšní.

Žáci se učí využívat prostředky výpočetní techniky (především kalkulátory, vhodný počítačový software, určité typy výukových programů) a používat některé další pomůcky, což umožňuje přístup k matematice i žákům, kteří mají nedostatky v numerickém počítání a v rýsovacích technikách. Zdokonalují se rovněž v samostatné a kritické práci se zdroji informací.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- využívání matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech – odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace
- rozvíjení paměti žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si nezbytných matematických vzorců a algoritmů
- rozvíjení kombinatorického a logického myšlení, ke kritickému usuzování a srozumitelné a věcné argumentaci prostřednictvím řešení matematických problémů
- rozvíjení abstraktního a exaktního myšlení osvojováním si a využíváním základních matematických pojmů a vztahů, k poznávání jejich charakteristických vlastností a na základě těchto vlastností k určování a zařazování pojmů
- vytváření zásoby matematických nástrojů (početních operací, algoritmů, metod řešení úloh) a k efektivnímu využívání osvojeného matematického aparátu
- vnímání složitosti reálného světa a jeho porozumění; k rozvíjení zkušenosti s matematickým modelováním (matematizací reálných situací), k vyhodnocování matematického modelu a hranic jeho použití; k poznání, že realita je složitější než její matematický model, že daný model může být vhodný pro různorodé situace a jedna situace může být vyjádřena různými modely
- provádění rozboru problému a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu k vyřešení problému a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému
- přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky, prováděním rozborů a zápisů při řešení úloh a ke zdokonalování grafického projevu
- rozvíjení spolupráce při řešení problémových a aplikovaných úloh vyjadřujících situace z běžného života a následně k využití získaného řešení v praxi; k poznávání možností matematiky a skutečnosti, že k výsledku lze dospět různými způsoby
- rozvíjení důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, k soustavné sebekontrolě při každém kroku postupu řešení, k rozvíjení systematickosti, vytrvalosti a přesnosti, k vytváření dovednosti vyslovovat hypotézy na základě zkušenosti nebo pokusu a k jejich ověřování nebo vyvracení pomocí protipříkladů

MATEMATIKA

1. stupeň

1. období

a) ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE - OVO

žák:

1. *používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků*
2. *čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti*
3. *užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose*
4. *provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly*
5. *řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace*

b) ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY - OVO

žák:

1. *orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času*
2. *popisuje jednoduché závislosti z praktického života*
3. *doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel*

c) GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU - OVO

<p>žák:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci 2. porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky 3. rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině
---

1. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • počítá předměty v daném souboru • vytváří různé konkrétní soubory s daným počtem prvků • čte a píše čísla 0-20 • porovnává přirozená čísla • řeší slovní úlohy s porovnáváním čísel • doplňuje chybějící čísla v řadě, zobrazí číslo na číselné ose • sčítá a odčítá v oboru 0-10, zvládá rozklady čísel do 10 • sčítá a odčítá v oboru do 20 bez přechodu přes desítku • řeší slovní úlohy na sčítání a odčítání bez přechodu přes desítku • řeší slovní úlohy s využitím vztahů o n-více a o n-méně • seznámí se s postupem sčítání, popř. odčítání do 20 s přechodem přes desítku (rozšiřující učivo – dle úrovně třídy) • orientuje se v prostoru, rozlišuje pojmy vpravo, vlevo, před, za, hned před, hned za • rozezná rovinné obrazce: trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh • rozezná tělesa: koule, válec, krychle, kvádr (dokáže najít příklady těchto tvarů ve svém okolí) 	<p>Čísla 0-20 Počítání předmětů v daném souboru Vytvoření souboru s daným počtem prvků Čtení a psaní čísel Porovnávání čísel, vztahy větší, menší, rovno a jejich znaménka Řešení slovních úloh na porovnávání čísel Orientace na číselné ose</p> <p>Součet čísel bez přechodu přes desítku Rozdíl čísel bez přechodu přes desítku Řešení slovních úloh na sčítání a odčítání Sčítání a odčítání v oboru do 20 bez přechodu přes desítku Komutativnost sčítání Řešení slovních úloh s využitím vztahů o n-více, o n-méně</p> <p>Geometrie Geometrické pojmy: před, za, hned před, hned za, vlevo, vpravo, menší, větší, stejný, široký, úzký Rovinné obrazce: trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh Skládání obrazců z geometrických tvarů Tělesa: krychle, koule, válec, kvádr</p>	<p>a.1 a.1 a.2 a.2 a.5 a.3 a.4 a.5 a.4 a.5 c.1</p>

2. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> sčítá a odčítá s přechodem přes desítku v oboru do 20 spočítá prvky souboru do 100 (včetně) vytvoří konkrétní soubor prvků do 100 (na počítadle, na čtvercové síti, s využitím peněz) orientuje se na číselné ose porovnává čísla do 100 pomocí symbolů větší, menší, rovná se řeší úlohy porovnáváním čísel zaokrouhluje dané číslo na desítky sčítá a odčítá čísla v oboru do 100 s přechodem přes desítku dokáže užít sčítání a odčítání při řešení praktických úloh řeší slovní úlohy zaměřené na sčítání a odčítání v oboru do 100 řeší slovní úlohy s využitím vztahů o n-více, o n-méně v oboru do 100 užívá vybrané spoje násobílek dělí v oboru vybraných násobílek řeší slovní úlohy na násobení a dělení řeší slovní úlohy vedoucí ke dvěma početním výkonům užívá závorky řeší jednoduché slovní úlohy na vztahy n-krát více, n-krát méně rozezná časové jednotky hodina, minuta, sekunda čte časové údaje na různých typech hodin (sledujeme např. délku vyuč. hodiny, přestávky...) kreslí křivé a rovné čáry změří délku úsečky odhadne délku úsečky poznává geometrická tělesa v praxi 	<p>Sčítání a odčítání v oboru do 20 s přechodem přes desítku Čísla 0-100, čtení a zápis čísel, počítání po jedné do 100</p> <p>Orientace na číselné ose Porovnávání čísel v oboru do 100</p> <p>Řešení a vytváření slovních úloh na porovnávání čísel Zaokrouhlování čísel Součet, rozdíl Sčítání a odčítání násobků deseti Sčítání a odčítání v oboru do 100 a) bez přechodu přes desítku b) s přechodem přes desítku Řešení slovních úloh na sčítání a odčítání, o n více, o n méně</p> <p>Názorné zavedení násobení a dělení na souborech různých předmětů Násobení jako opakované sčítání Násobek, činitel, záměna činitelů Vybrané násobilky (řady násobků daného čísla, automatizace spojů) Dělení v oboru těchto násobílek Vztahy mezi násobením a dělením v oboru těchto násobílek automatizace dělení Řešení slovních úloh na násobení a dělení Složené slovní úlohy Počítání s využitím závorek Slovní úlohy</p> <p>Orientace v čase (1 den=24 hodin, 1h=60 min, 1 min=60 s)</p> <p>Geometrie Práce s pravítkem Délka úsečky Jednotky délky cm, dm, m Tělesa</p>	<p>a.4</p> <p>a.1</p> <p>a.3 a.2</p> <p>a.2, 5</p> <p>a.4</p> <p>a.5</p> <p>a.4</p> <p>a.5</p> <p>b.1</p> <p>c.1 c.2 c.2</p> <p>c.1</p>

3. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> počítá po stovkách, desítkách a jednotkách do 1000 čte a píše trojčiferná čísla znázorní trojčiferné číslo na číselné ose vytvoří soubor s daným počtem prvků do 1000 (s využitím peněz) vyznačí čísla na řádovém počítadle zaokrouhluje čísla na stovky a desítky porovná čísla do 1000 řeší slovní úlohy na porovnávání trojčiferných čísel sčítá a odčítá násobky sta sčítá a odčítá čísla bez přechodu násobků sta sčítá a odčítá čísla s přechodem násobků sta písemně sčítá a odčítá dvě trojčiferná čísla, provádí kontrolu svého výpočtu řeší slovní úlohy na sčítání a odčítání, vztahy o n-více, o n-méně rozlišuje sudá a lichá čísla automaticky užívá spoju násobení a dělení všech násobílek užívá násobení a dělení při řešení praktických úloh užívá tabulkové zápisy v praxi (např. cena zboží, vzdálenosti) násobí dvojčiferné číslo jednociferným se zrkovou oporou, typ 16x5 dělí dvojčiferné číslo jednociferným mimo obor násobílek určuje neúplný podíl a zbytek řeší slovní úlohy, které vedou k násobení a dělení dvojčiferného čísla jednociferným řeší slovní úlohy, které vedou k užítí vztahů x krát více, x krát méně se orientuje v čase, provádí jednoduché převody jednotek času označí bod, krajní body úsečky, průsečík 	<p>Čísla 0 – 1 000 Číselná řada, zápis čísel, počítání po stovkách, desítkách, jednotkách Čtení a zápis čísel Znázornění na číselné ose Rozklad čísla v desítkové soustavě</p> <p>Zaokrouhlování čísel Porovnávání čísel (využití čís. osy) Řešení slovních úloh na porovnávání trojčiferných čísel Součet a rozdíl čísel Sčítání a odčítání násobků sta Sčítání a odčítání bez přechodu násobků sta Sčítání a odčítání s přechodem násobků sta Písemné sčítání dvou sčítanců, kontrola výsledků záměnou sčítanců Písemné odčítání, kontrola výsledků sčítáním Řešení slovních úloh na sčítání a odčítání Sudá a lichá čísla</p> <p>Násobení a dělení v oboru i mimo obor malé násobílek Dokončení nácviku násobílkových spojů (vybrané řady) Dělení v oboru těchto násobílek Automatizace všech spojů Řešení slovních úloh, které vedou k násobení a dělení Násobení deseti</p> <p>Násobení a dělení dvojčiferného čísla jednociferným</p> <p>Dělení se zbytkem Součin, podíl, zbytek Řešení slovních úloh, které vedou k násobení a dělení Řešení slovních úloh se dvěma různými početními výkony</p> <p>Převody jednotek času</p> <p>Geometrie</p>	<p>a.1</p> <p>a.2</p> <p>a.3</p> <p>a.1</p> <p>a.4</p> <p>a.2</p> <p>a.5</p> <p>a.4</p> <p>a.4</p> <p>a.4</p> <p>a.5</p> <p>a.4</p> <p>a.5</p> <p>a.4</p> <p>a.5</p> <p>a.4</p> <p>b.3</p> <p>a.4</p> <p>a.4</p> <p>a.5</p> <p>→Prv b.1, b.2</p>

<p>dvou přímek</p> <ul style="list-style-type: none"> • vyznačí polopřímku • změří délku úsečky s přesností na mm • sestrojí úsečku dané délky s užitím jednotky mm • provádí odhad délky vzdálenosti • převádí jednotky délky m na dm, m na cm, cm na mm, dm na cm, dm na mm • určí obvod jednoduchého obrazce sečtením délek jeho stran • na základě jednoduchých činností se seznámí s osou souměrnosti a s osově souměrnými útvary • rozliší kruh a kružnici 	<p>Rýsování přímek Vzájemná poloha dvou přímek (rovnoběžky, různoběžky) Označení průsečíku různoběžek Přímka x polopřímka Vyznačování polopřímek Měření úseček s přesností na mm Rýsování úseček dané délky (cm a mm) Provádění odhadů délek různých úseček a vzdáleností Jednotky délky Převody jednotek délky Rovinné obrazce: trojúhelník, čtverec, obdélník, čtyřúhelník Strana rovinného obrazce, jeho obvod Měření délek stran rovinných obrazců Obvod rovinných obrazců sečtením délek jeho stran Osa souměrnosti</p> <p>Kruh, kružnice</p>	<p>c.1, c.2. c.3</p>
--	--	--------------------------

2. období

a) ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE - OVO

žák:

1. využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení
2. provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel
3. zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel
4. řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel
5. modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku
6. porovnává, sčítá a odčítá zlomky se stejným základem v oboru kladných čísel
7. přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty
8. porozumí významu znaku „-“, pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose

b) ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY - OVO

žák:

1. vyhledává, sbírá a třídí data
2. čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy

c) GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU - OVO

žák:

1. narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce
2. sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran
3. sestrojí rovnoběžky a kolmice
4. určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu
5. rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru

d) NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY - OVO

žák:

1. řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky

4. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO, Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • počítá do 1 000 000 po statisících, desetitisících, tisících • porovná čísla do 1 000 000, řeší nerovnice typu $198\,120 < a < 250\,700$ • čte, píše a zobrazí čísla na číselné ose • užívá polohové vztahy /hned před, hned za/ • zaokrouhluje čísla na statisíce, desetitisíce, tisíce, sta, desítky • využívá rozvinutého zápisu čísla v desítkové soustavě • pamětně sčítá a odčítá čísla, která mají nejvýše 2 číslice různé od 0 • správně sepíše čísla pod sebe (dle číselných řádů) • písemně sčítá (alespoň 3 čísla) a odčítá (od jednoho čísla dvě, od součtu dvou jedno) • provede kontrolu pomocí výměny sčítanců • pamětně násobí a dělí čísla (nejvýše se 2 různými číslicemi) do 1 000 000 jednociferným číslem • písemně násobí jedno a dvojciferným činitelem • odhaduje výsledek výpočtu • písemně dělí jednociferným dělitelem, provádí kontrolu výpočtu násobením • dodržuje pravidla pro pořadí operací v oboru přirozených čísel • porozumí textu úlohy – rozlišuje důležité informace • řeší slovní úlohy vedoucí k porovnávání čísel, k provádění početních výkonů s čísly v daném oboru, na vztahy o n-více(méně), n-krát více(méně) • řeší slovní úlohy na 2 až 3 početní výkony • zformuluje odpověď k získanému výsledku • přiřadí úloze správné matematické vyjádření s využitím osvojených početních operací • názorně vyznačí a určí část celku • používá zápis ve formě zlomku • porovnává, sčítá a odčítá zlomky se stejným základem • vyjádří celek z jeho dané poloviny, třetiny, čtvrtiny, pětiny, desetiny a dalších částí • řeší jednoduché slovní úlohy pomocí zlomků 	<p>Číselný obor 0 - 1 000 000 posloupnost přirozených čísel čtení, zápis čísel v desítkové soustavě číselná osa porovnávání čísel jednoduché nerovnice</p> <p>zaokrouhlování s danou přesností</p> <p>rozklad čísla v desítkové soustavě</p> <p>pamětné sčítání a odčítání přirozených čísel majících nejvýše dvě číslice různé od nuly písemné sčítání, odčítání vztahy mezi sčítáním a odčítáním</p> <p>pamětné násobení a dělení jednociferným číslem písemné násobení jedno a dvojciferným činitelem písemné dělení, kontrola násobením odhad výpočtu vztahy mezi násobením a dělením užívání závorek pořadí početních výkonů</p> <p>řešení slovních úloh na porovnávání čísel, na početní výkony, na vztahy o n více(méně), n-krát více(méně)</p> <p>Počítání se zlomky celek, část, zlomek pomocí obrázků určovat části celku sčítání a odčítání zlomků se společným jmenovatelem vyjádření celku</p>	<p>a.1, a.2, a.3</p> <p>d.1</p> <p>a.4</p> <p>a.5, a.6</p>

<ul style="list-style-type: none"> • zjistí dané údaje z diagramu nebo tabulky a porozumí vztahům mezi nimi • doplní údaje do připravené tabulky nebo diagramu • vyhledá dvojice kolmic a rovnoběžek v rovině • načrtne a sestrojí rovnoběžku s danou přímkou • sestrojí kolmici pomocí trojúhelníku s ryskou k dané přímce v daném bodu • využívá základní pojmy a značky užívané v rovinné geometrii (čáry, bod, úsečka, polopřímka, přímka, průsečík, rovnoběžky, kolmice) • rozezná základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník, kružnice) • charakterizuje základní rovinné útvary (počty vrcholů a stran, rovnoběžnost a kolmost stran) • narýsuje kružnici s daným středem a poloměrem • dodržuje zásady rýsování • pozná osově souměrné útvary • vytvoří ve čtvercové síti osově souměrný útvar • určí osu souměrnosti překládáním • rozpozná rovnoramenný a rovnostranný trojúhelník • sestrojí trojúhelník s danými rozměry • rozhodne o existenci trojúhelníku podle zadaných rozměrů • rozlišuje obvod a obsah rovinného útvaru • s pomocí čtvercové sítě nebo měřením určí obvod rovinného útvaru • převádí jednotky délky • určí a porovnává obsahy rovinných útvarů ve čtvercové síti • vypočte obvod a obsah čtverce a obdélníku • řeší jednoduché slovní úlohy na výpočet obvodu a obsahu čtverce a obdélníku ve čtvercové síti • používá základní jednotky obsahu cm^2, m^2, mm^2 	<p>řešení a vytváření slovních úloh na určování poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny a dalších částí z celku</p> <p>Tabulky a diagramy</p> <p>Geometrie vzájemná poloha přímek v rovině: rovnoběžky, různoběžky, kolmice, průsečík</p> <p>základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník, kružnice)</p> <p>kružnice, kruh, střed a poloměr kružnice</p> <p>souměrnost</p> <p>rovnoramenný a rovnostranný trojúhelník trojúhelníková nerovnost</p> <p>Obsah a obvody rovinných obrazců obvod čtverce a obdélníku obsahy, obvody rovinných obrazců ve čtvercové síti jednotky obsahu cm^2, m^2, mm^2</p>	<p>c.1, c.3, c.4, c.5</p>
--	---	----------------------------------

5.ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porovná přirozená čísla do miliardy a zobrazí je na číselné ose • čte a zapisuje čísla do miliardy • řeší jednoduché nerovnice v oboru do miliardy • zaokrouhluje přirozená čísla na miliony, statisíce, desetitisíce, tisíce, sta, desítky • sčítá a odčítá přirozená čísla z paměti (čísla mají nejvýše 2 číslice různé od 0) 	<p>Číselný obor 0 - 1 000 000 čtení a zápis čísel větších než milión posloupnost přirozených čísel, číselná osa porovnávání přirozených čísel, řešení jednoduchých nerovnic zaokrouhlování přirozených čísel na miliony, statisíce, desetitisíce, tisíce, sta, desítky pamětné sčítání a odčítání přirozených čísel</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • písemně sčítá až čtyři přirozená čísla, aplikuje znalost přechodu mezi číselnými řády • využívá komutativnost a asociativnost sčítání, využívá výhodného sdružování sčítanců • písemně odčítá 2 přirozená čísla • pamětně násobí a dělí přirozená čísla v jednoduchých případech • písemně násobí trojčiferným činitelem, využívá znalosti malé násobilky • využívá komutativnost a asociativnost násobení • písemně dělí jedno a dvojciferným dělitelem, využívá znalost malé násobilky • vybere důležité informace z úlohy, přiřadí úloze správné matem.vyjádření • řeší jednoduché a složené slovní úlohy řešené jednou až třemi početními operacemi • zformuluje odpověď • tvoří slovní úlohu k matem.vyjádření, přiřadí k matem.vyjádření slovní úlohu • odhadne výsledek, posoudí jeho reálnost • provádí kontrolu užitím vlastností početních výkonů i na kalkulátoru <ul style="list-style-type: none"> • převádí jednotky času, orientuje se v jízdním řádu <ul style="list-style-type: none"> • doplní jednoduché číselné a obrázkové řady a určí jejich algoritmus • doplní početní tabulky a čtverce <ul style="list-style-type: none"> • přečte a zapíše celé záporné číslo • zobrazí záporné číslo na číselné ose <ul style="list-style-type: none"> • přečte a zapíše pomocí římských číslic čísla 1-10, 50, 100, 500, 1000 <ul style="list-style-type: none"> • čte a doplní tabulky • vyhledává a používá údaje z různých typů diagramů • vytvoří na základě jednoduchého textu tabulku, sloupcový diagram • čte a sestaví jednoduché grafy v soustavě souřadnic • provádí a zapisuje jednoduchá pozorování • vybírá a porovnává data podle zadání <ul style="list-style-type: none"> • zapíše a přečte desetinné číslo řádu desetin a setin • zobrazí desetinné číslo řádu desetin a setin na číselné ose • zaokrouhlí na jednotky • sečte a odečte desetinné číslo řádu desetin 	<p>písemné sčítání až čtyř přirozených čísel</p> <p>odčítání 2 přirozených čísel</p> <p>pamětné násobení a dělení přirozených čísel písemné násobení troj až čtyřciferným činitelem písemné dělení jedno a dvojciferným dělitelem</p> <p>slovní úlohy odhad výpočtu, kontrola výpočtu užíváním vlastností početních výkonů</p> <p>převody jednotek času: den, hodina, minuta, sekunda</p> <p>doplňování jednoduchých číselných a obrázkových řad magické čtverce</p> <p>Celá čísla záporné číslo – čtení, zápis, zobrazování na číselné ose záporné číslo v praxi – teplota, teploměr</p> <p>Římské číslice znaky pro římské číslice: I, V, X, L, C, D, M sestavování římských čísel</p> <p>Grafy a tabulky čtení a sestavování tabulek a grafů různých závislostí</p> <p>čtení a sestavování sloupcového diagramu soustava souřadnic</p> <p>praktické úlohy, zápis do tabulek</p> <p>Desetinná čísla</p>	<p>a.1, a.2, a.3, a.4 d.1</p> <p>a.7, a.8</p> <p>b.1, b.2</p>
--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> • narýsuje rovnoběžky a kolmice procházející daným bodem v geometrickém útvaru • narýsuje kolmice spuštěné z vrcholu trojúhelníku • narýsuje čtverec a obdélník s užitím konstrukce kolmic a rovnoběžek, pravoúhlý trojúhelník, trojúhelník se třemi zadanými délkami stran • rozliší kružnici a kruh • graficky sečte, odečte a porovnává úsečky • početně i graficky určí délku lomené čáry • dodržuje zásady rýsování • pomocí čtvercové sítě nebo měřením určí obvod rovinného útvaru • vypočítá obvod a obsah čtverce a obdélníku • vypočítá obvod mnohoúhelníku sečtením jeho stran • porovnává obvody rovinných útvarů • převádí jednotky délky a obsahu mm, cm, dm, m, km, mm², cm², dm², m² • řeší úlohy z praxe na výpočet obvodu a obsahu obdélníku a čtverce • vymodeluje krychli a kvádr daných rozměrů • pojmenuje základní tělesa (krychle, kvádr, válec, koule) • využije znalosti rovinných útvarů k popisu a modelování těles (krychle, kvádr, válec) • vyhledá z textu potřebné údaje a vztahy • volí vhodné postupy pro řešení, vyhodnotí výsledek 	<p>Geometrie konstrukční geometrie grafický součet a rozdíl úseček (stran n-úhelníku)</p> <p>výpočty obvodu a obsahu čtverce a obdélníku výpočet obvodu mnohoúhelníku sečtením jeho stran</p> <p>převody jednotek délky a obsahu mm, cm, dm, m, km, mm², cm², dm², m² řešení slovních úloh a úloh z praxe na výpočty obsahů čtverce a obdélníku prostorová představivost, modelování těles pomocí jednotkových krychlí</p> <p>Nestandardní aplikační úlohy a problémy</p>	<p>c.1, c.2, c.3, c.4</p> <p>d.1</p>
---	--	--------------------------------------

2. stupeň

a) ČÍSLO A PROMĚNNÁ - OVO

žák:

1. provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu
2. zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor
3. modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel
4. užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)
5. řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů
6. řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)
7. matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním
8. formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav
9. analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž se využívá analytický aparát v oboru celých a racionálních čísel

b) ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY - OVO

žák:

1. vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data
2. porovnává soubory dat
3. určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti

4. vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem
5. matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů

c) GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU - OVO

žák:

1. zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku
2. charakterizuje a třídí základní rovinné útvary
3. určuje velikost úhlu měřením a výpočtem
4. odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů
5. využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh
6. načrtne a sestrojí rovinné útvary
7. užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků
8. načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osově souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar
9. určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti
10. odhaduje a vypočítá objem a povrch těles
11. načrtne a sestrojí síť základních těles
12. načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině
13. analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu

d) NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY - OVO

žák:

1. užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací
2. řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí

6. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozlišuje pojmy násobek, dělitel, je násobkem, je dělitelem, je dělitelné provede alespoň jedním způsobem určení násobků čísla provede alespoň jedním způsobem určení dělitelů čísla používá v praxi znaky dělitelnosti(2, 3, 4, 5, 6, 10, 100) rozlišuje prvočísla, čísla složená, čísla soudělná a nesoudělná určí nejmenší společný násobek, největšího společného dělitele řeší slovní úlohy čte desetinná čísla se správným názvem řádů zaokrouhluje desetinná čísla podle zadaného řádu 	<p>Dělitelnost přirozených čísel násobek, dělitel, prvočíslo, číslo složené, kriteria dělitelnosti</p> <p>Desetinná čísla. Desetinné zlomky rozvinutý zápis čísla v desítkové soustavě, porovnávání a zaokrouhlování desetinných čísel, početní výkony</p>	<p>a.3</p> <p>a.1 a.2</p>

<ul style="list-style-type: none"> • provádí základní operace s desetinnými čísly • využívá základní matematické výkony s desetinnými čísly k určení aritmetického průměru • určí část z celku větší i menší než celek • převádí desetinná čísla na zlomky • desetinné zlomky na desetinná čísla • vyznačí desetinná čísla a desetinné zlomky na číselné ose, porovná je podle velikosti • provádí základní matematické operace s desetinnými zlomky • řeší jednoduché slovní úlohy s desetinnými čísly a desetinnými zlomky <ul style="list-style-type: none"> • vymezí úhel jako rovinný útvar • rozlišuje druhy úhlů (ostrý, pravý, tupý, přímý, celý) • narýsuje úhel dané velikosti, změří narýsovaný úhel • sestrojí osu úhlu kružítkem a používá jí při grafickém dělení úhlů, rýsování kolmic • provádí sčítání, odčítání, násobení a dělení úhlů graficky i početně • počítá se stupni a minutami • sestrojí pravidelný šestiúhelník <ul style="list-style-type: none"> • poznává shodné útvary • narýsuje osu úsečky • sestrojuje osově shodné rovinné obrazce pomocí vlastností osově souměrnosti • vyhledá osově shodné útvary a vyznačí jejich osy <ul style="list-style-type: none"> • vyhledá středově souměrné útvary • najde střed souměrných útvarů • sestrojí středově souměrný obraz <ul style="list-style-type: none"> • načrtne trojúhelník, označí jeho vrcholy, strany a úhly • rozlišuje trojúhelníky podle stran a úhlů • definuje a sestrojí výšky a těžnice v trojúhelníku • vypočítá obsah pravoúhlého trojúhelníku • najde střed kružnice trojúhelníku opsané a vepsané pomocí os stran a os úhlů • sestrojí trojúhelník ze zadaných údajů (délky stran, výšek, těžnic, velikostí úhlů) • provede zápis konstrukce <ul style="list-style-type: none"> • vyjmenuje jednotky objemu, převádí je • sestrojí síť krychle a kvádrů • vypočítá objem a povrch krychle a kvádrů • odliší tělesa kvádr a hranol(s podstavou čtverce a pravoúhlého trojúhelníku) • vypočítá objem a povrch těchto hranolů 	<p>s desetinnými čísly(sčítání, odčítání, násobení a dělení 10, 100, 1000, ..., násobení a dělení celým číslem, násobení a dělení desetinným číslem) aritmetický průměr pojem zlomku(zápis), zlomek pravý a nepravý, zápis celého čísla zlomkem, výpočet části z celku, znázornění zlomků na číselné ose, krácení a rozšiřování zlomků, porovnávání a uspořádání zlomků</p> <p>Úhel a jeho velikost úhel, velikost úhlu, násobení a dělení úhlů přirozeným číslem, graficky, další vlastnosti úhlů</p> <p>Osová souměrnost shodnost geometrických útvarů, osová souměrnost v rovině, rovinová souměrnost v prostoru</p> <p>Středová souměrnost vlastnosti středové souměrnosti středově souměrné útvary</p> <p>Trojúhelník druhy trojúhelníků, výšky v trojúhelníku, těžnice trojúhelníku, kružnice trojúhelníku opsaná a vepsaná trojúhelníková nerovnost součet vnitřních úhlů trojúhelníku věty o shodnosti trojúhelníků konstrukce trojúhelníků</p> <p>Objem a povrch jednotky objemu síť krychle a kvádrů objem a povrch krychle a kvádrů objem hranolu s podstavou čtverce a pravoúhlého trojúhelníku</p>	<p>a.4</p> <p>c.3</p> <p>c.8</p> <p>c.8</p> <p>c.1 c.2 c.5 c.6 c.7</p> <p>→F c.9 c.10 c.11 c.13</p>
---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • načrtne a sestrojí obraz krychle a kvádrů ve volném rovnoběžném promítání • seznámí se s pravým a levým náhledem a podhledem • nakreslí pravý náhled hranolu s podstavou čtvercovou a pravouhlého trojúhelníku 	Volné rovnoběžné promítání pravidla pro zobrazování podhled a náhled	c.12
--	---	------

7. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozliší kladné a záporné číslo • pozná a určí čísla opačná • znázorní celá čísla na číselné ose • srovná čísla podle velikosti (na počátku pomocí číselné osy, teploměru apod.) • využívá pojmu absolutní hodnota (vzdálenost od osy) při početních operacích s celými a racionálními čísly • část celku vyjádří zlomkem • určí část celku větší, menší než jedna • převede zlomek na desetinné číslo • vyznačí zlomek na číselné ose • provádí matematické operace (+, -, x, :, krácení, rozšiřování, převod smíšeného čísla na zlomek a opačně), zjednodušení složeného zlomky) • řeší slovní úlohy se zlomky • zapisuje a řeší slovní úlohy pomocí trojčlenky • posoudí, kdy lze porovnat a zapsat veličiny poměrem, poměr zapíše • poměry upravuje rozšiřováním, krácením • upraví poměr na základní tvar • zmenšuje, zvětšuje a rozděluje veličiny v daném poměru • rozliší přímou a nepřímou úměrnost mezi veličinami, odliší od úloh jiných • sestaví tabulku, sestrojí graf a zapíše rovnici pomocí tabulky • řeší slovní úlohy – pomocí poměru, grafu, rovnice, trojčlenky • pracuje s pojmy „procento, promile“ • definuje pojem procento • řeší početní úlohy na výpočet procentové části, počtu procent a základu (pomocí trojčlenky nebo přechodem přes jedno procento, pomocí zlomků či desetinných čísel) • řeší slovní úlohy na výpočet procentové části, počtu procent a základu 	<p>Celá čísla znázornění na číselné ose, absolutní hodnota čísla, porovnávání celých čísel, základní početní výkony s celými čísly, rozšíření množiny celých čísel na množinu racionálních čísel, početní výkony s racionálními čísly</p> <p>Zlomky pojem zlomku (zápis), zlomek složený, zápis celého čísla zlomkem, výpočet části z celku, znázornění zlomků na číselné ose, krácení a rozšiřování zlomků, zlomek v základním tvaru, porovnávání a uspořádání zlomků, základní operace se zlomky</p> <p>Trojčlenka</p> <p>Poměr. Přímá a nepřímá úměrnost poměr, úpravy poměrů, výpočty pomocí poměru, postupný poměr měřítko plánu a mapy přímá úměrnost, nepřímá úměrnost pravoúhlá soustava souřadnic graf přímé úměrnosti rovnice přímé úměrnosti</p> <p>Procenta pojem “procento“ výpočty přes jedno procento procenta pomocí trojčlenky praktické úlohy grafy a diagramy jednoduché a složené úrokování</p>	<p>a.1 a.2</p> <p>a.3 a.4</p> <p>b.3 b.4 →F →Z a.4 a.5</p> <p>a.4 a.6 b.1 b.2</p>

<ul style="list-style-type: none"> vypočítá část větší než 100% zapiše počet procent zlomkem i desetinným čísle znázorní konkrétní situaci diagramem, grafem provádí jednoduché a složené úrokování pro vklady a půjčky na rok i více, pomocí zápisu do vhodné tabulky sestrojuje trojúhelníky pomocí vět o shodnosti (sss, sus, usu) rozpozná rovnoběžník od obecného čtyřúhelníku pojmenuje rovnoběžníky podle jejich základních vlastností vyznačí výšku a úhlopříčky rovnoběžníků řeší konstruktivní úlohy – rozbor provádí barevně, popíše stručně konstrukci pomocí zavedených geometrických značek, výsledek konstrukce vytahuje silnou čarou mezi čtyřúhelníky vymezí lichoběžník, rozezná obecný, pravoúhlý a rovnoramenný lichoběžník používá vzorce pro výpočet obsahu a obvodu trojúhelníku, čtverce, obdélníku, obecného rovnoběžníku a lichoběžníku v početních i v praktických úlohách pojmenuje a prakticky vyčlení kolmé hranoly podle druhu podstavy načrtne hranoly ve volném rovnoběžném promítání sestrojí síť jednodušších hranolů vypočítá objem a povrch hranolů použitím vzorců nebo úsudkem řeší praktické úlohy s použitím výpočtů objemu a povrchů hranolů 	<p>Shodnost trojúhelníků shodnost geometrických útvarů shodnost trojúhelníků věta „sss“; věta „sus“; věta „usu“ konstrukce trojúhelníků pomocí vět</p> <p>Rovnoběžníky druhy rovnoběžníků a jejich vlastnosti výšky a úhlopříčky v rovnoběžníku obvod a obsah trojúhelníku a rovnoběžníku zjednodušený zápis postupu konstrukce pomocí geometrických značek konstrukce rovnoběžníku(rozbor, konstrukce, zápis, diskuze) využití středové souměrnosti při konstrukci rovnoběžníků</p> <p>Hranoly druhy kolmých hranolů síť hranolů povrch hranolů objem hranolů praktické úlohy s použitím výpočtu povrchu a objemu hranolů (hmotnost tělesa)</p>	<p>b.1 b.2</p> <p>c.2 c.3 c.5</p> <p>c.4 c.1</p> <p>c.9 c.10 c.11 c.12 c.13 →F</p>
--	---	--

8.ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zdůvodní druhou mocninu čísla jako obsah čtverce • používá druhé mocniny přiroz. čísel 1 – 20 a zpětně jejich odmocniny z paměti • používá z paměti třetí mocniny č. 1 – 5 a zpětně je z paměti odmocňuje • zaokrouhluje pro použití tabulek, odhaduje výsledek • určuje mocniny přirozených čísel pomocí tabulek a kalkulačky • umocňuje přirozeným mocnitelem • umocňuje desetinná čísla a zlomky • používá pravidla pro počítání s mocninami v základních operacích 	<p>Druhá mocnina a odmocnina odvození druhé mocniny mocniny z paměti použití tabulek druhých mocnin využití kalkulaček druhá mocnina a odmocnina desetinných čísel a zlomků</p> <p>Mocniny s přirozeným mocnitelem</p>	<p>a.1 a.2 a.9</p>

<ul style="list-style-type: none"> používá pravidla pro počítání s mocninami při úpravě výrazů provádí početní výkony s mocninami zapíše velká čísla pomocí mocniny se základem 10 ve tvaru „10^x“ formuluje Pythagorovu větu pomocí obsahů čtverců, sestaví ji pomocí druhých mocnin čísel i vzorcem druhých mocnin užívá při řešení pravoúhlého trojúhelníku pomocí Pythagorovy věty Pythagorovu větu užívá při řešení úloh v rovině i v prostoru rozlišuje pojmy „číslo“ a „výraz“ v praxi vypočítá hodnotu číselného výrazu aplikuje dosavadní poznatky při řešení úloh s mocninami s přirozeným mocnitelem používá pojem „proměnná“ zapíše výraz pomocí proměnné rozlišuje pojmy jednočlen, dvojčlen, trojčlen, ..., mnohočlen provádí základní výkony s mnohočleny sestaví a používá algebraické vzorce pro výpočet druhé mocniny dvojčlenu, rozdíl druhých mocnin určuje hodnotu mnohočlenů pro konkrétní racionální čísla vytýká před závorku upravuje mnohočleny na jednodušší tvary pomocí vytýkání, základních početních výkonů a algebraických vzorců aplikuje postupy při úpravě mnohočlenů při práci se vzorci z geometrie a fyziky navrhne vhodné postupy při řešení slovních úloh řeší jednoduché lineární rovnice užitím ekvivalentních úprav provádí zkoušky při řešení rovnic dosazením sestavuje lineární rovnice ze slovních úloh provádí porovnáním s podmínkami slovní úlohy (ověří podmínky s výsledkem řešení) zhodnotí reálnost výsledku řešení vyjádří neznámou ze vzorce rozliší kruh a kružnici posuzuje vzájemnou polohu kružnice a přímky, dvou kružnic zdůvodní Thaletovu větu, znázorní v náčrtu, vysvětlí slovně provádí konstrukce s využitím Thaletovy věty používá pro určení délky kružnice a obsahu kruhu zavedené číslo $\pi = 3,14$ řeší praktické úlohy s použitím vzorce: $o = \pi \cdot d = 2 \cdot \pi \cdot r$; $S = \pi \cdot r^2$ 	<p>velká čísla zapsaná pomocí mocnin</p> <p>Pythagorova věta</p> <p>Výrazy číselné výrazy mocniny s přirozeným mocnitelem výrazy s proměnnou mnohočleny algebraické vzorce úpravy mnohočlenů</p> <p>Lineární rovnice rovnost ekvivalentní úpravy lineárních rovnic zkoušky počet řešení lineární rovnice</p> <p>slovní úlohy</p> <p>Kruh, kružnice, válec vzájemná poloha přímky a kružnice vzájemná poloha dvou kružnic Thaletova věta</p> <p>délka kružnice obsah kruhu</p> <p>objem a povrch válce</p>	<p>a.7 a.9 a.1</p> <p>a.7</p> <p>→Ch a.8 a.9</p> <p>a.3</p> <p>c.2 c.6</p> <p>c.9</p>
---	---	---

<ul style="list-style-type: none"> rozpozná válcovitá tělesa, sestaví vzorce pro výpočet jejich povrchu a objemu, řeší praktické úlohy vyhledává množiny bodů dané vlastnosti, znázorňuje je náčrtky, popř. je rýsuje využívá zjištěných poznatků při konstrukcích trojúhelníků a čtyřúhelníků 	<p>Konstrukční úlohy množiny bodů dané vlastnosti konstrukce trojúhelníků konstrukce čtyřúhelníků</p>	<p>c.10 c.11 c.12 c.13 c.4</p>
<ul style="list-style-type: none"> provádí statistická pozorování, výsledky sestavuje do tabulek a posuzuje pomocí aritmetických průměrů, procentuelních hodnot nebo znázorněných grafy stanoví statistický soubor – rozsah souboru, statistickou jednotku a její statistické znaky (kvantitativní a kvalitativní) 	<p>Základy statistiky popisná statistika aritmetický průměr</p>	<p>c.2 c.5 c.6 c.7 c.13</p> <p>a.9 b.1 b.2</p>

9.ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • provádí početní operace s lomenými výrazy • upravuje lomené výrazy na nejjednodušší tvary • rovnice s neznámou ve jmenovateli používá při řešení slovních úloh • určuje podmínky, kdy má výraz smysl (nulou nelze dělit) • vyjádří neznámou ze vzorce • řeší lineární rovnice s neznámou ve jmenovateli • řeší složitější lineární rovnice(s mnohočleny) • využívá poznatků s prací s lomenými výrazy při řešení rovnic • řeší soustavy lineárních rovnic dosazovací i sčítací metodou • navrhne rychlejší řešení soustavy lineárních rovnic(vybere metodu) • sestaví soustavu dvou lineárních rovnic pro slovní úlohu • řeší slovní úlohy pomocí lineární rovnice i pomocí soustavy(vybírá jednodušší, rychlejší a přehlednější postup) • porovnává podmínky úlohy s výsledkem řešení • zapíše správnou a reálnou odpověď k úloze • stanoví řešení slovních úloh o pohybu, společné práci a tvorbě směsí pomocí lineární rovnice nebo soustavy dvou lineárních rovnic • vyhodnocuje reálné a nereálné výsledky řešení 	<p>Lomený výraz.</p> <p>Řešení lineárních rovnic s neznámou ve jmenovateli. početní operace s lomenými výrazy lineární rovnice s neznámou ve jmenovateli</p> <p>Soustavy lineárních rovnic řešení metodou dosazovací řešení metodou sčítací použití při řešení slovních úloh</p> <p>Slovní úlohy pohyb těles společná práce směsi</p> <p>Funkce základní pojmy lineární funkce kvadratická funkce nepřímá úměrnost</p>	<p>a.7</p> <p>a.8 a.9</p> <p>→F, CH a.8 a.9</p>

<ul style="list-style-type: none"> • rozeznává a pracuje s grafy tvaru přímky, paraboly a hyperboly • ukáže řešení soustavy dvou rovnic pomocí sestavených grafů • posuzuje tvary grafů v závislosti na stavbě rovnice • ve čtvercové síti znázorní zmenšené nebo zvětšené podobné útvary • na základě znalosti poměru vypočítá a vysvětlí koeficient podobnosti • zapisuje podobnost útvarů ve správném pořadí • využívá podobnosti při určování velikosti nedostupných předmětů • zmenšuje, zvětšuje a rozděluje přímky graficky • sestavuje plány, modely a mapky na základě podobnosti • objasní a používá goniometrické funkce tangens, sinus a kosinus v pravoúhlém trojúhelníku • k výpočtům používá tabulky i kalkulačku • znalost goniometrických funkcí využívá při výpočtech neznámých rozměrů těles • popíše jehlan, kužel a kouli • načrtne je ve volném rovnoběžném promítání • znázorní síť kužele a jehlanu • aplikuje odvozené vzorce pro výpočet povrchů a objemů jehlanu, kužele a koule při řešení praktických úloh • využívá znalosti jednoduchého a složeného úrokování v náročnějších úlohách z praxe (používá pojmy: úrok, úroková míra, daň z úroku, čistý úrok) • stanoví např. měsíční splátky při větší půjčce tak, aby se dluh opravdu snižoval • rozlišuje druhy čar podle tloušťky a podle způsobu provedení • druhy čar správně používá při rýsování • provádí technické výkresy jednodušších součástí ve vhodném měřítku a se správným kótováním • podle předlohy sestojí nárys a půdorys předmětu v pravoúhlém promítání(okótuje) z nárysu a půdorysu v pravoúhlém promítání narýsuje daný objekt ve volném rovnoběžném promítání 	<p>řešení soustavy rovnic pomocí grafu</p> <p>Podobnost základní vlastnosti podobnosti zápisy podobností určení koeficientu podobnosti věty o podobnosti trojúhelníků využití podobnosti při konstrukčních úlohách mapy, plány, modely</p> <p>Goniometrické funkce tangens – $\operatorname{tg} \alpha$ (β, γ) sinus – $\sin \alpha$ (β, γ) kosinus – $\cos \alpha$ (β, γ) goniometrické funkce v praxi</p> <p>Jehlan, kužel, koule základní vlastnosti těles náčrty ve volném rovnoběžném promítání sítě jehlanu a kužele povrch a objem jehlanu , kužele a koule náročnější početní úlohy použití v praxi</p> <p>Základy finanční matematiky jednoduché a složené úrokování praktické finanční úlohy</p> <p>Základy rýsování druhy čar technické písmo kótování pravoúhlé promítání</p>	<p>b.3 b.4 b.5</p> <p>c.1 c.7</p> <p>→Z</p> <p>c.7 c.3</p> <p>c.9 c.10 c.11 c.12 c.13</p> <p>b.1</p> <p>c.12</p> <p>d.1 d.2</p>
---	--	---

INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Informační a komunikační technologie** umožňuje všem žákům dosáhnout základní úrovně informační gramotnosti - získat elementární dovednosti v ovládání výpočetní techniky a moderních informačních technologií, orientovat se ve světě informací, tvořivě pracovat s informacemi a využívat je při dalším vzdělávání i v praktickém životě. Získané dovednosti jsou v informační společnosti nezbytným předpokladem uplatnění na trhu práce i podmínkou k efektivnímu rozvíjení profesní i zájmové činnosti.

Zvládnutí výpočetní techniky, zejména rychlého vyhledávání a zpracování potřebných informací pomocí internetu a jiných digitálních médií, umožňuje realizovat metodu „učení kdekoli a kdykoli“, vede k žádoucímu odlehčení paměti při současné možnosti využít mnohonásobně většího počtu dat a informací než dosud, urychluje aktualizaci poznatků a vhodně doplňuje standardní učební texty a pomůcky.

Dovednosti získané ve vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie umožňují žákům aplikovat výpočetní techniku s bohatou škálou vzdělávacího software a informačních zdrojů ve všech vzdělávacích oblastech celého základního vzdělávání. Tato aplikační rovina přesahuje rámec vzdělávacího obsahu vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie, a stává se součástí všech vzdělávacích oblastí základního vzdělávání.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- poznání úlohy informací a informačních činností a k využívání moderních informačních a komunikačních technologií
- porozumění toku informací, počínaje jejich vznikem, uložením na médium, přenosem, zpracováním, vyhledáváním a praktickým využitím
- schopnosti formulovat svůj požadavek a využívat při interakci s počítačem algoritmické myšlení
- porovnávání informací a poznatků z většího množství alternativních informačních zdrojů, a tím k dosahování větší věrohodnosti vyhledaných informací
- využívání výpočetní techniky, aplikačního i výukového software ke zvýšení efektivnosti své učební činnosti a racionálnější organizaci práce
- tvořivému využívání softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci výsledků své práce
- pochopení funkce výpočetní techniky jako prostředku simulace a modelování přírodních i sociálních jevů a procesů
- respektování práv k duševnímu vlastnictví při využívání SW
- zaujetí odpovědného, etického přístupu k nevhodným obsahům vyskytujícím se na internetu či jiných médiích
- šetrné práci s výpočetní technikou

Vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie je realizována v předmětu **Informatika**.

INFORMATIKA

1. stupeň

1. a 2. období

a) ZÁKLADY PRÁCE S POČÍTAČEM - OVO

žák:

1. využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie
2. respektuje pravidla bezpečné práce s hardware i software a postupuje poučeně v případě jejich závady
3. chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím

b) VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ A KOMUNIKACE - OVO

žák:

1. při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty
2. vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích
3. komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení

c) ZPRACOVÁNÍ A VYUŽITÍ INFORMACÍ - OVO

žák:

1. pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru

4. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
žák: <ul style="list-style-type: none"> • zvládá základní činnosti s počítačem, • je poučen, chrání PC před jeho poškozením (základní údržba PC, zásady bezpečnosti) • využívá vyhledávací weby a jeho funkce • zvládá cíleně vyhledávat konkrétní informace na internetu • dokáže komunikovat přes internet • zvládá nakreslit a upravovat obrázek, napsat a upravovat text	Základy práce s PC - informace, informační zdroje, informační instituce, řešení nejčastějších problémů s PC a jeho programovým vybavením Vyhledávání informací a komunikace společenský tok informací - vznik, přenos, zpracování informací, způsoby rychlého vyhledávání na Internetu, základní způsoby elektronické komunikace Zpracování a využití informací - základní funkce softwaru textový a obrázkový editor	a.1 a.2 a.3 b.1 b.2, b.3 b.3 c.1

5. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
žák: <ul style="list-style-type: none"> • zvládá základní činnosti s počítačem, seznamuje se s jeho základními částmi a	Základy práce s PC - informace, informační zdroje, informační instituce, řešení nejčastějších	a.1, a.2, a.3

<p>přídavnými zařízeními – vstupními a výstupními (<i>základní seznámení s PC</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> je poučen, chrání PC před jeho poškozením, chrání své zdraví před nezdavými vlivy PC (<i>základní údržba PC, zásady bezpečnosti</i>) seznámí se se strukturou PC, dokáže vytvořený soubor zálohovat, uložit na zálohovací media (<i>Složení PC</i>) cíleně vyhledává konkrétní informace, selektuje a vytváří referát dokáže komunikovat na internetu je schopen pracovat s textem, obrázky, dokáže vytvořit rozvrh hodin 	<p>problémů s PC a jeho programovým vybavením, prevence zdravotních rizik spojených s nadměrným užíváním PC, struktura, funkce a popis počítače a přídavných zařízení, seznámení se základními funkcemi OS</p> <p>Vyhledávání informací a komunikace – formulace požadavku při rychlém vyhledávání na internetu – vyhledávací atributy, schopnost moderní komunikace</p> <p>Zpracování a využití informací - základní funkce grafického softwaru a textového editoru</p>	<p>a.2</p> <p>a.3</p> <p>b.1, b.2</p> <p>b.3</p> <p>c.1</p>
--	--	--

2. stupeň

a) VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ A KOMUNIKACE - OVO

<p>žák</p> <ol style="list-style-type: none"> ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost
---

b) ZPRACOVÁNÍ A VYUŽITÍ INFORMACÍ - OVO

<p>žák</p> <ol style="list-style-type: none"> ovládá práci s textovými a grafickými editory i tabulkovými editory a využívá vhodných aplikací uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě
--

7. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> určí co je Software a co Hardware, vysvětlí na počítači z jakých částí se skládá ovládá základní funkce textového editoru, jako jsou označování textu a jeho formátování, využívají vhodné postupy a uplatňují základní typografická pravidla pro práci s textem vypočítá jednoduché matematické operace v tabulkovém editoru na 	<p>Vyhledávání informací a komunikace - Síť Internet (historie, možnosti), vývojové trendy informačních technologií, hodnota a relevance informací a informačních zdrojů, metody a nástroje jejich ověřování, vyhledávání informací o počítačových infiltracích, antivirovém a virovém softwaru</p> <p>Zpracování a využití informací – počítačová grafika, rastrové a vektorové programy, tabulkový editor, porovnávání dat, tvorba tabulek a grafů, tvorba vzorců, prezentace informací – prezentační programy,</p>	<p>b.2</p>

<p>základě přednastavených funkcí, provede nastavení buněk, řádků a sloupců</p> <ul style="list-style-type: none"> • užívá grafický software pro vytváření jednoduchých obrázků (<i>MS Office a grafický software</i>) • ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů • seznámí se se zákony o duševním vlastnictví a pracují podle nich, rozliší co je pirátský software (<i>duševní vlastnictví</i>) • používá informace z různých informačních zdrojů, využívá vyhledávacích serverů (Seznam, Centrum...) pro vyhledávání informací na internetu a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji (<i>internet, komunikace a vyhledávání informací</i>) • zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě, používá MS Powerpoint – vkládá obrázky a text, navrhne vlastní prezentaci (<i>zveřejňování informací</i>) • využívá OFFICE 365 	<p>multimédia, ochrana práv k duševnímu vlastnictví, copyright, informační etika</p>	<p>a.1</p> <p>b.3</p> <p>b.4</p> <p>b.2 b.5</p>
---	--	--

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Člověk a jeho svět** je vzdělávací oblastí, která je koncipována pouze pro 1. stupeň základního vzdělávání. Tato komplexní oblast vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví, bezpečí a dalších témat. Uplatňuje pohled do historie i současnosti a směřuje k dovednostem pro praktický život. Svým široce pojatým syntetickým (integrovaným) obsahem spoluutváří povinné základní vzdělávání na 1. stupni.

Vzdělávání v oblasti Člověk a jeho svět rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti a utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa. Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují s místně i časově vzdálenějšími osobami i jevy a se složitějšími ději. Učí se vnímat lidi, vztahy mezi nimi, všimnout si podstatných věcných stránek i krásy lidských výtvarů a přírodních jevů, soustředěně je pozorovat, přemýšlet o nich a chránit je. Na základě poznání sebe a svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům, (včetně situací ohrožení), učí se vnímat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti. Při osvojování poznatků a dovedností ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět se žáci učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných.

Podmínkou úspěšného vzdělávání v dané oblasti je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací při osvojování potřebných dovedností, způsobů jednání a rozhodování. K tomu významně přispívá i osobní příklad učitelů. Propojení této vzdělávací oblasti s reálným životem a s praktickou zkušeností žáků se stává velkou pomocí i ve zvládnutí nových životních situací i nové role školáka, pomáhá jim při nalézání jejich postavení mezi vrstevníky a při upevňování pracovních i režimových návyků. Vzdělávací oblast tak připravuje základy pro specializovanější výuku ve vzdělávacích oblastech *Člověk a společnost*, *Člověk a příroda* a ve vzdělávacím oboru *Výchova ke zdraví*.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Člověk a jeho svět** je členěn do *pěti tematických okruhů*.

V tematickém okruhu ***Místo, kde žijeme*** se žáci učí na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí v něm chápat organizaci života v rodině, ve škole, v obci, ve společnosti. Učí se do tohoto každodenního života vstupovat s vlastní aktivitou a představami, hledat nové i zajímavé věci a bezpečně se v tomto světě pohybovat. Důraz je kladen na praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků (např. v dopravní výchově). Různé činnosti a úkoly by měly přirozeným způsobem probudit v žácích kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet jejich národní cítění a vztah k naší zemi.

V tematickém okruhu ***Lidé kolem nás*** si žáci postupně osvojují a upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam a podstatu pomoci a solidarity mezi lidmi, vzájemné úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen. Poznávají, jak se lidé sdružují, baví, jakou vytvářejí kulturu. Seznamují se základními právy a povinnostmi, se světem financí, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět (globální problémy). Celý tematický okruh tak směřuje k prvotním poznatkům a dovednostem budoucího občana demokratického státu.

V tematickém okruhu ***Lidé a čas*** se žáci učí orientovat v dějích a v čase. Poznávají, jak a proč se čas měří, jak události postupují v čase a utvářejí historii věcí a dějů. Učí se poznávat, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase. V tematickém okruhu se vychází od nejznámějších událostí v rodině, obci a regionu a postupuje se k nejdůležitějším okamžikům v historii naší země. Podstatou tematického okruhu je vyvolat u žáků zájem o minulost, o kulturní bohatství regionu i celé země. Proto je důležité, aby žáci mohli samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z dostupných zdrojů, především pak od členů své rodiny i od lidí v nejbližším okolí, aby mohli společně navštěvovat památky, sbírky regionálních i specializovaných muzeí, veřejnou knihovnu atd.

V tematickém okruhu **Rozmanitost přírody** žáci poznávají Zemi jako planetu sluneční soustavy, kde vznikl a rozvíjí se život. Poznávají velkou rozmanitost i proměnlivost živé i neživé přírody naší vlasti. Jsou vedeni k tomu, aby si uvědomili, že Země a život na ní tvoří jeden nedílný celek, ve kterém jsou všechny hlavní děje ve vzájemném souladu a rovnováze, kterou může člověk snadno narušit a velmi obtížně obnovovat. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a dalších informací se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat a hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu, hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody, zlepšení životního prostředí a k trvale udržitelnému rozvoji.

V tematickém okruhu **Člověk a jeho zdraví** žáci poznávají především sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají zdraví jako stav biopsycho-sociální rovnováhy života. Žáci se seznamují s tím, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů atd. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci a poskytování první pomoci. Osvojují si bezpečné chování a vzájemnou pomoc v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel. Žáci si postupně uvědomují, jakou odpovědnost má každý člověk za své zdraví a bezpečnost i za zdraví jiných lidí. Žáci docházejí k poznání, že zdraví je důležitá hodnota v životě člověka. Potřebné vědomosti a dovednosti ve vzdělávacím oboru Člověk a jeho svět získávají žáci především tím, že pozorují názorné pomůcky, přírodu a činnosti lidí, hrají určené role, řeší modelové situace atd.

Obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět je realizován ve vyučovacích předmětech **Prvouka** (1., 2. a 3. ročník), **Vlastivěda** (4. a 5. ročník) a **Přírodověda** (4. a 5. ročník).

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního rozpočtu
- orientaci ve světě informací a k časovému a místním propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenovávání pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě respektu a společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, k plnění povinností a společných úkolů
- samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní a bezkonfliktní komunikaci v méně běžných situacích, k bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médií, k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti (možností a limitů)
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně a přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objeovávání a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení
- poznávání a upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech.

PRVOUKA

1. stupeň

1. období

a) MÍSTO, KDE ŽIJEME - OVO

žák

1. *vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí*
2. *začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)*
3. *rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost*

b) LIDÉ KOLEM NÁS - OVO

žák

1. *rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům*
2. *odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností*
3. *projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům*

c) LIDÉ A ČAS - OVO

žák

1. *využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti*
2. *pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije*
3. *uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost*

d) ROZMANITOST PŘÍRODY - OVO

žák

1. *pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích*
2. *rozřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě*
3. *provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu*

e) ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ - OVO

žák

1. *uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví*
2. *rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných*
3. *chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek*
4. *reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech*

1. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> dokáže dojít bezpečně a nejkratší cestou do školy a zpět pozná a vysvětlí význam dopravní značky v okolí školy bezpečně přejde ulici správně používá přechod pro chodce řízený světelnou signalizací orientuje se v budově školy a v blízkém okolí dokáže se připravit na vyučování a osvojuje si pracovní návyky rozpozná vyučovací hodinu a přestávku rozliší školní potřeby a hračky osvojuje si vhodné chování ke spolužákům pojmenuje obec, ve které žije a chodí do školy 	<p>Místo, kde žijeme Domov – orientace v místě bydliště</p>	a.1 e.2
<ul style="list-style-type: none"> vyjmenuje nejbližší členy své rodiny vypravuje v jednoduchých větách o životě v rodině vymezí významné události v rodině / narození nového člena atd./ pojmenuje základní povinnosti členů rodiny vypravuje o práci rodičů pojmenuje různá povolání rozlišuje vhodné a nevhodné chování ve škole i mimo ni osvojuje si pravidla slušného chování projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, k jejich přednostem i nedostatkům 	<p>Škola. "</p> <p>Obec Lidé kolem nás Rodina</p>	a.1
<ul style="list-style-type: none"> vyjmenuje dny v týdnu, měsíce a roční období přečte a nastaví celé hodiny popíše svůj režim dne – části dne rozpozná současnost a minulost v našem životě vypravuje o některých vánočních a velikonočních zvycích 	<p>Povolání</p> <p>Soužití lidí – mezilidské vztahy</p> <p>Chování lidí – pravidla slušného chování</p>	b.2 b.3
<ul style="list-style-type: none"> pojmenuje věci kolem nás, pokusí se určit materiál 	<p>Lidé a čas Orientace v čase</p> <p>Režim dne Současnost a minulost v našem životě</p>	c.1 c.3
<ul style="list-style-type: none"> rozpozná roční období a porovná viditelné změny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích pozoruje přírodu a počasí vyjmenuje a pozná nejznámější živočichy a rostliny popíše základní části rostliny sleduje průběh života rostlin určuje zvířata domácí a volně žijící 	<p>Rozmanitost přírody Látky a jejich vlastnosti</p> <p>Změny v přírodě během ročních období</p> <p>Rostliny</p> <p>Živočichové</p>	d.1 d.2

<ul style="list-style-type: none"> • vyjmenuje základní části těla u určených savců a ptáků • u domácích zvířat určuje názvy jejich mláďat • zhodnotí chování živočichů v závislosti na ročním období • stanoví pravidla správného chování v přírodě • rozpozná základní části lidského těla • dodržuje základní hygienické návyky • osvojuje si základy správné výživy a zdravého způsobu života • rozpozná obvyklé příznaky běžných nemocí • uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu / chůze po chodníku, bezpečné přecházení, semafor, chování v dopr. prostředcích, používání přilby na kolo/ • pozná bezpečná místa pro hry/ při sáňkování, při míčových hrách atd./ • používá čísla tísňového volání • dokáže přivolat pomoc dospělého • dokáže odmítnout návrhy nebo lákání cizích osob • rozpozná, na koho se obrátit v případě pocitu vlastního ohrožení / šikanování, týrání atd./ • seznamuje se se zásadami ochrany obyvatelstva za mimořádných událostí 	<p>Člověk a jeho zdraví Lidské tělo Péče o zdraví</p> <p>Nemoci</p> <p>Bezpečné chování v silničním provozu</p> <p>Osobní bezpečí</p> <p>Ochrana obyvatelstva</p>	<p>e.1</p> <p>d.3</p> <p>e.1</p> <p>e.3</p> <p>PT 1.a1 e.4</p>
--	--	---

2. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • orientuje se v okolí svého bydliště • pamatuje si adresu svého bydliště, popř. telefon • rozlišuje vyučovací předměty • připravuje se na vyučování podle rozvrhu • orientuje se bezpečně v budově školy i v jejím okolí • uplatňuje zásady správného chování při vyučování i o přestávce • respektuje základní pravidla pro chodce na chodníku, stezce pro chodce, na silnici • rozlišuje různé dopravní prostředky • pojmenuje důležité dopravní značky • vysvětlí dopravní značky v okolí školy • orientuje se v obci, určuje důležitá místa a budovy • pojmenuje obce a města v nejbližším okolí • určuje polohu a ráz okolní krajiny • určuje příbuzenské vztahy v rodině • rozlišuje role rodinných příslušníků • vymezí povinnosti členů rodiny, sám dokáže v domácnosti pomoci 	<p>Místo, kde žijeme Domov</p> <p>Škola</p> <p>Zásady správného chování</p> <p>Základní pravidla pro chodce Dopravní značky</p> <p>Obec</p> <p>Okolní krajina</p> <p>Lidé kolem nás Rodina</p>	<p>a.1</p> <p>e.2</p> <p>a.2</p> <p>b.1</p>

<ul style="list-style-type: none"> • uvědomuje si věkové rozdíly a věkovou posloupnost členů rodiny • pojmenuje povolání rodičů • vysvětlí a popíše různá povolání a pracovní činnosti • rozlišuje zásady správného chování v rodině a ve společnosti • požádá o pomoc • dokáže pomoci spolužákům • projevuje toleranci k odlišnostem spolužáků, k jejich přednostem i nedostatkům <ul style="list-style-type: none"> • rozlišuje pojmy: hodina, den, týden, měsíc, kalendářní a školní rok • určuje části dne • na ciferníku určí celou, půl, čtvrt • posoudí posloupnost včera, dnes, zítra • rozlišuje minulost, současnost, budoucnost • vypravuje o významných událostech v rodině • porovnává zvyky a práci lidí v minulosti a v současnosti • vymezí některé kulturní či historické památky v okolí svého bydliště <ul style="list-style-type: none"> • pozoruje viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích • rozlišuje a určuje charakteristické znaky přírodních lokalit: les, louka, zahrada, pole, rybník • pozná a pojmenuje domácí zvířata a jejich mláďata, určuje jejich význam pro člověka • pozná a pojmenuje vybraná volně žijící zvířata • popíše jednotlivé části těla savců a ptáků • rozezná běžně pěstované pokojové rostliny a dbá na jejich pravidelnou péči • pojmenuje a pozná nejznámější rostliny • třídí rostliny podle určujících znaků – ovoce, zelenina, zemědělské plodiny, stromy, keře, květiny, obilí, houby • upevňuje si poznatky o rostlinách • dbá na správné a ohleduplné chování k přírodě • zdůvodňuje význam životního prostředí pro člověka <ul style="list-style-type: none"> • dodržuje základní hygienické návyky • osvojuje si význam péče o zdraví • rozpozná obvyklé příznaky běžných nemocí • popisuje příčiny úrazů a způsoby prevence • dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své i zdraví jiných • osvojuje si základní zásady správné výživy a zdravého způsobu života • pojmenuje jednotlivé části lidského těla 	<p>Povolání</p> <p>Soužití lidí Chování lidí</p> <p>Lidé a čas Orientace v čase</p> <p>Současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života, bydlení, předmětů denní potřeby</p> <p>Regionální památky</p> <p>Rozmanitost přírody Roční období a změny v přírodě</p> <p>Živočichové – domácí zvířata, volně žijící zvířata, ptáci</p> <p>Rostliny Pokojové rostliny Zemědělské plodiny, ovoce, zelenina Stromy, keře Houby Květiny Obilí</p> <p>Ochrana přírody</p> <p>Člověk a jeho zdraví Péče o zdraví</p> <p>Nemoc Úrazy</p> <p>Zdravá výživa</p> <p>Lidské tělo</p>	<p>b.2</p> <p>b.3</p> <p>c.1</p> <p>c.1</p> <p>c.3</p> <p>c.2</p> <p>d.1</p> <p>d.2</p> <p>d.3</p> <p>e.1</p>
--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> • dbá na uplatňování základních pravidel bezpečného chování chodců /chůze po krajnici, přecházení přes vozovku/ • pozná vybrané dopravní značky • odhaduje nebezpečná místa ve svém okolí a nebezpečí se snaží vyhýbat • obezřetně posoudí setkání s neznámými lidmi a rozpozná nebezpečí • dokáže přivolat pomoc pro sebe i pro jiné v případě nebezpečí • respektuje pokyny dospělých při mimořádných situacích a řídí se jimi • seznamuje se s jednotlivými druhy živelných pohrom • učí se reagovat na poplašné signály 	Základní pravidla pro chodce	e.2
	Osobní bezpečí	e.3
	Živelné pohromy	PT 1a2 e.4

3. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy • užívá přesnou adresu • chrání osobní údaje před cizími lidmi • bezpečně se orientuje v nejbližším okolí bydliště a v nejbližším okolí školy • vysvětlí základní pravidla silničního provozu v rolích chodce a cyklisty • správně reaguje na světelné signály • uvědomuje si rizika a nebezpečí v silničním provozu • reaguje v roli chodce na ostatní účastníky silničního provozu • používá telefonní čísla pro přivolání pomoci • vysvětlí rozdíly mezi městským a venkovským prostředím • pojmenuje nejdůležitější části a místa v obci, umístění významných budov • navrhne jednoduchý orientační plánec obce 	<p>Místo, kde žijeme Domov, bydliště Škola</p>	a.1
	Obec	
	Chodec	e.2
	Místní krajina Venkov, město	e.3
	Význačné budovy	a.2
	Naše vlast Světové strany	
	Sousední státy	
	Státní symboly	
	Okolní krajina Povrch	a.3
<ul style="list-style-type: none"> • rozlišuje krajinu podle výškové členitosti • rozpoznává přírodní a umělé prvky v okolní krajině • posuzuje vodstvo v krajině • vyhledává v místní krajině hlavní zeměpisné a přírodní dominanty 	Vodstvo	
	Vliv krajiny na život lidí	
	Lidé kolem nás	
<ul style="list-style-type: none"> • rozlišuje základní a širší příbuzenské vztahy 		

<ul style="list-style-type: none"> • pojmenuje základní práva a povinnosti členů rodiny • vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití v rodině i ve škole • rozlišuje lidské činnosti – práce, hra, učení • odvodí význam a potřebu různých povolání • dovede zařídit jednoduché záležitosti – nákup, odeslání dopisu atd. • rozpozná ve svém okolí jednání a chování, které nelze tolerovat • přesně určí čas • orientuje se v kalendářním a školním roce • sleduje data narození členů rodiny v kalendáři • rozlišuje mezi dějem v minulosti, přítomnosti a budoucnosti • objasňuje odlišnosti způsobu života a bydlení dříve a nyní • vyhledává a shromažďuje poznatky o památkách ve svém regionu • seznámí se s pověstmi daného kraje • vysvětluje, proč chránit a nepoškodovat památky • rozlišuje prvky živé a neživé přírody • rozezná přírodniny a lidské výtvořiny • určuje přírodniny, suroviny a výrobek • určuje společné a rozdílné vlastnosti známých látek – provádí jednoduché pokusy • zkoumá vlastnosti vzduchu, vody a půdy • jednoduše popíše koloběh vody v přírodě • hodnotí a uvědomuje si význam vody, vzduchu a půdy pro život • vysvětlí význam Slunce pro živé organismy na Zemi • jednoduše zdůvodní střídání dne a noci • pojmenuje části rostlin • popíše projevy života rostlin • rozezná kvetoucí a nekvetoucí rostliny, dřeviny • vyjmenuje nejznámější hospodářské a léčivé rostliny • rozpozná vybrané druhy plodů a semen, vysvětlí význam semen • pozná nejznámější jedlé a jedovaté houby, pojmenuje jejich části • pojmenuje některá volně žijící zvířata • třídí živočichy do skupin – obratlovci, bezobratlí, savci, ptáci, obojživelníci, ryby, hmyz • určuje životní potřeby a projevy živočichů • pozoruje viditelné proměny v přírodě • osvojuje si zásady ochrany životního prostředí 	<p>Rodina – život a funkce rodiny</p> <p>Soužití lidí – mezilidské vztahy</p> <p>Pomoc nemocným a sociálně slabým</p> <p>Právo a spravedlnost Chování lidí</p> <p>Lidé a čas Orientace v čase</p> <p>Současnost a minulost</p> <p>Regionální památky</p> <p>Báje, pověsti Péče o památky</p> <p>Rozmanitost neživé a živé přírody</p> <p>Látky a jejich vlastnosti</p> <p>Voda,půda a vzduch (výskyt, vlastnosti a formy vody, koloběh vody v přírodě, vlastnosti a složení vzduchu, význam pro život) Nerosty, horniny Půda – zvětvávání, vznik půdy a její význam Vesmír a Země (sluneční soustava, den a noc)</p> <p>Rostliny (části rostliny, projevy života, dělení do skupin)</p> <p>Houby</p> <p>Živočichové (znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavba těla, význam v přírodě i pro člověka)</p> <p>Podnebí, počasí Ohleduplné chování k přírodě Třídění odpadků</p>	<p>b.1</p> <p>b.2</p> <p>b.2</p> <p>b.3</p> <p>c.1</p> <p>c.3</p> <p>c.2</p> <p>d.3</p> <p>d.2</p> <p>d.1, d.3</p>
---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> osvojuje si význam třídění odpadů v domácnostech a správný způsob likvidace objasní potřeby a projevy člověka popíše stavbu těla, smysly a orgány rozlišuje jednotlivé etapy lidského života chová se ohleduplně, respektuje rozdíly mezi chlapci a děvčaty vysvětlí význam péče o zdraví uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky rozpozná obvyklé příznaky běžných nemocí dokáže přivolat lékařskou pomoc a ošetří drobná poranění zhodnotí zdravotní rizika spojená s návykovými látkami a špatným životním stylem vysvětlí zásady správného chování při styku s cizími osobami hodnotí krizové situace / šikana, týrání, sexuální zneužívání/ a dbá na vlastní bezpečí seznamuje se se zvukovými signály doprovázející únik nebezpečných látek učí se používat ochranné prostředky 	<p>Člověk a jeho zdraví Lidské tělo – životní potřeby a projevy Základní stavba těla a funkce Rozdíly mezi mužem a ženou</p> <p>Péče o zdraví, zdravá výživa</p> <p>Nemoci, úrazy</p> <p>Návykové látky a zdraví</p> <p>Osobní bezpečí</p> <p>Havárie s únikem nebezpečných látek</p>	<p>e.1</p> <p>e.2 PT 1.b1 PT 2.a PT 5.c e.3</p> <p>e.4</p>
--	--	---

2. období

a) MÍSTO, KDE ŽIJEME - OVO

<p>žák:</p> <ol style="list-style-type: none"> určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam
---

b) LIDÉ KOLEM NÁS - OVO

<p>žák:</p> <ol style="list-style-type: none"> vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě) rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vrátet dluhy
---

5. *poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)*

c) LIDÉ A ČAS - OVO

žák:

1. *pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy*
2. *využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek*
3. *rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik*
4. *srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik*
5. *objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů*

d) ROZMANITOST PŘÍRODY - OVO

žák:

1. *objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka*
2. *vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období*
3. *zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí*
4. *porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy*
5. *zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat*
6. *stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit*
7. *založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu*

e) ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ - OVO

žák:

1. *využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života*
2. *rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození*
3. *účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob*
4. *uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista*
5. *předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek*
6. *uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou*
7. *rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc*
8. *uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku*

VLASTIVĚDA

4. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> určí a vysvětlí polohu svého bydliště vzhledem ke krajině a státu vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách ČR vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody sleduje a porovnává osídlení, hospodářství a kulturu regionů ČR posoudí jednoduše a srozumitelně význam regionů z hlediska přírodního, historického, politického, správního rozlišuje a vyjmenuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce rozpozná symboly našeho státu a jejich význam orientuje se na mapě podle světových stran bezpečně se orientuje v přírodě objasní vysvětlivky a grafiku mapy 	<p>Místo, kde žijeme Domov Obec, místní krajina Naše vlast</p>	<p>a.1. a.3 a.4 a.6</p> <p>a.2 a.3</p>
<ul style="list-style-type: none"> upevňuje si vědomosti o základních lidských právech seznamuje se s demokrat. principy a diskutuje o nich zná svá práva a povinnosti žáka školy rozpozná protiprávní jednání orientuje se v základních formách vlastnictví 	Mapy obecně zeměpisné a tématické	
<ul style="list-style-type: none"> konkretizuje podoby a projevy kultury uvede příklady sociálních problémů a nesnášenlivosti mezi lidmi - vyjádří a obhájí svůj názor charakterizuje některé globální problémy přírodního prostředí a v rámci svých možností se aktivně podílí na zlepšování přírodního prostředí 	Právo a spravedlnost	
<ul style="list-style-type: none"> seznamuje se s počátečními historickými událostmi naší země rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti zařadí na časovou osu významné události a osobnosti našich dějin objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v hlavních dějinných obdobích využívá regionálních bájí, mýtů a pověstí k rozšíření svých vědomostí 	<p>Kultura</p> <p>Chování lidí</p> <p>Základní globální problémy</p> <p>Lidé a čas</p> <p>Orientace v čase Současnost a minulost v našem životě Regionální památky</p> <p>Báje, mýty, pověsti</p>	
		<p>b.1 b.2 b.3 b.4 b.5</p> <p>c.1 c.4 c.5</p> <p>c.4</p> <p>→Č PT 2.b PT 2.c PT 2.d PT 4.a PT 5.d</p>

5. ročník

Konkrétní výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • má základní znalosti o historii místa bydliště a širšího okolí • shromažďuje a využívá poznatky z historie naší obce a nejbližšího okolí, rozeznává současné a minulé • utřídí a začlení nabyté vědomosti do jednotlivých historických etap • objevuje dějinné souvislosti regionu a vlasti • zařadí umístění ČR z hlediska zeměpisného (svět, Evropa) • třídí poznatky o přírodních podmínkách v Evropě získané z dostupných materiálů zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest • porovná způsob života v naší vlasti i jiných zemích • vyčte z map základní údaje všech evropských zemí • shromažďuje poznatky o EU, využívá médií • zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek, archivů, knihoven a sbírek, muzeí a galerií pro pochopení minulosti a využívá nejrozličnější informace z dostupných zdrojů • využívá vlastních zkušeností s kulturními institucemi a vypráví o nich • shromáždí příklady o globálních problémech přírodního prostředí, vyhodnotí je a pokusí se navrhnout řešení • orientuje se v časové přímce a hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti • zařadí zjištěné údaje historicky správně • využívá knih a mediálních prostředků jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti • upevňuje si již získané znalosti o způsobu života našich předků na našem území v hlavních dějinných obdobích a rozšiřuje si je • prokáže znalosti bájí, mýtů a pověstí v rámci regionu i vlasti • zdůvodní zařazení státních svátků a významných dnů 	<p>Místo, kde žijeme</p> <p>Obec Okolní krajina</p> <p>Naše vlast</p> <p>Evropa a svět</p> <p>Sousední státy</p> <p>Kultura Památky UNESCO</p> <p>Regionální památky: přírodní, kulturní</p> <p>Orientace v čase a časový řád Současnost a minulost v našem životě</p> <p>Základní globální problémy</p> <p>Významné události našich dějin</p> <p>Báje, mýty, pověsti</p>	<p>a.3 a.4 c.3 a.5</p> <p>c.2</p> <p>b.5</p> <p>c.1 c.2 c.3 c.4 c.5 →Č PT 3.a, PT 3.c PT 4.c PT 4.e</p>

PŘÍRODOVĚDA

4. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> objevuje propojenost prvků živé a neživé přírody seznamuje se s principem rovnováhy v přírodě uvědomuje si souvislosti mezi vzhledem přírody a činností člověka zdůvodní význam vody a vzduchu pro život pozná a porovná některé hospodářsky významné horniny a nerosty a jejich využití dokáže vysvětlit pojem zvětrávání vznik půdy a její význam porovnává základní projevy života na konkrétních organismech s využitím jednoduchých klíčů a atlasů prakticky třídí organismy do známých skupin založí jednoduchý pokus, vyhodnotí, vysvětlí a zaznamená výsledky svého pozorování pozoruje, porovnává a zaznamenává rozmanitosti v závislosti na ročních obdobích a v závislosti na rozmanitosti životních podmínek vyvozuje a konkretizuje vzájemné vztahy mezi organismy ve vybraných lokalitách charakterizuje jednotlivá společenstva, postupuje na základě vlastních pozorování v přírodě u vybraných živočichů popíše stavbu těla, výživu, průběh a způsob života vyhodnotí význam živočichů pro člověka nachází shody a rozdíly přizpůsobení organismů prostředí uvědomuje si odpovědnost lidí za ochranu a tvorbu životního prostředí, rostlin a živočichů zajímá se o způsob likvidace odpadů v rámci svých možností se aktivně zapojuje do aktivit, které mohou ochranu životního prostředí podporovat zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka, které životní prostředí a přírodu poškozují uvědomuje si a uvede příklady živelných pohrom a ekologických katastrof, shromažďuje informace ze sdělovacích prostředků a z vyprávění pamětníků uplatňuje pravidla bezpečného chování v silničním provozu v roli chodce i cyklisty popíše výbavu cyklisty a jízdního kola zná způsob a pravidla bezpečné jízdy na jízdním kole upevňuje si zásady první pomoci, ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc 	<p>Rozmanitost neživé a živé přírody</p> <p>Voda a vzduch Nerosty, hornina, půda</p> <p>Přírodní společenstva (voda, les, pole) Životní podmínky Rovnováha v přírodě</p> <p>Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody Ochrana přírody</p> <p>Dopravní výchova První pomoc Návykové látky</p>	<p>d.1</p> <p>d.3</p> <p>d.6</p> <p>d.3</p> <p>d.5</p> <p>e.7 e.1 e.6</p>

<ul style="list-style-type: none"> • uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou • předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek 		e.5 PT 5.a PT 5.b
---	--	--

5. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<i>žák:</i> <ul style="list-style-type: none"> • na základě znalosti propojenosti prvků živé a neživé přírody si uvědomuje princip rovnováhy v přírodě • interpretuje různé teorie vzniku života na Zemi • charakterizuje naši planetu jako součást sluneční soustavy a vesmíru • zdůvodní střídání dne a noci a ročních období • vymezí základní podnebné pásy na Zemi • seznamuje se s pojmem ekosystém a samostatně vyvozuje podstatu pojmu • zkoumá základní společenstva ve vybr. lok. • třídí nejznámější druhy organismů do skupin a porovnává jejich přizpůsobení se prostředí • zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí a zdraví člověka podporovat nebo poškozovat • objasní pojem chráněné území • uvědomuje si nutnost ochrany životního prostředí a aktivně se na ní podílí • využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí orgánových soustav • řídí se pravidly zdravého způsobu života a prevence, zná pyramidu zdravého stravování • rozlišuje jednotlivé etapy lidského života • orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození • uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví • úměrně svému věku se orientuje v bezpečných způsobech sexuálního chování • účelně plánuje svůj čas s ohledem na oprávněné nároky jiných osob • odhadne dopravní situaci, její nebezpečí a vyvodí správné řešení • předvede účelný způsob chování v situacích ohrožujících zdraví a osobní bezpečí (upevňuje si a prohlubuje si již získané vědomosti) • uvědomuje si možná nebezpečí hromadného ohrožení, adekvátně reaguje – např. při vyhlášení požárního poplachu, radiační havárie • samostatně. řeší modelové situace při mimořádných událostech 	<p>Rozmanitosti živé a neživé přírody</p> <p>Vesmír a Země</p> <p>Podnebné pásy. Přírodní krajiny</p> <p>Rostliny, živočichové Životní podmínky Rovnováha v přírodě</p> <p>Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody</p> <p>Člověk a jeho zdraví</p> <p>Lidské tělo Péče o zdraví, zdravá výživa,</p> <p>Partnerství, rodičovství, základy sexuální výchovy</p> <p>Osobní bezpečí</p> <p>Mimořádné události</p>	<p>d.1</p> <p>d.2</p> <p>d.3</p> <p>d.4</p> <p>d.5</p> <p>e.1</p> <p>e.2</p> <p>e.8</p> <p>e.3</p> <p>e.4</p> <p>e.7 e.6 e.4 PT 1.a4 PT 1.b2 PT 1.c1 PT 1.c2</p>

ČLOVĚK A SPOLEČNOST

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Člověk a společnost** v základním vzdělávání vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti. Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci poznali dějinné, sociální a kulturně historické aspekty života lidí v jejich rozmanitosti, proměnlivosti a ve vzájemných souvislostech. Seznamuje žáky s vývojem společnosti a s důležitými společenskými jevy a procesy, které se promítají do každodenního života a mají vliv na utváření společenského klimatu. Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí přináležitosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována, včetně kolektivní obrany. Důležitou součástí vzdělávání v dané vzdělávací oblasti je prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot. Tato vzdělávací oblast přispívá také k rozvoji finanční gramotnosti a k osvojení pravidel chování při běžných rizikových situacích i při mimořádných událostech.

Ve vzdělávací oblasti Člověk a společnost se u žáků formují dovednosti a postoje důležité pro aktivní využívání poznatků o společnosti a mezilidských vztazích v občanském životě. Žáci se učí rozpoznávat a formulovat společenské problémy v minulosti i současnosti, zjišťovat a zpracovávat informace nutné pro jejich řešení, nacházet řešení a vyvozovat závěry, reflektovat je a aplikovat v reálných životních situacích.

Vzdělávací oblast Člověk a společnost zahrnuje vyučovací předměty **Dějepis a Výchova k občanství**. Ve svém vzdělávacím obsahu navazuje přímo na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět. Přesahy dané vzdělávací oblasti se promítají i do jiných vzdělávacích oblastí a do celého života školy.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společenství, utváření a upevňování vědomí přináležitosti k evropské kultuře
- odhalování kořenů společenských jevů, dějů a změn, promýšlení jejich souvislostí a vzájemné podmíněnosti v reálném a historickém čase
- hledání paralel mezi minulými a současnými událostmi a jejich porovnávání s obdobnými či odlišnými jevy a procesy v evropském a celosvětovém měřítku
- utváření pozitivního hodnotového systému opřené o historickou zkušenost
- rozlišování mýtů a skutečnosti, rozpoznávání projevů a příčin subjektivního výběru a hodnocení faktů i ke snaze o objektivní posouzení společenských jevů současnosti i minulosti
- vytváření schopnosti využívat jako zdroj informací různorodé verbální i neverbální texty společenského a společenskovedního charakteru
- rozvíjení orientace v mnohotvárnosti historických, sociokulturních, etických, politických, právních a ekonomických faktů tvořících rámeček každodenního života; k poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech včetně souvislostí mezinárodních a globálních
- úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům; k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společenství
- uplatňování aktivního přístupu k ochraně zdraví, života, majetku při běžných rizikových i mimořádných událostech i poznávání otázek obrany státu
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU, NATO a ve světě, k rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti
- utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, k rozvíjení realistického sebezpoznávání a sebehodnocení, k akceptování vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí

- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního (rodinného) rozpočtu s ohledem na měnící se životní situaci
- utváření pozitivních vztahů k opačnému pohlaví v prostředí školy i mimo školu, k rozpoznávání stereotypního nahlížení na postavení muže a ženy v rodině, v zaměstnání i v politickém životě, k vnímání předsudků v nazírání na roli žen ve společnosti
- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití; ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci
- uplatňování vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů, k zaujímání a obhajování vlastních postojů a k přiměřenému obhajování svých práv

Vyučovací předmět **Dějepis** přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti. Důležité je zejména poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti. Důraz je kladen především na dějiny 19. a 20. století, kde leží kořeny většiny současných společenských jevů. Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace. Podstatné je rozvíjet takové časové a prostorové představy i empatie, které umožňují žákům lépe proniknout k pochopení historických jevů a dějů. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti. Obecné historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu i dějin místních.

DĚJEPIS

a) ČLOVĚK V DĚJINÁCH - OVO

žák :

1. *uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků*
2. *uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány*
3. *orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu*

b) POČÁTKY LIDSKÉ SPOLEČNOSTI - OVO

žák :

1. *charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu*
2. *objasní význam zemědělství, dobytčářství a zpracování kovů pro lidskou společnost*
3. *uvede příklady archeologických kultur na našem území*

c) NEJSTARŠÍ CIVILIZACE. KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY - OVO

žák :

1. *rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací*
2. *uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví*
3. *demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem*
4. *porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie*

d) KŘESŤANSTVÍ A STŘEDOVĚKÁ EVROPA - OVO

žák :

1. *popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států*
2. *porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti*

3. *objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech*
4. *vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám*
5. *ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury*

e) OBJEVY A DOBÝVÁNÍ. POČÁTKY NOVÉ DOBY - OVO

žák :

1. *vysvětlí znovuoobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky*
2. *vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život*
3. *popíše a demonstruje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky*
4. *objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie*
5. *objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky*
6. *na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchie, parlamentarismus*
7. *rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek*

f) MODERNIZACE SPOLEČNOSTI - OVO

žák :

1. *vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti*
2. *objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé*
3. *porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů*
4. *charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin; uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích*
5. *na vybraných příkladech demonstruje základní politické proudy vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií*

g) MODERNÍ DOBA - OVO

žák :

1. *na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky*
2. *rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů*
3. *charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu*
4. *na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv*
5. *zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí*

h) ROZDĚLENÝ A INTEGRUJÍCÍ SE SVĚT - OVO

žák :

1. *vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků*
2. *vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce*
3. *posoudí postavení rozvojových zemí*
4. *prokáže základní orientaci v problémech současného světa*

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uvede význam dějin pro jedince i současnost • uvede významná místa v našeho regionu • zaznamená správně časový údaj na časovou přímku • orientuje se v dějepisné mapě(ukáže na mapě, přečte z mapy) • rozliší pojmy: pravěk, starověk, středověk, novověk(stanoví časová období v historii) • vyhledá informace (exkurze v muzeu a archivu, navštíví knihovnu, apod.) • rozliší a seřadí vývojové typy pravěkého člověka • popíše způsob lovu a pravěké zbraně a nástroje, umění a náboženské představy • vysvětlí pravěkou zemědělskou revoluci • popíše způsob života v rodové společnosti • objasní, proč vzniklo náboženství • objasní přednost kovů a uvede důsledky jejich využívání • uvede některá archeologická naleziště u nás • vysvětlí vznik států, zdůvodní, proč vznikly v subtropickém pásmu • vysvětlí, co jsou městské státy, jak vznikly • uvede význam městských států • určí, kterým dnešním státům náleží uvedené oblasti • popíše způsob života ve starověkém státě • pracuje s dějepisnými mapkami a dějepisným atlasem • dokáže srovnat vývoj starověkých států a Evropy • vysvětlí pojmy spojené s dějinami Řecka: antika, báje, epos • uvede přírodní podmínky významné pro vznik řeckých států • stručně převypráví příběh eposu nebo báje • rozliší spartskou a aténskou výchovu • zdůvodní příčiny kolonizace a obchodu • vysvětlí pojem demokracie, objasní, jak byl řízen městský stát • vyvodí příčiny a zhodnotí výsledky Peloponéské války • doloží příklady vlivu řecké vzdělanosti, vědy a umění na další vývoj v historii • objasní vzestup a pád Alexandra Makedonského • doloží, jak se z Říma stalo impérium 	<p>Člověk v dějinách Význam zkoumání dějin</p> <p>Historický čas a prostor</p> <p>Získávání informací o dějinách</p> <p>Počátky lidské společnosti Člověk a lidská společnost v pravěku</p> <p>Nejstarší civilizace. Kořeny evropské kultury</p> <p>Antické Řecko, Řím</p>	<p>a.1</p> <p>a.3</p> <p>→Z a.2</p> <p>b.1</p> <p>→Vv b.2</p> <p>b.3</p> <p>c.1 →Př, Z</p> <p>c.2 →Č →Př</p> <p>Vo c.4</p> <p>→Vo →Vv</p>

<ul style="list-style-type: none"> • popíše život v Římě, vojenském táboře • odhadne úlohu významných osobností starověkého Říma • vysvětlí úlohu křesťanství • uvede příklady římské kultury, které měly význam pro evropskou kulturu • porovná vývoj západořímské a východořímské říše • popíše naše země v době železné • uvede příklady o vyspělosti Keltů na našem území • vysvětlí příčiny stěhování národů a příchod Slovanů 	Střední Evropa a její styky antickým Středomořím	c.3 →Z, Vo, →Př, Vv
---	--	----------------------------------

7. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • objasní, co je stěhování národů, doloží z mapek v dějepisném atlase • předvede svoji orientaci na dějepisné mapě • sestaví časovou posloupnost vzniku západních států v Evropě • uvede význam Byzantské říše pro vzdělanost Slovanů • objasní nutnost sjednocení slovanských kmenů pro obranu před kočovnými kmeny • zařadí Sloany do skupin • vyhledá příklady pro výlučnost kultury Velké Moravy a důležitost cyrilometodějské mise • zhodnotí úlohu Přemyslovců v našich dějinách • zhodnotí úlohu křesťanství v raném středověku • na příkladech doloží vliv víry na středověkého člověka • popíše organizaci světské a církevní moci • rozliší legendy a historická fakta • uvede znaky románského slohu, příklady stavebních památek(i regionálně) • vysvětlí změny v zemědělské výrobě, popíše život ve středověkém městě, uvede příklady řemesel • pomocí mapy a dějepisného atlasu doloží rozvoj českého státu • posoudí schopnosti Karla IV. a význam jeho vlády; uvede příklady jeho péče o vzdělanost, kulturu a stát • uvede znaky gotiky, příklady významných památek (i regionálně) • posoudí události stoleté války, zhodnotí osobnost Jany z Arku, vyhledá souvislosti s naší historií 	<p>Křesťanství a středověká Evropa Raný středověk Nový etnický obraz Evropy První středověké státy</p> <p>Slované</p> <p>Velká Morava</p> <p>Přemyslovské knížectví</p> <p>Společnost a kultura raného středověku. románská kultura</p> <p>Vrcholný středověk České království za Přemyslovců</p> <p>České království za Lucemburků</p> <p>Struktura středověké společnosti, gotická kultura</p> <p>Křesťanství, papežství, křížové výpravy</p>	<p>d.1 →Z, Č, →Vv, Př</p> <p>d.2 →Z, Č, Vv</p> <p>d.3 →Č, Vv, →Vo, Z</p> <p>d.4 →Z, Vo, →Č, Vv</p> <p>d.5 →Vo, Vv →Z, Č</p> <p>→Č, Vv, Hv</p> <p>d.5</p> <p>d.4</p>

<ul style="list-style-type: none"> • objasní pojem křížové výpravy • popíše život společnosti, zhodnotí úlohu reformátora, osobnost Jana Husa, • popíše způsob boje husitů, zhodnotí úlohu velitelů, zdůvodní výsledek husitského hnutí • zhodnotí vládu Jiřího z Poděbrad • vysvětlí, jak vznikla a působila jednota bratrská • rozliší a objasní pojmy: jagellonský stát, stavovská monarchie, absolutní monarchie • na mapě ukáže cesty mořeplavců, uvede důvody hledání nových cest • shrne význam objevných plaveb a jejich důsledků • vybere hlavní znaky a příklady památek kultury v době pozdního středověku • rozliší znaky, objasní pojmy, uvede představitele a příklady památek renesance • sestaví přehled hlavních reformátorů a míst jejich působení • uvede významné osobnosti rudolfínské doby • vysvětlí úlohu českých stavů, popíše průběh stavovského povstání • popíše průběh třicetileté války, zapojení jednotlivých států • objasní příčiny a posoudí důsledky třicetileté války 	<p>Pozdní středověk Husitství, Jiří z Poděbrad</p> <p>Český stát za Jagellonců</p> <p>Objevy a dobývání. Počátky nové doby</p> <p>Městská společnost</p> <p>Renesance, humanismus</p> <p>Počátky novověku Habsburkové na českém trůnu Stavovské povstání a třicetiletá válka</p> <p>Evropské velmoci v 15. – 18. století</p>	<p>e.1 e.2 →Č, Vo, →Vv, Z, →Hv, F</p> <p>e.3</p> <p>e.1, e.7 Č, Vo, →Vv, F, Ch e.4 e.5 e.6 →Č, Vv, →Hv, Z, Vo PT 3.c</p>
--	--	--

8. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • určí předchozí etapy vývoje, hlavní události a osobnosti • uvede změny ve společnosti • vysvětlí pojem: konstituční monarchie, parlamentarismus • vysvětlí pojmy vztahující se k absolutismu v Evropě, sestaví přehled absolutistických států a provede jejich srovnání • vysvětlí základní pojmy týkající se počátku kolonialismu v Anglii a prvního období kolonialismu • zhodnotí situaci v zemi, zhodnotí vliv osvícenců, posoudí osobnost panovníka a jeho reformy • porovná typ státu s ostatními v Evropě, doloží vzestup státu • vymezí znaky a oblasti, uvede významné památky a osobnosti 	<p>Počátky nové doby Evropa po třicetileté válce</p> <p>Habsburská monarchie v 17. a 18. století</p>	<p>e.5, e.6 →Z, Vo</p> <p>f.1 →Č, Z →Vv, Hv</p>

<ul style="list-style-type: none"> • uveďte nové myšlenky doby a jejich hlavní představitele • popíše život v naší zemi, rozliší oblasti, uveďte významné osobnosti a památky • zhodnotí osobnost J. A. Komenského a význam jeho díla • rozliší znaky, objasní pojmy, uveďte představitele a příklady památek baroka • aplikuje poznatky o osvětském absolutismu na zhodnocení významu uvedených panovníků, doloží jejich reformami, zhodnotí a objasní důsledky reforem • popíše boj za nezávislost a vysvětlí vznik občanské společnosti, sestaví přehled (typy) států a vlád • stanoví příčiny, popíše průběh revoluce a zhodnotí význam • rozpozná charakter válek, posoudí úlohu osobnosti v dějinách • srovná hospodářskou vyspělost států, doloží nerovnoměrnost vývoje států • vysvětlí, jak se hledaly odpovědi na řešení sociálních otázek • provede přehled hnutí, uveďte cíle a zhodnotí výsledky • rozliší politické programy a cíle v jednotlivých zemích, určí příčiny neúspěchu • vysvětlí pojmy: klasicismus a romantismus • stanoví předpoklady, úkoly a cíle národního obrození, posoudí úlohu buditelů • vysvětlí pojem manufaktura • uveďte nejvýznamnější vynálezy období průmyslové revoluce • objasní okolnosti vzniku průmyslové revoluce • vysvětlí význam sjednocení pro další vývoj Německa, zhodnotí úsilí a výsledek • stanoví příčiny, popíše průběh, určí důsledky občanské války pro další vývoj USA • uveďte vztahy mezi velmocemi, rozpory a lokální střety, rozliší pojmy: záminka a příčiny, vyhledá příčinné vztahy, popíše průběh války, posoudí výsledek a důsledky, rozezná odlišnost vývoje, vysvětlí důsledky • vysvětlí boj o samostatnost, uveďte formy odboje a hlavní představitele, vyhledá vlastní (rodinné) dokumenty z tohoto období 	<p>Barokní kultura</p> <p>Čas revolucí a změn Osvícenství</p> <p>Vznik USA</p> <p>Velká francouzská revoluce, napoleonská Francie</p> <p>Habsburská monarchie a české země do r.1848 Bouřlivý rok 1848</p> <p>Společnost a kultura přelomu 18. a 19. století</p> <p>Průmyslová revoluce</p> <p>Svět ve druhé polovině 19. století Evropa a svět ve 2. pol. 19. stol.</p> <p>2. fáze průmyslové revoluce</p>	<p>e.7</p> <p>f.5 →Z</p> <p>f.2 →Z, Vo</p> <p>f.1, f.3, f.5</p> <p>f.4 →Vo</p> <p>f.1</p> <p>→Vo, Č →Hv, Vv</p> <p>→Z, F, Ch →Vo</p> <p>f.5</p>
--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> • uveďte nejvýznamnější vynálezy 2. fáze prům. revoluce • popište společenskou a politickou situaci ve 2. polovině 19. století na území R-U monarchie • objasní základní příčiny vzniku 1. světové války • vymezi mocenské bloky • popište průběh 1. sv. války • popište důsledky 1. světové války pro Evropu a svět 	<p>Rakousko a české země ve 2. pol. 19. stol.</p> <p>Moderní doba Příčiny, průběh a důsledky 1. světové války</p>	g.1
---	--	-----

9. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posoudí mezinárodní vztahy a systém uspořádání Evropy • uveďte sled událostí při vytváření koalice, postoj velmocí a příčinné souvislosti • rozliší politické proudy, opatření, reformy, zhodnotí úroveň země a mezinárodní postavení • rozpozná souvislost našich a světových dějin, rozliší postoje velmocí, uveďte důsledky Mnichova pro nás a svět • uveďte projevy, snahy o řešení a důsledky krize • vysvětlí pojem: fašismus, objasní vznik a cíle fašistického hnutí, zhodnotí vnitřní situaci země i mezinárodní vztahy • rozpozná architekturu, uveďte významné umělce 20. a 30. let • s použitím mapy a zejména na základě vlastní četby zdokumentuje život za protektorátu, uveďte sled hlavních událostí, hlavní etapy, rozhodující bitvy, postup spojenců, zhodnotí výsledek a důsledky druhé světové války • uveďte příklady projevů odporu, organizování odboje vnitřního a zahraničního, jeho hrdiny, zhodnotí význam a činy našich vojáků, letců • vyhledá a uveďte souvislost politického a hospodářského vývoje • na příkladech rozliší systém totalitní a demokratický • vysvětlí pojem: studená válka; uveďte příklady, vyhledá spojitost světových a národních dějin, určí zařazení do vojenských bloků 	<p>Moderní doba Svět a ČSR po 1. světové válce Poválečná situace v Evropě</p> <p>ČSR 1918 – 1939</p> <p>Velká hospodářská krize</p> <p>Totalitní režimy</p> <p>Společnost a kultura ve 20. a 30. letech</p> <p>Druhá světová válka Příčiny, průběh a důsledky 2. svět. války Protektorát Čechy a Morava Zahraniční a domácí odboj Holocaust</p> <p>Rozdělení a integrující se svět Od rozdělení ke sbližování Poválečné uspořádání Evropy Studená válka</p>	<p>g.2</p> <p>g.5</p> <p>g.3</p> <p>g.1 g.5 g.4</p> <p>h.1 h.2</p>

<ul style="list-style-type: none"> • objasní situaci v poválečném Československu ve všech oblastech (od hospodářství až po kulturu) • objasní politický převrat a jeho důsledky • posoudí závislost ČSR na vlivu SSSR • s pomocí mapy uvede změny související s rozpadem koloniálního systému • vyhledá informace o krizi sovětského impéria („perestrojka“) a objasní snahu o změnu systému • sestaví přehled hlavních událostí a doloží důsledky • objasní spojitost našich národů v historii i důvody rozdělení v r. 1993 • posoudí vnitřní i mezinárodní postavení ČR v současnosti • sleduje tisk, vyhledává informace, sestaví přehled nejvýznamnějších objevů, vynálezů, výtvorů a děl a jejich autorů 	<p>ČSR 1945 – 1989</p> <p>Rozpad koloniálního systému</p> <p>Vstříc sjednocené Evropě Integrace na Západě, rozpad na Východě ČSR – sametová revoluce, první léta demokracie Věda a technika 60. – 90. let Globální problémy dneška</p>	<p>g.5</p> <p>h.3</p> <p>h.1, h.2</p> <p>g.5</p> <p>h.4</p> <p>a.1</p>
--	---	---

VÝCHOVA K OBČANSTVÍ

Vzdělávací obor Výchova k občanství soustředěný do předmětu **Výchova k občanství** se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb. Otevírá cestu k realistickému sebepoznání a poznávání osobnosti druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem, činností důležitých politických institucí a orgánů a s možnými způsoby zapojení jednotlivců do občanského života. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, posiluje smysl jednotlivců pro osobní i občanskou odpovědnost a motivuje žáky k aktivní účasti na životě demokratické společnosti.

Předmět Výchova k občanství směřuje k postupnému formování a rozvíjení osobního a občanského profilu žáků. V návaznosti na učivo dalších předmětů orientuje žáky ve významných okolnostech společenského života a seznamuje je s postavením jednotlivců ve struktuře společenských vztahů. Integruje poznatky, dovednosti a zkušenosti z výuky a osobního života žáků s informacemi z dalších zdrojů, dílčí podněty hlouběji objasňuje, zdůvodňuje a dále rozšiřuje. Pomáhá utvářet vztahy žáků ke skutečnosti, formuje jejich vnitřní postoje k důležitým oblastem lidského života, pozitivní hodnotové orientace a žádoucí modely chování. Utváří a rozvíjí způsobilost žáků k mravně odpovědnému jednání, formuje u nich vědomí odpovědnosti za vlastní život a další životní dráhu, za důsledky svého rozhodování, za kvalitu svěřené práce, mezilidských vztahů a životního prostředí. Otevírá cestu k sebepoznávání a k přijímání pozitivních životních hodnot.

Vyučování se orientuje zejména na taková témata a okruhy, aby žáci:

- vytvořili si ucelenou představu o mravních a právních předpokladech mezilidského a společenského soužití, o hospodářském životě společnosti, demokratických postupech při řízení státu a skupinovém rozhodování, o lokálních o globálních problémech současné společnosti a o způsobech jejich řešení na národní i mezinárodní úrovni, naučili se orientovat v důležitých právních otázkách, poznali cesty, jak se projevovat jako odpovědný a aktivní občan demokratické společnosti, pochopili význam uvážlivého přístupu při navazování partnerských vztahů v souvislosti s perspektivním převzetím rodičovské role a

dokázali se vyvarovat rizikových forem sexuálního chování, získali schopnost bezpečně se orientovat v základních otázkách zdravého životního stylu a prevence zneužívání návykových látek, dokázali k nim zaujímat žádoucí postoje, organizovat svůj denní režim v souladu se zásadami zdravého životního stylu, volit správná rozhodnutí ve prospěch zdraví a odmítat postupy poškozující zdraví,

- naučili se orientovat v základních životních hodnotách a rozmanitých životních situacích, předvídat situace konfliktní a krizové, účinně jim předcházet, případně na ně adekvátně reagovat, vytvářet uspokojivé vztahy k druhým lidem a ke společenstvím, v nichž budou prožívat dospělost a rozhodovat se pro společensky vhodné způsoby chování,

- osvojili si dovednost přiměřené mezilidské komunikace a společenského styku, schopnost se vyjadřovat, obhajovat a korigovat své názory, stanoviska a přesvědčení a diskutovat o nich, věcně argumentovat, ověřovat si získané poznatky, kriticky vnímat veřejné záležitosti, jednání druhých lidí i své vlastní projevy a respektovat práva a názory druhých.

a) ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI - OVO

žák

1. *objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání*
2. *rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu*
3. *zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje*
4. *zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají*
5. *kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí*
6. *zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu*
7. *uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případně neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem*
8. *objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám*
9. *rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti*
10. *posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci*

b) ČLOVĚK JAKO JEDINEC - OVO

žák

1. *objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života*
2. *posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek*
3. *rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání*
4. *popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru*

c) ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ - OVO

žák

1. *rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady*
2. *sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdaj v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti, a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi*

3. *na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení*
4. *vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít*
5. *uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu*
6. *na příkladu chování kupujícího a prodávajícího vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz*
7. *rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané*
8. *rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti*

d) ČLOVĚK STÁT A PRÁVO - OVO

žák

1. *rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky*
2. *rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu*
3. *objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů*
4. *vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů*
5. *přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinností občana při zajišťování obrany státu*
6. *objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství*
7. *provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci*
8. *dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomuje si rizika jejich porušování*
9. *rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů*
10. *rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady*
11. *diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání*

e) MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT - OVO

žák

1. *popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování*
2. *uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích*
3. *uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory*
4. *uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva*
5. *objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni - v obci, regionu*
6. *uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru*

6. ročník

Konkretizované výstupy	Konkretizované učivo	OVO Přesahy
žák: <ul style="list-style-type: none"> umí vysvětlit, proč je nutné podřizovat chování a jednání ve škole školnímu řádu 	Naše škola, obec - život v naší škole	a.10

<ul style="list-style-type: none"> • umí vysvětlit základní význam vzdělání pro jeho budoucí život • se snaží uplatňovat zásady racionální přípravy na vyučování • si uvědomuje možnosti realizace vlastních zájmů ve škole, městě a blízkém okolí • na příkladech umí popsat, čím se zabývá městský úřad • zná možnost volby zastupitelů v komunálních volbách <ul style="list-style-type: none"> • umí na příkladech vysvětlit, čím se od sebe mohou lišit regiony • uvede příklady nejvýznamnějších míst a památek, osobností, zvyklostí našeho regionu • objasní, proč je třeba respektovat jiné národy, národnosti • rozumí významu základních státoprávních pojmů (stát, prezident, parlament, vláda, volby) • objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich použití • uvědomuje si důležitost pomoci státu v případech ohrožení (přírodní katastrofy typické pro naše území) <ul style="list-style-type: none"> • uvede a na příkladech charakterizuje základní součásti kultury • objasní možná nebezpečí působení masmédií a masové kultury člověka • uvede příklady kulturního bohatství našeho národa • zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a v rámci svých možností proti němu vystupuje • zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají <ul style="list-style-type: none"> • objasní místo majetku mezi dalšími životními hodnotami • uvede, co vše může tvořit majetek jednotlivce, rodiny, obce, státu • vyjmenuje hlavní způsoby a zdroje získávání majetku • na příkladech uvede z čeho vzniká rozpočet rodiny, jak se příjmy rodiny dále přerozdělují • uvede příklady různých forem vlastnictví • je seznámen s obsahem výrazů vyrovnaný, ziskový, schodkový rozpočet • si uvědomuje potřebu ochrany majetku hmotného i duševního 	<p>školní řád, režim školy význam a úkoly žákovské samosprávy vklad základní školy pro život zásady a metody racionální přípravy na vyučování volný čas a příležitosti k zájmové činnosti v naší škole, našem městě naše město v minulosti a přítomnosti, památky obce, významné události, rodáci správní orgány města (obce), funkce a úkoly správních orgánů a úřadů obce obecní zastupitelstvo, jeho činnost, komunální volby</p> <p>Náš region, naše vlast naš region v minulosti, významná místa, památky, události regionální tradice a zvyky co nás navzájem spojuje (řeč, území, dějiny, zvyky, atd.) mateřský jazyk, cizí jazyky, národnostní menšiny pověsti o počátcích národa, slavní předkové, co nás proslavilo, národní hrdost národní bohatství (přírodní, kulturní) památky, lidová tvořivost důležité národní svátky tradice české státnosti, státní symboly, instituce, , stát a jeho pomoc v případě ohrožení státu</p> <p>Kulturní dědictví projevy kultury v životě jednotlivců, společnosti kultura hmotná, duchovní, základní součásti kultury kulturní instituce v rámci města, regionu, státu, jejich význam, úkoly zábavní kultura, kulturní průmysl, masová kultura, masmédiá – jejich přínos a nebezpečí kulturní bohatství národa, kult. památky vzájemné obohacování kultur, problémy prolínání kultur</p> <p>Majetek a hospodaření peníze a majetek v životě člověka, jejich místo mezi hodnotami, peníze jako zdroj obživy a majetku zdroje získávání majetku, tvorba majetku a jeho využívání, ochrana majetku osobní, rodinný, obecní rozpočet, kapesné, příjmy, výdaje, půjčky, úspory osobní, rodinný, obecní, státní majetek, majetek soukromý a veřejný, vlastnictví a jeho druhy životní úroveň</p>	<p>PT 2.a.</p> <p>b.2 b.4</p> <p>a.4</p> <p>d.2 d.3 d.4</p> <p>a.8</p> <p>a.1 a.2 a.6</p> <p>a.4 a.5</p> <p>a.3</p> <p>PT 3b PT 1.c.2</p> <p>c.1 c.2</p>
---	--	---

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpozná, v jakých společenských skupinách je člověk začleněn, jaké má sociální role umí vysvětlit význam společnosti pro život, význam dodržování společenských norem zná základní zásady komunikace dokáže uvést příklady vlastností, schopností a dovedností člověka <ul style="list-style-type: none"> objasní význam pojmu tolerance na příkladech objasní nutnost tolerance ve společnosti uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu dokáže zdůvodnit, proč je důležité řídit své chování na základě mravních hodnot <ul style="list-style-type: none"> na příkladech zdůvodní příčiny sociální nerovnosti lidí zná nejdůležitější dokumenty o lidských právech uveďte příklady některých základních lidských práv i jejich porušování uvědomuje si potřebu pomoci potřebným lidem ve společnosti uvědomuje si rozdíl výrazů lidská a občanská práva zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi <ul style="list-style-type: none"> uveďte příklady některých druhů globalizace, porovná jejich klady a zápory uveďte některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uveďte příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu 	<p>Člověk ve světě životní cyklus člověka, etapy vývoje a jejich popis společenské skupiny, začleňování do společnosti, typy skupin a skupiny v nichž žijeme, role společenské hodnoty a normy, pravidla kulturního chování mezilidské vztahy, zásady komunikace vlastností, schopností a dovedností</p> <p>Člověk a morálka všelidské mravní hodnoty, způsoby uplatňování mravních hodnot v praktickém životě morálka a právo, řád společnosti, svoboda člověka, mravní a právní normy pojem morálky, její kořeny, mravní vědomí, všelidské mravní hodnoty, svoboda člověka a mravní rozhodování, svědomí v životě člověka, jednání podle svědomí a podle práva, uplatňování morálních zásad v každodenním životě</p> <p>Člověk a právo vztahy ve společnosti - svoboda, soukromí, respekt ke svobodě, soukromí druhého člověka rovnost a nerovnost mezi lidmi – druhy sociální nerovnosti – příčiny a význam lidská práva (práva dětí, nezletilých, mladistvých, aj.) Všeobecná deklarace lidských práv, Listina základních práv a svobod, Úmluva o právech dítěte Respektování lidských práv, práva národnostních menšin, ochrana práv</p> <p>Globální problémy lidstva Planeta Země – nejširší domov významné planetární problémy, způsoby řešení odpovědnost člověka za naši planetu, ochrana bohatství důsledky lidských zásahů do společnosti konzumní společnost problémy národnostní, náboženské, nesnášenlivosti, atd.</p>	<p>→TVZ</p> <p>a.9 a.8 a.2 PT 1.b2 PT 4.b</p> <p>a.4 a.7 b.2 b.3</p> <p>d.5 d.8</p> <p>a.6</p> <p>→Z e.3 e.4</p> <p>e.5</p> <p>a.8</p>

8. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> umí charakterizovat jednotlivé city zná možnosti, kam se obrátit ve složitých životních situacích popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky umí vysvětlit význam manželství na příkladech uvede fungování partnerských a rodinných vztahů i problémy a konflikty <ul style="list-style-type: none"> objasní význam práce a vzdělání zjišťuje možnosti svého uplatnění na pracovním trhu umí rozlišit povinnosti a práva zaměstnanců a zaměstnavatelů je si vědom práv spotřebitele rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti umí rozlišit a na příkladech vysvětlit práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů uvede příklady významu spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů objasní význam právní úpravy vztahů: pracovní poměr <ul style="list-style-type: none"> rozpozná netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje <ul style="list-style-type: none"> dokáže vyhledat základní informace o světových náboženstvích zná základní problémy náboženské, národnostní nesnášenlivosti, vyjadřuje svůj osobní postoj a názor na řešení problémů 	<p>Člověk a citový život</p> <p>chování a city, tělesné projevy</p> <p>vlastnosti a druhy citů, hněv, agrese smutek, deprese, seberegulace, sebedůvěra</p> <p>Člověk a rodinný život</p> <p>rodina, manželství, rodičovství, konflikty v rodině, rozvod</p> <p>Člověk a pracovní život</p> <p>povolání, práce, spolupráce, profesionalita, nezaměstnanost, podnikání</p> <p>práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů</p> <p>nejčastější právní formy podnikání</p> <p>výroba, obchod, služby</p> <p>práva spotřebitele</p> <p>Člověk jako občan</p> <p>lidé, občané, cizinci</p> <p>práva a povinnosti občanů</p> <p>Člověk a víra</p> <p>podoby víry</p> <p>životní přesvědčení a náboženská víra, ateismus, fanatismus, terorismus</p> <p>světová náboženství – symboly, vznik, osobnosti, propojení s běžným životem člověka</p>	<p>b.1 b.2 →TVZ</p> <p>d.6 a.10</p> <p>c.2 b.2</p> <p>a.6 a.10 c.8</p> <p>→ VVP 8 d.5</p> <p>a.2 a.3 a.9 e.6 PT 4.d</p> <p>a.8</p>

9. ročník

Konkretizované výstupy	Konkretizované učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> objasní význam právní úpravy důležitých vztahů 	<p>Právo, společnost a my</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • popíše vliv začlenění ČR do EÚ na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EÚ i možných způsobů jejich uplatnění • uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství s nimiž má vztah ČR • objasní roli ozbrojených sil ČR pro řešení krizí vojenského i nevojenského charakteru • uvede příklady mezinárodního terorismu, vyjádří svůj názor na jeho potírání • rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu • je schopen sestavit jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost výdajů • v hospodaření domácnosti objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi • vysvětlí jakou funkci plní banky a jaké služby klientům nabízí • vysvětlí význam úroku přijatého a placeného • uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít • na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní karty, vysvětlí jejich omezení • je seznámen s možnostmi nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu • kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí 	<p>národ</p> <p>vztahy mezi národy</p> <p>ČK, OSN, EU, NATO, atd.</p> <p>Finanční gramotnost</p> <p>hospodaření, rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing, typy rozpočtu</p> <p>banky a jejich služby, produkty finančního trhu, pojištění, úrok placený a přijatý, peněžní transakce, platební karty, internetbanking</p> <p>Reklama</p>	<p>e.1</p> <p>e.2</p> <p>e.6</p> <p>d.5</p> <p>→ Ma</p> <p>c.2</p> <p>c.3</p> <p>c.4</p> <p>a.5</p>
---	---	---

ČLOVĚK A PŘÍRODA

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Člověk a příroda** zahrnuje okruh problémů spojených se zkoumáním přírody. Poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům a jejich zákonitostem. Dává jim tím i potřebný základ pro lepší pochopení a využívání současných technologií a pomáhá jim lépe se orientovat v běžném životě. V této vzdělávací oblasti dostávají žáci příležitost poznávat přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Na takovém poznání je založeno i pochopení důležitosti udržování přírodní rovnováhy pro existenci živých soustav i člověka, včetně možných ohrožení plynoucích z přírodních procesů, z lidské činnosti a zásahů člověka do přírody. Vzdělávací oblast také významně podporuje vytváření otevřeného myšlení (přístupného alternativním názorům), kritického myšlení a logického uvažování.

Vzdělávací obory vzdělávací oblasti Člověk a příroda, jimiž jsou **Fyzika, Chemie, Přírodopis, Environmentální výchova a Zeměpis**, svým činnostním a badatelským charakterem výuky umožňují žákům hlouběji porozumět zákonitostem přírodních procesů, a tím si uvědomovat i užitečnost přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě. Zvláště významné je, že při studiu přírody specifickými poznávacími metodami si žáci osvojují i důležité dovednosti. Jedná se především o rozvíjení dovednosti soustavně, objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat a měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy o podstatě pozorovaných přírodních jevů, analyzovat výsledky tohoto ověřování a vyvozovat z nich závěry. Žáci se tak učí zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti či vztahy mezi nimi, klást si otázky (Jak? Proč? Co se stane, jestliže?) a hledat na ně odpovědi, vysvětlovat pozorované jevy, hledat a řešit poznávací nebo praktické problémy, využívat poznání zákonitostí přírodních procesů pro jejich předvídání či ovlivňování.

Ve výše zmíněných vzdělávacích oborech žáci postupně poznávají složitost a mnohotvárnost skutečnosti, podstatné souvislosti mezi stavem přírody a lidskou činností, především pak závislost člověka na přírodních zdrojích a vlivy lidské činnosti na stav životního prostředí a na lidské zdraví. Učí se zkoumat změny probíhající v přírodě, odhalovat příčiny a následky ovlivňování důležitých místních i globálních ekosystémů a uvědoměle využívat své přírodovědné poznání ve prospěch ochrany životního prostředí a principů udržitelného rozvoje. Komplexní pohled na vztah mezi člověkem a přírodou, jehož významnou součástí je i uvědomování si pozitivního vlivu přírody na citový život člověka, utváří - spolu s fyzikálním, chemickým a přírodopisným vzděláváním - také vzdělávání zeměpisné, které navíc umožňuje žákům postupně odhalovat souvislosti přírodních podmínek a života lidí i jejich společenství v blízkém okolí, v regionech, na celém území ČR, v Evropě i ve světě.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Zeměpis, který má přírodovědný i společenskovední charakter, je, v zájmu zachování celistvosti oboru, umístěn celý v této vzdělávací oblasti.

Vzdělávací oblast Člověk a příroda navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět, která na elementární úrovni přibližuje přírodovědné poznávání žákům 1. stupně základního vzdělávání, a kooperuje především se vzdělávacími oblastmi Matematika a její aplikace, Člověk a společnost, Člověk a zdraví a Člověk a svět práce a přirozeně i s dalšími vzdělávacími oblastmi.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím různých empirických metod poznávání (pozorování, měření, experiment) i různých metod racionálního uvažování
- potřebě klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, které mají vliv i na ochranu zdraví, životů, životního prostředí a majetku správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi
- způsobu myšlení, které vyžaduje ověřování vyslovovaných domněnek o přírodních faktech více nezávislými způsoby

- posuzování důležitosti, spolehlivosti a správnosti získaných přírodovědných dat pro potvrzení nebo vyvrácení vyslovovaných hypotéz či závěrů
- zapojování do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodním systémům, ke svému zdraví i zdraví ostatních lidí
- porozumění souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí
- uvažování a jednání, která preferují co nejefektivnější využívání zdrojů energie v praxi, včetně co nejširšího využívání jejich obnovitelných zdrojů, zejména pak slunečního záření, větru, vody a biomasy
- utváření dovedností vhodně se chovat při kontaktu s objekty či situacemi potenciálně či aktuálně ohrožujícími životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí lidí

FYZIKA

a) LÁTKY A TĚLESA - OVO

žák:

1. změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látku a tělesa
2. uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí
3. předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty
4. využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů

b) POHYB TĚLES SÍLY - OVO

žák :

1. rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu
2. využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles
3. změří velikost působící síly
4. určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici
5. využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích
6. aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů

c) MECHANICKÉ VLASTNOSTI TEKUTIN - OVO

žák:

1. využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů
2. předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní

d) ENERGIE - OVO

žák:

1. určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa
2. využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem
3. využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh
4. určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem
5. zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí

e) **ZVUKOVÉ DĚJE - OVO**

žák:

1. rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku
2. posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí

f) **ELEKTROMAGNETICKÉ A SVĚTELNÉ DĚJE - OVO**

žák:

1. sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu
2. rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí
3. rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností
4. využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů
5. využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní
6. zapojí správně polovodičovou diodu
7. využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh
8. rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami

g) **VESMÍR - OVO**

žák:

1. objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet
2. odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností

6. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posoudí na příkladech těleso a látku • zjistí, zda daná látka (těleso) patří mezi látky (tělesa) plynné, kapalné či pevné • porovná vlastnosti látek (pružnost, křehkost, tvárnost, pevnost, tekutost, stlačitelnost, rozpínavost) • umí převést zlomek na desetinné číslo • provádí základní operace s desetinnými čísly ve spojitosti jednotkami veličin • využívá základní matematické úkony k určení aritmetického průměru • uvede hlavní jednotku délky, její díly a násobky • změří danou délku délkovým měřidlem, zapíše výsledek včetně odchylky měření • určí aritmetický průměr z naměřených hodnot • vyjadřuje délku při dané jednotce jinou jednotkou délky 	<p>Látka a těleso Stavba látek tělesa a látky, rozdělení a vlastnosti látek</p> <p>Převádění jednotek desetinná čísla početní výkony s desetinnými čísly</p> <p>Měření délky pevného tělesa porovnání a měření jednotky délky délková měřidla opakované měření délky</p> <p>Měření objemu tělesa jednotky objemu</p>	<p>a.1.</p> <p>a.1.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • uveďte hlavní jednotku objemu, její díly a násobky • změřte objem (kapalného i pevného tělesa) za použití odměrného válce, zapíše výsledek včetně odchylky měření • vyjadřuje objem při dané jednotce jinou jednotkou objemu, včetně dutých • uveďte hlavní jednotku hmotnosti, její díly a násobky • zvažte dané těleso na rovnoramenných vahách a hmotnost zapíše včetně odchylky měření • vyjadřuje hmotnost při dané jednotce jinou jednotkou hmotnosti • uveďte jednotky hustoty • experimentálně určuje látku ze změřené hmotnosti a objemu při využití známých vztahů • vyhledává hustotu v tabulkách • uveďte hlavní jednotky času, její díly a násobky • změřte čas různými měřidly, zapíše výsledek včetně určení odchylky měření • vyjadřuje čas při dané jednotce jinou jednotkou času • uveďte jednotky teploty • změřte teploty i rozdíl teplot teploměrem a zapíše výsledek • popíše princip teploměru, uveďte některé typy • určte jaký vliv má teplota na objem tělesa (kovová tyč) • vysvětlí pojem termograf • uveďte rozdělení magnetů • určte jednotlivé části magnetu • uveďte příklady vzniku magnetizace látky • objasní pojem indukční čára • znázorní indukční čáry • popíše k čemu slouží a jak funguje kompas a buzola • rozliší částice látky (atomy, molekuly) • vymezí z jakých atomů (molekul) se skládá prvek (sloučenina) • charakterizuje pojem neustálého pohybu částic a uveďte jevy, které jej potvrzují (difúze) • charakterizuje hlavní rozdíly v částicovém složení plynů, kapalin a pevných látek 	<p>měření objemu kapalného tělesa měření objemu pevného tělesa</p> <p>Měření hmotnosti tělesa</p> <p>rovnoramenné váhy porovnávání hmotnosti těles jednotky hmotnosti měření hmotnosti pevného a kapalného tělesa</p> <p>Hustota látky výpočet hustoty látky výpočet hmotnosti látky</p> <p>Měření času jednotky času měření času</p> <p>Měření teploty tělesa jednotky teploty měření teploty vzduchu teploměr změna objemu kapalného a plyného tělesa při zahřívání a ochlazování změna délky kovové tyče při zahřívání a ochlazování</p> <p>Magnetické vlastnosti látek magnety přírodní a umělé póly magnetu magnetizace látky</p> <p>indukční čáry magnetického pole</p> <p>magnetické pole Země</p> <p>Stavba látek</p> <p>složení látek atomy a molekuly Brownův pohyb částicové složení pevných krystalických látek</p> <p>vlastnosti kapalin a plynů</p>	<p>a.1.</p> <p>a.1. a.4.</p> <p>a.1.</p> <p>a.1.</p> <p>a.3.</p> <p>a.2.</p>
---	---	--

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> na konkrétním příkladu pozná, zda je těleso v klidu či v pohybu vzhledem k jinému tělesu vysvětlí rozdíl mezi trajektorií a dráhou určí jak značíme dráhu a v jakých jednotkách ji udáváme popíše a uvede příklady různých druhů pohybů používá s porozuměním vztah pro výpočet rychlosti pohybu tělesa při řešení úloh vyjadřuje rychlost při dané jednotce jinou jednotkou rychlosti znázorní orientovanou úsečku o známé velikosti, směru a působišti určí svislý směr pomocí olovnice, změří danou sílu siloměrem a запиše výsledek uvede přibližnou charakteristiku hlavní jednotky Newton určí graficky i výpočtem výslednici dvou sil stejného i opačného směru charakterizuje těžiště tělesa určí experimentálně polohu těžiště tělesa objasní podstatu prvního pohybového zákona objasní podstatu druhého pohybového zákona objasní podstatu třetího pohybového zákona použije znalosti pohybových zákonů při objasňování běžných situací určí rameno síly, když je dáno působiště síly a osa otáčení používá vztah pro moment síly vyjádří rovnováhu na páce, kladce pomocí momentu sil objasní funkci páky a kladky v praxi porovná kladku pevnou, volnou a kladkostroj charakterizuje tlakovou sílu používá vztah pro výpočet tlaku uvede příklady využití zvětšení a zmenšení tlaku na praktických příkladech uvede hlavní jednotku tlaku a její díly i násobky používá vztah pro výpočet síly 	<p>Pohyby a vzájemné působení těles klid a pohyb tělesa trajektorie a dráha druhy pohybů</p> <p>rychlost rovnoměrného pohybu dráha při rovnoměrném pohybu tělesa průměrná rychlost nerovnoměrného pohybu</p> <p>Síla skládání sil, znázornění síly jednotky síly gravitační síla a hmotnost tělesa měření síly, siloměr skládání dvou sil stejného směru skládání sil opačného směru skládání dvou a více sil různého směru rozdíl mezi tíhou a gravitační silou tělesa</p> <p>Pohybové zákony První Newtonův zákon Druhý Newtonův zákon</p> <p>Třetí Newtonův zákon</p> <p>Otáčivé účinky síly účinek síly na těleso otáčivé kolem pevné osy</p> <p>páka, rovnovážná poloha páky, užití páky rovnoramenné váhy pevná kladka, volná kladka a kladkostroj</p> <p>Deformační účinky síly tlaková síla</p> <p>tlak, tlak v praxi</p>	<p>b.1.</p> <p>b.2.</p> <p>b.3.</p> <p>b.4.</p> <p>b.5.</p> <p>b.6.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • využívá poznatek, že třecí síla souvisí s materiálem a drsností stykových ploch • vysvětlí jak můžeme třecí sílu zvětšit (zmenšit), popíše na konkrétních případech • objasní podstatu Pascalova zákona • charakterizuje hydrostatický tlak • popíše využití Pascalova zákona v hydraulických zařízeních, poznatky využije při konkrétních výpočtech • popíše účinky gravitační síly na kapalinu • objasní vznik vztlačové síly při ponoření tělesa do kapaliny • objasní podstatu Archimédova zákona • určí zda se těleso potopí, vznáší či bude plovat • charakterizuje atmosférický tlak • určí zda vzniká v uzavřené nádobě přetlak či podtlak • objasní princip rtuťového tlakoměru, aneroidu • určí jak se mění atmosférický tlak s nadmořskou výškou • objasní pojem vztlačová síla v atmosféře a popíše praktické využití • popíše k čemu slouží manometr a jak funguje 	<p>Tření třecí síla měření třecí síly tření v praxi</p> <p>Mechanické vlastnosti kapalin Pascalův zákon hydraulické zařízení účinky gravitační síly Země na kapalinu hydrostatický tlak</p> <p>vztlačová síla působící na těleso v kapalině</p> <p>Archimédův zákon</p> <p>Potápění, plování a vznášení stejnorodého tělesa v kapalině</p> <p>Mechanické vlastnosti plynů atmosféra Země atmosférický tlak</p> <p>měření a změny atmosférického tlaku vztlačová síla působící na těleso tlak plynu v uzavřené nádobě</p> <p>manometr</p>	<p>c.1.</p> <p>c.2.</p>
---	---	---------------------------------------

8. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uvede hlavní jednotku práce, výkonu, uvede některé jejich díly a násobky • vyjádří práci, resp. výkon při dané jednotce jinou jednotkou • objasní souvislost mezi konáním práce a pohybovou, resp. polohovou energií tělesa • užívá správné vzorce pro polohovou či pohybovou energii tělesa při řešení problémů a úloh • na pohybu tělesa v gravitačním poli Země dokáže určit vzrůst či pokles polohové nebo pohybové energie tělesa • charakterizuje vnitřní energii jako celkovou polohovou a pohybovou energii jeho částic 	<p>Energie, její přeměny a přenos</p> <p>mechanická práce, výkon výpočty práce z výkonu a času, účinnost pohybová energie tělesa polohová energie tělesa přeměna pohybové a polohové energie tělesa (zákon zachování energie)</p> <p>vnitřní energie tělesa změna vnitřní energie tělesa při konání práce a při tepelné výměně</p>	<p>d.1.</p> <p>d.2.</p> <p>d.1.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • určí v jednoduchých případech zda změna vnitřní energie nastala tepelnou výměnou nebo konáním práce • rozpozná v přírodě i v praktickém životě některé formy výměny (vedením, tepelným zářením) • určí přijaté či odevzdané teplo tělesem (při stálém skupenství) ze znalosti hmotnosti a změny teploty tělesa a měrné tepelné kapacity • vyhledá v tabulkách měrné tepelné kapacity látek a postupně další tepelné konstanty • rozpozná základní skupenské poměry ve svém okolí i v přírodě • počítá množství tepla potřebného (odevzdaného) při změnách skupenství • vymezí hlavní příčiny, na kterých závisí rychlost vypařování kapaliny a teplota varu kapaliny • tyto poznatky využívá při řešení problémů a úloh z praxe • vymezí podmínky, za kterých dochází ke kapalnění vodní páry ve vzduchu • uvede vlastnosti, kterými se voda liší od ostatních kapalin • objasní pojmy jaderná síla, jaderná energie • dokáže objasnit pojem řetězová reakce • vysvětlí princip jaderného reaktoru • charakterizuje jaderné záření a způsoby ochrany před ním • uvede hlavní jednotku elektrického náboje • objasní podstatu Coulombova zákona • rozhodne zda se budou dvě tělesa elektricky přitahovat nebo odpuzovat • určí zda jde o kladný či záporný iont nebo atom při využití znalostí o počtu protonů a elektronů v částici • ověří jestli na těleso působí el.síla či v daném místě existuje el.pole • pokusně rozliší vodič a izolant • objasní podstatu elektrostatické indukce • popíše elektrické pole pomocí siločar • charakterizuje stejnosměrné el.pole • uvede hlavní jednotku napětí, její díly a násobky • měří stejnosměrné napětí el.obvodu 	<p>měrná tepelná kapacita tepelná výměna, tepelné záření</p> <p>teplo změny skupenství látek</p> <p>tání a tuhnutí</p> <p>vypařování a zkapalnění</p> <p>var</p> <p>sublimace a desublimace</p> <p>var za sníženého a zvýšeného tlaku</p> <p>anomálie vody</p> <p>druhy energií jaderné energie, jaderná síla, jaderný reaktor, jaderná elektrárna</p> <p>problémy znečišťování ovzduší</p> <p>Elektrické jevy elementární elektrický náboj Coulombův zákon</p> <p>elektrování tělesa</p> <p>elektrické pole elektrovaného tělesa</p> <p>elektroskop</p> <p>vodiče a izolanty</p> <p>elektrostatická indukce polarizace izolantu siločáry elektrického pole stejnosměrné elektrické pole</p> <p>elektrické napětí</p> <p>kapacita vodiče</p> <p>kondenzátor</p>	<p>d.3.</p> <p>d.4.</p> <p>d.5.</p> <p>f.3.</p> <p>f.2.</p>
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • ověří existenci magn pole v daném místě a charakterizuje magn sílu jako působení magn.pole na těleso • uvede druhy magn.pólů u magnetu a cívky s proudem • využívá s porozuměním poznatek, že magn.pole působí na cívku s proudem, především pro objasnění činnosti stejnosměrného elektromotoru • objasňuje pojmy elektromagnetická indukce, indukovaný proud, indukované napětí • využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní • popíše princip vzniku střídavého proudu (napětí) • rozliší stejnosměrný proud od střídavého na základě jejich časového průběhu • určí periodu střídavého proudu (napětí) z jeho kmitočtu a naopak • objasní činnost transformátoru • používá s porozuměním transformační vztah • uvede příklady použití transformátoru v praxi • popíše funkci a využití rozvodné sítě • objasní podstatu PN přechodu, podstatu a funkci polovodičové diody • zapojí správně polovodičovou diodu • umí objasnit a dodržovat pravidla bezpečné práce s elektrickými zařízeními • charakterizuje zdroj světla, jeho druhy • správně určí příklady optických prostředí (průhledné, průsvitné, neprůhledné) • správně stanoví vlastnosti rychlosti světla • objasní poje stín, zatmění Slunce a Měsíce • umí definovat zákon odrazu a zákon lomu • využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh • rozpozná duté a kulové zrcadlo, zná jejich využití v praxi • rozeznává druhy čoček a tvorbu zobrazování • zná různé optické přístroje, ví k čemu a jak se využívají v životě • objasní podstatu krátkozrakosti a dalekozrakosti 	<p>elektromagnetická indukce, elektromotor</p> <p>střídavý proud – vznik, zdroje, měření</p> <p>transformátory</p> <p>rozvodná síť</p> <p>typy polovodičů, diody</p> <p>vedení elektrického proudu v kapalinách , plynech, v polovodičích</p> <p>elektromagnetické záření</p> <p>bezpečnost při práci</p> <p>Světelné jevy</p> <p>zdroje světla, paprsky, rychlost světla</p> <p>přímočaré šíření světla</p> <p>Měsíční fáze</p> <p>odraz světla, zobrazení zrcadly</p> <p>lom světla, zobrazení čočkami</p> <p>optické přístroje</p> <p>oční vady, krátkozrakost, dalekozrakost, brýle</p> <p>rozklad světla</p>	<p>f.5.</p> <p>f.2.</p> <p>f.6.</p> <p>f.3</p> <p>f.7.</p> <p>→ Př</p> <p>f.8.</p>
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> zná pojem optický hranol rozhodne se znalostí rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami vymezi sluneční soustavu vymezi hlavní složky sluneční soustavy (Slunce, jeho planety, měsíce planet, planetky a komety) objasní střídání dne a noci otáčením Země kolem své osy a střídání ročních období obíháním Země kolem Slunce objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností využívá mapu hvězdné oblohy k vyhledání vyznačených nebeských objektů zná různá souhvězdí (tvar, název) umí využít postavení hvězd k orientaci v přírodě za tmy dokáže vyhledat základní charakteristiky o Slunci a jeho planetách v tabulkách ovládá základní vesmírné jednotky pro měření délek dokáže zjistit různé údaje týkající se rozvoje kosmonautiky 	<p>Vesmír a Země Sluneční soustava pohyb Země Měsíce</p> <p>hvězdy, planety, planetky, komety – rozlišení</p> <p>souhvězdí, orientace v přírodě</p> <p>měření vzdáleností ve vesmíru, používané jednotky v kosmonautice</p> <p>výzkum vesmíru – kosmonautika</p>	<p>g.1.</p> <p>g.2.</p>
---	---	---------------------------------------

CHEMIE

a) POZOROVÁNÍ, POKUS A BEZPEČNOST PRÁCE - OVO

žák:

- určí společné a rozdílné vlastnosti látek
- pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí
- objasní nejefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek

b) SMĚSI - OVO

žák:

- rozlišuje směsi a chemické látky
- vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení
- vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek
- navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi
- rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití

6. *uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění*

c) ČÁSTICOVÉ SLOŽENÍ LÁTEK A CHEMICKÉ PRVKY - OVO

žák:

1. *používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech*
2. *rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech*
3. *orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti*

d) CHEMICKÉ REAKCE – OVO

žák:

1. *rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání*
2. *přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu*
3. *aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu*

e) ANORGANICKÉ SLOUČENINY - OVO

žák:

1. *porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí*
2. *vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet*
3. *orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi*

f) ORGANICKÉ SLOUČENINY - OVO

žák:

1. *rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití*
2. *zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy*
3. *rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití*
4. *orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů biochemického zpracování, především bílkovin, tuků, sacharidů.*
5. *určí podmínky postačující pro aktivní fotosyntézu*
6. *uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů*

g) CHEMIE A SPOLEČNOST - OVO

žák:

1. *zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi*
2. *aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe*
3. *orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka*

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zařadí chemii mezi přírodní vědy • uvede, čím se chemie zabývá • rozliší tělesa a látky z hlediska fyziky a chemie • uvede příklady chemického děje a přeměny látek • uvede příklady chemické výroby ve svém okolí a zhodnotí význam i případná rizika pro společnost a pro obyvatele v okolí chemických závodů • uvede zásady bezpečné práce v chemické laboratoři, poskytne a přivolá první pomoc při úrazu. • uvede příklady nebezpečných chemických látek a zásady bezpečné práce s nimi • zná telefonní čísla záchranných složek • uvede základní fyzikální a chemické vlastnosti látek • rozliší známé látky podle jejich různých vlastností • popíše společné a rozdílné vlastnosti vybraných látek • zařadí látky podle jejich označení do skupin nebezpečnosti • navrhne a provede jednoduché chemické pokusy a zaznamená jejich výsledek. • rozpozná skupenství látek a jejich změny (tání, tuhnutí, vypařování, zkapalnění, sublimace) • vyhledá v tabulkách chemické vlastnosti látek • rozliší chemické látky a směsi • rozliší různorodé a stejnorodé směsi • rozliší různé druhy různorodých směsí (suspenze, emulze, pěna, dým, mlha), uvede příklady z běžného života • uvede příklady směsí podle skupenství • správně (v souvislostech) použije pojmy: složky roztoku, rozpuštěná látka, rozpouštědlo, rozpustnost, koncentrace, nasycený a nenasycený roztok • aplikuje poznatky o vlivu vnějších faktorů na rozpustnost pevné látky • spočítá příklady na výpočet složení roztoků (hmotnostní zlomek, hmotnost roztoku, hmotnost rozpouštěné látky) • připraví roztok o požadované procentualitě. 	<p>Úvod do chemie vymezení předmětu chemie látky a tělesa chemické děje, chemická výroba</p> <p>Bezpečnost při experimentální chemii zásady bezpečné práce v laboratoři první pomoc při úrazu v laboratoři nebezpečné látky</p> <p>Vlastnosti látek barva, skupenství, tvrdost rozpustnost ve vodě vodivost tepelná, elektrická, kujnost hustota teplota varu, tání, tuhnutí piktogramy</p> <p>Směsi různorodé a stejnorodé směsi (roztoky) složky směsi koncentrace složení roztoků hmotnostní zlomek křížové pravidlo pro ředění roztoků nasycenost roztoku</p>	<p>→Fy</p> <p>a.1 →Fy</p> <p>b.1 b.2 b.3</p>

<ul style="list-style-type: none"> • použije křížové pravidlo na ředění roztoků a příslušný roztok připraví • sestaví jednoduché druhy aparatur • vysvětlí principy jednotlivých metod oddělování složek směsí • navrhne postup oddělování složek směsí v běžném životě • uvede příklad chemické výroby založené na oddělování složek směsí <p>.</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozezná a pojmenuje různá skupenství vody v přírodě • na příkladech uvede význam vody pro existenci života • uvede základní vlastnosti vody a její využití v praxi • rozliší vodu destilovanou, pitnou (včetně stolní), užitkovou, odpadní, uvede příklady jejich výskytu a využití • vysvětlí pojem měkká, tvrdá a minerální voda • popíše oběh vody v přírodě, vysvětlí jeho princip • napíše chemický vzorec vody • prokáže znalost složení vzduchu • popíše, co je teplotní inverze a smog a uvede příklady zdrojů informací o čistotě ovzduší • vysvětlí pojem skleníkový efekt, uvede jeho příčinu a důsledky • uvede příklady znečišťování vody a ovzduší v přírodě i v domácnosti • uvede příklady, jak lze v nejbližším okolí omezovat znečišťování vody a vzduchu • uvede význam vzduchu a vody pro chemickou výrobu <ul style="list-style-type: none"> • označí kyslík jako nezbytnou složku pro hoření látek ve vzduchu. • vysvětlí princip hašení • popíše, jak poskytnout první pomoc při popáleninách <ul style="list-style-type: none"> • formuluje pravidlo: látky se skládají z pohybujících se částic • používá pojmy atom, molekula ve správných souvislostech • slovně popíše složení atomu a vznik kationtu a aniontu z neutrálních atomů • používá značky a názvy nejznámějších chemických prvků, dokáže je zařadit do periodické tabulky 	<p>Oddělování složek směsí usazování, filtrace, destilace, krystalizace, sublimace</p> <p>Voda a vzduch druhy vod výroba pitné vody čistírna odpadních vod složení vzduchu znečištění ovzduší, smog, inverze ozón, ozónová vrstva</p> <p>Hoření, plamen, hašení první pomoc při popáleninách</p> <p>Protonové číslo, chemické prvky, chemické sloučeniny, chemická vazba molekuly, atomy, protony, neutrony, atomové jádro, elektrony, elektronový obal, valenční elektrony, ionty protonové číslo značky prvků pojmy: chemické látky, prvky, sloučeniny</p>	<p>b.4</p> <p>b.5 b.6</p> <p>g.2</p> <p>c.1</p>
---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> vysvětlí, co udává protonové číslo. vyhledá v tabulkách názvy prvků ke známým (daným) protonovým číslům a naopak, zapíše správně ke značce prvku protonové číslo se orientuje v periodické soustavě prvků používá pojmy chemické látky, chemický prvek, chemická sloučenina a chemická vazba ve správných souvislostech rozliší chemickou značku prvku a chemický vzorec sloučeniny ze vzorce (a z modelu molekuly) chemické sloučeniny odvodí kvalitativní i kvantitativní složení chemické látky (počet prvků a jejich název, počet atomů jednotlivých prvků v molekule) uvede základní rozdíly mezi kovy a nekovy, polokovy uvede vlastností a příklady praktického využití prvků, slitin rozliší periody a skupiny v periodické soustavě chemických prvků, vyhledá prvky s podobnými vlastnostmi vysvětlí princip periodického zákona rozliší periody a skupiny v periodické soustavě chemických prvků, vyhledá prvky s podobnými vlastnostmi rozliší výchozí látky a produkty chemické reakce a určí je správně v konkrétních příkladech uvede faktory ovlivňující průběh chemické reakce, včetně pojmu katalyzátor provede jednoduché výpočty z chemických rovnic, s využitím vztahů pro n, M, m, V, c uvede zákon zachování hmotnosti pro chemické reakce a využije ho při řešení úloh zapiše jednoduchými chemickými rovnicemi vybrané chemické reakce přečte chemické rovnice (včetně použití látkového množství) posoudí význam zákona zachování hmotnosti pro chemickou výrobu určí oxidační číslo atomů prvků ve dvouprvkových sloučeninách zapiše z názvů vzorce sloučeniny a naopak ze vzorců jejich názvy popíše vlastnosti a použití vybraných sloučenin a posoudí vliv těchto látek na životní prostředí 	<p>chemická vazba iontová vazba</p> <p>Chemické prvky a periodická soustava chemických prvků</p> <p>periodický zákon</p> <p>Chemické reakce</p> <p>výchozí látky a produkty chemický děj</p> <p>Zákon o zachování hmotnosti, chemické rovnice</p> <p>látkové množství molární hmotnost látková koncentrace úpravy (vyčíslení) chemických rovnic výpočty z chemických rovnic</p> <p>Dvouprvkové sloučeniny Oxidy Sulfidy Halogenidy názvosloví oxidační číslo Kyselost a zásaditost roztoků, pH</p>	<p>c.2 c.3</p> <p>d.1 d.2 d.3</p> <p>e.1</p>
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> rozliší kyselé a zásadité roztoky pomocí indikátorů pH orientuje se na stupnici pH a změří pH roztoku univerzálním indikátorovým papírkem 	kyselina, zásada, pH	e.3 a.2
--	----------------------	------------

9. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> bezpečně rozpouští hydroxidy a ředí kyseliny, poskytne první pomoc při zasažení těmito látkami zapiše z názvů vzorce a naopak ze vzorců jejich názvy popíše vlastnosti a použití vybraných hydroxidů a kyselin (kyslíkaté a bezkyslíkaté kyseliny) vysvětlí pojem neutralizace uvede příklady uplatnění neutralizace v praxi rozliší, které látky patří mezi soli dokáže vytvořit vzorce a názvy jednoduchých solí uvede vlastnosti a význam nejdůležitějších solí rozliší anorganické a organické sloučeniny rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich vzorce, vlastnosti a použití rozliší pojmy „uhlovodíky“ a „deriváty uhlovodíků“ na příkladech vzorců známých derivátů uhlovodíků rozliší uhlovodíkový zbytek a funkční (charakteristickou) skupinu rozliší a zapiše vzorce nejběžnějších derivátů uhlovodíků, uvede vlastnosti a příklady použití těchto látek uvede výchozí látky, produkty a podmínky fotosyntézy rozliší sacharidy, tuky, bílkoviny a vitaminy, uvede příklady zdrojů těchto látek pro člověka a posoudí různé potraviny z hlediska obecně uznávaných zásad zdravé výživy rozpozná plasty od dalších látek, uvede příklady názvů, vlastností a použití posoudí vliv používání plastů na životní prostředí 	<p>Hydroxidy a kyseliny názvosloví významné hydroxidy a kyseliny</p> <p>Neutralizace</p> <p>Soli, průmyslová hnojiva, stavební pojiva názvosloví, vlastnosti a význam vybraných solí</p> <p>Uhlovodíky alkany, alkeny, alkyny, areny</p> <p>Deriváty uhlovodíků halogenové deriváty alkoholy a fenoly aldehydy a ketony karboxylové kyseliny estery, esterifikace</p> <p>Přírodní látky fotosyntéza sacharidy, tuky, bílkoviny, vitaminy</p> <p>Plasty a syntetická vlákna (polyethylen, polypropylen, polystyren, polyvinylchlorid, polyamidová a polyesterová vlákna)</p> <p>Paliva</p>	<p>e.1, e.2, e.3</p> <p>e.1</p> <p>f.1</p> <p>f.3</p> <p>f.4 f.5 f.6 →Př</p> <p>f.2 →Př</p>

<ul style="list-style-type: none"> • uveďte význam, výrobu a využití ropy, uhlí a zemního plynu • doloží na příkladech význam chemických výroby pro naše hospodářství a pro člověka • popíše výrobu železa a oceli • zjednodušeně popíše technologie výroby některých látek • vysvětlí pojem „biotechnologie“, uveďte příklady • na konkrétních příkladech doloží, jak dochází ke znečišťování životního prostředí a jak tomu předcházet • vyjmenuje nejznámější chemické podniky v okolí, uveďte příklady jejich výroby a posoudí možná nebezpečí při vzniku havárií • na modelových příkladech uveďte zásady chování za mimořádných situací ohrožujících zdraví a život člověka během přírodních a průmyslových havárií v blízkosti bydlíště (školy) • rozpozná látky podle jejich nebezpečnosti a uveďte zásady práce s nimi • uveďte příklady otravných látek a způsoby ochrany proti nim • uveďte příklady volně i nezákonně prodávaných drog a popíše příklady následků, kterým se vystavuje jejich konzument • určí které ze známých reakcí patří mezi redoxní reakce • vysvětlí pojem „koroze“, uveďte příklady činitelů ovlivňujících její rychlost, uveďte způsoby ochrany ocelových výrobků před korozí • objasní, co je podstatou galvanického článku a uveďte příklady praktického využití • objasní, co je podstatou elektrolyzy a uveďte příklady praktického využití 	<p>ropa, uhlí, zemní plyn</p> <p>Chemie a společnost chemické výroby otravné látky pesticidy biotechnologie, enzymy léčiva drogy detergenty potravin chemie a životní prostředí ochrana člověka za mimořádných situací</p> <p>Redoxní reakce oxidace a redukce koroze galvanický článek elektrolyza</p>	<p>a.3 g.1 g.2 g.3 →Př</p> <p>d.1 →Fy</p>
---	---	---

PŘÍRODOPIS

a) *OBEČNÁ BIOLOGIE A GENETIKA - OVO*

žák	<ol style="list-style-type: none"> 1. rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů 2. popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel 3. rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin i živočichů 4. třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek 5. vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti
-----	--

6. *uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů*
7. *uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka*

b) BIOLOGIE HUB - OVO

žák

1. *rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků*
2. *vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích*
3. *objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků*

c) BIOLOGIE ROSTLIN - OVO

žák

1. *odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům*
2. *porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku*
3. *vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin*
4. *rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů*
5. *odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí*

d) BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ - OVO

žák

1. *porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů*
2. *rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin*
3. *odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí*
4. *zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy*

e) BIOLOGIE ČLOVĚKA - OVO

žák

1. *určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy*
2. *orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka*
3. *objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří*
4. *rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života*
5. *aplikuje první pomoc při poranění a jiném poškození těla*

f) NEŽIVÁ PŘÍRODA - OVO

žák

1. *objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života*
2. *rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek*
3. *rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody*
4. *porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě*
5. *rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků*

6. *uveďte význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochrana před nimi*

g) ZÁKLADY EKOLOGIE - OVO

žák

1. *uveďte příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi*
2. *rozlišuje a uveďte příklady systémů organismů – populace, společenstva, ekosystémy a objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému*
3. *vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam*
4. *uveďte příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému*

h) PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY - OVO

žák

1. *aplikuje praktické metody poznávání přírody*
2. *dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody*

Očekávané výstupy jsou realizovány v předmětech **Přírodopis** a **Environmentální výchova**.

6. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porovná rozdíl v pozorování pouhým okem, lupou a mikroskopem • vytvoří mikroskopický preparát • rozlišuje základní části rostlinného těla a květu • uvádí příklady lesních organismů • uveďte základní části ekosystému • rozliší pojmy ekosystém a společenstvo • vyjmenuje a schematicky znázorní jednotlivé vrstvy Země • vysvětlí pojmy atmosféra a hydrosféra a objasní jejich význam pro vznik života na Zemi • stručně popíše vznik života na Zemi • vyjmenuje a vysvětlí projevy živých organismů • porovná fotosyntézu a dýchání • popíše základní podmínky pro život • znázorní potravní pyramidu • vysvětlí pojmy producent, konzument, rozkladač • objasní vztah mezi producenty, konzumenty a rozkladači • vysvětlí pojmy symbióza, predace, parazitismus • vytvoří mikroskopický preparát a pozoruje buňku • nakreslí rostlinnou a živočišnou buňku a popíše jednotlivé orgány 	<p>Pozorování v přírodě Části mikroskopu Potřeby k mikroskopování</p> <p>Les</p> <p>Planeta Země a vznik života na Zemi Planeta Země Stavba Země Obaly Země Vznik života na Zemi Život na Zemi</p> <p>Projevy života</p> <p>Vztahy mezi organismy</p> <p>Základní struktura života</p>	<p>h.1, h.2 c.1 g.2</p> <p>f.1</p> <p>f.1</p> <p>a.1</p> <p>g.3</p> <p>g.1</p> <p>a.2</p>

<ul style="list-style-type: none"> • objasní funkci jednotlivých organel • porovná rostlinnou a živočišnou buňku podle stavby a z hlediska výživy buňky • vysvětlí, v čem se liší a v čem se shodují organismy jednobuněčné a organismy mnohobuněčné • porovná pojmy pletivo a tkáň • objasní vztah buňka – pletivo(tkáň) – orgán – orgánová soustava – organismus • seznání se se základními taxonomickými jednotkami pro třídění organismů, rozlišuje je • charakterizuje viry • uvede význam virů jako původců nemocí • popíše buňku bakterie • zhodnotí význam bakterií v přírodě • zhodnotí význam bakterií jako původců chorob • vysvětlí způsob výživy hub • porovná houby cizopasně a hniložijné • popíše stavbu plodnice, objasní různé způsoby výživy hub a jejich význam jako rozkladačů v ekosystémech • rozpozná několik našich nejznámějších jedlých i jedovatých hub • objasní symbiózu řasy a houby v lišejníku • popíše stavbu těla lišejníku • uvede příklady lišejníků a pozná je podle nákresu • vysvětlí pojem bioindikátor čistoty vzduchu • popíše stavbu těla řasy jednobuněčné a mnohobuněčné, uvede příklady • vysvětlí pojem stélka • objasní způsob výživy řas, vysvětlí pojem fotosyntéza, objasní význam fotosyntézy a dýchání pro život rostlin • uvede význam řas v přírodě • uvede rozdíl mezi nižšími a vyššími rostlinami • uvede podmínky pro výskyt mechů a jejich význam • popíše stavbu těla jednobuněčného živočicha • vysvětlí způsoby rozmnožování prvoků • objasní způsob výživy živočichů • určí hlavní znaky žahavců • popíše pohlavní a nepohlavní rozmnožování • popíše vnější stavbu těla bezobratlých na modelovém příkladu • uvede způsob výživy • objasní způsob rozmnožování a termín obojetné pohlaví • objasní vývin přímý a nepřímý • podle atlasu nebo klíče určí druhy živočichů 	<p>Buňka rostlinná a živočišná</p> <p>Jednobuněčné a mnohobuněčné organismy</p> <p>Přehled organismů</p> <p>Viry</p> <p>Bakterie</p> <p>Houby bez plodnic Houby s plodnicemi</p> <p>Lišejníky Význam lišejníků v přírodě</p> <p>Řasy Stavba těla nižších rostlin</p> <p>Prvoci</p> <p>Žahavci</p> <p>Ploštěnci Hlísti Kroužkovci Měkkýši</p>	<p>a.3, c.1</p> <p>a.4</p> <p>a.7</p> <p>b.1, b.2 h.1, h.2</p> <p>b.3</p> <p>c.1, c.2, c.3</p>
--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> vysvětlí biologickou rovnováhu určí hlavní znaky členovců rozliší členovce na pavoukovce, korýše a vzdušnicovce popíše stavbu těla členovců na modelových příkladech uvede způsob výživy objasní význam členovců v přírodě porovná hmyz s proměnou dokonalou a s proměnou nedokonalou podle atlasu nebo klíče určuje druhy členovců 	Členovci	a.4, a.5, d.1 – 4, g.1, g.4, h.1, e.5
<ul style="list-style-type: none"> objasní význam hmyzu v různých ekosystémech 	Hmyz v ekosystémech	
<ul style="list-style-type: none"> zkoumá přírodniny pomocí literatury a nástrojů k pozorování 	Příroda našeho okolí Pozorování v přírodě	g.1, h.1 - 2
<ul style="list-style-type: none"> vytvoří přehled probraných skupin organismů 	Třídění organismů	a.4

7. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> vyjmenuje hlavní znaky strunatců porovná strunatce a bezobratlé živočichy seznámí se se schématem třídění strunatců uvede hlavní znaky a příklady pláštěnců a bezlebečných vyjmenuje hlavní znaky obratlovců vysvětlí, čím se liší obratlovci od ostatních strunatců popíše vnější stavbu těla a způsob života mihule určí, čím se paryby odlišují od ryb vyjmenuje zástupce paryb nakreslí a popíše stavbu těla ryby vysvětlí přizpůsobení těla ryby vodnímu prostředí vyjmenuje smyslové orgány, vysvětlí jejich význam pro život ryby podle nákresu pojmenuje vnitřní orgány ryby popíše způsob rozmnožování ryb charakterizuje ryby sladkovodní a mořské a uvede příklady rozliší ryby podle způsobu výživy na dravé a nedravé podle obrázků a fotografií určí naše nejznámější sladkovodní ryby a vysvětlí jejich 	<p>Zoologie Strunatci Systém strunatců</p> <p>Pláštěnci Bezlebeční</p> <p>Obratlovci</p> <p>Kruhoústí. Paryby</p> <p>Ryby</p>	

<p>význam v přírodě a význam hospodářský pro člověka</p> <ul style="list-style-type: none"> • vyjmenuje a určí nejvýznamnější mořské ryby, se kterými se u nás setkají • uvede hlavní znaky obojživelníků • popíše vnější stavbu těla žáby • určí společné a rozdílné znaky obojživelníků a ryb • podle nákresu pojmenuje vnitřní orgány žáby • vysvětlí vnější a vnitřní oplození • popíše rozmnožování a vývin obojživelníků • popíše rozdělení obojživelníků a uvede příklady • uvede hlavní znaky plazů • popíše vnější stavbu těla plazů a jejich přizpůsobení prostředí souše • podle nákresu pojmenuje vnitřní orgány • porovná dýchání, srdce a rozmnožování obojživelníků a plazů • doplní schéma rozdělení plazů a uvede příklady • určí naše nejznámější plazy a jejich význam v přírodě • rozliší užovku a zmiji • uvede hlavní znaky ptáků, popíše ptačí pero • podle nákresu určí názvy kostí ptáka • charakterizuje přizpůsobení kostry a svalů k létání • podle nákresu určí orgánové soustavy a jejich funkci • popíše stavbu vejce, určí význam pro rozmnožování • uvede rozdílné a společné znaky rozmnožování plazů a ptáků • vysvětlí přizpůsobení zobáku a končetin ptáka prostředí a způsobu obživy • a pomocí atlasu se orientuje v systému našich ptáků • přiřadí naše ptáky do ekosystémů, ve kterých žijí • uvede způsob ochrany ptáků • uvede podmínky pro výskyt mechů a jejich význam • popíše mechovou rostlinku, uvede způsob rozmnožování mechů • určuje naše mechy podle jednoduchého klíče • popíše stavbu těla výtrusné rostliny • popíše život kapradiny v průběhu roku • vysvětlí vznik uhlí • vysvětlí pojmy výtrusné a semenné rostliny • nakreslí a popíše hlavní části těla semenné rostliny 	<p>Obojživelníci</p> <p>Plazi</p> <p>Ochrana před uštknutím zmije</p> <p>Ptáci</p> <p>Botanika Mechy Významné druhy mechů</p> <p>Kapradiny, přesličky, plavuně Stavba těla vyšších rostlin</p> <p>Semenné rostliny Části rostlinného těla</p> <p>Kořen</p>	<p>d. 1 – 4 h. 1, h.2</p> <p>→ fenologie</p>
---	---	---

<ul style="list-style-type: none"> • nakreslí a popíše stavbu kořenu • objasní funkci kořenu a přizpůsobení různým funkcím • uvede význam stonku • rozliší byliny a dřeviny • rozliší lodyhu, stvol a stéblo • vysvětlí, co je oddenek • popíše funkci listu a jeho význam pro rostlinu • nakreslí a popíše postavení listů na stonku • nakreslí a popíše vnější a vnitřní stavbu listu • rozliší listy jednoduché a složené • pojmenuje tvary jednoduchých i složených listů • vysvětlí význam květu pro rozmnožování rostlin • nakreslí a popíše samčí a samičí součásti květu • rozliší kalich a korunu • porovná květ jednopohlavný a oboupohlavný • vysvětlí, co je rostlina dvoudomá a jednodomá • rozliší různá květenství • vysvětlí, co je opylení a co je oplození • popíše proměnu květu v plod a semena • uvede různé plody • objasní způsoby rozšiřování plodů v závislosti na prostředí • rozliší a uvede podstatu rozmnožování pohlavního a nepohlavního • rozliší podle stavby květu rostliny nahosemenné a krytosemenné • rozliší jinany a jehličnany • popíše rozmnožování jehličnanů • určí naše jehličnany a popíše je • uvede charakteristiku krytosemenných rostlin • porovná rostliny jednoděložné a dvouděložné • charakterizuje vybrané čeledi krytosemenných rostlin a uvede zástupce • určí rostlinu podle klíče • s pomocí literatury se orientuje v systému rostlin • pozná nejrozšířenější naše dřeviny a byliny dle výběru učitele • objasní pojmy společenstvo a ekosystém • pohovoří o společenstvech přirozených a umělých • uvede význam lesa produkční i mimoprodukční 	<p>Stonek</p> <p>List</p> <p>Květ</p> <p>Květenství</p> <p>Opylení, oplození Semena a plody</p> <p>Nahosemenné rostliny</p> <p>Krytosemenné rostliny</p> <p>Společenstva, ekosystémy Ekosystém lesa Ekosystém pole Vodní ekosystémy Ekosystém lidských sídel Kulturní krajina</p>	<p>a.5 c.1 – 5, g.1 h.1, h.2</p> <p>g.1, g.3,g.4</p>
---	--	--

8. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • popíše tělní pokryv savců • popíše kostru savců • uvede souvislosti mezi stavbou těla a způsobem života savců, přizpůsobení prostředí • vysvětlí základní činnosti těla savců • stručně popíše stavbu a funkci orgánových soustav těl savců • uvede základní systematické skupiny savců, uvede jejich zástupce z různých biotů světa • vysvětlí význam a způsoby ochrany živočichů • seznámí se s projevy chování živočichů <ul style="list-style-type: none"> • charakterizuje hlavní předchůdce člověka a porovná je s dnešním člověkem • popíše lidské tělo, pojmenuje jeho části • vyjmenuje jednotlivé orgánové soustavy a popíše jejich uložení v těle člověka • v orgánových soustavách vyjmenuje orgány • vysvětlí funkci orgánů a celé orgánové soustavy • vysvětlí propojenost všech dějů, které probíhají v lidském těle <ul style="list-style-type: none"> • zdůvodní svou odpovědnost za uchování zdraví • hodnotí nebezpečí zneužívání léků a drog • vysvětlí způsoby ochrany před chorobami • zvládá základy poskytování první pomoci <ul style="list-style-type: none"> • popíše nitroděložní vývin jedince a význam placenty • objasní význam zdravého životního stylu matky pro zdraví dítěte • objasní vztah matky a dítěte po porodu a význam kojení <ul style="list-style-type: none"> • objasní funkci chromozomů, vysvětlí, co je dědičnost • vysvětlí pohlavní a nepohlavní rozmnožování • stručně vysvětlí podstatu dědičnosti <ul style="list-style-type: none"> • charakterizuje jednotlivé etapy lidského života <ul style="list-style-type: none"> • uvede příklady infekčních nemocí a jejich původců • vysvětlí pojmy epidemie a pandemie • vysvětlí, co jsou civilizační choroby • uvede zásady zdravého způsobu života • posoudí nebezpečí úrazů	<p>Savci Tělní pokryv savců Tvar a pohyb těla Orgánové soustavy savců</p> <p>Ochrana živočichů Základy etologie</p> <p>Člověk Vztah člověka a ostatních živočichů Soustava pohybová Soustava trávicí Soustava dýchací Soustava oběhová Soustava vylučovací Soustava smyslová Soustavy řídicí Soustava rozmnožovací</p> <p>Vývin nového jedince Vývin nového jedince</p> <p>Dědičnost u člověka</p> <p>Průběh lidského života</p> <p>Zdraví a nemoc</p> <p>Epidemie Vliv prostředí a životního stylu na zdraví</p>	<p>a.4 d.1- 4 g.1 - 3</p>

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakterizuje postavení Země ve vesmíru a vytvoření základních podmínek pro život na Zemi • vysvětlí vznik Země, atmosféry a hydrosféry • objasní střídání dne a noci a ročních období • popíše stavbu zemského tělesa • vyjmenuje základní zemské sféry • charakterizuje nerosty, odliší nerosty od hornin, uvede příklady • určí základní nerosty • popisuje vlastnosti nerostů • rozliší vnitřní a vnější geologické děje • popíše pohyb kontinentů, vysvětlí jeho příčiny a následky • objasní sopečnou činnost a zemětřesení • vysvětlí protichůdnost vnějších a vnitřních geologických dějů • popíše horniny vyvřelé, usazené, přeměněné a jejich vznik • určí základní horniny • objasní zvětrávání hornin • rozliší usazené horniny podle vzniku • popíše vznik uhlí • orientuje se v geologické mapě • uvede příčinu přeměny hornin • charakterizuje vlastnosti přeměněných hornin a uvede příklady • objasní vztahy mezi vyvřelými, usazenými a přeměněnými horninami • vyloží vznik půdy, rozliší půdní typy a půdní druhy • pozoruje vlastnosti půdy • vysvětlí, co je eroze a význam zeleně pro ochranu před erozí • popíše souvislosti mezi půdou, vodou, vzduchem a živou přírodou • charakterizuje jednotlivé geologické éry a vývoj života v nich • uvede vlivy podnebí na tvárnost zemského povrchu a na rozvoj života na Zemi • uvede Ch. Darwina jako autora vývojové teorie • uvede některé doklady vývojové teorie 	<p>Vesmír – Země</p> <p>Země ve vesmíru</p> <p>Stavba Země</p> <p>Nerosty a horniny</p> <p>Nerosty</p> <p>Vnitřní geologické děje Litosféra</p> <p>Horniny Vyvřelé horniny Vnější geologické děje</p> <p>Usazené horniny</p> <p>Přeměněné horniny</p> <p>Horninový cyklus</p> <p>Pedosféra</p> <p>Vývoj Země, života a člověka Vznik života Prvohory Druohory Třetihory Čtvrtohory Vývojová teorie</p>	<p>→Z</p> <p>f.2 – 3 h.1 - 2</p> <p>→ Svět práce f.4</p> <p>f.5</p>

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uvede význam světelné energie pro život • uvede význam jednotlivých vrstev atmosféry pro život • objasní vlivy organismů na složení atmosféry • objasní vlivy oxyselování prostředí na organismy a člověka • vysvětlí význam vody pro život na Zemi • uvede rozložení vody na Zemi a zapojení do oběhu vody • uvede význam vodních zdrojů • objasní rozkladné řetězce probíhající v půdě a uvede příklady • rozliší důležitost živin v koloběhu látek • objasní pojmy druh, populace, společenstvo, ekosystém, biosféra • vysvětlí vzájemnou závislost organismů a přírodní rovnováhy • popíše ekosystémy jednotlivých vegetačních pásů a výškových stupňů • popíše oběh látek v biosféře a jeho závislost na sluneční energii • porovná společenstva přirozená a umělá • popíše význam moře pro biosféru • rozliší chráněná území • vyhledá a popíše problémy ŽP v oblasti, kde žije a porovná je s problémy v jiných oblastech • popíše ovlivňování přírody člověkem v průběhu civilizace • uplatňuje zásady udržitelného způsobu života, které se promítají do odpovědného chování k přírodě • vnímá propojenost světa, snaží se porozumět globálním problémům, jejich dopadu na ŽP a hledat možnosti řešení na různých úrovních • uvede význam vlivu podnebí a počasí, na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události z působené výkyvy počasí a dalšími jevy, možné dopady i ochranu před nimi • uvede význam vlivu člověka na vývoji ekosystémů • vysvětlí závislost člověka na ekosystému a zdůvodní příčiny ekologických problémů • posoudí změny krajiny vlivem člověka • zapojí se do ročního celoškolského projektu 	<p>Ekologie Abiotické podmínky Světlo a teplo</p> <p>Atmosféra</p> <p>Hydrosféra</p> <p>Pedosféra Minerální látky</p> <p>Biotické podmínky Biosféra Rozmanitost organismů</p> <p>Ekosystémy a biomy</p> <p>Ochrana přírody</p> <p>Vliv člověka na krajinu</p> <p>Trvale udržitelný život Označování výrobků a ekoznaček Recyklace Globální problémy lidstva Globální a ekologické problémy současnosti</p> <p>Přírodní katastrofy a jejich příčiny v ČR i ve světě</p> <p>Ekologické katastrofy a jejich příčiny</p>	<p>→Ch g.4</p> <p>PT5.b a.1 →Z, Ch</p> <p>g.1 – 3</p> <p>PT5.a</p> <p>→Z g.4</p> <p>PT5.c</p> <p>PT5.d</p> <p>g4</p> <p>f.6</p>

ZEMĚPIS

a) GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE a TOPOGRAFIE - OVO

žák:

1. *organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů*
2. *používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii*
3. *přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině*
4. *vytváří a využívá osobní myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu*

b) PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ - OVO

žák:

1. *zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy*
2. *prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů*
3. *rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu*
4. *porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost*

c) REGIONY SVĚTA - OVO

žák:

1. *rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa*
2. *lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny*
3. *porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států*
4. *zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich*

d) SPOLEČENSKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ - OVO

žák:

1. *posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa*
2. *posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel*
3. *zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje*
4. *porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit*
5. *porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků*
6. *lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech*

e) **ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ - OVO**

žák:

1. *porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajín*
2. *uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)*
3. *uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí*

f) **ČESKÁ REPUBLIKA - OVO**

žák:

1. *vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy*
2. *hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům*
3. *hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu*
4. *lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit*
5. *uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států*

g) **TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA, PRAXE A APLIKACE - OVO**

žák:

1. *ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu*
2. *aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny*
3. *uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech*

6. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozliší složky krajinné sféry: přírodní sféra x společenská a hospodářská sféra • v zeměpisném atlase vyhledá mapu s požadovanými informacemi • vysvětlí rozdíl mezi glóblem a mapou a jejich použitím • v mapách s pomocí rejstříku vyhledá informace o libovolném místě na Zemi: zeměpisná poloha, podnebný pás, převládající větry, teploty, srážky, nadmořská výška, přírodní krajina • s použitím měřítka určí vzdálenost dvou míst na mapě • vyhledá informace v turistické mapě 	<p>Kartografie, topografie</p> <p>mapy, plány, jazyk mapy, symboly, smluvené značky</p> <p>zeměpisná síť, zeměpisné souřadnice</p> <p>práce s turistickou mapou</p>	<p>e.1</p> <p>→Ma</p>

<ul style="list-style-type: none"> • prakticky použije turistickou mapu v terénu: zorientuje ji s buzolou i bez ní, identifikuje významné body v krajině pomocí turistické mapy • vysvětlí pojmy vrstevnice, kóta • popíše terén na vrstevnicové mapě, určí nadmořskou výšku daného místa, popíše a načrtne (stoupání, klesání) profil vymezené trasy, určí výškový rozdíl dvou míst v mapě • žák odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností • zhodnotí postavení Země ve sluneční soustavě, porovná podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy • zhodnotí důsledky pohybů Země a Měsíce pro život lidí a organismů: s pomocí mapy časových pásem určí místní čas světových velkoměst, porovná délku dne na různých místech na Zemi, vysvětlí pojmy polární noc, polární den, určí jejich výskyt na místě a v čase, vysvětlí pojem nadhlavník (zenit), určí kdy a kde se slunce nachází v nadhlavníku • vysvětlí pojmy pasát, monzun, západní proudění; zdůvodní vznik, pravidelnost a význam těchto větrných systémů • vymezí teplotní pásy na Zemi, objasní jejich základní odlišnosti • objasní rozdíl mezi podnebím a počasím • grafické znázornění předpovědi počasí formuluje slovně a naopak • vypočítá průměrnou denní teplotu, průměrnou měsíční teplotu • z v tabulce uvedených průměrných měsíčních teplot a srážek sestaví klimadiagram • v klimadiagramu vyhledá informace o ročním chodu teplot a srážek, teplotách a srážkách v jednotlivých obdobích, porovná teplotní a srážkové poměry podle dvou klimadiagramů • pojmenuje a klasifikuje základní tvary zemského povrchu: 1) pohoří podle původu: sopečná, kerná, vrásná – popíše jejich části a genezi 2) typy povrchu: nížiny, hornatiny; roviny, pahorkatiny, vrchoviny, hornatiny, velehory • zhodnotí význam oceánů: klimatický, dopravní, oceánu jako zdroje potravin a nerostných surovin 	<p>Země ve vesmíru</p> <p>pohyb Země, Měsíce místní a světový čas, časová pásma, datová hranice</p> <p>Atmosféra</p> <p>Litosféra</p> <p>Hydrosféra oceány</p>	<p>a.1, a.2 g.1, g.2, g.3</p> <p>→F(g.2)</p> <p>b.1, b.2</p> <p>meteorologie</p> <p>→M</p> <p>a.1, a.3</p> <p>a.1, b.3</p> <p>a.1</p>
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • zdůvodní odlišnou salinitu v různých částech oceánu • vyjmenuje základní typy pohybu oceánské vody a popíše jejich vliv na pobřeží • popíše charakter vodního toku v jeho různých částech (pramen, horní, dolní tok, delta, ...) • vysvětlí pojmy povodí, rozvodí, průtok, režim řek • zdůvodní vznik povodní, odhadne nebezpečí povodně v daném místě, navrhne protipovodňová opatření (→ živelní pohromy) • zdůvodní vznik ledovců a zhodnotí jejich význam a vliv na krajinu • popíše koloběh vody v přírodě • rozliší půdní vláhu a spodní vody, popíše jejich význam a nebezpečí znečištění spodních vod • popíše vznik půd, jejich složky a význam, zdůvodní vznik různých půd v různých přírodních podmínkách • zhodnotí význam zeměpisné polohy pro využití daného místa • vymezí a charakterizuje základní přírodní oblasti: poloha, podnebí, rostlinstvo a živočišstvo • vymezí a charakterizuje přírodní krajiny • rozliší původní přírodní krajinu a krajinu přetvořenou člověkem • na příkladech popíše vliv člověka na proměnu původní přírodní krajiny: tropické deštné lesy, savany, pouště, subtropy, stepi, listnaté a smíšené lesy mírného pásu, severské jehličnaté lesy, tundra, polární pustiny • do slepé mapy umístí určených 60 místopisných pojmů, které souvisí s učivem o přírodní sféře 	<p>vodstvo na pevninách</p> <p>ledovce</p> <p>Pedosféra</p> <p>Biosféra</p> <p>výšková a šířková pásmovitost, přírodní krajiny</p>	<p>a.1</p> <p>(→ živelní pohromy) →Př a.3, a.4, b.3, e.2</p> <p>b.3, b.4</p>
--	--	---

7. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vymezí a charakterizuje základní přírodní oblasti: poloha, povrch, podnebí, rostlinstvo a živočišstvo, hospodářské využití, vliv člověka na jejich rozmístění a proměnu • vypočítá hustotu osídlení, vymezí regiony podle hustoty osídlení 	<p>Obecný fyzický zeměpis světa</p> <p>Oceány a polární oblasti Afrika, Austrálie, Amerika, Asie</p>	<p>c.1</p>

<ul style="list-style-type: none"> • porovná hustotu osídlení různých regionů, různou hustotu osídlení zdůvodní • vymezí regiony podle rasy, náboženství obyvatel, kulturních tradic • vysvětlí pojmy: přirozený přírůstek obyvatel, porodnost, úmrtnost • rozliší „strom života“ zemí s vysokým přírůstkem a zemí s malým přírůstkem • předpoví vývoj počtu obyvatel podle „stromu života“ • objasní vztah mezi věkovým složením obyvatelstva a ekonomikou • objasní problematiku výživy, zdravotnictví, vzdělávání, hospodářského růstu („bludný kruh hladu“) • vysvětlí význam nerostného bohatství pro ekonomiku země, regionu • vymezí nejvýznamnější lokality světa se zásobami nerostných surovin • zdůvodní, jak je hospodářství určeno přírodními a společenskými podmínkami • zdůvodní význam přírodních podmínek pro vývoj kultur • porovnává a hodnotí regiony podle přírodních, hospodářských a společenských kritérií • popíše některé nejvýznamnější společenské procesy a změny ve významných regionech • srovnává jednotlivé regiony, jejich rozvojová jádra a periferní zóny • jednoduchým způsobem zdůvodní odlišnosti a společné znaky regionů států a seskupení států • porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin • uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí • lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech • uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí • do slepé mapy umístí daných 210 nových místopisných pojmů, které souvisí s učivem 	<p>obyvatelstvo</p> <p>nerostné bohatství</p> <p>zemědělství, průmysl, doprava, služby</p> <p>Asie – kolébka kultur</p>	<p>d.1</p> <p>c.2, c.3, c.4 d.3, d.4, d.5 d.6, e.1 PT 4.c</p>
--	---	--

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohrazení a lokalizaci regionů světa 	Evropa	c.1

<ul style="list-style-type: none"> • porovná režim řek podle grafů jejich průměrných průtoků během roku • vysvětlí pojem struktura zaměstnanosti, uvede příklady z různých států Evropy • vysvětlí odlišnosti monarchie a republiky, zná státní zřízení evropských zemí • zařadí hlavní evropské jazyky do jednotlivých skupin: slovanské, germánské, románské, ugrofinské, keltské; vymezí je prostorově • vysvětlí pojmy: migrace, imigrace a emigrace, popíše hlavní migrační trendy obyvatel v Evropě a jejich význam • vysvětlí pojmy: migrace, imigrace a emigrace, popíše hlavní migrační trendy obyvatel v Evropě a jejich význam • vymezí regiony podle kulturních tradic • vymezí nejvýznamnější lokality se zásobami nerostných surovin – porovná regiony Evropy a světa podle zdrojů • vymezí regiony podle zemědělství, průmyslu a toto vymezení zdůvodní • vymezí regiony podle cestovního ruchu a toto vymezení zdůvodní • chápe provázanost jednotlivých ekonomických odvětví • charakterizuje základní ekonomická odvětví podle jejich vstupů, produktů, nároků na infrastrukturu a pracovní sílu • porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit • rozlišuje obnovitelné a neobnovitelné zdroje • zdůvodní hospodářské zaměření jednotlivých států Evropy • porovnává a hodnotí regiony podle přírodních, hospodářských a společenských kritérií • srovnává regiony, jejich rozvojová jádra a periferní zóny • vytvoří regiony na základě shodných nebo podobných charakteristik • vyhledá a lokalizuje významná ekonomická a politická seskupení, uvede příklady důvodů jejich vzniku a existence • stručně charakterizuje jednotlivé státy nebo regiony podle přírodních, společenských a hospodářských hledisek • jednoduchým způsobem zdůvodní odlišnosti a společné znaky regionů států a seskupení států • přiměřeně zhodnotí strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje • lokalizuje a popíše nejvýznamnější společenské procesy, změny a jejich příčiny ve významných regionech • do slepé mapy umístí daných 270 místopisných pojmů, které souvisí s učivem 	<p>přírodní podmínky</p> <p>obyvatelstvo</p> <p>nerostné bohatství</p> <p>zemědělství, průmysl, doprava přírodní podmínky služby</p> <p>zemědělství, průmysl, doprava a služby</p>	<p>e.1-3</p> <p>d.1</p> <p>d.1</p> <p>c.1-4 d.3-6 e.3 a.2-4 PT 3.a</p>
---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> připraví trasu a program poznávacího zájezdu v Evropě 		
---	--	--

9. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozliší krajinu a ekosystémy různých oblastí ČR uvede příklady funkcí sídel pojmenuje základní geografické znaky sídel posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla vyhledá některá data o obyvatelstvu, sídlech a hospodářství na stránkách Českého statistického úřadu vymezi a lokalizuje místní region podle bydlíště: prakticky v terénu; na základě zhodnocení geografických informací a dat hodnotí přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům hodnotí a porovnává polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu vymezi a porovná regiony ČR podle přírodních a společensko-ekonomických kritérií lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit jednotlivé kraje a jejich významné oblasti charakterizuje a vzájemně porovná odhadne a zdůvodní možnosti a perspektivy jednotlivých regionů a sídel popíše systém a význam ochrany přírody a krajiny v ČR uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí vymezi a charakterizuje významné oblasti a místa cestovního ruchu navrhne opatření vedoucí k zatraktivnění méně navštěvované oblasti, místa navrhne opatření k ochraně prostředí v hojně navštěvované oblasti, místě uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí 	<p>Česká republika</p> <p>přírodní podmínky zemědělství surovinové zdroje doprava, dopravní poloha průmysl obyvatelstvo kulturní a hospodářské tradice cestovní ruch</p>	<p>f.1</p> <p>g.1 - 3 d.2</p> <p>f.2</p> <p>f.3</p> <p>f.4</p> <p>e.1</p> <p>e.3</p> <p>f.5</p>

<ul style="list-style-type: none"> • uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států • používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii • připraví trasu a program zeměpisné vycházky, exkurze, výletu, dovolené s poznávacím programem • na mapě lokalizuje daných 300 místopisných pojmů 		<p>a.1 - 4</p> <p>PT 5.c</p>
---	--	--

UMĚNÍ A KULTURA

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Umění a kultura** umožňuje žákům jiné než pouze racionální poznávání světa a odráží nezastupitelnou součást lidské existence – umění a kulturu. Kulturu, jako procesy i výsledky duchovní činnosti, umožňující chápat kontinuitu proměn historické zkušenosti, v níž dochází k socializaci jedince a jeho projekci do společenské existence, i jako neoddělitelnou součást každodenního života (kultura chování, oblékání, cestování, práce). Umění, jako proces specifického poznání a dorozumívání, v němž vznikají informace o vnějším a vnitřním světě a jeho vzájemné provázanosti, které nelze formulovat a sdělovat jinými než uměleckými prostředky.

Vzdělávání v této oblasti přináší umělecké osvojování světa, tj. osvojování s estetickým účinkem. V procesu uměleckého osvojování světa dochází k rozvíjení specifického citění, tvořivosti, vnímavosti jedince k uměleckému dílu a jeho prostřednictvím k sobě samému i k okolnímu světu. Součástí tohoto procesu je hledání a nalézání vazeb mezi druhy umění na základě společných témat, schopnosti vcítit se do kulturních potřeb ostatních lidí a jimi vytvořených hodnot a přistupovat k nim s vědomím osobní účasti. V tvořivých činnostech jsou rozvíjeny schopnosti nonverbálního vyjadřování prostřednictvím tónu a zvuku, linie, bodu, tvaru, barvy, gesta, mimiky atp.

V etapě základního vzdělávání je oblast Umění a kultura zastoupena vzdělávacími **obory Hudební výchova a Výtvarná výchova**. V ŠVP Naše škola jsou oba obory realizovány ve vyučovacích předmětech **Hudební výchova, Výtvarná výchova a Umělecká výchova**.

Na 1. stupni základního vzdělávání se žáci seznamují prostřednictvím činností s výrazovými prostředky a s jazykem hudebního a výtvarného umění, ale také umění dramatického a literárního. S nimi se učí tvořivě pracovat, užívat je jako prostředků pro sebevyjádření. Poznávají zákonitosti tvorby, seznamují se s vybranými uměleckými díly, učí se je vzhledem ke svým zkušenostem chápat a výpovědi sdělované uměleckým dílem rozpoznávat a interpretovat.

S přechodem na 2. stupeň základního vzdělávání se otevírá cesta širšímu nazírání na kulturu a umění. Připomínají se historické souvislosti a společenské kontexty ovlivňující umění a kulturu. Inspirací k činnostem se stávají také díla literární a dramatická (divadlo, film), tvorba multimediální i samotné znakové systémy. Nalézání vztahů mezi jednotlivými druhy umění a uplatňování různorodosti výrazových prostředků při hledání variant řešení společně zvolených témat umožňují projekty. Ty otevírají společný prostor pro získání dovedností a poznatků překračujících rámec jednotlivých oborů a přispívají tak k osobitějšímu a originálnějšímu sebevyjádření i hlubšímu porozumění uměleckému dílu.

Hudební výchova vede žáka prostřednictvím *vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností* k porozumění hudebnímu umění, k aktivnímu vnímání hudby a zpěvu a jejich využívání jako svébytného prostředku komunikace. V etapě základního vzdělávání se tyto hudební činnosti stávají v rovině produkce, recepce a reflexe *obsahovými doménami* hudební výchovy. Hudební činnosti jako činnosti vzájemně se propojující, ovlivňující a doplňující rozvíjejí ve svém komplexu celkovou osobnost žáka, především však vedou k rozvoji jeho hudebnosti – jeho hudebních schopností, jež se následně projevují individuálními hudebními dovednostmi – sluchovými, rytmickými, pěveckými, intonačními, instrumentálními, hudebně pohybovými, hudebně tvořivými a poslechovými. Prostřednictvím těchto činností žák může uplatnit svůj individuální hlasový potenciál při sólovém, skupinovém i sborovém zpěvu, své individuální instrumentální dovednosti při souborové hře a doprovodu zpěvního projevu, své pohybové dovednosti při tanci a pohybovém doprovodu hudby a v neposlední řadě je mu dána příležitost „interpretovat“ hudbu podle svého individuálního zájmu a zaměření.

Obsahem *Vokálních činností* je práce s hlasem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu v souvislosti s uplatňováním a posilováním správných pěveckých návyků.

Obsahem *Instrumentálních činností* je hra na hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci i produkci.

Obsahem *Hudebně pohybových činností* je ztvárňování hudby a reagování na ni pomocí pohybu, tance a gest.

Obsahem *Poslechových činností* je aktivní vnímání (percepce) znějící hudby, při níž žák poznává hudbu ve všech jejích žánrových, stylových i funkčních podobách, učí se hudbu analyzovat a interpretovat.

Výtvarná výchova pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy, které jsou nezastupitelným nástrojem poznávání a prožívání lidské existence. Tvořivý přístup k práci s nimi při tvorbě, vnímání a interpretaci vychází zejména z porovnávání dosavadní a aktuální zkušenosti žáka a umožňuje mu uplatňovat osobně jedinečné pocity a prožitky. Výtvarná výchova přistupuje k vizuálně obraznému vyjádření (a to jak samostatně vytvořenému, tak přejatému) nikoliv jako k pouhému přenosu reality, ale jako k prostředku, který se podílí na způsobu jejího přijímání a zapojování do procesu komunikace.

V etapě základního vzdělávání je výtvarná výchova postavena na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, cítění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. K jejich realizaci nabízí výtvarná výchova vizuálně obrazné prostředky (dále jen prostředky) nejen tradiční a ověřené, ale i nově vznikající v současném výtvarném umění a v obrazových médiích. Tvůrčími činnostmi (rozvíjením smyslové citlivosti, uplatňováním subjektivity a ověřováním komunikačních účinků) založenými na experimentování je žák veden k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se na své odpovídající úrovni do procesu tvorby a komunikace.

Obsahem *Rozvíjení smyslové citlivosti* jsou činnosti, které umožňují žákovi rozvíjet schopnost rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání reality a uvědomovat si vliv této zkušenosti na výběr a uplatnění vhodných prostředků pro její vyjádření.

Obsahem *Uplatňování subjektivity* jsou činnosti, které vedou žáka k uvědomování si a uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření.

Obsahem *Ověřování komunikačních účinků* jsou činnosti, které umožňují žákovi utváření obsahu vizuálně obrazných vyjádření v procesu komunikace a hledání nových i neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby, děl výtvarného umění i děl dalších obrazových médií.

Umělecká výchova je koncipována pro 9. ročník jako kombinovaný předmět propojující hudební, výtvarné, pohybové i dramatické dovednosti a vědomosti. Umožňuje žákům poznávat nejrůznější složky současné reality z různých uměleckých pohledů a stejně tak se k současnosti vyjadřovat. Zároveň umožňuje porovnávání uměleckých přístupů k zachycení reality i pocitů v různých historických obdobích a vytváření vlastních realizací k takovým tématům.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace
- chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence; k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy; k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb a k utváření hierarchie hodnot
- spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince; k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě

HUDEBNÍ VÝCHOVA

1. stupeň

1. období

žák:
1. <i>zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase</i>
2. <i>rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem</i>
3. <i>využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře</i>
4. <i>reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie</i>
5. <i>rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby</i>
6. <i>rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální</i>

1. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
žák:		
<ul style="list-style-type: none"> osvojí si nejméně 10 nových písní, projevuje zájem o zpěv a hudební činnosti, snaží se uvolněně, intonačně a rytmicky správně zpívat ve sboru, skupině či sólově s oporou melodického nástroje nebo učitelova zpěvu při zpěvu dostatečně otvírá ústa, zpívá brumendo a na neurčitý vokál dodržuje zásady hlasové hygieny opakuje zpívané nebo hrané rytmicko-melodické motivy melodizuje jednoduché texty (říkadla, jména) 	<p>Vokální činnosti</p> <p>nové písně, zpěv sboru nebo skupiny</p> <p>tvoření tónů, dýchání, výslovnost, brumendo, neurčitý vokál</p> <p>zásady hlasové hygieny</p> <p>intonační a rytmické schopnosti</p> <p>sjednocení hlasového rozsahu (c1 – a1)</p>	1
<ul style="list-style-type: none"> osvojuje si používání jednoduchých nástrojů Orffova instrumentáře ve 2/4 a 3/4 taktu a snaží se o rytmický doprovod lehké písně 	<p>Instrumentální činnosti</p> <p>nemelodické nástroje Orffova instrumentáře</p>	2
<ul style="list-style-type: none"> zapojí se do dvou pohybových her doprovází zpěv nebo pohyb hrou „na tělo“ orientuje se v pojmech pomalu – rychle, potichu – nahlas, vysoké a hluboké tóny, stoupavá a klesavá melodie 	<p>Hudebně pohybové činnosti</p> <p>hudebně pohybové hry</p> <p>hra „na tělo“ (tleskání, pleskání, luskání, podupy)</p> <p>pochod, ukolébavka</p> <p>pohybové vyjádření vlastností tónů</p> <p>improvizovaný pokus o tanec na poslouchanou hudbu</p>	3
<ul style="list-style-type: none"> rozliší zvuk a tón, mluvu a zpěv, hlas mužský, ženský a dětský, zpěv sólisty a sboru, píseň a nástrojovou skladbu podle zvuku pozná nejznámější hudební nástroje pracuje s poslechovémi skladbami (česká státní hymna) 	<p>Poslechové činnosti</p> <p>tóny, zvuky, zpěvní hlasy, vokální a nástrojová hudba</p>	4, 5
		6

<ul style="list-style-type: none"> • píše noty celé správného tvaru na linkách i v mezerách • rozlišuje pomalé a rychlé tempo • rozlišuje zpěv forte a piano 	<p>nejznámější hudební nástroje</p> <p>poslech hudebních skladeb</p> <p>Pojmy z hudební nauky nota celá, zápis do notové osnovy, houslový klíč tempo dynamická znaménka f a p</p>	
---	--	--

2.ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
žák:		
<ul style="list-style-type: none"> • pracuje nejméně s 10 písněmi lidovými i písněmi vytvořenými skladateli pro děti • při zpěvu správně dýchá, užívá rozezpívání • zazpívá vzestupnou a sestupnou řadu tónů • dle individuálních možností správně rytmicky a čistě zpívá s doprovodem i bez doprovodu v rozsahu tónů c1 –h1 • melodizuje a rytmitizuje texty, užívá hudební dialog • vytleská rytmus textů se čtvrtovými, osminovými a půlovými hodnotami ve 2/4 a 3/4 taktu • snaží se vhodně použít dětský instrumentář a improvizované nástroje jako vlastní doprovod ke zpěvu • aktivně se zapojí do hudebně pohybových her • ovládá prvky hry „na tělo“, doprovází jimi zpěv • pokouší se dokázat pohybem výraz a náladu hudby • zvládá jednoduchý taneční pohyb ve dvojici, zatančí mazurku • pracuje s poslechovými skladbami různých žánrů • vyslechne hru na trubku, flétnu, housle, kontrabas, klavír, kytaru, buben a při poslechu se snaží o rozlišení těchto hudebních nástrojů • poslech dětského sboru s doprovodem • poslouchá populární písně pro děti • při zpěvu se řídí dynamickými značkami a poznává repetici • pozná a napíše houslový klíč • rozlišuje základní druhy not a vyhledávat je v notovém zápisu 	<p>Vokální činnosti nové písně lidové i umělé zásady hlasové hygien melodie stoupavá a klesavá sólový, skupinový a sborový zpěv, správná artikulace, měkké nasazení, hlavový tón</p> <p>dynamika, tempo melodizace a rytmitizace textů, ozvěna, hra na „otázku a odpověď“ rytmická cvičení, rytmitizace text</p> <p>Instrumentální činnosti dětský Orffův instrumentář, ostinato</p> <p>Hudebně pohybové činnosti hudebně pohybové hry</p> <p>hra „na tělo“ (podupy, tleskání, pleskání, luskání) pohybové vyjádření hudebního výrazu a nálady hudby (dynamika, tempo) prvky tanečního pohybu ve dvojici, mazurka</p> <p>Poslechové činnosti poslechové skladby</p> <p>poslech hudebních nástrojů</p> <p>dětský sbor populární písně</p> <p>Pojmy z hudební nauky dynamické značky, repetice houslový klíč druhy not</p>	<p>1</p> <p>2</p> <p>3</p> <p>4, 5</p> <p>6</p>

3. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> pracuje nejméně s 10 písněmi v hlasovém rozsahu c1 – c2 osvojuje si pravidla správného rozezpívání a dodržuje pravidla hlasové hygieny užívá další prvky pěvecké techniky (nádechy v pauze i mezi frázemi) pokouší se zpívat kánon ve skupině sleduje obrys notové melodie reaguje na gesta dirigenta orientuje se ve složitější rytmitizaci a melodizaci textů zkouší instrumentální hru užitím dětských nástrojů doprovází zpěv svůj i spolužáků zapojí se do hudebně pohybových her pohybově vyjádří charakter melodie, tempo, dynamiku a citový prožitek hudby zkouší tančit polku, valčík taktuje 2/4 a 3/4 takt, vyjádří lehké a těžké doby vnímá poslechové skladby od známých hudebních skladatelů rozliší hudbu podle její společenské funkce rozezná a pojmenuje noty c1 – c2, zapisuje je do notové osnovy poznává zbylá dynamická znaménka 	<p>Vokální činnosti práce s písněmi v dur i moll rozezpívání, hlasová hygiena</p> <p>další prvky pěvecké techniky (nádechy, pauza) kánon melodie v krocích, ve skocích, lomená změny tempa a dynamiky rytmizace a melodizace ve 2/4, 3/4 taktu</p> <p>Instrumentální činnosti rytmické doprovody ve 2/4, 3/4 taktu</p> <p>Hudebně pohybové činnosti pohybové hry dynamika, tempo, výška tónů</p> <p>přísuvný krok, třídobá chůze v kruhu taktování, lehké a těžké doby</p> <p>Poslechové činnosti drobné skladby B. Smetany a A. Dvořáka hudba k zábavě, slavnostní hudba, hudba k tanci</p> <p>Pojmy z hudební nauky pomlky jména not a jejich zápis mf., pp, ff, zesilování, zeslabování</p>	<p>1</p> <p>2</p> <p>3</p> <p>4, 5</p> <p>6</p>

2. období

<p>žák :</p> <ol style="list-style-type: none"> zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlasu v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metroritmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny ztvářňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace

<ul style="list-style-type: none"> • pokouší se o dvojhlas, kánon • rytmicky správně zpívá a užívá synkopu • využívá pěveckých dovedností získaných z nižších ročníků • technicky a rytmicky správně použije nástroje Orffova instrumentáře • dle možností zkouší hru na melodické nástroje - doprovod pomocí T a D • předvede hudebně pohybové hry • kultivovaně se pohybuje při zaznění populární hudby či lidového tance • taktování na 4 doby • poslechově vnímá alespoň 8 skladeb v dur i moll • rozliší rondo a variace, vysvětlí jejich rozdíl • je tolerantní k hudebním žánrům, které nepreferuje • poslouchá různé hudební styly • pokouší se rozlišit hru na klavír, harfu, lidovou kapelu, symfonický orchestr, rockovou kapelu, swingovou hudbu, jazzový orchestr • ovládá stupnici C dur • seznamuje se s významem předznamenání (křížky, béčka) • rytmicky ovládá tečku za notou (půlová, čtvrtová) • vysvětlí pojmy: synkopa, koruna, rondo, variace, symfonický orchestr, dirigent, sbormistr, kapelník, hudebně vyjadřovací prostředky (dynamika, tempo, barva) 	<p>synkopa, kvintakord v dur</p> <p>sjednocování hlasového rozsahu c1-d2</p> <p>Instrumentální činnosti</p> <p>Orffův instrumentář</p> <p>tónika, dominanta, dudácký doprovod</p> <p>Hudebně pohybové činnosti</p> <p>4 hudebně pohybové hry</p> <p>populární hudba, základní lidové tance</p> <p>taktování na 4 doby</p> <p>Poslechové činnosti</p> <p>skladby A. Dvořáka, B. Smetany, L. Janáčka, W. A. Mozarta, L. van Beethovena, Beatles, Presleyho, Ježka a V + W, Šlitra a Suchého, populárních skupin dle výběru</p> <p>rondo, variace</p> <p>tolerance hudebních žánrů</p> <p>hudba dříve a dnes</p> <p>strunné nástroje, druhy kapel</p> <p>Pojmy hudební nauky</p> <p>stupnice C dur</p> <p>předznamenání</p> <p>tečka za notou</p> <p>hudební pojmy</p>	<p>3</p> <p>7</p> <p>6</p>
--	---	----------------------------

2. stupeň

<p>žák :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách 2. uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého 3. reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace 4. realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů 5. rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu 6. orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku
---

7. *zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami*
8. *vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění*

6. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • správně nasadí tón s využitím měkkého začátku a dechové opory • vhodně odhadne správnou sílu hlasu • odlišuje mluvený a pěvecký projev • předvede hru na melodické nástroje Orffova instrumentáře s doprovodem jednoduchých motivů s pomocí rytmických nástrojů • vyjádří hudební představy • předvede jednoduché rytmické útvary hrou na tělo, jednoduché taneční kroky v dvoudobém a třídobém taktu • rozliší pohybem různost těchto taktů • rozpozná různé vlastnosti tónů, zapíše tóny do notové osnovy • rozliší barvu jednotlivých nástrojů • rozliší sluchem dur a moll akord • ztvární pohybem, obrazem, zvukovým náznakem jednotlivé výrazové prostředky hudby (melodii, rytmus, tempo, dynamiku) • vysvětlí rozdíly mezi vokální a instrumentální hudbou, rozpozná jednotlivé žánry (vokální hudba, kantáta, melodram, opera, opereta, interpreti těchto žánrů) 	<p>Vokální činnost pěvecký projev zásady hlasové hygieny</p> <p>Instrumentální činnost hra na melodické a nemelodické nástroje Orffova instrumentáře</p> <p>Hudebně pohybová činnost pohybový doprovod hudby v různém tempu a taktu taktování</p> <p>Poslechová činnost kvalita tónů, hodnoty not, stupnice, intervaly, vztahy mezi tóny struktura hudební skladby - homofonie - polyfonie</p>	<p>1 2 →Č</p> <p>1 3</p> <p>5 7 →Tzv</p> <p>4 4 7 →Vv →Tzv</p>

7. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • používá vhodným způsobem různé techniky vokálního projevu (brumendo, staccato, falzet, aj.) • uplatňuje zásady hlasové hygieny, využívá tvorbu hlavového tónu, pracuje s větším hlasovým rozsahem • používá hudební nástroje při tvorbě jednoduchých aranžmá a improvizací doprovodu • využívá poznatky z hudební teorie • interpretuje různé motivy nebo části skladeb • vyjadřuje hudbu pohybem, gesty, "řečí" těla (pantomima, improvizace, výrazový tanec) 	<p>Vokální činnost pěvecký a mluvní projev intonace rozvoj hudebního sluchu a hudební představivosti</p> <p>Instrumentální činnost hra na hudební nástroje používání nástrojů k vyjadřování hudebních i nehudebních myšlenek</p> <p>Hudebně pohybová činnost pohybové vyjádření hudby</p>	<p>1 2 →Př →Tzv</p> <p>1, 3</p> <p>1, 5 →Tzv</p>

<ul style="list-style-type: none"> • zvládá taneční kroky jednoduchých tanců • taktuje složitější rytmické útvary • pozoruje hudebně výrazové prostředky instrumentální hudby • vnímá a slovně charakterizuje-tempo, dynamiku, rytmus, barvy jednotlivých nástrojů • porovnává skladby různých epoch a různých autorů • popisuje hudbu slovně i kresbou • využití hudby pro působení médií • hudbu chápe jako součást kultury lidí, tradic 	<p>reakce na změny v proudu hudby orientace v prostoru</p> <p>Poslechová činnost orientace v hudebním prostoru polyfonie, homofonie základní typy instrumentálních děl: sonáta, koncert, symfonie/ filmová hudba</p> <p>ukázky tvorby autorů různých kultur</p>	<p>4 →D</p> <p>→Vv</p> <p>PT 4.a</p>
--	--	---

8. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dodržuje správné postupy při tvoření hlasu a zásady hlasové hygieny • na základě notového záznamu převádí melodii z nezpěvné polohy do zpěvné, interpretuje i sestupnou melodii • při zpěvu z notového záznamu využívá hudební představivost a hlasovou oporu • orientuje se v zápise písní • samostatně tvoří vokální doprovody • posoudí vlastní zpěv, je schopen transpozice melodie • dle svých schopností předvede sám nebo ve skupině hru na hudební nástroje • orientuje se v zápise pomocí not a kytarových značek • pomocí melodických i nemelodických nástrojů vyjadřuje jednoduché i složitější hudební představy • k pěveckému projevu zvolí vhodný doprovod • na základě poslechu hudby volí vhodné pohybové prvky • rozpoznává některé z tanců různých období současné hudby • tvoří vlastní choreografii k poslouchané hudbě • předvede jednoduchou pohybovou vazbu • chápe funkci různých stylů a žánrů pro život jedince ve společnosti, jeho zvyky a tradice • charakterizuje znějící hudbu jednotlivých stylů a žánrů z hlediska historického vývoje • všímá si souvislostí s jinými druhy umění 	<p>Vokální činnost vokální projev rozvoj intonace a vokální improvizace upevňování sluchové paměti</p> <p>Instrumentální činnost užití hudebních nástrojů při tvorbě vlastních improvizovaných doprovodů tvorba hudby na základě akordických značek i vlastních představ</p> <p>Hudebně pohybová činnost pohybová interpretace hudby choreografie</p> <p>Poslechová činnost hudebními styly a žánry v tzv. oblasti populární hudby (jazz, blues, rock, pop, folk, country a současné styly i prolínání hudby různých oblastí) sluchová analýza hudební skladby a vytyčení typických znaků</p>	<p>1 2</p> <p>3 4</p> <p>1</p> <p>5 →Tzv</p> <p>4, 6, 7, 8 →D →Vv</p>

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

1. stupeň

1. období

žák:

1. rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ
2. v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace
3. vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky
4. interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností
5. na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

1. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • se učí organizovat práci • si osvojuje základy bezpečnosti při práci • se seznamuje se základními návyky a postupy při práci s barvami • poznává a osvojuje si vlastnosti jednotlivých výtvarných materiálů (přírodní i umělé) • poznává základní barvy a jejich různé užívání • dokáže pracovat s barvou různé konzistence • rozezná studené a teplé barvy • osvojuje si schopnost vědomě míchat základní barvy • vyhledává výrazné a zajímavé linie, tvary, struktury, zaznamenává je - kresba, malba, otisk, frotáž atd. • seznamuje se s různými způsoby jejich zpracování (různými technikami) • osvojuje si dovednosti práce s různými nástroji • sestaví předměty do neobvyklých souvislostí, vytvoří nové a neobvyklé předměty a souvislosti • kombinuje originálním způsobem linii, tvar, objem, barvu, texturu a objekty • zjišťuje vlastnosti plastických materiálů • rozvíjí svůj cit pro prostor 	<p>Prvky vizuálně obrazného vyjádření využití barev základních i barev vzniklých mícháním, poznávání vlastností barev, originalita Zapouštění barev, hra s barvou</p> <p>Prvky vizuálně obrazného vyjádření linie, tvary</p> <p>Využívání různých materiálů k výtvarnému prostorovému zpracování</p> <p>Přístupy k obrazným vyjádřením – malba, kresba</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • vyjadřuje se výtvarně na základě svého pohybového a sluchového vnímání • vnímá události různými smysly, uvědomuje si podíl zraku na jejím vnímání • aktivně pracuje s ilustrací • pozná obrázky dětských ilustrátorů (J. Lada, Z. Miler a H. Zmatlíková) • zná a rozlišuje pojmy hračka, loutka, školní potřeba • zdůvodní a obhájí výtvarné pojetí • vede dialog, vyjadřuje se k tvorbě své i druhých • porovnává vlastní interpretaci s interpretací uznávanou, inspiruje se jí • ověřuje si vliv své činnosti na okolí, vystavuje své práce, podílí se na zlepšení prostředí školy 		1, 2, 3, 4, 5
---	--	---------------

2. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • se učí organizovat práci • si osvojuje základy bezpečnosti při práci • zná a rozumí pojmu barva základní, barvy teplé a studené, řídké a husté, světlé a tmavé • zvládá přiměřeně ředění a míchání barev • rozvíjí svůj cit pro barvu, proporce a prostor • prohlubuje cit pro výtvarný rytmus s využitím znalostí o barvách • ztvárňuje vlastní prožitky a představy • pokouší se o výtvarné vyprávění děje pohádek a příběhů • pomocí hry si osvojuje dovednosti práce s linií • využívá přítlak, odlehčení, šrafování, zhušťování a zředování čar • dokáže si sám vybrat a použít jednoduchý výtvarný nástroj podle své potřeby (dřívko, špejle, štětec) • rozlišuje tvary a funkce předmětů • snaží se o postižení jednoduchých proporcí postavy i předmětů v různém prostředí • rozvíjí své praktické znalosti a zkušenosti při modelování • kombinuje originálním způsobem linii, tvar, objem, barvu, texturu a objekty • prohlubuje si znalosti o různých vyjadřovacích prostředcích • rozvíjí svůj smysl pro výtvarný rytmus • rozvíjí svůj cit pro prostor 	<p>Prvky vizuálně obrazného vyjádření využití barev základních i barev vzniklých mícháním, hry s barvou, poznávání vlastností barev, originalita v souvislosti s vyjádřením vlastních prožitků</p> <p>Prvky vizuálně obrazného vyjádření linie, tvary</p> <p>Využívání různých materiálů k výtvarnému prostorovému zpracování</p>	

<ul style="list-style-type: none"> vyjadřuje se výtvarně na základě svého pohybového a sluchového vnímání vnímá události různými smysly, uvědomuje si podíl zraku na jejím vnímání aktivně pracuje s ilustrací, popisuje obrázky pozná obrázky dětských ilustrátorů (Z.Smetana) citlivě vnímá výtvarná díla rozumí pojmům hračka, loutka, maňásek rozvíjí svůj smysl pro krásu a vkus v umění, kultuře bydlení a odívání zdůvodní a obhájí výtvarné pojetí vede dialog, vyjadřuje se k tvorbě své i druhých porovnává vlastní interpretaci s interpretací uznávanou, inspiruje se jí ověřuje si vliv své činnosti na okolí, vystavuje své práce, podílí se na zlepšení prostředí školy 		1, 2, 3, 4, 5
---	--	---------------

3. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> umí organizovat svoji práci zná a dodržuje pravidla bezpečnosti při práci dokáže výtvarně ztvárnit své prožitky poznává vlastnosti barev a jejich výrazové možnosti seznamuje se s proporcemi lidské postavy umí výtvarně vyjádřit hlavu pohádkové bytosti vyhledá a rozřídí přírodniny výtvarně na základě představ přírodniny dotváří rozvíjí svůj smysl pro výtvarný rytmus (rytmické řazení prvků) sestaví předměty do neobvyklých souvislostí, vytvoří nové a neobvyklé předměty a souvislosti kombinuje originálním způsobem linii, tvar, objem, barvu, texturu a objekty zjišťuje vlastnosti plastických materiálů rozvíjí svůj cit pro prostor aktivně pracuje s ilustrací seznamuje se s funkcí ilustrace a jejich výrazových prostředků (Pilař, Trnka, Čapek) poznává výtvarnou hodnotu hračky, loutky seznamuje se různými druhy výtvarného umění (malířství, grafika, sochařství) zdůvodní a obhájí výtvarné pojetí vede dialog, vyjadřuje se k tvorbě své i druhých porovnává vlastní interpretaci s interpretací uznávanou, inspiruje se jí ověřuje si vliv své činnosti na okolí, vystavuje své práce, podílí se na zlepšení prostředí školy 	<p>Prvky vizuálně obrazného vyjádření</p> <p>Prvky vizuálně obrazného vyjádření linie, tvary Využívání různých materiálů k výtvarnému prostorovému zpracování</p> <p>Dialog o vytvořeném díle</p>	1, 2, 3, 4, 5 PT 1.a5

2. období

žák:

1. *při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)*
2. *užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a sochařský postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model*
3. *při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy*
4. *nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě*
5. *osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)*
6. *porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace*
7. *nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil*

4. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
žák:		
<ul style="list-style-type: none"> • pozná barvy základní a podvojně • pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření • porovnává prvky vizuálně obrazného vyjádření na základě vztahů (proporční vztahy, barevný kontrast) • poznává výtvarné možnosti linie, druhy linie 	Barva, linie, tvary Kresba, malba Koláž Model, trojrozměrné dílo Roční období Tradice Plakát Realistický obraz x fantazie	1
<ul style="list-style-type: none"> • užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a skulpt. postup; projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy 		2
<ul style="list-style-type: none"> • nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě 		3
<ul style="list-style-type: none"> • svobodně volí a kombinuje prostředky • vědomě volí nástroje a techniky pro konkrétní výtvarné vyjádření 		4
<ul style="list-style-type: none"> • osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů • modelováním vytváří prostorové objekty na základě své představivosti 		

<ul style="list-style-type: none"> • volí vhodné pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu • seznamuje se s prvky lidových tradic 		5
<ul style="list-style-type: none"> • porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace • pozná některé aspekty kultury odívání a bydlení • pozná podle výrazových prostředků díla některých dětských ilustrátorů (Čechová, Pacovská) • samostatně odhaluje interpretační kontext svého i přejatého znakového vyjádření • seznamuje se s různými druhy výtvarného umění (malířství, grafika, sochařství) 		6
<ul style="list-style-type: none"> • zdůvodní a obhájí výtvarné pojetí • vede dialog, vyjadřuje se k tvorbě své i druhých • porovnává vlastní interpretaci s interpretací uznávanou, inspiruje se jí • ověřuje si vliv své činnosti na okolí • vystavuje své práce, podílí se na zlepšení prostředí školy 		7

5. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pozná barvy základní a podvojně, vhodně je použije • pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření • porovnává prvky vizuálně obrazného vyjádření na základě vztahů (proporční vztahy, barevný kontr.) • tvary užitečných předmětů srovnává a vyjadřuje výtvarně v ploše i prostoru • dokáže výtvarně vyjádřit proporce lidské postavy a hlavy • konfrontuje představu se skutečností • pozná různé druhy linií a jejich výraz. možnosti • dokáže vyjádřit vnitřní stavbu a vnitřní členění přírodních objektů pomocí výtvarné linie • rozvíjí své prostorové vidění, citění a vyjadřování • dokáže na základě pozorování prostorových jevů a vztahů kompozičně řešit plochu s použitím libovolných geometrických prvků • dokáže řešit úkoly dekorativního charakteru v ploše (symetrická i asymetrická řešení) • seznamuje se s funkcí písma (sdělnou i výtvarnou) • poznává písmo jako dekorativní prvek 	<p>Barva, linie, tvary Kresba, malba Model, trojrozměrné dílo Roční období Lidové zvyky, tradice Písmo Plakát Realistický obraz x fantazie</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • svobodně volí a kombinuje prostředky • vědomě volí nástroje a techniky pro konkrétní výtvarné vyjádření • osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů • volí vhodné pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu • poznává základní prostorové útvary a modeluje podle skutečnosti • porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace • pozná některé aspekty kultury odívání a bydlení • seznamuje se s díly malířů, sochařů, architektů • dokáže porovnat výrazové prostředky různých ilustrátorů • poznává ilustraci jako umělecký prostředek • chápe odlišnosti uměleckého vyjádření skutečnosti od přesné podoby světa • zdůvodní a obhájí výtvarné pojetí • vede dialog, vyjadřuje se k tvorbě své i druhých • porovnává vlastní interpretaci s interpretací uznávanou, inspiruje se jí • ověřuje si vliv své činnosti na okolí • vystavuje své práce, podílí se na zlepšení prostředí školy 		1, 2, 3, 4, 7
---	--	---------------

2. stupeň

<p>žák</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>vybírání, vytváření a pojmenovávání co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků</i> 2. <i>užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie</i> 3. <i>užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace</i> 4. <i>vybírání, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření; porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření</i> 5. <i>rozlišuje působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu</i> 6. <i>interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků</i> 7. <i>porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření; vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů</i> 8. <i>ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci</i>
---

6. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<ul style="list-style-type: none"> žák: samostatně vybírá a vytváří škálu vizuálně obrazných elementů, využívá zkušeností z vlastního vnímání, z představ a poznání, osobitě přistupuje k realitě, obměňuje různé vlastnosti prvků užívá vizuálně obrazná vyjádření k zachycení zkušeností získaných hmatem, sluchem, pohybem správně pracuje technikou malby, míchá a vrství barvy vytváří společné kompozice v prostoru, své představy převádí do objemu k tvorbě využívá některé metody současného výtvarného umění (fotografie, video, počítač. grafika, animace) dokáže použít perspektivu ve svém výtvarném projevu zobrazuje své subjektivní fantazijní představy, odhaluje interpretační kontext vlastního vyjádření k osobitému výtvarnému vyjádření využívá znalostí o barvách základních, druhotných a doplňkových osobitě stylizuje vizuální skutečnost, umí rozvrhnout hlavní motivy po ploše, využívá dekorativního řešení plochy (kompozice) výtvarně se vyjadřuje k lidovým tradicím, svátkům a zvykům 	<p>Linie, tvar, objem – kresebné studie, rozvržení v ploše, v objemu a v prostoru, podobnost, kontrast, rytmus (zátiší, kresba dle názoru, kresba v plenéru)</p> <p>Rozvíjení smyslové citlivosti, vnímání zrakově a jinými smysly ve vzájemných souvislostech, reliéfní struktury (hmat), výtvarné zpracování hudebních motivů (sluch), muchláže</p> <p>plastická tvorba (papír, hlína, sádra, drát)</p> <p>Malba – teorie barev, barevný kruh, teplé a studené barvy, barvy příbuzné</p> <p>Prostorová a plastická tvorba spojená s komunikací a koordinací při společné práci</p> <p>smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření</p> <p>Nauka o perspektivě, velikost objektů, postavy v ploše</p> <p>Subjektivní vyjádření fantastických představ s použitím různých výtvarných technik a s využitím různých materiálů</p> <p>Přírodní motivy – živá a neživá příroda (rostliny, živočichové, člověk, bytosti, náš svět, vesmír)</p> <p>Makrokosmos, mikrokosmos (zvětšování, zmenšování, detail, celek)</p> <p>figura- stylizace</p> <p>dekorační práce – využití tvarů, linií, barevných kombinací, střídání prvků, písmo a užitá grafika- obaly, plakáty, reklamy, časopisy</p> <p>Tematické práce</p>	<p>→Hv, Př</p> <p>→Čj, D</p> <p>→Př</p> <p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8</p>

7. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> vybírá, vytváří různorodou a bohatou škálu vizuálně obrazných vyjádření vycházejících ze zkušeností, představ a z vlastního vnímání uvědomuje si možnost kompozičních postupů 	<p>Vizuálně obrazné vyjádření – kresebné etudy (objem, tvar, linie, šrafování)</p> <p>Rozbor celistvého tvaru na skladebné prvky, experimentální řazení, seskupování, zmenšování, zvětšování, vrstvení tvarů a linií v ploše i v prostoru</p>	<p>→ Př, D</p>

<ul style="list-style-type: none"> • užívá vizuálně obrazných vyjádření k zachycení zkušeností získaných vlastními smysly (pohyb, hmat, sluch) • správně užívá – techniku malby, texturu, míchá, vrství barvy • hodnotí a využívá možnosti barev • používá výtvarné termíny při komunikaci <ul style="list-style-type: none"> • využívá dekorativních postupů, rozvíjí si estetické cítění • kombinuje výtvarné prostředky k vyjádření své osobitosti a originality <ul style="list-style-type: none"> • užívá vizuálně obrazných vyjádření k zaznamenání podnětů z představ a fantazie • uvědomuje si různorodost zdrojů interpretace viz. obr. vyjádření na příkladech • k tvorbě užívá metody soudobého výtvarného umění 	<p>(horizontála, vertikála, kolmost, střed, symetrie, asymetrie, dominanty)</p> <p>Rozvíjení smyslové citlivosti, přenášení prostoru na plochu</p> <p>Záznam smyslových zážitků, emocí, myšlenek, prožitků, poznatků (přírodní děje – bouře, vichřice, víry, mraky, sopky)</p> <p>Barevné vyjádření (rok, měsíce, kalendář)</p> <p>Příklady z dějin umění</p> <p>Užitá grafika – písmo (styly a druhy) písmeno a motiv, novoročenky</p> <p>Vlastní prožívání spojené s realitou (vyjádření pocitů a nálady pomocí barev)</p> <p>Fantazijní variace s tvary písmen</p> <p>Práce s uměleckým dílem – dějiny umění, sloh románský, gotický, architektura</p> <p>Experimenty s reprodukcemi uměleckých děl – koláž, roláž</p> <p>Barevná kompozice geometrických tvarů (gotika – vitráže)</p>	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
--	--	------------------------

8. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vybírá a vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů zkušeností z vlastního vnímání, z představ a poznání, uplatňuje osobitý přístup k reálnému světu, variuje různé vlastnosti prvků, zaznamenává vizuální zkušenosti • orientuje se v grafických technikách • interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti, vychází ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků • pozoruje, porovnává a zařazuje do historických souvislostí základní stavební prvky architektury • využívá dekorativních postupů, rozvíjí své estetické cítění • uplatňuje techniku kresby a zachycuje prostor 	<p>Kresebné etudy</p> <p>Linie jako výtvarný prostředek (rostliny, kytice, struktury přírodnin)</p> <p>Lidská figura</p> <p>Kompoziční principy</p> <p>Linoryt, papírořez, tisk z koláže (zátiší, ex libris, novoročenky, přání)</p> <p>Práce s uměleckým dílem – teorie Renesance, baroko, klasicismus – příklady výtvarných děl, srovnávání různých způsobů uměleckého vyjadřování</p> <p>Architektura (římsa, okno, portál, sloup, mozaika, sgrafito)</p> <p>Písmo, užitá grafika, reklama, propagační prostředky</p> <p>Piktogram Tematické práce – Velikonoce, Vánoce (v Čechách a v jiných zemích)</p> <p>Zdokonalování techniky kresby - způsoby stínování, kontrast, stín, polostín, světlo (zátiší, geometrické a oblé tvary)</p>	→D, Čj

<ul style="list-style-type: none"> • zobrazuje vlastní fantazijní představy, odhaluje interpretační kontext vlastního vyjádření, kombinuje výtvarné prostředky a experimentuje s nimi • užívá perspektivních postupů a kompozičních principů • k tvorbě používá metody současného výtvarného umění a digitálních medií – fotografie, video počítačová grafika, animace • využívá znalostí o barvách k osobitému vyjádření 	<p>Práce s netradičními materiály (proměny všedních předmětů – použití plastů ...)</p> <p>Doplňkové a lomené barvy, valéry, barvy podobné a příbuzné Subjektivní barevná škála Objem</p> <p>Lineární perspektiva – sbíhavá, úběžníková (dominanta, vertikála, horizontála)</p>	<p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 PT 1a.5</p>
---	---	---

UMĚLECKÁ VÝCHOVA

9. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • využívá získané výtvarné, hudební návyky a pohybové dovednosti k zachycení dané reality • na základě individuálních schopností hudebně, pohybově i obrazově zachytí své představy a fantazii • rozlišuje a respektuje výtvarné, hudební i jazykové techniky, formy; užívá správnou terminologii • porovná na konkrétních příkladech různé umělecké interpretace reality, vysvětlí k nim své postoje z hlediska osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů • hledá a pojmenovává jednotlivé složky a kompoziční přístupy, porovná rozdíly uměleckých vyjádření • užívá vizuálně obrazových i pohybových vyjádření k zachycení jevů v proměnách • vizuálně obrazových vyjádření, užívá k zachycení zkušeností získaných pohybem, sluchem, hmatem • interpretuje umělecká výtvarná, pohybová a hudební vyjádření současnosti i minulosti, vychází ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků • rozlišuje obsah uměleckých projevů minulosti a současnosti, orientuje se v oblastech moderního umění • pozoruje, porovnává a zařazuje do historických souvislostí základní stavební prvky architektury, umění a literatury 	<p>Výtvarné techniky</p> <p>Vokální, poslechová a interpretační činnost</p> <p>Tanec</p> <p>Stavební a umělecké slohy</p> <p>Dramatický projev</p>	

VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

Charakteristika vzdělávací oblasti

Zdraví člověka je chápáno jako vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody. Je utvářeno a ovlivňováno mnoha aspekty, jako je styl života, chování podporující zdraví, kvalita mezilidských vztahů, kvalita životního prostředí, bezpečí člověka atd. Protože je zdraví důležitým předpokladem pro aktivní a spokojený život a pro optimální pracovní výkonnost, stává se poznávání a praktické ovlivňování podpory a ochrany zdraví jednou z priorit základního vzdělávání.

Vzdělávací oblast **Člověk a zdraví** přináší základní podněty pro pozitivní ovlivňování zdraví (poznatky, činnosti, způsoby chování), s nimiž se žáci seznamují, učí se je využívat a aplikovat ve svém životě. Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje především k tomu, aby žáci poznávali sami sebe jako živé bytosti, aby pochopili hodnotu zdraví, způsob jeho ochrany i hloubku problémů spojených s nemocí či jiným poškozením zdraví. Žáci se seznamují s různými riziky, která ohrožují zdraví v běžných i mimořádných situacích, osvojují si dovednosti a způsoby chování (rozhodování), které vedou k zachování či posílení zdraví, a získávají potřebnou míru odpovědnosti za zdraví vlastní i zdraví jiných. Jde tedy z velké části o poznávání zásadních životních hodnot, o postupné utváření postojů k nim a o aktivní jednání v souladu s nimi. Naplnění těchto záměrů je v základním vzdělávání nutné postavit na účinné motivaci a na činnostech a situacích posilujících zájem žáků o problematiku zdraví. Při realizaci této vzdělávací oblasti je třeba klást důraz především na praktické dovednosti a jejich aplikace v modelových situacích i v každodenním životě školy. Proto je velmi důležité, aby celý život školy byl ve shodě s tím, co se žáci o zdraví učí a co z pohledu zdraví potřebují.

Vzdělávací oblast **Člověk a zdraví** je vymezena a realizována v souladu s věkem žáků ve vzdělávacích oborech **Výchova ke zdraví** a **Tělesná výchova**, do níž je zahrnuta i zdravotní tělesná výchova. Vzdělávací obsah oblasti **Člověk a zdraví** prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí, které jej obohacují nebo využívají (aplikují), a do života školy.

Vzdělávací obor **Výchova ke zdraví** vede žáky k aktivnímu rozvoji a ochraně zdraví v propojení všech jeho složek (sociální, psychické a fyzické) a učí je být za ně odpovědný. Svým vzdělávacím obsahem bezprostředně navazuje na obsah vzdělávací oblasti **Člověk a jeho svět** a prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí. Žáci si osvojují zásady zdravého životního stylu a jsou vedeni k jejich uplatňování. Vzhledem k individuálnímu i sociálnímu rozměru zdraví je vzdělávací obor **Výchova ke zdraví** obsahuje výchovu k mezilidským vztahům a je velmi úzce propojen s průřezovým tématem **Osobnostní a sociální výchova**. Žáci si rozšiřují a prohlubují poznatky o sobě i vztazích mezi lidmi, partnerských vztazích, manželství a rodině, škole a společenství vrstevníků.

Vzdělávací obor **Tělesná výchova** jako součást komplexnějšího vzdělávání žáků v problematice zdraví směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, na druhé straně k poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Pohybové vzdělávání postupuje od spontánní pohybové činnosti žáků k činnosti řízené a výběrové, jejímž smyslem je schopnost samostatně ohodnotit úroveň své zdatnosti a řadit do denního režimu pohybové činnosti pro uspokojování vlastních pohybových potřeb i zájmů, pro optimální rozvoj zdatnosti a výkonnosti, pro regeneraci sil a kompenzaci různého zatížení, pro podporu zdraví a ochranu života. Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je v základním vzdělávání žákův prožitek z pohybu a z komunikace při pohybu, dobře zvládnutá dovednost pak zpětně kvalitu jeho prožitku umocňuje. Důležité je motivační hodnocení žáků, které vychází ze somatotypu žáka a je postaveno na posuzování osobních výkonů jednotlivce a jejich zlepšování.

Charakteristické pro pohybové vzdělávání je rozpoznávání a rozvíjení pohybového nadání, které předpokládá diferenciaci činností i hodnocení výkonů žáků. Neméně důležité je odhalování zdravotních oslabení žáků a jejich korekce v běžných i specifických formách pohybového učení – v povinné tělesné výchově. Proto se nedílnou součástí tělesné výchovy stávají korektivní a speciální vyrovnávací cvičení, která jsou podle potřeby preventivně využívána v hodinách tělesné výchovy pro všechny žáky nebo jsou zadávána žákům se zdravotním oslabením místo činností, které jsou kontraindikací jejich oslabení.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- poznávání zdraví jako důležité hodnoty v kontextu dalších životních hodnot
- pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální pohody a k vnímání radostných prožitků z činností podpořených pohybem, příjemným prostředím a atmosférou příznivých vztahů
- poznávání člověka jako jedince závislého v jednotlivých etapách života na způsobu vlastního jednání a rozhodování, na úrovni mezilidských vztahů i na kvalitě prostředí
- získávání základní orientace v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje
- využívání osvojených preventivních postupů pro ovlivňování zdraví v denním režimu, k upevňování způsobů rozhodování a jednání v souladu s aktivní podporou zdraví v každé životní situaci i k poznávání a využívání míst souvisejících s preventivní ochranou zdraví
- propojování činností a jednání souvisejících se zdravím a zdravými mezilidskými vztahy se základními etickými a morálními postoji, s volným úsilím atd.
- chápání zdatnosti, dobrého fyzického vzhledu i duševní pohody jako významného předpokladu výběru profesní dráhy, partnerů, společenských činností atd.
- ochraně zdraví a životů při každodenních rizikových situacích i mimořádných událostech a k využívání osvojených postupů spojených s řešením jednotlivých mimořádných událostí
- aktivnímu zapojování do činností podporujících zdraví a do propagace zdravotně prospěšných činností ve škole i v obci

TĚLESNÁ VÝCHOVA

1. stupeň

1. období

žák

1. *spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti*
2. *zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení*
3. *spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích*
4. *uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy*
5. *reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci*

1. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
žák: <ul style="list-style-type: none"> • uvědomuje si a uplatňuje pravidla bezpečnosti při různých hrách, za pomoci učitele je dodržuje • chápe základní pojmy spojené s osvojovaným náčiním, popř. nacvičovanými dovednostmi • učí se ovládat základní způsoby manipulace s míčem odpovídající velikosti a hmotnosti • učí se zvládat některé pohybové hry, spolupracovat s ostatními	Sportovní hry: <ul style="list-style-type: none"> - držení míče jednoruč a obouruč - manipulace s míčem - základní přihrávky vyvolenou rukou Průpravná, kondiční, kompenzační, relaxační, vyrovnávací a jiná cvičení (jsou zařazována pravidelně do pohybového režimu dětí v hodinách)	

<ul style="list-style-type: none"> • učí se využít netradiční předměty v pohybové hře (např. hračky) • uvědomuje si nebezpečí, které pramení z her a snaží se jim zabránit za pomoci učitele • uvědomuje si, že pohyb lze spojit s hudbou, s představou • reaguje na základní pokyny učitele • učí se zvládat základní techniku běhu, skoků a hodů míčkem místa • rozumí základním pojmům, které souvisejí s během, skokem do dálky a hodem • učí se pojmenovat základní gymnastické nářadí a náčiní • aktivně se podílí na cvičeních v hodině tělesné výchovy 	<p>tělesné výchovy v návaznosti na dlouhodobé sezení)</p> <p>Základy bezpečnosti a hygieny Pohybové hry - základní organizační povely pro realizaci her - základní pravidla her</p> <p>Atletika -seznámení s disciplínami hod, skok, běh</p> <p>Gymnastika - seznámení s prostným a nářadovým cvičením v souladu s individuálními předpoklady jednotlivce . zařazení rytmických cvičení</p>	<p>1 – 5 PT 1.a3</p>
--	---	----------------------------------

2. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uplatňuje pravidla bezpečnosti při různých hrách a za pomoci učitele je dodržuje • učí se zvládat některé pohybové hry, spolupracovat s ostatními • učí se využít netradiční předměty v pohybové hře (např. hračky) • snaží se o základní způsoby manipulace s míčem odpovídající velikosti a hmotnosti (na místě i v pohybu) • rozumí základním pojmům, které jsou spojené s nacvičovanou dovedností • uplatňuje základní znalosti sportovních her v praxi • reaguje na základní pokyny učitele • uplatňuje pravidla bezpečnosti při atletických činnostech a za pomoci učitele je dodržuje • učí se zvládat základní techniku atletických disciplín • dovede pojmenovat základní gymnastické nářadí a náčiní 	<p>Sportovní hry - držení míče jednoruč, obouruč - manipulace s míčem odpovídající velikosti a hmotnosti (vyvolenou i opačnou rukou) - zákl. přihrávky - zákl. sportovní hry (vybíjená – se zjednodušenými pravidly)</p> <p>Pohybové hry -základní organizační povely pro realizaci her - základní pravidla her</p> <p>Průpravná, kondiční, kompenzační, koordinační, relaxační, vyrovnávací a jiná cvičení (jsou nadále zařazována pravidelně v hodinách TV)</p> <p>Základy bezpečnosti a hygieny - přesuny na prostory mimo školu</p> <p>Atletika - zjednodušené startovní povely - nácvik hodů, skoků a průpravných cvičení</p> <p>Gymnastika - základní cvičební postoje, pohyby paží, nohou a trupu</p>	<p>→ Dopravní výchova</p>

<ul style="list-style-type: none"> • je veden k základnímu gymnastickému držení těla • aktivně se podílí na cvičeních v hodině tělesné výchovy • má osvojený návyk bezpečného pohybu v bazénu 	<ul style="list-style-type: none"> - názvy používaného nářadí - nácvik koordinace těla, rytmický cvičení - základní pádová technika pro využití v ostatních sportech <p>Základní plavecký výcvik</p>	1 - 5
--	--	-------

3. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<ul style="list-style-type: none"> • žák: • uvědomuje si nebezpečí při sportovních hrách a snaží se jim zabránit • zvládá základní pojmy osvojovaných činností • zvládá základní herní činnosti, • hry se zjednodušenými pravidly a dovede je využívat • jedná v duchu fair play a za pomoci učitele dodržuje pravidla soutěží • reaguje na základní pokyny učitele • snaží se o aktivní sebekázeň při výuce, přesunech a pohybových činnostech • podílí se na přípravě pomůcek • dokáže reagovat na pokyny zaměřené na vlastní chyby • pojmenuje základní lehkotletické disciplíny a nářadí • dovede pojmenovat základní gymnastické náčiní a nářadí • snaží se o základní gymnastické držení těla • snaží se o přesné provádění nacvičovaných prvků • aktivně se podílí na cvičeních v hodině tělesné výchovy 	<p>Sportovní hry:</p> <ul style="list-style-type: none"> - cvičení s míčem - základní pravidla jednotlivých sportovních disciplín - zásady fair play při hrách <p>Základy bezpečnosti a hygieny</p> <ul style="list-style-type: none"> - hygiena při tělesné výchově a sportu - bezpečnost při školních i mimoškolních pohybových aktivitách - význam pohybových aktivit v životě člověka <p>Pohybové hry:</p> <ul style="list-style-type: none"> - využití sportovišť i přírodního prostředí pro pohybové hry <p>Atletika:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zdokonalování osvojených atletických disciplín: běh, skok, hod - využití překážkových drah <p>Gymnastika:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zdokonalování dříve osvojovaných dovedností v rámci možností jednotlivce - základní gymnastické názvosloví - rytmická a koordinační cvičení - pádové techniky - nářadová cvičení dle individuálních schopností <p>Průpravná, kondiční, kompenzační, relaxační, vyrovnávací a jiná cvičení (jsou zařazována pravidelně do pohybového režimu dětí v hodinách tělesné výchovy v návaznosti na dlouhodobé sezení)</p>	

2. období

žák:

1. *podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti*
2. *zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením*
3. *zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her*
4. *uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka*
5. *jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti*
6. *jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví*
7. *užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení*
8. *zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy*
9. *změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky*
10. *orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace*

4. ročník

Konkretizované výstupy	Konkretizované učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ve spolupráci s učitelem si osvojuje korektivní cvičení, přebírá informace o svalových oslabeních • pod vedením učitele zvládá cviky pro přípravu organismu před pohybovou činností • uvědomuje si význam přípravy organismu na zátěž a význam protažení po činnosti • uplatňuje zásady bezpečnosti a hygieny při pohybových aktivitách a sportovních činnostech • snaží se o zařazení pohybu do mimoškolní činnosti • uvědomuje si rozdíl mezi rekreačním a výkonnostním sportem, přijímá informace o možném jednostranném zatížení a nutnosti jeho kompenzace • zvládá pojmenovat osvojované činnosti i cvičební náčiní • cvičí podle pokynu či nákresu • reaguje na základní pokyny, signály, gesta učitele • zvládá jednoduchou přípravu i uklid náradí i náčiní potřebného k výuce • snaží se o přesné provádění gymnastických pohybů • ve spolupráci s učitelem se snaží o korekci vlastní pohybové aktivity 	<p>Průpravná, kondiční, kompenzační, relaxační, vyrovnávací a jiná cvičení</p> <ul style="list-style-type: none"> - informace o vadách držení těla a svalových dysbalancích - ukázka vyrovnávacích a kompenzačních cvičení <p>Základy bezpečnosti a hygieny</p> <ul style="list-style-type: none"> - hygiena při tělesné výchově a sportu - bezpečnost při školních i mimoškolních pohybových aktivitách - význam pohybových aktivit v životě člověka - rozdíl rekreační x výkonnostní sport <p>Gymnastika</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní cvičební polohy, postoje, pojmy - nářadová cvičení dle individuálních schopností jednotlivce 	<p>a.2</p> <p>a.4</p> <p>a.1, a.2</p> <p>a.7</p>

<ul style="list-style-type: none"> • pokouší se spojit vybrané gymnastické prvky do jednoduché, plynule provedené sestavy • dovede změřit a zapsat výkony v osvojovaných disciplínách, zvládne porovnat se svými výkony • techniku běhu aktivně přizpůsobuje délce trati: sprint / vytrvalostní běh • zvládá základní pojmy týkající se sportovních her • uvědomuje si možná nebezpečí sportovních her a snaží se jim předcházet • aktivně uplatňuje pravidla daných sportů, je schopen rozhodovat utkání ve dvojici s učitelem • aktivně se podílí na nácviku základních herních činností jednotlivce v daných sportech • snaží se o zvládnutí herních činností jednotlivce, uplatňuje je při průpravných hrách nebo utkáních • žák projevuje v souladu s činností, vlastními předpoklady, úspěchem i neúspěchem přiměřenou radost z pohybové aktivity, samostatnost, vůli po zlepšení pohybové dovednosti nebo výkonu • uplatňuje zásady fair-play při hře 	<p>- pádová technika</p> <p>Atletika</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní pravidla soutěží, rozhodování o umístění ve skocích, hodech, atd. - technika osvojovaných disciplín - názvosloví atletických disciplín a náčiní <p>Míčové hry</p> <ul style="list-style-type: none"> - pohybové hry pro zdokonalování pohybových dovedností, pro ovládání náčiní - pohybové hry pro rozvoj kondičních a koordinačních schopností - soutěživé hry, spolupráce v týmu - nácvik jednoduchých utkání - ukázka raketových sportů 	<p>a.3, a.5</p> <p>a.9</p> <p>a.4</p> <p>a.8</p> <p>a.6</p> <p>a.3</p>
--	--	---

5. ročník

Konkretizované výstupy	Konkretizované učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zná a zvládá základy a cviky pro přípravu organismu před pohybovou činností • uvědomuje si význam přípravy organismu na zátěž a význam protažení po činnosti • účastní se testování, dokáže porovnat výkony s ostatními, snaží se o zlepšení výkonnosti • uplatňuje zásady bezpečnosti při pohybových aktivitách (chování, oděv, ...) • sleduje nástěnky a další informační zdroje týkající se pohybové aktivity • zvládá pojmenovat osvojované činnosti i cvičební náčiní • reaguje na základní pokyny, signály, gesta učitele • v návaznosti na znalosti první pomoci dokáže adekvátně reagovat v případě úrazu • snaží se o přesné provádění gymnastických pohybů • aktivně zvládá osvojované pojmy • dokáže spojit vybrané gymnastické prvky do jednoduché, plynule provedené sestavy 	<p>Průpravná, kondiční, kompenzační, relaxační, vyrovnávací a jiná cvičení</p> <ul style="list-style-type: none"> - měření základních tělesných parametrů, pohybových výkonů - testování výkonnosti, porovnávání výsledků s ostatními <p>Zásady přípravy organismu před pohybovou činností(zahřátí, protažení), ukončení pohybové činnosti (protažení, relaxace)</p> <p>Základy bezpečnosti a hygieny</p> <ul style="list-style-type: none"> - hygiena při tělesné výchově a sportu - bezpečnost při školních i mimoškolních aktivitách - význam pohybových aktivit v životě člověka - rozdíl rekreační x výkonnostní sport <p>Gymnastika</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní cvičební polohy, postoje, pojmy - prostná a nářadová cvičení dle možností jednotlivce 	<p>a.1</p> <p>a.2</p> <p>a.4</p> <p>a.10</p> <p>a.2</p> <p>a.1</p> <p>a.7</p> <p>a.3</p>

<ul style="list-style-type: none"> • uplatňuje zásady bezpečnosti při atletických disciplínách • projevuje vůli po zlepšení své zdatnosti • zvládá přípravu jednotlivých sektorů na cvičení • dovede změřit a zapsat výkony v osvojovaných disciplínách • zvládá základní pojmy týkající se sportovních her • uvědomuje si možná nebezpečí sportovních her a snaží se jim předcházet • aktivně uplatňuje pravidla daných sportů, je schopen rozhodovat utkání ve dvojici s učitelem • aktivně se podílí na nácviku • ovládá náradí a náčiní, udržuje si přehled na hrací ploše, uvědomuje si chyby své i ostatních • je nápomocen při organizaci činností či soutěží třídy • projevuje v souladu s činností, vlastními předpoklady, úspěchem i neúspěchem přiměřenou radost z pohybové aktivity, samostatnost, vůli po zlepšení pohybové dovednosti nebo výkonu • uplatňuje zásady fair-play při hře • aktivně se účastní tělovýchovných činností 	<p>Atletika</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní pravidla soutěží, rozhodování o umístění ve skocích, hodech, ... - technika osvojovaných disciplín <p>Sportovní hry</p> <ul style="list-style-type: none"> - pohybové hry pro zdokonalování pohybových dovedností, pro ovládání náčiní - pohybové hry pro rozvoj kondičních a koordinačních schopností - soutěživé hry - míčové hry i raketové sporty a jejich pravidla - příprava a řízení zápasu 	<p>a.9</p> <p>..</p> <p>a.1 a.3 a.4 a.5 a.8</p>
--	---	---

2. stupeň

TĚLESNÁ A ZDRAVOTNÍ VÝCHOVA

a) ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ

žák

1. *aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem*
2. *usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program*
3. *samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly*
4. *odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší*
5. *uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost*

b) ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ

žák

1. *zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech*
2. *posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny*

c) ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ

žák

1. *užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu*

2. *naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu*
3. *dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji*
4. *rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora*
5. *sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí*
6. *zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže*
7. *zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci*

TĚLESNÁ VÝCHOVA

6. ročník

Konkretizované výstupy	Konkretizované učivo	OVO
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> do svého pohybového režimu zařazuje některé pohybové činnosti pravidelně a s konkrétním účelem pod vedením učitele se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností sleduje určené prvky pohybové činnosti a aktivně se zapojuje do nácviku uplatňuje chodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost reaguje na základní pokyny, signály, gesta učitele užívá osvojované názvosloví snaží se o zvládnutí osvojované pohybové dovednosti v souladu s individuálními předpoklady, pracuje na nápravě chyb zvládá jednoduchou přípravu a úklid náradí a náčiní potřebného k výuce dovede změřit a zapsat výkony v osvojovaných disciplínách usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech při tělovýchovných aktivitách uplatňuje zásady fair-play 	<p>Průpravná, kondiční, koordinační, kompenzační, relaxační vyrovnávací, prožitková a jiná cvičení Zásady přípravy organismu před pohybovou činností (zahřátí, protažení), po ukončení pohybové činnosti (protažení, relaxace) Základní techniky jednotlivých druhů cvičení Hygiena a bezpečnost v hodině TV</p> <p>Gymnastika Základní cvičební polohy, postoje, pojmy Prostná i akrobatická cvičení: vše v rámci pohybových schopností a dovedností a zdravotního stavu žáka.</p> <p>Atletika Nácvik základní techniky běhu, skoku, hodů Nácvik měření jednotlivých disciplín Názvosloví atletických disciplín a náčiní</p> <p>Sportovní hry Pohybové hry pro zdokonalování pohybových dovedností, pro ovládání náčiní Pohybové hry pro rozvoj kondičních a koordinačních schopností Soutěživé hry Základní pravidla her</p>	<p>a.1</p> <p>a.3</p> <p>c.5</p> <p>a.5</p> <p>c.1</p> <p>b.1</p> <p>c.5, c.7</p> <p>a.2</p> <p>b.1</p> <p>c.2</p>

Konkretizované výstupy	Konkretizované učivo	OVO
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • snaží se o správné držení těla a případnou nápravu dysbalancí • osamostatňuje se v přípravě před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností • sleduje určené prvky pohybové činnosti a aktivně se zapojuje do nácviku • uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svoji činnost • reaguje na základní pokyny, signály, gesta učitele • užívá osvojované názvosloví • snaží se o zvládnutí osvojované pohybové dovednosti v souladu s individuálními předpoklady, pracuje na nápravě chyb, snaží se o estetický projev • zvládá jednoduchou přípravu i úklid nářadí i náčiní potřebného k výuce • přebírá poskytování dopomoci za učitele při jednoduchých cvičeních • dovede změřit a zapsat výkony v osvojovaných disciplínách • zvládá přípravu jednotlivých sektorů na cvičení • snaží se o korekci chyb na základě instrukcí učitele • usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti • osvojované pohybové dovednosti tvořivě aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech • aktivně uplatňuje pravidla daných sportů, je schopen rozhodovat utkání ve dvojici s učitelem • aktivně spolupracuje se spolužáky při nácviku a v utkání • posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny 	<p>Průpravná, kondiční, koordinační, kompenzační relaxační, vyrovnávací, požitková a jiná cvičení Zásady přípravy organismu před pohybovou činností (zahřátí, protažení), ukončení pohybové činnosti (protažení, relaxace), základní technika jednotlivých druhů cvičení Hygiena a bezpečnost při osvojovaných pohybových činnostech Terminologie osvojovaných pohybových činností Zásady první pomoci při drobných poraněních Vliv pohybové aktivity na organismus a zdraví.</p> <p>Gymnastika Základní cvičební polohy, postoje, pojmy Základní záchrana a dopomoc při osvojovaném cvičení Prostná i akrobatická cvičení - vše v rámci pohybových schopností a dovedností a zdravotního stavu žáka.</p> <p>Atletika Základní pravidla soutěží, rozhodování o umístění ve skocích, hodech, atd. Technika osvojovaných disciplín Názvosloví atletických disciplín</p> <p>Sportovní hry Pohybové hry pro zdokonalování pohybových dovedností, pro ovládání náčiní Pohybové hry pro rozvoj kondičních a koordinačních schopností Nácvik herních činností jednotlivce Upevňování a aktivní dodržování pravidel sportovních her</p> <p>Lyžařský výcvikový kurz Základní pohybové dovednosti a vědomosti pro bezpečný pohyb na sjezdových a běžeckých tratích</p>	<p>a.1</p> <p>a.3</p> <p>c.5</p> <p>a.5</p> <p>c.1</p> <p>b.1</p> <p>a.2</p> <p>c.5, c.7</p> <p>a.2</p> <p>b.1</p> <p>c.2</p> <p>c.4</p> <p>b.2</p>

8. ročník

Konkretizované výstupy	Konkretizované učivo	OVO
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> zná praktický význam pojmů aktivní zdraví, zdravý životní styl, pohybový režim přemýšlí o pohybových činnostech a dalších zdravotně vhodných návycích (stravování, pitný režim, způsoby odpočinku) uvědomuje si rozdíly mezi rekreačním, výkonnostním a vrcholovým sportem uvědomuje si rozdíly mezi rekreačním, výkonnostním a vrcholovým sportem uvědomuje si možná nebezpečí pohybových aktivit a snaží se jim předcházet aktivně se podílí na cvičení aktivně se snaží o zvládnutí základní techniky jednotlivých druhů cvičení kontroluje správné držení těla dovede poskytnout základní pomoc a záchranu při cvičení zvládá úpravu venkovních sportovišť snaží se rozlišit základní pohybové činnosti rozvíjející rychlostní, silové, vytrvalostní a pohybové dispozice zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni škol; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže aktivně spolupracuje se spolužáky při nácviku a utkání žák ovládá nářadí a náčiní, udržuje si přehled na hrací ploše umí vyhledat aktuální informace z tělesné výchovy a sportu ve škole, obci, regionu aktivně uplatňuje pravidla daných sportů, je schopen rozhodovat utkání ve dvojici s učitelem 	<p>Postupné přebírání některých organizačních a hodnotících úkolů od učitele Měření základních tělesných parametrů, pohybových výkonů Organizace jednoduchých sportovních akcí – řízení utkání, pořizování zápisů, atd. Základní údržba cvičišť, péče o nářadí, náčiní, vlastní výstroj, příprava a úklid nářadí Ošetření drobných i závažnějších poranění</p> <p>Gymnastika Technika a estetika gymnastického cvičení Záchrana a pomoc při gymnastice Gymnastické prvky dle individuálních schopností a dovedností žáka s přihlédnutím k jeho zdravotnímu stavu</p> <p>Atletika Zdokonalování techniky atletických disciplín Rozhodování v atletických disciplínách</p> <p>Sportovní hry Pohybové hry pro zdokonalování herních činností jednotlivce Pohybové hry pro rozvoj kondičních a koordinačních schopností Utkání se zapojením činností jednotlivce, spolupráce v týmu, komunikace hráčů Zapojování žáka do rozhodování - rozhodčí</p>	<p>c.1 a.1, a.2, a.4</p> <p>a.5</p> <p>c.7</p> <p>c.6</p> <p>c.3</p> <p>b.1</p> <p>a.5 c.1</p> <p>c.2, c.4</p>

Konkretizované výstupy	Konkretizované učivo	OVO
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uvědomuje si důležitost zařazení pohybové aktivity do denního režimu • aktivně se účastní se pohybových činností rozvíjejících rychlostní, silové, vytrvalostní a pohybové předpoklady • přemýšlí o pohybových činnostech a dalších zdravotně vhodných návycích (stravování, pitný režim, způsoby odpočinku) • dodržuje hygienu a bezpečnost při osvojovaných pohybových činnostech • zná zásady první pomoci při drobných i závažnějších poraněních • umí posoudit škodlivý vliv alkoholu, drog a tabáku na výkonnost a zdatnost • má informace o únavě, zátěži, odpočinku, jednostranné zátěži, svalové nerovnováze – návaznost s jinými předměty • kontroluje správné držení těla • dovede poskytnout základní pomoc a záchranu při cvičení • snaží se o přesné provádění gymnastických pohybů a korekci chyb dle instrukcí vyučujícího či spolužáků • zná základní význam jednotlivých druhů cvičení, konkrétní účinky cvičení • zvládá zásady přípravy organismu na výkon – zahřátí, protažení • zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci • aktivně uplatňuje pravidla daných sportů, je schopen rozhodovat utkání samostatně či ve dvojici s jiným žákem • aktivně spolupracuje se spolužáky při nácviku a utkání • zvládá úpravu venkovních sportovišť • žák projevuje v souladu s činností, vlastními předpoklady, úspěchem i neúspěchem přiměřenou radost z pohybové aktivity, samostatnost, vůli po zlepšení pohybové dovednosti nebo výkonu 	<p>Poznatky z tělesné výchovy a sportu Postupné přebírání některých organizačních a hodnotících úkolů učitele Měření základních tělesných parametrů, pohybových výkonů</p> <p>Organizace jednoduchých sportovních akcí – řízení utkání, pořizování zápisů, atd. Základní údržba cvičišť, péče o náradí, náčiní, příprava a úklid náradí Ošetření drobných i závažnějších poranění</p> <p>Gymnastika Technika a estetika gymnastického cvičení Záchrana a pomoc při gymnastice Gymnastické prvky dle individuálních schopností a dovedností žáka s přihlédnutím k jeho zdravotnímu stavu Základní principy posilování s vlastní vahou i náčiním</p> <p>Atletika Základní pravidla soutěží, rozhodování o umístění ve skocích, hodech, evidence výkonů. Technika osvojovaných disciplín Názvosloví atletických disciplín a náčiní</p> <p>Sportovní hry Utkání se zapojením činností jednotlivce, spolupráce v týmu, komunikace hráčů Řízení utkání</p>	<p>a.1</p> <p>a.2</p> <p>a.1</p> <p>a.5</p> <p>a.4</p> <p>a.2</p> <p>a.2</p> <p>b.2</p> <p>a.3</p> <p>c.7</p> <p>c.4</p> <p>c.3</p> <p>b.1</p>

ZDRAVOTNÍ VÝCHOVA

ZDRAVOTNÍ VÝCHOVA

žák:

1. *respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky a jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě*
2. *vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví*
3. *vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví; posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví*
4. *usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví*
5. *vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí*
6. *dává do souvislosti složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky*
7. *uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc*
8. *projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce*
9. *samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím*
10. *respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví*
11. *respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování*
12. *uvádí do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým*
13. *vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi*
14. *projevuje odpovědné chování rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc*
15. *uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí*

6. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> dává do souvislosti složení stravy a zdravý způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím dovede posoudit různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví a 	<p>Zdravý způsob života a péče o zdraví</p> <p>výživa a zdraví – zásady zdravého stravování, vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví, poruchy příjmu potravy</p> <p>vlivy vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví – kvalita ovzduší, a vody, hluk, osvětlení</p> <p>denní režim, vyváženost pracovních a odpočinkových aktivit</p>	<p>3,4,6</p>

<p>zdraví druhých a vyvozuje z nich vlastní zodpovědnost</p> <ul style="list-style-type: none"> • uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými přenosnými, civilizačními a jinými chorobami • svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc • uplatňuje naučená pravidla bezpečného chování a osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu s vrstevníky a neznámými lidmi • projevuje odpovědné chování v konfliktních a krizových situacích • umí užívat dovedností vést dialog, přijímat názor druhého • v běžném životě dokáže využívat získané dovednosti asertivní komunikace uvědomuje se důležitost kooperace při skupinové práci • respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky, přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů • vysvětlí role členů skupiny a uvede příklady pozitivního či negativního vlivu na kvalitu vztahů vzhledem ke zdraví 	<p>tělesná a duševní hygiena – zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, význam pohybu pro zdraví režim dne</p> <p>Rizika ohrožující zdraví a péče o zdraví</p> <p>civilizační choroby – zdravotní rizika, preventivní a lékařská péče</p> <p>bezpečné chování – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, pohyb v rizikovém prostředí, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií, rizikové situace, stav ohrožení</p> <p>Osobnostní a sociální rozvoj</p> <p>mezilidské vztahy, komunikace a kooperace – respektování sebe sama i druhých, přijímání názoru druhého, empatie, chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání, dialog, efektivní a asertivní komunikace a kooperace v různých situacích, dopad vlastního jednání a chování</p> <p>Vztahy mezi lidmi a formy soužití</p> <p>vztahy ve dvojici – kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství</p> <p>vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity – rodina, škola, vrstevnická skupina, obec, spolek</p>	<p>12</p> <p>5,9</p> <p>PT 1.a1</p> <p>1,2</p>
--	---	--

7. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • objasní vznik a vývoj jedince od početí až do stáří • uvědomuje si význam, zvláštnosti a rizika jednotlivých etap • vhodně reaguje na fyziologické změny v období dospívání, chápe význam tohoto důležitého období, uvědomuje si jeho rizika a ví, jak se proti nim chránit, chová se kultivovaně k opačnému pohlaví, • respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím a etikou • v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a životními cíli mladých lidí přijímá odpovědnost za bezpečné sexuální chování • rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby • aplikuje předlékařskou první pomoc při poranění a jiném poškození těla 	<p>Změny v životě člověka a jejich reflexe</p> <p>dětství, puberta – tělesné, duševní a společenské změny</p> <p>sexuální dospívání a reprodukční zdraví – předčasná sexuální zkušenost</p> <p>Zdravý způsob života a péče o zdraví</p> <p>ochrana před přenosnými i nepřenosi chorobami, cesty přenosu nákaz a jejich prevence, ochrana před chronickými</p>	<p>→ Př</p> <p>10, 11</p>

<ul style="list-style-type: none"> • uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami, svěří se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc • projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční dopravy • uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany p modelových situacích ohrožení či nebezpečí při mimořádných událostech • dává do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivy mladých lidí • uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni, v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým 	<p>onemocněními, úrazy a civilizačními chorobami, zdravotní a preventivní lékařská péče, odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě), ochrana člověka za mimořádných situací – živelní pohromy, terorismus</p> <p>Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence</p> <p>auto-destruktivní závislosti , psychická onemocnění, násilí zaměřené vůči sobě, rizikové chování (alkohol, pasivní kouření, nebezpečné látky, zbraně), násilné chování a trestná činnost</p> <p>kriminalita mládeže, služby odborné pomoci</p>	<p>15</p> <p>7</p> <p>PT1.b4</p>
--	---	---

9. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umí využívat v praxi poznatky o psychohygieně • uvědomuje si důležitost relaxace a jejího zařazení do režimu dne • ví, kde a jak hledat pomoc při problémech svých či problémech druhých lidí • dokáže zaujímat hodnotové postoje s ohledem na širší společenský a prosociální kontext • využívá asertivní, tj. neagresivní a vstřícné jednání při řešení mezilidských problémů • jedná kreativně v mezilidských vztazích • při využívání vlastního potenciálu klade důraz na stanovení prosociálních cílů • uvědomuje si právo každého jedince na osobní svobodu, vlastní identitu a zdravý vývoj, toleruje ho u vrstevníků • uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu s různými formami násilí, zneužívání a kriminality • v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým • uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek • vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií a sekt • uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi 	<p>Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence</p> <p>stres a jeho vztah ke zdraví – kompenzační, relaxační a regenerační techniky překonávání únavy, stresových reakcí a k posilování duševní odolnosti</p> <p>Osobnostní a sociální rozvoj</p> <p>psychohygiena – sociální dovednosti pro předcházení stresu, hledání pomoci při problémech</p> <p>utváření vědomí vlastní identity</p> <p>seberegulace a sebeorganizace činností a chování- sebereflexe, sebekontrola, stanovení cílů a postupných kroků k jejich dosažení</p> <p>řešení problémů v mezilidských vztazích</p> <p>Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence</p> <p>skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, promiskuita sexuální kriminalita – šikana a jiné projevy násilí, formy sexuálního zneužívání dětí, komunikace se službami odborné pomoci</p> <p>těhotenství a rodičovství mladistvých, poruchy pohlavní identity</p> <p>podpora zdravého životního stylu – nebezpečí návykových látek</p> <p>manipulativní reklama a informace – reklamní vlivy, působení sekt</p>	<p>8</p> <p>PT1.c1</p> <p>PT1.a3</p> <p>PT1.a4</p> <p>13, 14</p>

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

Charakteristika vzdělávací oblasti

Oblast **Člověk a svět práce** postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků.

Koncepce vzdělávací oblasti Člověk a svět práce vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech. Vzdělávací oblast Člověk a svět práce se cíleně zaměřuje na praktické pracovní dovednosti a návyky a doplňuje celé základní vzdělávání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti. Tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích oblastí a je jejich určitou protiváhou. Je založena na tvůrčí myšlenkové spoluúčasti žáků.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Člověk a svět práce** je rozdělen na 1. stupni na čtyři tematické okruhy: *Práce s drobným materiálem*, *Konstrukční činnosti*, *Pěstitelské práce*, *Příprava pokrmů*, které jsou pro školu povinné. Na 2. stupni je rozdělen na čtyři tematické okruhy: *Pěstitelské práce*, *chovatelství*, *Práce s technickými materiály* pro 6. a 7. ročník, *Svět práce* pro 8. ročník a *Svět práce a Příprava pokrmů* pro 9. ročník. Okruhy jsou povinné pro všechny žáky. Součástí předmětu jsou i praktické práce při úklidu okolí školy, sběr papíru apod. Tematické okruhy *Desing a konstruování*, *Provoz a údržba domácnosti* a *Práce s laboratorní technikou* nabízené RVP do ŠVP Naše škola nebyly jako celek zařazeny.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí, k organizaci a plánování práce a k používání vhodných nástrojů, nářadí a pomůcek při práci i v běžném životě
- vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů, k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti a k vynakládání úsilí na dosažení kvalitního výsledku
- poznání, že technika jako významná součást lidské kultury je vždy úzce spojena s pracovní činností člověka
- autentickému a objektivnímu poznávání okolního světa, k potřebné sebedůvěře, k novému postoji a hodnotám ve vztahu k práci člověka, technice a životnímu prostředí
- chápání práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci, sebeaktualizaci a k rozvíjení podnikatelského myšlení
- orientaci v různých oborech lidské činnosti, formách fyzické a duševní práce a osvojení potřebných poznatků a dovedností významných pro možnost uplatnění, pro volbu vlastního profesního zaměření a pro další životní a profesní orientaci

SVĚT PRÁCE

1. stupeň

1. období

a) PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM - OVO

žák:

1. vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
2. pracuje podle slovního návodu a předlohy

b) KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI – OVO

žák:

1. zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi

c) PĚSTITELSKÉ PRÁCE - OVO

žák:

1. provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování
2. pečuje o nenáročnou rostlinu

d) PŘÍPRAVA POKRMŮ – OVO

žák:

1. připraví tabuli pro jednoduché stolování
2. chová se vhodně při stolování

1. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
žák: <ul style="list-style-type: none"> vyrábí jednoduché předměty z různých materiálů si osvojuje základní návyky při práci s drobným materiálem zvládá základní činnosti tj. skládání, stříhání, vytrhávání, slepování, navlékání přírodnin, válení, hnětení, ohýbání a stlačování se seznámí s prací podle návodu a předlohy poznává v praxi vlastnosti plastického materiálu tj. pružnost, tažnost, ohebnost osvojuje si základní pracovní dovednosti a návyky při organizaci práce pracuje podle obrazového návodu, ale i podle vlastní fantazie provádí pozorování přírody zvládá jednoduchý záznam pozorování zhodnotí výsledky pozorování přírody je seznámen s vhodnými podmínkami pro pěstování rostlin pečuje o nenáročnou pokojovou rostlinu ve třídě (zalévá, otírá listy, kypří půdu) seznámí se s přípravou tabule pro stolování rozlišuje každodenní a slavnostní stolování připraví si jednoduchou svačinu zvládá zásady slušného stolování a sebeobsluhu ve školní jídelně jí přiborem 	Jednoduché výrobky Návod a předlohy Práce se stavebnicemi Příroda a pozorování Pěstování nenáročných Stolování - Jednoduchá úprava stolu, co nepatří na slavnostní tabuli Pravidla společenského chování	a.1 a.2 b.1 c.1, c.2 d.1 d.2

2. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> vyrábí jednoduché předměty z různých materiálů má osvojeny základní návyky při práci s drobným materiálem zvládá základní činnosti tj.skládání, stříhání, vytrhávání, slepování, navlékání přírodnin, válení, hnětení, ohýbání a stlačování umí pracovat podle jednoduchého návodu, předlohy poznává v praxi vlastnosti plastického materiálu tj. pružnost, tažnost, ohebnost dodržuje a upevňuje si správné návyky organizace hygieny a bezpečnosti práce sestavuje modely i bez předlohy, montuje a demontuje jednotlivé díly vytváří si kladný vztah k práci své i ostatních 	<p>Jednoduché výrobky</p> <p>Návod a předlohy</p> <p>Práce se stavebnicemi</p>	<p>a.1, a.2 b.1</p>
<ul style="list-style-type: none"> provádí pozorování přírody po celý rok provádí exkurze na školním pozemku pečuje o nenáročné rostliny, které rozmnožuje pomocí odnoží 	<p>Příroda a pozorování Pěstování nenáročných rostlin</p>	<p>c.1 c.2</p>
<ul style="list-style-type: none"> v praxi vyzkouší pěstování jednoduchých rostlin (hrách, fazole) rozezná nejznámější semena plodů tj.fazole, hrách, čočka, kukuřice, mák 		
<ul style="list-style-type: none"> provede úpravu stolu pro všední i sváteční stolování zvládne přípravu svačiny, úpravu ovoce a zeleniny za studena seznamuje se se způsoby uchovávání a skladování potravin 	<p>Stolování</p>	<p>d.1</p>
<ul style="list-style-type: none"> zvládá sebeobsluhu a základy slušného chování 	<p>Pravidla společenského chování</p>	<p>d.2</p>

3. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vytváří jednoduchými pracovními operacemi a postupy různé výrobky z daného materiálu • volí vhodné pomůcky náčiní a nástroje 	<p>Jednoduché výrobky</p>	<p>a.1 a2</p>
<ul style="list-style-type: none"> • udržuje pořádek na pracovním místě • umí samostatně pracovat podle návodu a předlohy 	<p>Návod a předlohy Práce se stavebnicemi</p>	<p>b.1</p>
<ul style="list-style-type: none"> • zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicí 		

<ul style="list-style-type: none"> • provádí jednoduchou montáž i demontáž stavebnice • pracuje podle obrazového návodu, ale i podle vlastní fantazie • provádí jednoduché pěstitelské činnosti • volí správné pomůcky, nástroje a náčiní • seznamuje s základními podmínkami života rostlin • seznamuje se s úlohou techniky v životě člověka • připraví jednoduchý studený pokrm podle slovního návodu • seznamuje se se zákl. vybavením kuchyně • pojmenuje pomůcky a nástroje v kuchyni a při stolování • udržuje pořádek pracovních ploch • dodržuje pravidla správného stolování 	<p>Příroda a pozorování Pěstování nenáročných rostlin</p> <p>Stolování Pravidla společenského chování -</p>	<p>c.1 c.2</p> <p>d.1 d.2</p> <p>PT 1.b4</p>
---	---	---

2. období

a) PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM – OVO

žák

1. vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu
2. využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic
3. volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
4. udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

b) KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI – OVO

žák:

1. provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž
2. pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu
3. dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu

c) PĚSTITELSKÉ PRÁCE – OVO

žák:

1. provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování
2. ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny
3. volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní
4. dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

d) PŘÍPRAVA POKRMŮ

žák:

1. orientuje se v základním vybavení kuchyně
2. připraví samostatně jednoduchý pokrm
3. dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování
4. udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce
5. poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni

4. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu pracuje dle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce poskytne první pomoc při úrazu provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce poskytne první pomoc při úrazu zná základní podmínky pro pěstování rostlin provádí jednoduché pěstitelské činnosti samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování ošetřuje a pěstuje dle daných zásad pokojové a jiné rostliny volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní orientuje se v základním vybavení kuchyně zná zásady správné výživy připraví samostatně jednoduchý studený i teplý pokrm provede jednoduchou úpravu stolu udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce poskytne první pomoc při úrazu v kuchyni 	<p>Práce podle návodu, předlohy</p> <p>Lidové tradice - lidové zvyky, tradice, řemesla</p> <p>Pomůcky, nástroje a náčiní</p> <p>Bezpečnost práce a první pomoc</p> <p>Práce se stavebnicí</p> <p>Zásady hygieny a první pomoc Bezpečnost práce</p> <p>Základy pěstitelské činnosti Pěstování pokojových rostlin, rostlin ze semene Pěstitelské pomůcky</p> <p>Základní vybavení kuchyně</p> <p>Jednoduché pokrmy - Výběr, nákup a skladování potravin</p>	<p>a.1 b.2</p> <p>a.2</p> <p>a.3</p> <p>a.4</p> <p>b.1 b.2</p> <p>b.3</p> <p>c.1 c.2 c.3</p> <p>d.1 d.2 d.3 d.4</p>

5. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu pracuje samostatně dle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic 	<p>Návod, předloha, náčrtek</p> <p>Lidové tradice - Lidové zvyky, tradice, řemesla</p>	<p>a.1</p> <p>a.2</p>

<ul style="list-style-type: none"> • volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu • udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce • poskytne první pomoc při úrazu • provádí při práci se stavebnicemi samostatně montáž a demontáž podle předlohy, slovního návodu • využívá vlastní fantazie • sestaví model z vlastních prvků • narýsuje jednoduchý technický náčrt a pracuje podle něj • dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce • poskytne první pomoc při úrazu • zná základní podmínky pro pěstování rostlin a dokáže je ověřit pokusem • provádí jednoduché pěstitelské činnosti • samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování • dokáže zaznamenat pokus a pozorování • samostatně pečuje o náročnější pokojové a jiné rostliny dle daných zásad • volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní • dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu • zná základní elektrické přístroje používané v kuchyni • nakoupí samostatně potřebné potraviny • zná zásady správné výživy • připraví samostatně jednoduchý studený i teplý pokrm • pracuje podle návodu - receptu • provede úpravu stolu pro slavnostní příležitost • udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch • dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce • poskytne první pomoc při úrazu v kuchyni 	<p>Pomůcky, nástroje a náčiní</p> <p>Bezpečnost práce a první pomoc Organizace práce</p> <p>Zásady hygieny a první pomoc – Bezpečnost práce</p> <p>Základy pěstitelské činnosti -</p> <p>Vybavení kuchyně</p> <p>Jednoduché pokrmy - Výběr, nákup a skladování potravin</p> <p>Základy hygieny - Technika v kuchyni – historie a význam</p>	<p>a.3</p> <p>a.4</p> <p>b.1 b.2</p> <p>b.3</p> <p>c.1, c. 2</p> <p>c.3, c.4</p> <p>d.1, d.2 d.3, d.4 d.5</p>
---	--	---

2. stupeň

SVĚT PRÁCE

a) PRÁCE S TECHNICKÝMI MATERIÁLY

žák:

- 1. provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň***
- 2. řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí***
- 3. organizuje a plánuje svoji pracovní činnost***
- 4. užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku***
- 5. dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu***

b) DESIGN A KONSTRUOVÁNÍ

žák:

1. sestaví podle návodu, náčrtu, plánu, jednoduchého programu daný model
2. navrhne a sestaví jednoduché konstrukční prvky a ověří a porovná jejich funkčnost, nosnost, stabilitu aj.
3. provádí montáž, demontáž a údržbu jednoduchých předmětů a zařízení
4. dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při úrazu

c) PĚSTITELSKÉ PRÁCE, CHOVATELSTVÍ

žák:

1. volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin
2. pěstuje a využívá květiny pro výzdobu
3. používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu
4. prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty
5. dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty

d) PROVOZ A ÚDRŽBA DOMÁCNOSTI

žák:

1. provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví
2. ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů
3. správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením včetně údržby; provádí drobnou domácí údržbu
4. dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem

e) PŘÍPRAVA POKRMŮ

žák:

1. používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče
2. připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy
3. dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti
4. dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni

f) PRÁCE S LABORATORNÍ TECHNIKOU

žák:

1. vybere a prakticky využívá vhodné pracovní postupy, přístroje, zařízení a pomůcky pro konání konkrétních pozorování, měření a experimentů
2. zpracuje protokol o cíli, průběhu a výsledcích své experimentální práce a zformuluje v něm závěry, k nimž dospěl
3. vyhledá v dostupných informačních zdrojích všechny podklady, jež mu co nejlépe pomohou provést danou experimentální práci
4. dodržuje pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí při experimentální práci
5. poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři

g) SVĚT PRÁCE

žák:

1. *orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí*
2. *posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravě*
3. *využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání*
4. *prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce*

6. ročník

Práce s technickými materiály

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> čte jednoduchý technický výkres vypracuje jednoduchý technický náčrt udržuje pořádek na pracovním místě dodržuje zásady bezpečnosti a ochrany při práci, hygieny práce, technologickou kázeň řeší jednoduché technické úkoly provede zadané praktické činnosti s daným materiálem používá vhodné pracovní pomůcky, nástroje, náčiní a správně s nimi zachází 	<p>Dílenský řád, obecné zásady bezpečnosti a hygieny práce Zásady poskytnutí první pomoci Čtení jednoduchých technických výkresů, určování technologických postupů Kreslení jednoduchých technických náčrtů PRÁCE SE DŘEVEM Pracovní pomůcky, nářadí, nástroje + jejich údržba Vlastnosti materiálu, užití v praxi Zpracování dřeva Měření a orýsování Řezání, pilování, rašplování, broušení. Povrchová úprava</p>	<p>a.1 a.2 a.3 a.4 a.5</p>

Pěstitelské práce, chovatelství

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> dodržuje zásady bezpečnosti a ochrany při práci, hygienická pravidla a předpisy, dodržuje technologickou kázeň udržuje pořádek na pracovním místě používá vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní a vhodné osobní ochranné prostředky pracuje podle návodu volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných druhů zeleniny, květin a léčivých rostlin prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty 	<p>Hygiena, bezpečnostní předpisy, bezpečnost a ochrana zdraví při práci První pomoc při úrazu Seznámení s plochami školního pozemku, pomůckami a nářadím používaným při pěstování rostlin Práce na zahradě, sklizeň plodů, uskladnění výpěstků Půda a její zpracování Zásady pěstování zeleniny, květin a léčivých rostlin. Chov zvířat v domácnosti, bezpečnost kontaktu s neznámými zvířaty</p>	<p>c.5 c.3 c.1</p>

7. ročník

Práce s technickými materiály

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> přečte jednoduchý technický výkres vypracuje jednoduchý technický náčrtek vyhledá v technických tabulkách požadované údaje udržuje pořádek na pracovním místě dodržuje zásady bezpečnosti a ochrany při práci, hygieny práce, technologickou kázeň poskytne první pomoc při úrazu – oděrky, drobné řezné rány provede zadané praktické činnosti s daným materiálem používá vhodné pracovní pomůcky, nástroje, náčiní a správně s nimi zachází, provádí jejich údržbu vyřeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálu, pracovních nástrojů a nářadí uvede vlastnosti materiálů – dřevo, kov, plast 	<p>Dílenský řád, obecné zásady bezpečnosti a hygieny práce</p> <p>Poskytnutí první pomoci v modelové situaci</p> <p>Čtení jednoduchých technických výkresů, určování technologických postupů</p> <p>Kreslení jednoduchých technických náčrtů</p> <p>Úloha techniky v životě člověka, zneužití techniky</p> <p>PRÁCE S KOVEM</p> <p>Pracovní pomůcky, nářadí, nástroje + jejich údržba</p> <p>Vlastnosti materiálu, užití v praxi</p> <p>Zpracování kovu</p> <p>Měření a orýsování</p> <p>Stříhání, řezání, pilování, vrtání</p> <p>Tvarování, pájení</p> <p>Povrchová úprava</p> <p>PRÁCE S PLASTY</p> <p>Pracovní pomůcky, nářadí, nástroje + jejich údržba</p> <p>Vlastnosti materiálu, užití v praxi.</p> <p>Zpracování plastu</p> <p>Měření a orýsování</p> <p>Řezání, pilování, vrtání.</p> <p>Tepelné tvarování</p>	<p>a.1, a.2, a.3, a.4, a.5</p>

Příprava pokrmů

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> používá základní kuchyňský inventář bezpečně obsluhuje základní spotřebiče dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce <p>připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy</p>	<p>Kuchyně:</p> <p>Udržování pořádku a čistoty, bezpečnost a hygiena provozu, Základní vybavení-nádobí, nářadí, elektrické spotřebiče</p> <p>Zásady poskytnutí první pomoci</p> <p>Potraviny:</p> <p>výběr, nákup, skladování, cena, množství,</p> <p>skupiny potravin,</p> <p>sestavování jídelníčku</p> <p>Příprava pokrmů: úprava pokrmů za studena,</p> <p>základní způsoby tepelné úpravy,</p> <p>základní postupy při přípravě pokrmů, nápojů</p> <p>Úprava stolu a stolování.</p>	<p>e.1, e.2, e.3, e.4</p>

8. ročník

Svět práce

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
žák: <ul style="list-style-type: none"> orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí zhodnotí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce 	<p>Lidská práce charakteristické znaky, pracovní činnosti, pracovní prostředky, pracoviště a pracovní prostředí Technika jako pracovní prostředek, jako objekt nebo produkt práce</p> <p>Volba profesní orientace, základní principy, osobní zájmy a cíle, vlastnosti a schopnosti jedince, sebepoznávání a sebehodnocení</p> <p>Trh práce, požadavky kvalifikační a zdravotní, pracovní příležitosti v regionu, nezaměstnanost, úřad práce</p>	<p>g.1</p> <p>g.2</p> <p>PT 1.a2</p>

Pěstivelské práce, chovatelství

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
žák: <ul style="list-style-type: none"> dodržuje zásady bezpečnosti a ochrany při práci, hygienická pravidla a předpisy, dodržuje technologickou kázeň používá vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní a vhodné osobní ochranné prostředky udržuje pořádek na pracovním místě pracuje podle návodu, předlohy, popisu či náčrtu volí vhodné pracovní postupy při pěstování některých druhů okrasných a ovocných rostlin pěstuje a využívá květiny pro výzdobu 	<p>Hygiena, bezpečnostní předpisy, bezpečnost a ochrana zdraví při práci. První pomoc při úrazu Úrodnost půdy, výživa a ochrana rostlin</p> <p>Práce na zahradě, sklizeň plodů, uskladnění výpěstků</p> <p>Zásady pěstování ovocných a okrasných rostlin</p>	<p>c.5</p> <p>c.3</p> <p>c.1</p> <p>c.2</p> <p>c.4</p>

9. ročník

Svět práce

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
žák: <ul style="list-style-type: none"> zhodnotí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce 	<p>Podnikání Formy podnikání Náplň učebních oborů Přijímací řízení, poradenské služby Způsoby hledání zaměstnání Psaní životopisu Pohovor u zaměstnavatele</p>	<p>g.2</p> <p>g.3</p> <p>g.4</p>

Příprava pokrmů

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • používá základní kuchyňský inventář • bezpečně obsluhuje základní spotřebiče • dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce • poskytne první pomoc při drobných úrazech v kuchyni (drobné řezné ranky, oděrky) • připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy • dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti 	<p>Kuchyně: Udržování pořádku a čistoty, bezpečnost a hygiena provozu, Základní vybavení-nádobí, nářadí, elektrické spotřebiče Zásady poskytnutí první pomoci</p> <p>Potraviny: výběr, nákup, skladování, cena, množství, skupiny potravin, sestavování jídelníčku</p> <p>Příprava pokrmů: úprava pokrmů za studena, základní způsoby tepelné úpravy, základní postupy při přípravě pokrmů, nápojů</p> <p>Úprava stolu a stolování. Jednoduché prostírání, obsluha a chování u stolu, slavnostní stolování v rodině, zdobné prvky a květiny na stole</p>	<p>e.1, e.2, e.3, e.4</p>

VOLITELNÉ PŘEDMĚTY

CVIČENÍ Z ČESKÉHO JAZYKA

Předmět vede žáky k lepšímu zvládnutí základních dovedností a znalostí, k jejich prohloubení, je dalším pokračováním českého jazyka.

2. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> průběžně docvičuje sluchovou analýzu a syntézu slov určuje pořádek slov v jednoduché větě píše správně začátek a konec věty sluchově rozlišuje délky samohlásek ve slově využívá znalosti o druzích vět k jejich správnému ukončování odůvodňuje a doplňuje i- y po tvrdých a měkkých souhláskách sluchově rozliší a zrakově doplní do slov slabiky dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě píše a odůvodňuje párové souhlásky na konci a uprostřed slova rozlišuje slova obecná a vlastní užívá pravopis vlastních jmen osob, zvířat, obcí a řek vytváří slova podobného a opačného významu, rozpoznává slova nadřazená, podřazená a souřadná rozpoznává podstatná jména, slovesa, přídavná jména, učí se rozpoznávat předložky od spojek 	<p>Opakování z 1. ročníku</p> <p>Věta</p> <p>Délky samohlásek</p> <p>Druhy vět</p> <p>Tvrdé a měkké souhlásky</p> <p>Slabiky dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě</p> <p>Párové souhlásky</p> <p>Slovo obecné a vlastní</p> <p>Význam slova</p> <p>Slovní druhy</p>	

3. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> docvičuje užívání rozdělování slov na slabiky docvičuje užití párových souhlásek třídí slova podle významu učí se rozpoznávat příbuzná slova podle kořenu docvičuje rozlišování slovních druhů (i zájmena, číslovky, příslovce, částice, citoslovce) osvojuje si základní řady vyjmenovaných slov a k nim slova příbuzná docvičuje užívání vlastních jmen 	<p>Opakování z 2. ročníku</p> <p>Párové souhlásky</p> <p>Význam slova</p> <p>Slova příbuzná</p> <p>Slovní druhy</p> <p>Vyjmenovaná slova</p> <p>Vlastní jména</p>	

<ul style="list-style-type: none"> vymezuje větu jednoduchou a souvětí na základě počtu sloves procvičuje mluvnické kategorie podstatných jmen (rod, číslo, pád) procvičuje mluvnické kategorie sloves (osoba, číslo, čas) 	Věta jednoduchá a souvětí Podstatná jména Slovesa	
---	---	--

4. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
žák: <ul style="list-style-type: none"> poznává kořen slov, rozlišuje část předponovou, rozlišuje část předponovou a příponovou vnímá rozdíl mezi předponou a předložkou uvědoměle používá i/y po obojetných souhláskách uvnitř vyjmenovaných a příbuzných slov rozpoznává slovní druhy ohebné i neohebné skloňuje podstatná jména časuje slovesa v čase přítomném, budoucím a minulém, určuje osobu, číslo a čas sloves rozlišuje větu jednoduchou a souvětí spojuje věty jednoduché v souvětí spojovacími výrazy určuje podmět a přísudek píše správně i/y v přičestí minulém upevňuje si pravopis vlastních jmen rozlišuje řeč přímou a věty uvozovací 	Opakování učiva 3.ročníku Kořen, předpona, přípona Tvarově stejné předložky a předpony, předpony stýkající se s kořenem Vyjmenovaná slova Slovní druhy Mluvnické kategorie podstatných jmen Mluvnické kategorie sloves Věta jednoduchá a souvětí, spojovací výrazy Základní skladební dvojice Shoda přísudku s podmětem Vlastní jména Přímá řeč - interpunkce	b.1, b.4 b.2. b.8 b.3 . b.6, 7 b.5 b.9

5. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
žák: <ul style="list-style-type: none"> určuje kořen, předponu a příponu, vyznačuje slovotvorné základy, odvozuje slova doplňuje předpony a přípony podle smyslu osvojuje si spisovnou výslovnost a pravopis souhláskových skupin správně používá předložky s, z v praxi zvládá rozlišování skupin bě-bje, vě-vje, pě-pje, mě-mně ovládá dělení slov po slabikách užívá běžně pravopis i / y v praktických cvičeních rozlišuje a určuje slovní druhy 	Stavba slova Předpony a přípony, souhláskové skupiny Předpony s, z, vz; předložky s, z Skupiny bě-bje, pě- pje, vě-vje, mě-mně Dělení slov Vyjmenovaná slova Slovní druhy	

<ul style="list-style-type: none"> • určuje rod, číslo, pád a vzor, skloňuje podstatná jména podle vzorů • rozpozná druhy přídavných jmen • rozezná mluvnické kategorie sloves • vyhledává v textu zájmena, seznamuje se s jejich druhy • rozlišuje číslovky v textu • určuje základní větné členy, vyhledává různé podmínky • vyhledá rozvíjející větné členy – přívlastek • docvičuje shodu podmětu s přísudkem • určuje věty jednoduché, spojuje věty v souvětí, v souvětí poznává větu hlavní a věty vedlejší • rozlišuje řeč přímou a věty uvozovací 	<p>Mluvnické kategorie podstatných jmen</p> <p>Přídavná jména + vzory</p> <p>Mluvnické kategorie sloves</p> <p>Zájmena</p> <p>Číslovky</p> <p>Základní větné členy, různé druhy podmětů</p> <p>Rozvíjející větné členy</p> <p>Shoda podmětu s přísudkem</p> <p>Věta jednoduchá a souvětí, věta hlavní a vedlejší</p> <p>Přímá řeč - interpunkce</p>	
---	---	--

CVIČENÍ Z ČESKÉHO JAZYKA

Předmět je zaměřen na procvičování učiva z mluvnice a prohlubování čtenářské gramotnosti. Vede žáky k praktickému užívání jazykových norem a pravidel.

6. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu • a dalšími jazykovými příručkami • užívá znalosti abecedy • zvládá pravopis lexikální, slovotvorný a morfologický • rozpozná ohebné slovní druhy • uvědomuje si vztahy mezi základními větnými členy, rozliší větu a souvětí • Umí souvisle přečíst text, porozumí obsahu, dokáže ho reprodukovat, orientuje se v něm, vyhledá informace 	<p>Vyhledávání určených jevů Pravopisná cvičení -lexikální -tvaroslovná -skladební -dělení slov</p> <p>Stavba slova (předpona , kořen, přípona)</p> <p>Tvarosloví (slova ohebná) Skladba (základní větné členy) - shoda přísudku s podmětem, shoda Př s Po několikanásobným -předmět, příslovečné určení, přívlastek - věta jednoduchá a souvětí</p> <p>Cvičení čtenářské gramotnosti</p>	

SBOROVÝ ZPĚV

Předmět je velice úzce spojen s povinným předmětem hudební výchova. Směřuje k vnímání hudby jako důležité součásti života jedince a celé společnosti prostřednictvím vokálních aktivit, chápání jazyka hudby jako specifické formy komunikace, získávání orientace v širokém spektru vokální tvorby různých hudebních směrů a stylů a především k rozvoji žákovy celkové hudebnosti.

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> používá správné žeberně-brániční dýchání využívá správného pěveckého postoje ovládá ústa při zpěvu, správně artikuluje správně nasadí tón s využitím měkkého začátku a dechové opory odhadne správnou sílu hlasu používá vhodným způsobem různé techniky vokálního projevu uplatňuje zásady hlasové hygieny, zná rizika nesprávného zacházení s hlasivkami popíše funkci hlasivek a tvoření tónu pracuje na rozšiřování hlasového rozsahu převádí melodii z nezpěvné do zpěvné polohy rozlišuje sólový a sborový zpěv porovnává a hodnotí poslechové ukázky sólového a sborového zpěvu rozpozná výšku lidského hlasu sluchovou analýzou rozlišuje intonační problémy zpívá písně intonačně čistě a přesně rytmicky udrží se ve zpěvu dvojhlasu a trojhlasu, dle možností sám či ve dvojici rozpozná lidovou píseň od umělé posoudí vlastní zpěv, je schopen sebekritiky akceptuje a toleruje názory ostatních chápe estetickou funkci hudby interpretuje písně dle aktuálního repertoáru využívá hudební paměť rozlišuje lidovou a umělou píseň chrání a oceňuje kulturní tradice naše i jiných národů aktivně a kreativně se zapojuje v hodinách užívá kooperaci se spolužáky aktivně ovlivňuje činnost pěveckého sboru 	<p>funkce bránice návčik žeberně-bráničního dýchání postavení a držení těla správná artikulace měkké nasazení tónu</p> <p>brumendo, staccato, legato, hlavový tón pr. zásady hlasové hygieny leden nemoci hlasivek funkce hlasivek</p> <p>zpěvné a nezpěvné polohy, přenášení oktáv</p> <p>sólový a sborový zpěv dělení lidského hlasu sluchová analýza intonace kánon dvojhlas v terciích (lidový) lidová a umělá píseň</p>	→Hv

TECHNICKÉ PRÁCE

Předmět vede žáky k praktické aplikaci teoretických vědomostí, rozvíjí manuální zručnost a dovednosti.

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> se seznámí s prací podle návodu a předlohy provádí při práci se stavebnicemi samostatně montáž a demontáž podle předlohy, slovního návodu rozdělí spalovací motory podle typu zapalování, popíše základní součásti v motoru a zná jejich funkci podle předlohy sestaví papírový model čte jednoduchý technický výkres vypracuje jednoduchý technický náčrt provede zadané praktické činnosti s daným materiálem používá vhodné pracovní pomůcky, nástroje, náčiní a správně s nimi zachází provede zadané praktické činnosti s daným materiálem používá vhodné pracovní pomůcky, nástroje, náčiní a správně s nimi zachází provede zadané praktické činnosti s daným materiálem používá vhodné pracovní pomůcky, nástroje, náčiní a správně s nimi zachází zná výhody a nevýhody jednotlivých typů elektráren 	<p>Dílenský řád, obecné zásady bezpečnosti a hygieny práce. Zásady poskytnutí první pomoci.</p> <p>Práce se stavebnicí – sestaví jednoduché modely podle návodu</p> <p>Spalovací motory – rozdělení spalovacích motorů popis a funkce základních součástí v motoru</p> <p>Práce s papírem – modely z papíru</p> <p>Technický výkres – čtení a rýsování technických výkresů, určování technologických postupů</p> <p>Práce se dřevem - pracovní pomůcky, nářadí, nástroje + jejich údržba. Vlastnosti materiálu, užití v praxi. Zpracování dřeva. Měření a orýsování. Řezání, pilování, rašplování.</p> <p>Práce s plasty - Pracovní pomůcky, nářadí, nástroje + jejich údržba. Vlastnosti materiálu, užití v praxi. Zpracování plastu.</p> <p>Práce s kovy - Pracovní pomůcky, nářadí, nástroje + jejich údržba. Stroje.</p> <p>Elektrárny – tepelné, vodní, větrné, jaderné</p>	<p>→ F, → Sp</p>

ETICKÁ VÝCHOVA

Předmět etická výchova je principiálně postaven na využívání zážitkových pedagogických metod, skupinové a týmové práce. Vede žáka k: řešení problémových situací ve školním kolektivu, samostatnému procesu učení, schopnosti obhájit svá stanoviska a rozhodnutí, uvědomování si zodpovědnosti za své činy, vytváření podmínek k přijímání a pozitivnímu zpracování konstruktivní kritiky, schopnosti vyjadřovat se v logickém sledu, výstižně, kultivovaně a souvisle, zvládnutí aktivního naslouchání druhých, využívání získaných komunikativních dovedností pro vytváření vztahů a spolupráci s ostatními, k pozitivnímu vztahu k vlastnímu zdraví a podpory zdravého životního stylu žáka, k uvědomění si svých práv i povinností a k nezištné pomoci druhým v případě potřeby

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> vhodně užívá základní dovednosti z oblasti verbální i neverbální komunikace přijímá chválu i kritiku, úspěchy i neúspěchy přiměřeně věku obhájí svůj názor rozezná prvky rizikového chování pozitivně hodnotí druhé a situace za běžných i ztížených podmínek používá tvořivost a iniciativu v mezilidských vztazích přiměřeně používá své city jako předpoklad pro empatii v každodenním životě používá prvky empatie rozpozná své schopnosti a silné stránky utváří si pozitivní sebehodnocení, za běžných podmínek pozitivně hodnotí druhé vysloví i přijme pochvalu, vysloví a přijme přiměřenou a konstruktivní kritiku uplatňuje prvky prosociálního chování 	<p>Komunikace</p> <p>Důstojnost lidské osoby, úcta k sobě</p> <p>Zdraví jako etická hodnota Pozitivní hodnocení druhých</p> <p>Tvořivost a iniciativa</p> <p>Vzájemné vyjádření citu</p> <p>Empatie</p> <p>Reálné a zobrazené vzory</p> <p>Pomoc, přátelství, spolupráce Komplexní prosociálnost</p>	

VÝTVARNÉ ČINNOSTI

Předmět výtvarné činnosti navazuje na náplň předmětu výtvarná výchova, rozvíjí estetické cítění a výtvarné dovednosti žáků. Umožňuje věnovat se neobvyklým technikám.

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> si prohlubuje znalosti a dovednosti z předmětu výtvarná výchova rozvíjí své estetické cítění uplatňuje techniku kresby a malby zachycuje prostor, užívá perspektivních postupů a kompozičních principů zobrazuje fantazijní představy kombinuje výtvarné prostředky a experimentuje s nimi 	<p>Kresebná cvičení, kompoziční principy, perspektiva</p> <p>Užitá grafika, reklama, písmo</p> <p>Využití netradičních materiálů ve výtvarné práci</p> <p>Práce s barvou</p> <p>Instalace výstavy</p> <p>Výzdoba školy</p> <p>Tematické práce</p> <p>Propojení s enviromentální výchovou (témata</p>	

<ul style="list-style-type: none"> vytváří různorodou a bohatou škálu vizuálně obrazných vyjádření, které vycházejí ze zkušenosti, představ a vlastního vnímání, využívá své smysly 	životního prostředí, jeho ochrana...)	→ Vv
--	---------------------------------------	------

DIGITÁLNÍ FOTOGRAFIE

Předmět digitální fotografie navazuje na náplň předmětu informatika, rozšiřuje dovednosti práce s počítačem, digitálním fotoaparátem, rozvíjí estetické cítění a výtvarné a technické dovednosti žáků. Umožňuje věnovat se různým technikám práce s digitální fotografií.

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> ovládá práci s automatickým digitálním fotoaparátem ovládá práci s manuálním digitálním fotoaparátem uplatňuje základní estetická pravidla pro práci s fotografií používá stativ pro fotografování zpracuje fotografie v softwaru určenému k úpravě fotografií 	<p>Režimy: portrét, makro, krajina, rychlá závěrka, pomalá závěrka, indoor, sníh Zoom: optický x digitální Zaostřování Blesk Samospoušť Práce s paměťovou kartou: mazání, kopírování</p> <p>Priorita času Priorita clony Vyvážení bílé ISO citlivost snímáče Výměnné objektivy Světelnost objektivu Různé druhy filtrů Různé formáty ukládání snímků</p> <p>Teorie zlatého řezu Pozadí v portrétu Pravidla kompozice Redukce červených očí</p> <p>Nastavení výšky Stabilizace Upevnění fotoaparátu Vertikální nastavení Horizontální nastavení</p> <p>Ořez Otočení Doostření x rozostření Změna velikosti/rozlišení Úprava barev Histogram Efekty Softwarová redukce červených očí Uložení v jiném formátu</p>	

SPORTOVNÍ HRY

Předmět sportovní hry je úzce spojen s povinným předmětem tělesná a zdravotní výchova. Umožňuje žákům rozvíjet sportovní dovednosti při kolektivních činnostech, čímž uspokojuje také potřebu soutěžit, porovnávat své dovednosti a současně žáky učí spolupracovat, podřizovat se potřebám kolektivu.

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zvládá základní pojmy týkající sportovních her • uvědomuje si možná nebezpečí sportovních her a snaží se jim aktivně předcházet, uvědomuje si rozdíly hrou chlapců a dívek v koedukované skupině • zařazuje přípravu organismu před vlastní sportovní činností • aktivně uplatňuje pravidla daných sportů, je schopen rozhodovat utkání dle základních pravidel a podílet se na výuce základních herních činností ostatních žáků • aktivně spolupracuje se spolužáky při nácviku a utkání • ovládá náradí a náčiní, udržuje si přehled na hrací ploše • zvládá úpravu venkovních sportovišť • v souladu s činností, vlastními předpoklady, úspěchem i neúspěchem projevuje přiměřenou radost z pohybové aktivity, samostatnost, vůli po zlepšení pohybové dovednosti nebo výkonu • uvědomuje si možnost zařazení sportovních her do volnočasových aktivit jako prevenci před patologickými jevy společnosti 	<p>Míčové hry - volejbal, nohejbal, basketbal, florbal, kopaná</p>	<p>→ Tv</p>

INFORMATIKA

Předmět informatika navazuje na náplň předmětu informatika z nižšího ročníku, rozšiřuje dovednosti práce s počítačem, zejména pak práce s prezentacemi, zásady jejich tvorby a správné prezentace.

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • orientuje se v popisu částí počítače, např. reklamní letáky 	<p>HDD, DVD-ROM, BlueRay CPU RAM Motherboard Wifi, LAN Case, šasi HDMI, DVI, VGA, USB</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • píše text podle zásad správného psaní 	Interpunkce a její správné užití Odsazení textu tabelátorem Nastavení tabelátoru Tvrdá mezera	
<ul style="list-style-type: none"> • tvoří jednoduché prezentace 	Rozložení snímku Šablony Písmo Odrážky Obrázky Rozložení	
<ul style="list-style-type: none"> • doplní prezentaci o animace 	Počáteční animace Zdůrazňující animace Odchozí animace Časování Přechodové efekty	
<ul style="list-style-type: none"> • cituje zdroje, pro tvorbu citace používá vzorů nebo internetové stránky k tomu určené 	Citace knihy Citace internetového zdroje www.citace.com generování citací	

RUČNÍ PRÁCE

Předmět vede žáky k praktické aplikaci teoretických vědomostí, rozvíjí manuální zručnost a dovednosti.

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • seznámí se s prací podle návodu a předlohy • používá vhodné pracovní postupy a pomůcky a správně s nimi zachází <ul style="list-style-type: none"> • pozná, co je základem tkaní <ul style="list-style-type: none"> • seznámí se s prací podle návodu a předlohy • provede zadané praktické činnosti s daným materiálem • používá vhodné pracovní pomůcky 	<p>Obecné zásady bezpečnosti a hygieny práce. Zásady poskytnutí první pomoci.</p> <p>Batika – druhy batiky</p> <ul style="list-style-type: none"> - zásady bezpečnosti, ochranný oděv, zásady manipulace s nebezpečnou látkou - pracovní pomůcky a potřeby - příprava batiky podle druhu - batikování <p>Tkaní</p> <ul style="list-style-type: none"> - zásady bezpečnosti - pracovní pomůcky a potřeby - hřebenový stávek – manipulace, tvorba výrobku dle vlastní fantazie - uzlování - náramky přátelství <p>Vyšívání – druhy vyšivky</p> <ul style="list-style-type: none"> - zásady bezpečnosti - čtení záznamových a stříhových výkresů, určování postupů práce, pracovní pomůcky a potřeby 	

<p>a správně s nimi zachází</p> <ul style="list-style-type: none"> provede zadané praktické činnosti s daným materiálem používá vhodné pracovní pomůcky, nástroje, náčiní a správně s nimi zachází zná a aplikuje zásady bezpečnosti při manipulaci s šicím strojem vymění spodní a vrchní nit v šicím stroji seznámí se s výhodami a nevýhodami některých druhů textilií 	<p>- křížková výšivka</p> <p>Modelování – modelovací materiály</p> <ul style="list-style-type: none"> zásady bezpečnosti pracovní pomůcky podle druhu modelovacího materiálu, náradí, nástroje + jejich údržba. Vlastnosti materiálu, užití v praxi. vlastní výrobek (fimo, cernit, korálky) <p>Strojové šití</p> <ul style="list-style-type: none"> zásady bezpečnosti při manipulaci s šicím strojem, běžná údržba stroje druhy a funkce šicích strojů výměna spodní a vrchní nitě strojové šití různých materiálů druhy textilií 	
--	---	--

TECHNICKÁ PRAKTIKA

Předmět vede žáky k praktické aplikaci teoretických vědomostí v oblasti techniky a fyziky, rozvíjí manuální zručnost a dovednosti.

7. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> uvede význam dějin vědy pro jedince a společnost. uvede časový sled některých významných vynálezů vyhledává informace o historii vědy rozdělí spalovací motory podle typu zapalování, popíše základní součásti v motoru a zná jejich funkci uvede některé české vynálezce a jejich vynálezy bude schopen připravit, provést a popsat samostatně pokus určí graficky i výpočtem výslednici dvou sil stejného i opačného směru. Popíše různé druhy pohybů rozlišuje mezi surovinou, polotovarem a výrobkem uvede vlastnosti některých materiálů 	<p>Historie vědy</p> <p>(30 000 př. n. l. – současnost)</p> <p>Oheň, čísla, písmo, stavby, vynálezy</p> <p>Čeští vynálezci</p> <p>Pokusy a výpočty</p> <p>Délka úsečky (optické klamy), objem těles – chyby při měření, změna objemu při zahřívání těles, látkové složení těles, mechanický pohyb, síla</p> <p>Materiály</p> <p>Suroviny, polotovary, výrobek, vlastnosti materiálu</p> <p>Technické kreslení</p> <p>Formáty papíru, kótování, druhy čar, popiska, druhy</p>	

<ul style="list-style-type: none"> druhy čar správně používá při rýsování, provádí technické výkresy jednodušších součástek ve vhodném měřítku a se správným kótováním dodržuje zásady bezpečnosti a ochrany při práci, hygienická pravidla a předpisy udržuje pořádek na pracovním místě používá vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní a vhodné osobní ochranné prostředky vyrobí výrobek ze dřeva podle technického výkresu s maximální přesností. 	<p>technických výkresů ve strojírenství, určování technologických postupů, technické normy (strojírenské tabulky). Výkres výrobku</p> <p>Dílenský řád, obecné zásady bezpečnosti a hygieny práce. Zásady poskytnutí první pomoci.</p> <p>Výrobek (dřevo)</p>	
--	---	--

8. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> se seznámí s prací podle návodu a předlohy provádí při práci se stavebnicemi samostatně montáž a demontáž podle předlohy, slovního návodu rozdělí spalovací motory podle typu zapalování, popíše základní součásti v motoru a zná jejich funkci motorová vozidla rozdělí podle základních typů popíše některé stavební systémy jejich výhody a nevýhody čte jednoduchý technický výkres vypracuje jednoduchý technický náčrtek zná výhody a nevýhody jednotlivých typů elektráren, popíše základní princip fungování bude schopen připravit, provést a popsat samostatně pokus. Porozumí a vytvoří grafy uvede základní rozdělení plastů poskytne první pomoc při úrazu – oděrky, drobné řezné rány 	<p>Práce se stavebnicí – sestaví jednoduché modely podle návodu</p> <p>Spalovací motory – rozdělení spalovacích motorů popis a funkce základních součástí v motoru Motorová vozidla</p> <p>Stavební systémy Typy staveb, umístění stavby, stavební technologie, dopravní stavby Technický výkres – čtení a rýsování technických výkresů, technický výkres ve stavebnictví</p> <p>Elektrárny – tepelné, vodní, větrné, jaderné</p> <p>Pokusy a výpočty (graf závislosti dráze na čase...) Skládání sil..posun předmětu</p>	

<ul style="list-style-type: none"> provede zadané praktické činnosti s daným materiálem používá vhodné pracovní pomůcky, nástroje, náčiní a správně s nimi zachází, provádí jejich údržbu vyřeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálu, pracovních nástrojů a nářadí vyrobí výrobek z plastu podle technického výkresu s maximální přesností. 	<p>Kapaliny, tlak; skládání sil početně</p> <p>Dílenský řád, obecné zásady bezpečnosti a hygieny práce. Zásady poskytnutí první pomoci.</p> <p>Práce s plasty - Pracovní pomůcky, nářadí, nástroje + jejich údržba. Vlastnosti materiálu, užití v praxi. Zpracování plastu.</p> <p>Výrobek (plast) Zásady poskytnutí první pomoci Dílenský řád, obecné zásady bezpečnosti a hygieny práce.</p>	
---	--	--

9. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> zkoumá věci a vymýšlí zlepšení. Myšlenky sepíše. Vytvoří model svého vynálezu. Prezentuje svůj model. sestaví rozpočet fiktivní domácnosti. Najde možnosti úspor. To samé pro vlastní domácnost narýsuje jednoduchý elektrotechnický výkres zná základní elektrotechnické značky se seznámí s prací podle návodu a předlohy. Provádí při práci se stavebnicemi samostatně montáž a demontáž podle předlohy, slovního návodu podle pravidel volného rovnoběžného promítání narýsuje šestiúhelník, jehlan sestaví robota a k němu program podle předlohy sestaví nárys a půdorys předmětu v pravoúhlém promítání(okótuje) 	<p>Tvůrčí myšlení</p> <p>Ekonomické aspekty vedení domácnosti Rozbor skladby příjmů a výdajů</p> <p>Elektrotechnické kreslení</p> <p>Elektrotechnická stavebnice Elektromagnet Pokusy se stavebnicí</p> <p>Volné rovnoběžné promítání (složitější tělesa)</p> <p>Roboti, modely</p> <p>Technické kreslení Čtení a rýsování složitějších technických výkresů</p> <p>Výrobek z kovu Dílenský řád, obecné zásady bezpečnosti a hygieny práce.</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • z nárysu a půdorysu v pravoúhlém promítání narýsuje daný objekt ve volném rovnoběžném promítání. • uvede základní rozdělení kovů • poskytne první pomoc při úrazu – oděrky, drobné řezné rány • provede zadané praktické činnosti s daným materiálem, používá vhodné pracovní pomůcky, nástroje, náčiní a správně s nimi zachází, provádí jejich údržbu vyřeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálu, pracovních nástrojů a nářadí • vyrobí výrobek z kovu podle technického výkresu s maximální přesností 	<p>Zásady poskytnutí první pomoci</p> <p>technický výkres</p> <p>vlastnosti materiálu</p> <p>výrobek</p>	
---	--	--

TVOŘIVÉ PRÁCE

Předmět vede žáky k praktické aplikaci teoretických vědomostí, rozvíjí manuální zručnost a dovednosti, jemnou motoriku v oblasti práce s textilem a modelovacími materiály.

7. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pozná, co je základem tkaní • používá vhodné pracovní pomůcky a správně s nimi zachází • pracuje podle návodu a předlohy • provede zadané praktické činnosti s daným materiálem • používá vhodné pracovní pomůcky a správně s nimi zachází 	<p>Obecné zásady bezpečnosti a hygieny práce. Zásady poskytnutí první pomoci.</p> <p>Tkaní</p> <ul style="list-style-type: none"> - zásady bezpečnosti - pracovní pomůcky a potřeby - hřebenový stávek – manipulace, tvorba výrobku dle vlastní fantazie - uzlování - náramky přátelství - pojmy: osnova, útek, příze - papírové pedigo <p>Vyšívání – druhy výšivky</p> <ul style="list-style-type: none"> - zásady bezpečnosti - čtení záznamových a stříhových výkresů, určování postupů práce, pracovní pomůcky a potřeby - základní stehy (křížkový, obnitkovací, řetízkový, zadní) - pojmy: steh, návlek, líc, rub, kanava, panama, bavlnka, nit, příze - křížková výšivka <p>Modelování – modelovací materiály</p> <ul style="list-style-type: none"> - zásady bezpečnosti 	

<ul style="list-style-type: none"> • provede zadané praktické činnosti s daným materiálem • používá vhodné pracovní pomůcky, nástroje, náčiní a správně s nimi zachází • pracuje podle návodu 	<ul style="list-style-type: none"> - pracovní pomůcky podle druhu modelovacího materiálu, náradí, nástroje + jejich údržba. Vlastnosti materiálu, užití v praxi. - vlastní výrobek (fimo, cernit, hlína) 	
--	--	--

8. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • seznámí se s prací podle návodu a předlohy • používá vhodné pracovní postupy a pomůcky a správně s nimi zachází • seznámí se s prací podle návodu a předlohy • provede zadané praktické činnosti s daným materiálem • používá vhodné pracovní pomůcky a správně s nimi zachází • pracuje podle návodu i vlastní představy • provede zadané praktické činnosti s daným materiálem • používá vhodné pracovní pomůcky a správně s nimi zachází • zná zásady bezpečnosti při manipulaci s šicím strojem 	<p>Zásady bezpečnosti a hygieny práce. Zásady poskytnutí první pomoci.</p> <p>Batika – druhy batiky</p> <ul style="list-style-type: none"> - zásady bezpečnosti, ochranný oděv, zásady manipulace s nebezpečnou látkou - pracovní pomůcky a potřeby - příprava batiky podle druhu - batikování <p>Háčkování</p> <ul style="list-style-type: none"> - zásady bezpečnosti - čtení záznamových a stříhových výkresů, určování postupů práce, pracovní pomůcky a potřeby - pojmy: krátký, dlouhý sloupek, řetízkové oko, nahozené oko - základy háčkování <p>Modelování – modelovací materiály</p> <ul style="list-style-type: none"> - zásady bezpečnosti - pracovní pomůcky podle druhu modelovacího materiálu, náradí, nástroje + jejich údržba. Vlastnosti materiálu, užití v praxi. - vlastní výrobek (hlína, korálky) <p>Strojové šití</p> <ul style="list-style-type: none"> - zásady bezpečnosti při manipulaci s šicím strojem, běžná údržba stroje - druhy a funkce šicích strojů - výměna spodní a vrchní nitě - strojové šití různých materiálů (papír, látky) 	

9. ročník

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p>	<p>Obecné zásady bezpečnosti a hygieny práce. Zásady poskytnutí první pomoci.</p> <p>Batika – druhy batiky</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • pracuje podle návodu a předlohy • používá vhodné pracovní postupy a pomůcky a správně s nimi zachází <ul style="list-style-type: none"> • seznámí se s prací podle návodu a předlohy • provede zadané praktické činnosti s daným materiálem • používá vhodné pracovní pomůcky a správně s nimi zachází <ul style="list-style-type: none"> • provede zadané praktické činnosti s daným materiálem • používá vhodné pracovní pomůcky, nástroje, náčiní a správně s nimi zachází <ul style="list-style-type: none"> • zná zásady bezpečnosti při manipulaci s šicím strojem • vymění spodní a vrchní nit v šicím stroji • seznámí se s výhodami a nevýhodami některých druhů textilií 	<ul style="list-style-type: none"> - zásady bezpečnosti, ochranný oděv, zásady manipulace s nebezpečnou látkou - pracovní pomůcky a potřeby - příprava batiky podle druhu - batikování <p>Pletení z příze</p> <ul style="list-style-type: none"> - zásady bezpečnosti - čtení záznamových a stříhových výkresů, určování postupů práce, pracovní pomůcky a potřeby - základy pletení (hladce, obrace, nahození, ujímání, zakončení) <p>Modelování – modelovací materiály</p> <ul style="list-style-type: none"> - zásady bezpečnosti - pracovní pomůcky podle druhu modelovacího materiálu, náradí, nástroje + jejich údržba. Vlastnosti materiálu, užití v praxi. - vlastní výrobek <p>Strojové šití</p> <ul style="list-style-type: none"> - zásady bezpečnosti při manipulaci s šicím strojem, běžná údržba stroje - výměna spodní a vrchní nitě - strojové šití různých materiálů - druhy textilií - jednoduchý výrobek - pojmy: vrchní a spodní nit, člunek, zpětný chod, patka, šlapka 	
--	--	--

SPECIÁLNÍ PEDAGOGICKÁ PÉČE

Tento předmět navštěvují pouze žáci s doporučením ŠPZ. Obsah předmětu vychází z potřeb podpůrných opatření jednotlivých žáků, která jsou doporučena ŠPZ. Žákům je poskytována individuální péče zaměřená na nápravu specifických poruch učení, logopedických obtíží, řečové výchovy, rozvoje grafomotorických dovedností, vizuálně percepčních dovedností, na nácvik sociální komunikace, na rozvoj zrakového a sluchového vnímání.

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Předmět vede žáky k vybavení základní úrovní mediální gramotnosti.

Konkretizované výstupy	Učivo	OVO Přesahy
<p>žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uvede význam médií v dějinách lidstva • získá a uplatňuje základní poznatky o fungování a roli médií ve společnosti • poučeně a aktivně se zapojí do mediální činnosti • orientuje se v nabídce mediálních produktů • získá kritický odstup od médií • využívá potenciál médií jako zdroje informací, vzdělávání i naplnění volného času 	<p>Noviny, časopisy, zpravodaje, školní časopis historie, redakce, zpravodajství, publicistika, rubriky, reklama úloha ve společnosti nejčastější útvary – zpráva, reportáž, fejeton, sloupek, analýza, recenze věrohodnost informací Rozhlas a rozhlasové vysílání Televize a televizní vysílání Internetové vysílání Blog Sociální síť You Tube</p>	<p>→Čj, D, Vo</p>

6. HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

6.1. Pravidla pro hodnocení žáků

Při hodnocení výsledků vzdělávání postupuje škola v souladu s ustanoveními § 51-53 školského zákona.

Základem hodnocení je poskytování zpětné vazby, písemná nebo ústní informace učitele o průběhu vzdělávání, o tom, jak se žákovi daří dosahovat dílčích konkretizovaných výstupů. Nezbytnou součástí hodnocení bude i sebehodnocení žáka. Sám by měl posoudit výsledek své práce a vynaložené úsilí a zdůvodnit své případné rezervy.

6.1.1. Hodnocení a klasifikace žáka učitelem

Používané způsoby a metody posuzování výsledků práce žáka musí být v souladu se školním a klasifikačním řádem a se základní filosofií školního vzdělávacího programu, tj. vytvářením bezpečného prostředí pro všechny. Hodnocení žáka učitelem postupuje podle předem jasně stanovených pravidel, žák by měl vědět z čeho a jak bude hodnocen a klasifikován.

Používá se metoda portfolia – průběžné shromažďování prací žáka během školního roku. Práce jsou dokladem o pokroku žáka, o postupu učení a jsou podkladem pro poskytování informací zákonným zástupcům.

- Při hodnocení a průběžné klasifikaci poskytuje učitel žákovi zpětnou vazbu o tom, jak dosahuje dílčích očekávaných výstupů.
Poskytuje informace o správnosti či nesprávnosti postupu, průběhu, výsledku (správně, nesprávně, málo, mnoho). Neposuzuje se však kvalita žáka ani se neporovnává s ostatními žáky (šikovný, schopný, pilný, nejlepší ve třídě...).
- Při hodnocení i klasifikaci učitel uplatňuje přiměřenou náročnost a pedagogický takt.
Vždy posuzuje individuální pokrok žáka a respektuje jeho individuální předpoklady. Ústní zkoušení může být nahrazeno efektivnější a méně stresující formou zjišťování vědomostí a dovedností.
- Žák má právo udělat chybu.
Chybovat při učení je normální a další práce s chybou je důležitou součástí každého učení.
- Hodnocení by mělo mít motivační dopad.
Při poskytování zpětné vazby je kladen důraz na vhodnou formulaci, vyjádření postupuje od kladných zjištění k nedostatkům. Hodnocení by mělo motivovat ke zlepšení výkonu, nikoliv žáka „odepsat“.
- Výběr metod a forem hodnocení záleží na rozhodnutí učitele.
Pro hodnocení žáků na konci pololetí se používají na 1. i 2. stupni známky. V průběhu vyučovacího procesu je zcela na učiteli, jakou formu hodnocení zvolí, zda známky, slovní hodnocení či formu kreditů nebo bodů. Musí však být jasné stanovení převedení na známky na konci každého pololetí.
Pokud se učitel rozhodne využívat v průběhu vyučovacího procesu jiný způsob hodnocení než tradiční známkování, musí předem zcela konkrétně stanovit, co a jak bude hodnotit a prokazatelně to sdělit žákům i jejich rodičům.
- Závěrečná práce v devátém ročníku je součástí hodnocení v předmětu, v rámci kterého byla vypracována.

Stupně hodnocení prospěchu

Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem se v případě použití klasifikace hodnotí na vysvědčení stupni prospěchu:

- 1 – výborný,
- 2 – chvalitebný,
- 3 – dobrý,
- 4 – dostatečný,
- 5 – nedostatečný.

Pro potřeby klasifikace se předměty dělí do tří skupin:

- předměty s převahou teoretického zaměření,
- předměty s převahou praktických činností a
- předměty s převahou výchovného a uměleckého odborného zaměření.

Jednotlivé stupně prospěchu jsou podrobně popsány ve Školním řádu.

Kritéria pro jednotlivé klasifikační stupně jsou formulována především pro celkovou klasifikaci. Učitel však nepřeceňuje žádné z uvedených kritérií, posuzuje žakovy výkony komplexně, v souladu se specifikou předmětu.

Žáci s diagnostikovaným LMP a přiznanými podpůrnými opatřeními mohou být na základě individuálního vzdělávacího plánu hodnoceni slovně.

6.1.2. Sebehodnocení žáka

- Vyučující vytváří příležitosti, aby žák sám mohl objektivně ohodnotit v průběhu hodin svou práci.
- Názor žáka je porovnáván s názorem učitele, popřípadě s názorem spolužáků. Cílem je shoda hodnocení žáka učitelem a sebehodnocení žáka. Tato shoda je motivací pro další vzdělávání žáka.
- Po ukončení každého čtvrtletí si žák zhodnotí svou práci ve všech předmětech do záznamníku sebehodnocení. Vyučující předmětu k tomuto sebehodnocení doplní své hodnocení. S hodnocením budou následně seznámeni zákonní zástupci žáka.

6.1.3. Poskytování informací rodičům

S průběžným hodnocením a klasifikací žáka jsou zákonní zástupci seznamováni následujícími způsoby:

- Dvakrát za školní rok jsou celoškolní konzultace pro zákonné zástupce žáků.
- Individuální konzultaci, popřípadě konzultaci za přítomnosti žáka si může zákonný zástupce dohodnout s vyučujícím kdykoliv.
- Zákonní zástupci jsou o průběžných výsledcích informováni prostřednictvím žakovských knížek. Od čtvrtého ročníku mají žáci elektronické žakovské knížky. Souběžně s elektronickými ŽK mají žáci i klasickou papírovou ŽK sloužící k předávání informací organizačního a finančního charakteru. Omlouvání absence a sebehodnocení.

6.2. Autoevaluace

K autoevaluaci škola využívá produkty společnosti SCIO.